

โครงสร้างการจัดหน่วยที่เหมาะสมสำหรับการแก้ไขปัญหา
การก่อเหตุรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้

โดย

พันเอก จະนะ ปรีชา
รองเสนาธิการกองทัพบภาคที่ ๔
กองทัพบภาคที่ ๔

นักศึกษาวិทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๕๗
ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๕๗ – ๒๕๕๘

บทคัดย่อ

เรื่อง โครงสร้างการจัดหน่วยที่เหมาะสมสำหรับการแก้ไขปัญหาคารก่เหตุ
รุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้

ลักษณะวิชา ยุทธศาสตร์ด้านการทหาร

ผู้วิจัย พันเอก จະนะ ปรีชา **หลักสูตร** วปอ. **รุ่นที่** ๕๗

วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อต้องการทราบว่า โครงสร้างการจัดหน่วยที่เหมาะสมสำหรับการแก้ไขปัญหาคารก่เหตุรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรประกอบด้วยหน่วยงานและกำลังอะไรบ้าง ประมาณจำนวนเท่าไร และควรมอบภารกิจอะไรให้กับหน่วยนั้นๆ วิธีดำเนินการวิจัย ด้วยการวิเคราะห์การจัดหน่วยและกำลังเข้าแก้ไขปัญหาคารก่เหตุจังหวัดชายแดนภาคใต้ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน บรรลุวัตถุประสงค์ตามตัวชี้วัดหรือไม่ เช่น ส่งผลต่อสถานการณ์ความรุนแรงไปในทิศทางที่ดีขึ้นหรือไม่อย่างไร วิถีชีวิตของประชาชนเข้าสู่ภาวะปกติ รู้สึกมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินมากขึ้นหรือไม่ เป็นต้น เนื้อหาของเอกสารเป็นการรวบรวมข้อมูลและสถิติ การสังเกตการปฏิบัติงานของหน่วยงานและกำลังประเภทต่างๆ การสังเกตการดำรงชีวิตประจำวันของประชาชนโดยตรง ผลการวิจัยพบว่า ถึงแม้จะมีการปรับการจัดหน่วยมาอย่างต่อเนื่องทุกปีแต่ก็ยังไม่มีความเหมาะสมและการบูรณาการ สาเหตุหนึ่งเกิดจากความเกรงใจกันและเอื้อผลประโยชน์กันในการจัดทำโครงสร้างการจัดหน่วย จึงมีหน่วยงานและกำลังพลเป็นจำนวนมากอยู่ในโครงสร้างการจัด ในขณะทีผลการวิเคราะห์ชี้ให้เห็นว่า จำนวนกำลังจะมากหรือน้อยก็ไม่ได้ส่งผลต่อสถิติการก่อเหตุรุนแรง แต่การจัดกำลังพลที่มีประสิทธิภาพและการปฏิบัติงานของหน่วยที่มีอุดมการณ์โดยยึดผลประโยชน์แห่งชาติเป็นปัจจัยสำคัญในการแก้ไขปัญหาคารก่เหตุจังหวัดชายแดนภาคใต้

ข้อเสนอแนะในด้าน โครงสร้างการบริหารจัดการแก้ไขปัญหาคารก่เหตุจังหวัดชายแดนภาคใต้ นั้น ควรออกพระราชบัญญัติการบริหารจัดการแก้ไขปัญหาคารก่เหตุรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ขึ้นเป็นการเฉพาะ เพื่อให้มีเอกภาพในการบังคับบัญชาและสามารถใช้ศักยภาพของหน่วยงานปกติที่รับผิดชอบอยู่แล้วให้เกิดประโยชน์สูงสุด คุ่มและประหยัดงบประมาณของแผ่นดินที่สุด โดยโครงสร้างการบริหารจัดการมี ๓ ระดับ ได้แก่ **ระดับนโยบาย** ควรให้นายกรัฐมนตรีเป็นผู้รับผิดชอบสูงสุด โดยมีสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติทำหน้าที่ให้คำปรึกษาและเสนอแนะงานด้านความมั่นคง และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติทำหน้าที่ให้คำปรึกษาและเสนอแนะงานด้านการพัฒนา, **ระดับแปลงนโยบายสู่การปฏิบัติ** ควรให้กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรเป็นหน่วยงานหลัก มีอำนาจหน้าที่ในการบูรณาการงานการแก้ไขปัญหาคารก่เหตุ

ชายแดนภาคใต้ ขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พิจารณาเสนอความเห็นด้านแผนปฏิบัติการ แผนงาน โครงการ และการจัดตั้งงบประมาณในการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งแนวทาง มาตรการดำเนินการที่เกี่ยวข้อง โดยมีคณะกรรมการอำนวยการทำหน้าที่ให้การปรึกษา และศูนย์ประสานการปฏิบัติที่ ๕ (สปป.๕) เป็นผู้เสนอแนะอำนวยการและกำกับดูแลหน่วยปฏิบัติในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้, **ระดับปฏิบัติในพื้นที่** ให้กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นหน่วยงานหลักรับผิดชอบการแก้ไขปัญหาการก่อเหตุรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการบริหารจัดการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ขึ้นตรงกับกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร และให้ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นหน่วยระดับปฏิบัติในพื้นที่เช่นกันและขึ้นกับกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่วนการจัดกำลังในโครงสร้างของ**กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดชายแดนภาคใต้** ประกอบด้วย ๖ ส่วน ได้แก่ ส่วนการข่าวกรอง, ส่วนกองกำลัง (พลเรือน ตำรวจ ทหาร ที่จัดจากหน่วยในพื้นที่เป็นหลัก), ส่วนต่อสู้ทางความคิด, ส่วนการพัฒนา และส่วนการฝึกศึกษา แต่ละส่วนควรมีกำลังพลในจำนวนที่ไม่มากเกินไป นอกจากนี้ เห็นควรแบ่งประเภทกำลัง/หน่วยงาน ออกให้ชัดเจนว่า จริงๆ แล้ว ได้ใช้กำลัง/หน่วยงานใดบ้างในการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยตรง และกำลัง/หน่วยงานใดบ้าง ที่ปฏิบัติงานตามกลไกปกติ และเป็นหน่วยสนับสนุนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อไม่ให้เกิดความเหลื่อมล้ำหรือความไม่เป็นธรรม โดยเฉพาะด้านสิทธิของกำลังพลหรือของข้าราชการของแต่ละหน่วยงาน รวมทั้งควรกำหนดบทบาทและหน้าที่ รวมทั้งสายการบังคับบัญชาให้ชัดเจน โดยกำหนดให้กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นหน่วยแก้ไขปัญหาการก่อเหตุรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ รับผิดชอบงานด้านความมั่นคงและงานเสริมการพัฒนา (เป็นงานการพัฒนาที่เสริมงานพัฒนาปกติของจังหวัด หรือเป็นแผนงาน/โครงการพัฒนาเฉพาะ), กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัด รับผิดชอบงานด้านโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยคุกคามรูปแบบอื่น เช่น ยาเสพติด แรงงานต่างด้าว ผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย การทำลายทรัพยากรธรรมชาติ ฯลฯ และจังหวัด กระทรวง กรม รับผิดชอบงานการพัฒนาปกติตามแผนงาน/โครงการและงบประมาณประจำปีของแต่ละหน่วยงาน ซึ่งน่าจะทำให้ภารกิจและการจัดหน่วยมีประสิทธิภาพมากขึ้นในแก้ไขปัญหาการก่อเหตุรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้แบบบูรณาการ

คำนำ

การที่ได้มีโอกาสเข้ารับการศึกษานในวิทยาลัยวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันป้องกันประเทศ นั้น นับได้ว่าเป็นเกียรติอย่างสูงยิ่งของผู้ที่ได้เข้ารับการศึกษาน ทั้งนี้เพราะจะได้มีโอกาสพัฒนาศักยภาพด้านการศึกษานและเพิ่มเติมทักษะของการบริหารงานระดับสูง อันมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการนำไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติราชการ ตามตำแหน่งหน้าที่ หรือตามภาระหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละบุคคลได้หลังจากที่สำเร็จการศึกษานจากหลักสูตรนี้ไปแล้ว

ความพิเศษอีกประการหนึ่ง ของการที่ได้มีโอกาสเข้ารับการศึกษานในหลักสูตรนี้คือ การได้มีโอกาสรู้จักและพัฒนาสัมพันธ์กับเพื่อนใหม่ร่วมหลักสูตร ทั้งข้าราชการฝ่ายทหาร ตำรวจ ข้าราชการฝ่ายพลเรือนและภาคเอกชน โดยการปฏิสัมพันธ์ร่วมกันตลอดหลักสูตรนี้ จะส่งผลอย่างดียิ่งต่อการขับเคลื่อนกลไกการปฏิบัติราชการ อย่างที่ไม่สามารถแสวงหาโอกาสดังกล่าวนี้ได้จากหลักสูตรอื่นใด

การจัดทำเอกสารวิจัยส่วนบุคคล ซึ่งเป็นภาคบังคับของการศึกษานตามหลักสูตรนี้นั้น ข้าพเจ้าได้ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาน และได้ให้ความสนใจรวมทั้งได้ทุ่มเทกำลังใจอย่างสูงต่อการดำเนินการดังกล่าว ทั้งนี้เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ในเรื่องของกรรมวิธีและกระบวนการของการดำเนินการวิจัย และในการนี้ข้าพเจ้าได้เลือกทำการศึกษานวิจัยในประเด็นของ “ โครงสร้างการจัดหน่วยที่เหมาะสมสำหรับการแก้ไขปัญหาการก่อเหตุรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ” เพื่อเป็นการตอบแทนกองทัพภาคที่ ๔ ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดของข้าพเจ้า โดยคาดหวังว่าผลการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ส่วนหนึ่งต่อกองทัพภาคที่ ๔ เพื่อการแก้ไขปัญหาความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในโอกาสต่อไปได้

ท้ายที่สุดนี้ ข้าพเจ้าหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้จะสามารถใช้ประโยชน์ได้จริงตามที่ได้ตั้งความหวังไว้ และจะสามารถเป็นประโยชน์แก่บุคคลอื่น ๆ ทั่วไป ที่จะนำเอกสารวิจัยฉบับนี้ไปประยุกต์ใช้ต่อการดำเนินการวิจัยในประเด็นต่างๆตามที่แต่ละบุคคลปรารถนาต่อไป

พันเอก

(จะนะ ปรีชา)

นักศึกษาวิทยาลัยวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๕๗

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
คำนำ	ค
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญแผนภาพ	ช
บทที่ ๑ บทนำ	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๕
ขอบเขตของการวิจัย	๕
วิธีดำเนินการวิจัย	๕
ข้อจำกัดของการวิจัย	๖
ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย	๖
คำจำกัดความ	๗
บทที่ ๒ กฎหมาย นโยบาย แนวความคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๘
กฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้อง	๘
แนวความคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๑๑
บทที่ ๓ ทบทวนโครงสร้างการจัดหน่วยและแนวทางการแก้ไขปัญหา	๓๓
การก่อเหตุรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ตั้งแต่ปี ๒๕๔๗ ถึงปัจจุบัน	
บทที่ ๔ วิเคราะห์โครงสร้างการจัดหน่วยที่มีผลต่อการควบคุมสถานการณ์	๘๖
ในจังหวัดชายแดนภาคใต้	
ปัจจัยที่ใช้พิจารณาในการจัดทำโครงสร้างการจัดหน่วย	๘๖
กระบวนการจัดทำโครงสร้างการจัดหน่วยแก้ไขปัญหการก่อเหตุรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้	๑๐๗
วิเคราะห์โครงสร้างการจัดหน่วยที่มีผลต่อการควบคุมสถานการณ์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้	๑๑๑

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๕ สรุปและข้อเสนอแนะ	๑๒๒
สรุป	๑๒๒
ข้อเสนอเพิ่มเติม	๑๒๙
บรรณานุกรม	๑๓๒
ประวัติย่อผู้วิจัย	๑๓๓
สรุปย่อ	1
Abstract	8

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
๒ - ๑	โครงสร้างการจัด กอ.รมน.	๙
๒ - ๒	โครงสร้างหน่วยตามหน้าที่การงาน	๑๗
๒ - ๓	โครงสร้างหน่วยตามสายงานหลัก	๑๘
๒ - ๔	โครงสร้างหน่วยแบบคณะที่ปรึกษา	๑๘
๒ - ๕	โครงสร้างหน่วยแบบอนุกรม	๑๙
๒ - ๖	แผนภูมิแบบสายงานปิรามิด	๒๔
๒ - ๗	แผนภูมิแบบตามแนวนอน	๒๔
๒ - ๘	แผนภูมิแบบวงกลม	๒๕
๒ - ๙	ตัวอย่างการบริหารจัดการที่ไม่ควรเป็น	๓๑
๒ - ๑๐	การบริหารจัดการแบบไทยๆ	๓๒
๓ - ๑	โครงสร้างการจัด กอ.สสส.จขต. ยุคที่ ๑	๓๕
๓ - ๒	โครงสร้างการจัด กอ.สสส.จขต. ยุคที่ ๒	๓๖
๓ - ๓	โครงสร้างการจัด กอ.สสส.จขต. ยุคที่ ๓	๓๘
๓ - ๔	กลยุทธ์/ยุทธศาสตร์ กอ.สสส.จขต. ยุคที่ ๓	๓๙
๓ - ๕	โครงสร้างการจัด กอ.สสส.จขต. ยุคที่ ๓ หัวข้อที่ ๑	๔๐
๓ - ๖	โครงสร้างการจัด กอ.สสส.จขต. ยุคที่ ๓ หัวข้อที่ ๒	๔๑
๓ - ๗	โครงสร้างการจัด กอ.รมน.ภาค ๔ สน. ยุคที่ ๑	๔๓
๓ - ๘	การปฏิบัติตามแผนการแก้ไขปัญหาคความมั่นคงใน จขต. ปี ๒๕๕๐-๒๕๕๔	๔๔
๓ - ๙	โครงสร้างการจัดหน่วย ๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ - ๓๐ กันยายน ๒๕๕๑	๔๘
๓ - ๑๐	โครงสร้างการจัดหน่วย ๑ ตุลาคม ๒๕๕๑ - ๓๐ กันยายน ๒๕๕๒	๔๙
๓ - ๑๑	โครงสร้างการจัดหน่วย ๑ ตุลาคม ๒๕๕๒ - ๓๐ กันยายน ๒๕๕๓	๕๐
๓ - ๑๒	โครงสร้างการจัดหน่วย ๑ ตุลาคม ๒๕๕๓ - ๓๐ กันยายน ๒๕๕๔	๗๐
๓ - ๑๓	โครงสร้างการจัดหน่วย ๑ ตุลาคม ๒๕๕๔ - ๓๐ กันยายน ๒๕๕๕	๗๒
๓ - ๑๔	กรอบบูรณาการระหว่างยุทธศาสตร์ความมั่นคงกับยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนา	๗๓
๓ - ๑๕	การบริหารจัดการตามคำสั่ง นร ๒๒๖/๕๖ ลง ๒๗ ส.ค.๕๖	๗๔
๓ - ๑๖	โครงสร้างการจัดหน่วย ๑ ตุลาคม ๒๕๕๕ - ๓๐ กันยายน ๒๕๕๖	๗๗
๓ - ๑๗	โครงสร้างการจัดหน่วย ๑ ตุลาคม ๒๕๕๖ - ๓๐ กันยายน ๒๕๕๗	๗๙

สารบัญแผนภาพ (ต่อ)

แผนภาพที่		หน้า
๓ - ๑๘	โครงสร้างการจัดหน่วยในปัจจุบัน	๘๐
๓ - ๑๙	โครงสร้างการจัดหน่วย ๑ ตุลาคม ๒๕๕๗ - ๓๐ กันยายน ๒๕๕๘	๘๔
๔ - ๑	ขั้นตอนการปฏิบัติ ๗ ขั้น ของขบวนการก่อเหตุรุนแรง	๙๐
๔ - ๒	โครงสร้างองค์กรของขบวนการก่อเหตุรุนแรง	๙๒
๔ - ๓	สถิติการก่อเหตุรุนแรงตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๗ - ๒๕๕๗	๙๓
๔ - ๔	สถิติจำนวนวันปลอดเหตุตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๗ - ๒๕๕๗	๙๓
๔ - ๕	พื้นที่เขต ๑ (กัสซาตุ)	๙๕
๔ - ๖	พื้นที่เขต ๒ (กัสดูวอ)	๙๖
๔ - ๗	พื้นที่เขต ๓ (กัสดีกอ)	๙๗
๔ - ๘	พัฒนาการจำนวนกำลังที่ใช้ในจังหวัดชายแดนภาคใต้	๑๐๓
๔ - ๙	การวางกำลังในปัจจุบันในจังหวัดชายแดนภาคใต้	๑๐๕
๔ - ๑๐	ผังโครงสร้างการบริหารจัดการปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้	๑๑๐
๕ - ๑	ร่างโครงสร้างการบริหารจัดการจังหวัดชายแดนภาคใต้	๑๒๓
๕ - ๒	ร่างโครงสร้างการจัดกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดชายแดนภาคใต้	๑๒๔
๕ - ๓	ผังการวางกำลังของหน่วยเฉพาะกิจทหารหลักและทหารพราน	๑๒๙

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มูลเหตุหลักของปัญหาการก่อเหตุรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ นับตั้งแต่ปี ๒๕๕๑ หลังจากการผนวกดินแดนรัฐปัตตานีเป็นส่วนหนึ่งของสยาม ด้วยสนธิสัญญากำหนดเขตแดน ระหว่าง สยาม และอังกฤษ ทำให้รัฐปัตตานีกลายเป็นชนกลุ่มน้อยที่มีความแตกต่างชัดเจนกับประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศในด้านอัตลักษณ์ ชาติพันธุ์ ความเชื่อ ความศรัทธา วัฒนธรรม ประเพณีและภาษาพูด และจากความรู้สึกที่ถูกละเลย ทำให้มีประชาชนกลุ่มหนึ่งได้จัดตั้งเป็นองค์กรลับและจับอาวุธขึ้นมาต่อสู้ โดยสถานการณ์ ณ ปัจจุบัน จากงานข่าวกรองทางทหาร สามารถยืนยันได้ว่า กลุ่มแนวร่วมปฏิวัติประชาชนชาติปัตตานี (Barisan Revolusi Nasional, BRN) เป็นกลุ่มหลักในการต่อสู้ ซึ่งมีแนวความคิดในการแบ่งแยกดินแดนออกจากประเทศไทย โดยมียุทธศาสตร์ที่ดำเนินการเพื่อบังคับไปสู่การได้เอกราช คือ การปฏิบัติการทางทหารด้วยการก่อการร้าย การก่อวินาศกรรมและการบ่อนทำลายเพื่อให้บรรลุผลทางการเมือง ๒ ประการ คือ

๑. **ให้ฝ่ายรัฐบาลไทยแพ้จากภายใน** กล่าวคือ ประชาชนส่วนใหญ่ในประเทศไม่สนับสนุนการปฏิบัติของรัฐบาล จนทำให้รัฐบาลต้องยอมรับข้อเรียกร้องของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง หรือต้องการให้รัฐบาลใช้กำลังทหารเพื่อให้การต่อสู้เข้าสู่เงื่อนไขของความขัดแย้งด้วยอาวุธ (Armed conflict) ระหว่างรัฐบาลกับประชาชน

๒. **การชนะจากภายนอก** คือ ทำให้มีการรับรองจากองค์กรระหว่างประเทศหรือต่างประเทศว่า รัฐปัตตานีถูกยึดครองโดยรัฐบาลไทย รัฐบาลไทยปกครองประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้เปรียบเสมือนเป็นประชาชนชั้นสอง กดขี่ข่มเหง ไร้มนุษยธรรม และเรียกร้องนานาประเทศให้เข้ามาร่วมสนับสนุนให้ปัตตานีได้รับเอกราชตามกฎหมายระหว่างประเทศ ทั้งนี้ได้กำหนดเป้าหมายขั้นต้น คือ การได้สิทธิในการปกครองตนเองหรือเขตปกครองพิเศษ (Autonomy) และดำรงเป้าหมายสุดท้าย คือ การแยกตัวเป็นเอกราช (Pattani Medeca)

กลุ่มแนวร่วมปฏิวัติประชาชนชาติปัตตานี (BRN) ได้ให้ความสำคัญกับการจัดตั้งองค์กรการต่อสู้ตั้งแต่ระดับรากฐาน มุ่งหมายเพื่อให้การต่อสู้กับรัฐไทย มีความต่อเนื่อง และไม่มีที่สิ้นสุด จนกว่าจะได้รับเอกราช โดยได้สร้างมวลชนต่อสู้กับเจ้าหน้าที่รัฐ เริ่มตั้งแต่เด็กและเยาวชนในศูนย์อบรมจริยธรรมประจำมัสยิด (ตาตีกา) , สถาบันศึกษาปอเนาะ, โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และสถาบันระดับอุดมศึกษาบางแห่ง บ่มเพาะปลูกฝังความคิด ความเชื่อ โดยใช้เงื่อนไขสงครามการเมืองในเรื่องความคับแค้นทางด้านจิตใจ นำไปสู่การขยายอุดมการณ์การต่อสู้เพื่อแบ่งแยกดินแดน

ขับเคลื่อนด้วยการใช้ประวัติศาสตร์เชิงบาดแผล ชาติพันธุ์ มาตุภูมิ ความเป็นอัตลักษณ์และหลักศาสนาบางส่วน เพื่อให้เกิดความหวงแหนผืนแผ่นดิน โกรธแค้นและเกลียดชังคนนอกศาสนา สंहามครูไทยพุทธเพื่อจะได้ครอบงำการเรียนการสอน และเพื่อสะดวกที่จะปลูกฝังอุดมการณ์แบบสังคมนิยม และจัดให้มีการฝึกทางยุทธวิธีควบคู่กับการปลูกฝังความคิด ความเชื่อ เป็นกำลังทดแทนได้ตลอดเวลา จนเยาวชนดังกล่าว สามารถที่เข้าร่วมเป็นสมาชิก และชักชวนเยาวชนคนอื่นๆ หรือผู้ปกครองและญาติ ให้เข้าร่วมในขบวนการต่อไป โดยไม่มีวันหยุดนิ่ง ตามคำขวัญที่ว่า **เยาวชนชายหญิง คือความหวังในเอกราชปัตตานี** รวบรวมมวลชนที่มีแนวความคิดและทัศนคติเดียวกันเข้าสู่องค์กร กลายเป็นมวลชนปฏิวัติที่พร้อมอุทิศตนเพื่อต่อสู้ตามแนวทางที่ตนเชื่อมั่นและศรัทธา โดยพร้อมที่จะเสียสละแม้ชีวิต

สถานการณ์การก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอด ๑๑ ปี ที่ผ่านมา (ตั้งแต่ ๔ มกราคม ๒๕๔๗ – ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๗) มีผู้บาดเจ็บ รวมทั้งสิ้น ๑๐,๖๐๓ คน เป็นชาวไทยที่นับถือศาสนาพุทธ ๖,๗๐๑ คน ชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลาม ๓,๓๙๖ คน และไม่ระบุศาสนา ๕๐๖ คน สำหรับจำนวนผู้เสียชีวิต รวมทั้งสิ้น ๕,๖๗๑ คน เป็นชาวไทยที่นับถือศาสนาพุทธ ๒,๔๒๒ คน ชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลาม ๓,๑๑๖ คน และไม่ระบุศาสนา ๑๓๓ คน (สรุปสถิติการก่อเหตุรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ : ศูนย์ปฏิบัติการร่วม กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ ส่วนหน้า) โดยในภาพรวมสถิติในเชิงปริมาณหากเปรียบเทียบตามห้วงเวลาจะเห็นว่าสถิติสูงสุดในปี ๒๕๕๐ และลดลงตามลำดับตั้งแต่ปี ๒๕๕๑ จนกล่าวได้ว่าสถานการณ์มีแนวโน้มดีขึ้น

ปี ๒๕๔๗	จำนวน	๖๐๑	เหตุการณ์
ปี ๒๕๔๘	จำนวน	๑,๐๐๖	เหตุการณ์
ปี ๒๕๔๙	จำนวน	๑,๒๔๙	เหตุการณ์
ปี ๒๕๕๐	จำนวน	๑,๖๖๙	เหตุการณ์
ปี ๒๕๕๑	จำนวน	๗๖๙	เหตุการณ์
ปี ๒๕๕๒	จำนวน	๗๕๒	เหตุการณ์
ปี ๒๕๕๓	จำนวน	๖๕๒	เหตุการณ์
ปี ๒๕๕๔	จำนวน	๖๘๐	เหตุการณ์
ปี ๒๕๕๕	จำนวน	๕๔๒	เหตุการณ์
ปี ๒๕๕๖	จำนวน	๖๑๔	เหตุการณ์
ปี ๒๕๕๗	จำนวน	๕๐๐	เหตุการณ์

โดยการก่อเหตุรุนแรงยังใช้วิธีต่างๆ ซึ่งฝ่ายเราจะต้องปรับเปลี่ยนยุทธวิธีและโครงสร้างการจัดหน่วยให้สามารถรองรับการก่อเหตุในลักษณะนั้นๆ ให้ได้ วิธีการก่อเหตุรุนแรงมีดังต่อไปนี้

๑. การก่อวินาศกรรม ด้วยการลอบวางเพลิง, ลอบวางระเบิดแสวงเครื่องชนิดบรรจุ ภาชนะดัดแปลง ชนิดบรรจุในรถจักรยานยนต์และชนิดบรรจุในรถยนต์ ซึ่งจุดชนวนด้วยสัญญาณ โทรศัพท์มือถือ, คลื่นวิทยุติดต่อดำเนินการ หรือรีโมทรถยนต์ กระทำต่ออาคารสถานที่ราชการ, โรงเรียน, ชุมชนไทยพุทธ, ย่านการค้าในเขตเทศบาล, ระบบสาธารณูปโภค และต่อบุคคลซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่รัฐ เป็นหลัก

๒. ชุมนุมโจมตีด้วยการยิง, ด้วยการวางระเบิด หรือการวางระเบิดประกอบการยิงต่อ เป้าหมายขบวนรถที่เคลื่อนย้ายทางธุรการ หรือต่อหน่วยลาดตระเวนด้วยยานพาหนะและขบวนเดินเท้า

๓. ตีโนบถด้วยกำลังขนาด ๑ ชุดปฏิบัติการ ๖ คน ถึง ๑ กองร้อย ต่อด่านตรวจ จุดตรวจ และจุดสกัด ที่อยู่โดดเดี่ยว หรือฐานปฏิบัติการของฝ่ายพลเรือน ตำรวจและทหาร ระดับหมู่ หมวด ถึงระดับกองร้อย

๔. การเคลื่อนที่ด้วยรถจักรยานยนต์หรือรถยนต์ แล้วใช้อาวุธปืนลอบยิง, ประกายยิง, กราดยิง หรือปาระเบิดต่อเป้าหมายบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ซึ่งมีการระวังป้องกันตนเองต่ำ

๕. ยิงรบกวนที่ตั้งหน่วยทหาร/ตำรวจ/สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ด้วยปืนเล็กยาว หรือเครื่องยิงลูกระเบิดขนาด ๔๐ มิลลิเมตร

๖. วางระเบิดชนิดแสวงเครื่องสังหารบุคคลต่อเป้าหมายราษฎรในพื้นที่ เพื่อกดดัน ช่มชู้ รวมทั้งใช้ในการระวังป้องกันพื้นที่หลบซ่อนและพักพิงในป่าเขา

๗. ก่อเหตุสยอง เช่น การฆ่าตัดศีรษะ, ฆ่าแล้วเผาต่อเป้าหมายเจ้าหน้าที่ทหาร และ ราษฎรไทยพุทธ

๘. การก่อกวน ด้วยการตัดต้นไม้ขวางทาง, โปยตะปูเรือใบ, เหยายางรถยนต์, วางวัตถุ ต้องสงสัยทำลายพืชไร่ เพื่อขัดขวางการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ สร้างความสับสนหวาดกลัวต่อประชาชน ในพื้นที่

๙. การบ่อนทำลาย ด้วยการทำลายสัญลักษณ์ของรัฐ, การใช้แผ่นปลิวปลุกกระดมโจมตี ต่อต้านรัฐ รวมถึงช่มชู้ประชาชน และสร้างข่าวลือ

๑๐. การลงด้วยการแต่งกายคล้ายเจ้าหน้าที่รัฐ, สตรีมุสลิม เพื่อปฏิบัติการโจมตีฐาน ทหาร, ทำร้ายราษฎร สรรวจที่หมายเพื่อเตรียมก่อเหตุ อีกทั้งยังมีการสร้างความสับสนให้ประชาชน และเจ้าหน้าที่รัฐ

๑๑. ชิดความสามารถในงานช่างและเทคนิค ด้วยการผลิตเชื้อปะทุแสวงเครื่อง ภาชนะ บรรจุระเบิด, อุปกรณ์ควบคุมในการจุดระเบิด และการสื่อสาร สารสนเทศ (สังคมเครือข่าย คอมพิวเตอร์และสิ่งพิมพ์)

ในส่วนข้อมูลการจัดกำลังเข้าแก้ไขสถานการณ์ความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตั้งแต่ ปี ๒๕๔๗ ถึงปัจจุบัน มีพัฒนาการเฉลี่ยเพิ่มขึ้นตามลำดับ ดังนี้

ปี ๒๕๔๗	จำนวน	๕๔,๐๔๖	อัตรา
ปี ๒๕๔๘	จำนวน	๖๕,๐๐๐	อัตรา (+)
ปี ๒๕๔๙	จำนวน	๕๘,๐๙๘	อัตรา (-)
ปี ๒๕๕๐	จำนวน	๖๑,๑๑๖	อัตรา (+)
ปี ๒๕๕๑	จำนวน	๖๒,๘๑๘	อัตรา (+)
ปี ๒๕๕๒	จำนวน	๖๖,๖๐๗	อัตรา (+)
ปี ๒๕๕๓	จำนวน	๖๕,๔๘๘	อัตรา (-)
ปี ๒๕๕๔	จำนวน	๖๔,๒๗๒	อัตรา (-)
ปี ๒๕๕๕	จำนวน	๖๓,๒๔๗	อัตรา (-)
ปี ๒๕๕๖	จำนวน	๖๓,๒๔๗	อัตรา
ปี ๒๕๕๗	จำนวน	๗๐,๔๘๗	อัตรา (+)
ปี ๒๕๕๘	จำนวน	๗๐,๗๓๘	อัตรา (+)

การจัดกำลังเข้าแก้ไขสถานการณ์ดังกล่าว เป็นเรื่องที่ทุกคนทั้งประชาชนคนไทย และต่างชาติให้ความสนใจและวิพากษ์วิจารณ์ไปต่างๆ นานา โดยเฉพาะในด้านความเหมาะสมของ กำลังแต่ละประเภทที่จัดจากหน่วยงานต่างๆ, ประสิทธิภาพของหน่วยและความคุ้มค่าของงบประมาณ ที่ใช้ในการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ค่อนข้างสูงในแต่ละปี หากไม่มีการจัดกำลังที่เหมาะสมแล้ว การแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ก็จะไม่ได้ผล กลายเป็นการลงทุนที่เปล่าประโยชน์ บนความเสี่ยงที่จะสูญเสียดินแดนปลายด้ามขวานของประเทศไทย ในขณะที่ในระดับสากล เขามีทฤษฎี มีหลักการ มีกระบวนการและมีขั้นตอนการทำโครงสร้างการจัดหน่วยที่ชัดเจน ซึ่งประเทศต่างๆ ได้นำไปประยุกต์ใช้ แต่การจัดหน่วยในจังหวัดชายแดนภาคใต้ในตอนแรกๆ ยังไม่มีการยึดหลักการที่แน่นอน มักจะถูกปรับเปลี่ยนไปตามนโยบายและความคิดของผู้บริหารในแต่ละยุคสมัย ที่คิดอย่างไรก็จัดหน่วยไปอย่างนั้น และบางครั้งก็ยังมีการจัดตั้งหน่วยย่อยๆ ขึ้นมาเพื่อรองรับพวกพ้องให้มีที่ทำงานและเพื่อรองรับงบประมาณที่ได้รับอนุมัติก่อนแล้ว รวมถึงการจัดหน่วยด้วยความเกรงใจ ทั้งๆ ที่บางหน่วยไม่มีความจำเป็นหรือไม่เกี่ยวข้องโดยตรง แต่ได้บรรจุลงไปเพื่อให้ได้รับสิทธิเพิ่มขึ้น

ในปัจจุบันทุกหน่วยงานได้เข้าใจตรงกันว่า กำลังทหารและการบริหารจัดการแบบทหาร เพียงอย่างเดียวไม่สามารถแก้ไขปัญหาให้หมดไปได้ จำเป็นต้องมียุทธศาสตร์จากหน่วยงานอื่นๆ เข้าร่วมด้วยทั้งฝ่ายพลเรือน ตำรวจ ทหาร และประชาชน การบริหารจัดการก็พัฒนาไปสู่ความร่วมมือมากกว่าการบังคับบัญชา แต่ก็ยังมีการปรับเปลี่ยนทั้งโครงสร้างและการบริหารจัดการทุกๆ ปี อีกทั้งหน่วยงานต่างๆ ยังคงปฏิบัติไปตามระเบียบและข้อกฎหมายของตนเป็นหลัก โดยปฏิบัติในลำดับถัดไป

ตามพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ.๒๕๕๑ เกิดปรากฏการณ์ต่างคนต่างทำ ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงต้องการค้นหาว่า หน่วยที่รับผิดชอบแก้ไขปัญหาการก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ควรมีโครงสร้างการจัดอย่างไรจึงจะเหมาะสม เพื่อให้หน่วยงานหรือส่วนราชการที่เกี่ยวข้องนำข้อมูลนี้ไปใช้ประโยชน์ในการจัดกำลังหรือเจ้าหน้าที่เข้าไปแก้ไขปัญหาความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อให้ได้รูปแบบโครงสร้างการจัดหน่วยแก้ไขปัญหาการก่อเหตุรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้และโครงสร้างการบริหารจัดการที่เหมาะสม ชัดเจน สมบูรณ์ กะทัดรัด มีประสิทธิภาพ คำนึงงบประมาณ การบริหารจัดการมีเอกภาพ ไม่ซ้ำซ้อน ส่งผลให้เกิดสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อย่างยั่งยืน

ขอบเขตของการวิจัย

เป็นการศึกษาและวิเคราะห์ ทฤษฎี นโยบาย แนวความคิดและพัฒนาการในการจัดหน่วยแก้ไขปัญหาการก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในที่นี้หมายถึง กองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ ส่วนหน้า จากประสิทธิผลในการจัดหน่วยแก้ไขปัญหาการก่อเหตุรุนแรงในอดีตตั้งแต่ปี ๒๕๔๗ จนถึงปัจจุบัน เพื่อให้ได้รูปแบบโครงสร้างการจัดหน่วยที่เหมาะสม มีประสิทธิภาพ ครอบคลุมมิติการแก้ไขปัญหาทั้งมิติความมั่นคงและมิติการพัฒนา โดยสามารถใช้โครงสร้างการจัดหน่วยแบบนี้ได้ต่อเนื่องในระยะเวลา ๕ – ๑๐ ปี

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาของนโยบาย (Policy Analysis) ได้แก่พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๑ คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๗ และแผนปฏิบัติการ การแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๐ ของสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ นอกจากนี้ยังใช้ประสบการณ์ตรง (Direct Experience) ซึ่งผู้วิจัยได้ปฏิบัติงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ตั้งแต่ปี ๒๕๕๗ มาอย่างต่อเนื่องในตำแหน่ง ผู้บังคับกองพัน ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผน และรองเสนาธิการ กองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ ส่วนหน้า ซึ่งได้ไปตรวจเยี่ยมหน่วยและใช้การสังเกตหน่วยโดยตรง (Direct Observation) รวมทั้งการสอบถาม พูดคุย กับ ผู้บังคับหน่วยใน

แต่ละระดับ, กำลังพล, เจ้าหน้าที่และประชาชนทั่วไปในพื้นที่ หลังจากนั้นก็นำข้อมูลทั้งหมดเข้ากระบวนการจัดทำโครงสร้างหน่วยตามทฤษฎีโครงสร้างหน่วยแบบทันสมัย (Modern organization theory) ๓ ขั้นตอน คือ แยกประเภทและจัดกลุ่มงาน (Identification of Work and Grouping Work), การพิจารณาลักษณะงาน ขอบเขตของงานและการมอบหมายงาน (Job Description & Delegation of Authority and Responsibility) และการจัดวางความสัมพันธ์ (Establishment of Relationship)

ข้อจำกัดของการวิจัย

๑. สืบเนื่องจากสถานการณ์การก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาเนื่องจากผู้ก่อเหตุรุนแรงได้พัฒนาขีดความสามารถในการปฏิบัติการอย่างไม่หยุดยั้ง อีกทั้งนโยบายของรัฐบาลและมาตรการที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายรัฐใช้ดำเนินการยังไม่แน่นอน ดังนั้นแนวคิดในการจัดหน่วยก็จะแปรเปลี่ยนตามไปด้วยเช่นกัน

๒. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษากับหน่วยงานที่หลากหลาย ดังนั้นทัศนคติและความคิดเห็นของแต่ละหน่วยเกี่ยวกับความจำเป็นของการคงกำลังไว้ในพื้นที่และการจัดหน่วยในพื้นที่จะมีความแตกต่างกัน

๓. เนื่องจากสถานการณ์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นสถานการณ์พิเศษที่แตกต่างจากเหตุการณ์ในภูมิภาคอื่น ดังนั้นหน่วยแก้ไขปัญหাজังหวัดชายแดนภาคใต้ก็ไม่ควรจัดแบบหน่วยบริหารราชการแผ่นดินแบบปกติทั่วไป การพิจารณาโครงสร้างการจัดจึงจำเป็นต้องนำปัจจัยอื่นที่นอกเหนือหลักการหรือทฤษฎีเข้ามาทำการวิเคราะห์และพิจารณาด้วย เช่น ลักษณะพื้นที่ทางภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์, สถานการณ์และแนวโน้มสถานการณ์, กำลังของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง, กำลังของฝ่ายเราในปัจจุบัน และกรอบนโยบายเกี่ยวกับโครงสร้างการจัดหน่วย ฯลฯ หลังจากนั้นจึงจะสามารถดำเนินการได้ตามกระบวนการจัดทำโครงสร้างการจัดหน่วย กล่าวคือ การแบ่งกลุ่มและขอบเขตของภารกิจงาน, การกำหนดหน่วยรับผิดชอบและการจัดสายการบังคับบัญชา

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑. จะได้รูปแบบโครงสร้างการจัดหน่วยแก้ไขปัญหการก่อเหตุรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้และ โครงสร้างการบริหารจัดการที่เหมาะสม ชัดเจน สมบูรณ์ กะทัดรัด มีประสิทธิภาพ คำนึงงบประมาณ การบริหารจัดการมีเอกภาพ ไม่ซ้ำซ้อน ส่งผลให้เกิดสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างยิ่งย่น

๒. เป็นข้อมูลทางวิชาการส่วนหนึ่งที่ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถพิจารณานำไปใช้วางแผนในการจัดทำโครงสร้างการจัดของหน่วยที่รับผิดชอบการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อใช้ประกอบในการเตรียมการจัดกำลังของแต่ละหน่วยงานหรือส่วนราชการแบบถาวรโดยไม่ต้องปรับโครงสร้างการจัดและอัตรากำลังพลทุกๆ ปี

๓. หน่วยงานความมั่นคงสามารถใช้ผลการวิจัยนี้เป็นแนวทางในวางแผนใช้กำลังแบบบูรณาการเข้าปฏิบัติงานในแต่ละหมู่บ้าน ตำบล และอำเภอ

คำจำกัดความ

๑. จังหวัดชายแดนภาคใต้ (จชต.) หมายถึง พื้นที่ของ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดยะลา (จว.ย.ล.) จังหวัดปัตตานี (จว.ป.น.) จังหวัดนราธิวาส (จว.น.ธ.) และพื้นที่ ๔ อำเภอของจังหวัดสงขลา (๔ อ. ของ จว.ส.ข.) ได้แก่ อำเภอเทพา อำเภोजะนะ อำเภอนาหวี และอำเภอบางยอ รวมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ประกอบด้วย ๓๗ อำเภอ ๒๙๐ ตำบล และ ๑,๙๘๘ หมู่บ้าน

๒. กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ ส่วนหน้า (กอ.รมน.ภาค ๔ สน.) หมายถึง หน่วยงานเฉพาะที่จัดตั้งขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาการก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยประกอบด้วยหน่วยงานพลเรือน ตำรวจและทหาร

๓. กำลัง หมายถึง กำลังทหาร กำลังตำรวจ กำลังฝ่ายพลเรือน และกำลังประชาชน

๔. กำลังทหาร หมายถึง กำลังทหารหลัก (ที่จัดจากกองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ และกองบัญชาการกองทัพไทย) และกำลังทหารพราน

๕. กำลังตำรวจ หมายถึง กำลังตำรวจที่จัดจาก สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตำรวจตระเวนชายแดน และกำลังตำรวจที่ปฏิบัติการกิจพิเศษอื่นๆ

๖. กำลังฝ่ายพลเรือน หมายถึง กำลังกองอาสารักษาดินแดน

๗. กำลังประชาชน หมายถึง ชุติรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ราษฎรอาสารักษามูลบ้าน (อรบ.) ไทยอาสาป้องกันจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ทสปช.)

๘. ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึกและแนวคิดต่างๆ ของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยเฉพาะ ตามการสอบถามและสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้

บทที่ ๒

กฎหมาย นโยบาย แนวความคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้อง

๑. พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๕ ให้จัดตั้งกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรขึ้นในสำนักนายกรัฐมนตรี เรียกโดยย่อว่า “กอ.รมน.” มีอำนาจหน้าที่และรับผิดชอบเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร โดยให้นายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาลเป็นผู้อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร เรียกโดยย่อว่า “ผอ.รมน.” เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ พนักงานและลูกจ้างใน กอ.รมน. และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของ กอ.รมน. โดยมีผู้บัญชาการทหารบกเป็นรองผู้อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ผู้อำนวยการอาจแต่งตั้งผู้ช่วยผู้อำนวยการจากข้าราชการในสังกัด กอ.รมน. หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอื่นได้ตามความเหมาะสม โดยคำนึงถึงโครงสร้างและการแบ่งส่วนงานภายในของ กอ.รมน. และให้เสนาราชการทหารบกเป็นเลขาธิการ กอ.รมน. มีหน้าที่รับผิดชอบงานอำนวยการและธุรการของ กอ.รมน.

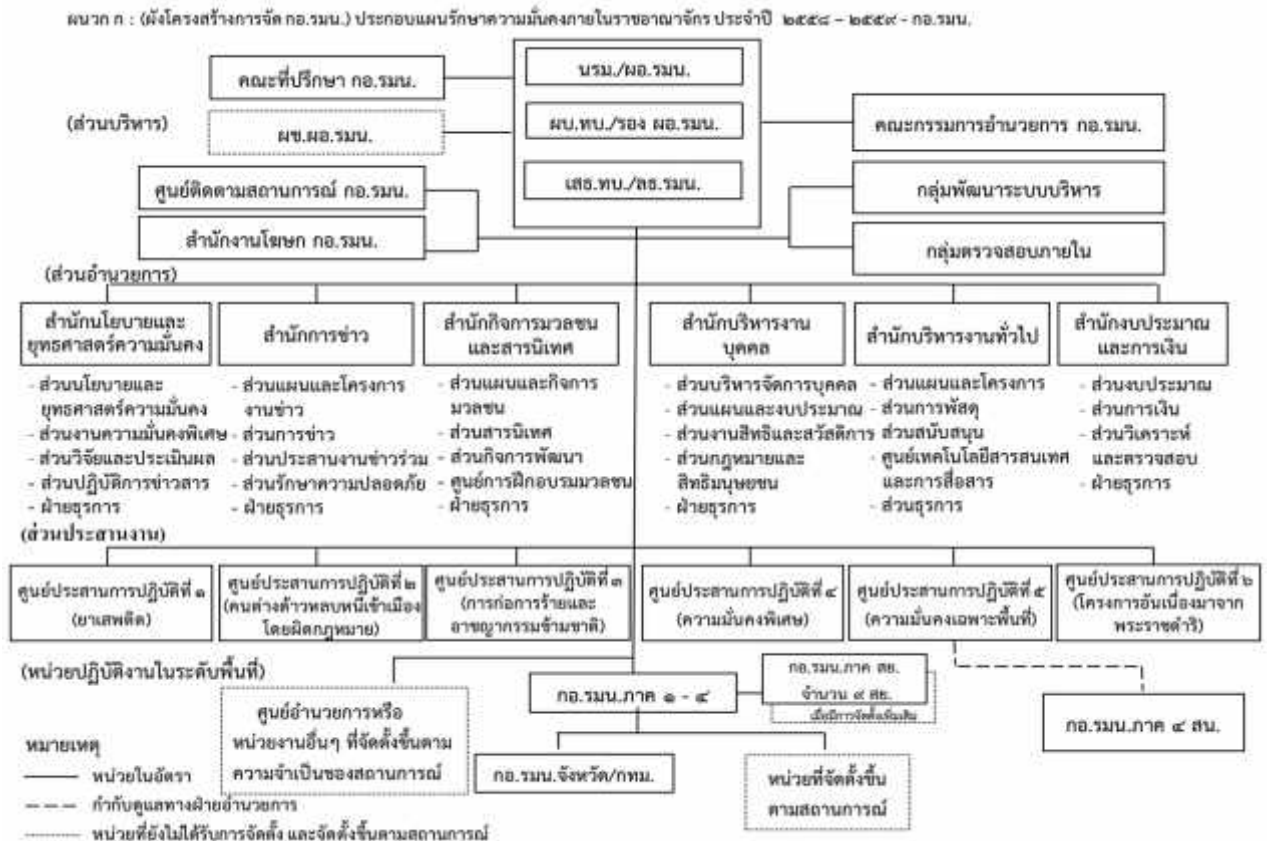
มาตรา ๑๗ ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากเหตุการณ์ที่กระทบต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักรให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ในมาตรา ๑๖ ในเขตพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง ให้ผู้อำนวยการโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการมีอำนาจจัดตั้งศูนย์อำนวยการหรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นเพื่อปฏิบัติภารกิจอย่างหนึ่งอย่างใดหรือหลายอย่างเป็นการเฉพาะก็ได้ โครงสร้าง อัตรากำลัง การบริหารจัดการ อำนาจหน้าที่ การกำกับติดตามหรือบังคับบัญชาศูนย์อำนวยการหรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่ผู้อำนวยการโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๒๖ ให้ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ และกองบัญชาการผสมพลเรือน ตำรวจ ทหาร ที่จัดตั้งขึ้นตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๒๐๗/๒๕๔๙ เรื่อง การบริหารราชการในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๙ เป็นศูนย์อำนวยการหรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่จัดตั้งขึ้นตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัตินี้

ตามพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๑ นั้น กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ ส่วนหน้า เป็นหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่จัดตั้งขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาการก่อเหตุรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และศูนย์ประสานการปฏิบัติที่ ๕ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ทำหน้าที่เป็นหน่วยประสานการปฏิบัติทางฝ่าย

อำนาจการให้กับกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาการก่อเหตุรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และกำกับดูแลการปฏิบัติของกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ ส่วนหน้า

แผนภาพที่ ๒ - ๑ โครงสร้างการจัด กอ.รมน.

(ที่มา : กอ.รมน. ‘ ๕๑)

๒. คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี ๑ พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๗

ประกอบด้วยนโยบาย ๑๑ ข้อ ได้แก่

- ๒.๑ การปกป้องและเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์
- ๒.๒ การรักษาความมั่นคงของรัฐและการต่างประเทศ
- ๒.๓ การลดความเหลื่อมล้ำของสังคมและการสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการของรัฐ
- ๒.๔ การศึกษาและเรียนรู้ การทะนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม
- ๒.๕ การยกระดับคุณภาพบริการด้านสาธารณสุขและสุขภาพของประชาชน

- ๒.๖ การเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ
 - ๒.๗ การส่งเสริมบทบาทและการใช้โอกาสในประชาคมอาเซียน
 - ๒.๘ การพัฒนาและส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัยและพัฒนาและนวัตกรรม
 - ๒.๙ การรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากรและการสร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์กับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน
 - ๒.๑๐ การส่งเสริมการบริหารราชการแผ่นดินที่มีธรรมาภิบาลและการป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐ
 - ๒.๑๑ การปรับปรุงกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม
- นโยบายการรักษาความมั่นคงของรัฐและการต่างประเทศ กล่าวถึงการแก้ไขปัญหาการก่อเหตุรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ว่า เร่งแก้ไขปัญหการใช้ความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยนำยุทธศาสตร์เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนามาใช้ตามแนวทางกลยุธมิตรแบบสันติวิธี ส่งเสริมการพูดคุยสันติสุขกับผู้มีความคิดเห็นต่างจากรัฐ สร้างความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรมตามหลักนิติธรรมและหลักสิทธิมนุษยชนโดยไม่เลือกปฏิบัติ ควบคู่กับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ซึ่งเป็นพหุสังคม จัดการฉวยโอกาสก่อความรุนแรงแทรกซ้อนซึ่งซ้ำเติมปัญหาไม่ว่าจากผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่นหรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายบ้านเมือง ทั้งจะเพิ่มระดับปฏิสัมพันธ์กับต่างประเทศ และองค์การระหว่างประเทศที่อาจช่วยคลี่คลายปัญหาได้

๓. แผนปฏิบัติการ การแก้ไขปัญหและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้

พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๐

เป็นแผนแม่บทหรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหการก่อเหตุรุนแรงในปัจจุบัน ที่กำหนดขึ้นภายใต้หลักของยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” และ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” รวมทั้งการดำเนินการตามแนวทางการแก้ไขปัญหโดยสันติวิธี เพื่อไปสู่วิสัยทัศน์ “มุ่งให้จังหวัดชายแดนภาคใต้มีความปลอดภัย ปราศจากเงื่อนไขการใช้ความรุนแรง มีสภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อการแสวงหาทางออกจากความขัดแย้งโดยสันติ ทุกภาคส่วนมีความเข้าใจไว้วางใจ และมีส่วนร่วมในกระบวนการเสริมสร้างสันติภาพ” โดยมียุทธศาสตร์รองรับการดำเนินงานทั้งด้านความมั่นคง ของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) และด้านการพัฒนา ของศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.)

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๑. ความหมายของโครงสร้างการจัดหน่วย

มีผู้ให้คำนิยาม คำว่า " โครงสร้างการจัดหน่วยหรือการจัดองค์กร " ไว้หลายท่าน ดังนี้

๑.๑ Edwin B.Flippo (๑๙๗๑ : ๑๒๙) กล่าวไว้ว่า การจัดองค์กร หมายถึง การจัดความสัมพันธ์ระหว่างส่วนต่างๆ คือ ตัวบุคคลและหน้าที่การทำงาน เพื่อรวมกันเข้าเป็นหน่วยงานที่มีประสิทธิภาพ สามารถทำงานบรรลุเป้าหมายได้

๑.๒ ธงชัย สันติวงษ์ (๒๕๓๗ : ๖๓) กล่าวไว้ว่า การจัดองค์กร คือ การจัดระเบียบกิจกรรมให้เป็นกลุ่มก้อนเข้ารูป และการมอบหมายงานให้คนปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของงานที่ตั้งไว้ การจัดองค์กรจะเป็นกระบวนการที่เกี่ยวกับการจัดระเบียบความรับผิดชอบต่างๆ ทั้งนี้เพื่อให้ทุกคนต่างฝ่ายต่างทราบว่า ใครต้องทำอะไร และใครหรือกิจกรรมใดต้องสัมพันธ์กับฝ่ายอื่นๆอย่างไรบ้าง

๑.๓ สมคิด บางโม (๒๕๓๘ : ๙๔) กล่าวไว้ว่า การจัดองค์กร หมายถึง การจัดแบ่งองค์กรออกเป็นหน่วยงานย่อยๆ ให้ครอบคลุมภารกิจและหน้าที่ขององค์กร พร้อมกำหนดอำนาจหน้าที่และความสัมพันธ์กับองค์กรย่อยอื่นๆไว้ด้วย ทั้งนี้ เพื่อบำบัดความสับสนในการบริหารให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร

สรุปได้ว่า การจัดองค์กร หมายถึง การจัดระบบความสัมพันธ์ระหว่างส่วนงานต่างๆ และบุคคลในองค์กร โดยกำหนดภารกิจ อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบให้ชัดเจน เพื่อให้การดำเนินงานตามภารกิจขององค์กรบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

๒. ทฤษฎีโครงสร้างหน่วย

ทฤษฎีโครงสร้างหน่วย อาจแบ่งได้เป็น ๓ ทฤษฎีด้วยกัน คือ

๒.๑ ทฤษฎีดั้งเดิม (Classical organization theory) แนวความคิดทฤษฎีดั้งเดิม ได้วิวัฒนาการจากการปกครองแบบทหารจนมาถึงปลายศตวรรษที่ ๑๙ ได้มีนักบริหารสร้างรูปแบบการบริหารในระบบราชการขึ้น คือ แมกซ์ เวเบอร์ (Max Weber) และมีนักบริหารสร้างรูปแบบการบริหารโดยใช้การจัดการทางวิทยาศาสตร์ คือ เฟรดเดอริก เทย์เลอร์ (Frederic Taylor) ทฤษฎีนี้มีหลักการว่า “ คนเป็นเครื่องมือที่ทำให้องค์กรไปสู่จุดหมายปลายทางได้ ” โดยการจัดโครงสร้างหน่วยแบบราชการ (Bureaucracy) ของ แมกซ์ เวเบอร์ ได้เน้นให้เห็นถึงการจัดโครงสร้างที่

เป็นระเบียบ สำคัญที่ แมค วีเบอร์ ได้เน้นก็คือ โครงสร้างหน่วยแบบราชการในอุดมคตินั้น จะต้องประกอบด้วย

๒.๑.๑ จะต้องมีการแบ่งงานกันทำ โดยให้แต่ละคนปฏิบัติงานในสาขาที่ตน มีความชำนาญ

๒.๑.๒ การยึดถืองานให้ยึดถือกฎเกณฑ์ระเบียบวินัยโดยเคร่งครัด เพื่อที่จะให้ได้มาตรฐานของงานเท่าเทียมกัน การยึดถือกฎเกณฑ์นี้จะช่วยจัดพฤติกรรมที่บุคคล แตกต่างกันสามารถมาประสานงานกันได้

๒.๑.๓ สายการบังคับบัญชาต้องชัดเจน โดยผู้บังคับบัญชามอบหมาย อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบลดหลั่นกันลงไป

๒.๑.๔ บุคคลในองค์กรต้องไม่คำนึงถึงความสัมพันธ์ส่วนบุคคล โดย พยายามทำงานให้ดีที่สุดเพื่อเป้าหมายขององค์กร

๒.๑.๕ การคัดเลือกบุคคลหรือการว่าจ้าง ให้ขึ้นอยู่กับความสามารถ การ เลื่อนตำแหน่งให้คำนึงถึงการประสบความสำเร็จในการทำงานและอาวุโส ด้วยจุดอ่อนขององค์กรแบบ ราชการก็คือ การเน้นที่องค์กรโดยละเลยการพิจารณาถึงปัญหาของคน และเชื่อว่าการที่มีโครงสร้างที่ รัดกุมแน่นอนจะช่วยให้บุคคลปรับพฤติกรรมให้เป็นไปตามความต้องการขององค์กรได้

ส่วนการจัดโครงสร้างหน่วยแบบวิทยาศาสตร์ (Scientific Management) ของ เฟรดเดอริก เทย์เลอร์ เป็นการจัดหน่วยแบบนำเอาวิธีการศึกษาวิทยาศาสตร์มาวิเคราะห์และ แก้ปัญหา เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพขององค์กรให้ดีขึ้น การศึกษาทางวิทยาศาสตร์ได้เริ่มจากการหา ความสัมพันธ์ระหว่างงานและคนงาน โดยการใช้การทดลองเป็นเกณฑ์เพื่อหามาตรฐานการทำงานที่มี ประสิทธิภาพสูงสุด โดยที่คนงานจะถูกพิจารณาว่าต้องการการทำงานเพื่อเศรษฐกิจด้านเดียว โดยละเลย การศึกษาถึงแรงจูงใจ อารมณ์ และความต้องการในสังคมของกลุ่มคนงาน เพราะเชื่อว่าเงินตัวเดียวจะ ล่อใจให้คนทำงานได้ดีที่สุด

๒.๒ ทฤษฎีสสมัยใหม่ (Neo-Classical organization theory)

เป็นทฤษฎีที่พัฒนามาจากดั้งเดิม ทฤษฎีนี้มีหลักการว่า “ คนเป็นปัจจัย สำคัญและมีอิทธิพลต่อการเพิ่มผลผลิตขององค์กร ” โดยเน้นให้เห็นถึงความสำคัญของคนที่ทำหน้าที่ ร่วมกันในหน่วย ถือว่าหน่วยประกอบไปด้วยบุคคลซึ่งทำงานโดยมีเป้าหมายร่วมกัน และกลุ่มคนงาน จะเป็นผู้มีส่วนร่วมในการกำหนดผลผลิตด้วย ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็นปัจจัยที่สำคัญและมี อิทธิพลต่อการกำหนดการผลิต กล่าวโดยสรุปว่า ทฤษฎีนี้ได้เน้นเรื่องมนุษยสัมพันธ์ โดยได้มีการศึกษา และค้นพบว่าบุคคลแต่ละคนย่อมมีความแตกต่างกัน ขวัญในการทำงานเป็นสิ่งสำคัญ การเข้ามามีส่วน ร่วมในกิจกรรมและการตัดสินใจระหว่างฝ่ายบริหาร และฝ่ายคนงานย่อมจะสร้างความพึงพอใจให้กับ ทุกฝ่ายโดยได้สร้างผลผลิตอย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วยได้ ทฤษฎีที่มีส่วนสำคัญมากต่อขบวนการมนุษย

สัมพันธ์ได้แก่ Elton Mayo ซึ่งได้ทำการทดลองวิจัยและค้นพบว่า ขวัญของคนงานมีความสำคัญต่อการเพิ่มการผลิต กลุ่มคนงานจะพยายามสร้างวัฒนธรรมของกลุ่มตน และคนงานจะทำงานเป็นทีมโดยมีการกำหนดมาตรฐานของกลุ่มขึ้นเอง

๒.๓ ทฤษฎีทันสมัย (Modern organization theory)

ทฤษฎีนี้กล่าวว่าเป็นการศึกษารูปแบบของโครงสร้างการจัดหน่วยในปัจจุบัน โดยเน้นที่การวิเคราะห์องค์กรในเชิงระบบ (Systems Analysis of Organization) กล่าวคือ นักทฤษฎีได้พิจารณาองค์กรในลักษณะที่เป็นส่วนรวมทั้งหมด ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างส่วนต่างๆ ที่อยู่ภายในองค์กร การศึกษาว่าองค์กรในระบบหนึ่งๆ นั้น ได้คำนึงถึงองค์ประกอบภายในองค์กรทุกส่วน ได้แก่ ตัวป้อน กระบวนการ ผลผลิต ผลกระทบ และสิ่งแวดล้อม (Input, Process, Output, Feedback and Environment) การศึกษาองค์กรในรูประบบนั้น ได้พยายามที่จะมององค์กรในลักษณะการเคลื่อนไหว (Dynamic) และปรับเข้ากับรูปแบบขององค์กรได้ในทุกสภาวะแวดล้อม ทั้งนี้เพราะนักทฤษฎีปัจจุบันได้มององค์กรในลักษณะกระบวนการทางด้านโครงสร้างที่บุคคลต่างๆ จะต้องเกี่ยวพันซึ่งกันและกันเพื่อบรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการ จึงมีการศึกษาพฤติกรรมองค์กรในลักษณะใหม่ๆ เช่น พฤติกรรมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ การบริการแบบมีส่วนร่วม การพัฒนาองค์กร และการบริหารแบบอนาคตนิยม เป็นต้น

๓. ประเภทของโครงสร้างการจัดหน่วย (Types of Organization)

การจำแนกโครงสร้างการจัดหน่วย (สมคิด บางโม, ๒๕๓๘) แบ่งออกเป็น ๒ แบบ ดังนี้

๓.๑ โครงสร้างการจัดหน่วยแบบเป็นทางการ (formal organization) เป็นโครงสร้างการจัดหน่วยที่เป็นระเบียบแบบแผนแน่นอน การจัดตั้งมีกฎหมายรองรับ บางแห่งเรียกว่าโครงสร้างการจัดหน่วยแบบรูปนัย ได้แก่ บริษัท มูลนิธิ หน่วยราชการ กรม โรงพยาบาล โรงเรียน ฯลฯ

๓.๒ โครงสร้างการจัดหน่วยแบบไม่เป็นทางการ (informal organization) เป็นการรวมกันหรือจัดตั้งขึ้นด้วยความพึงพอใจและมีความสัมพันธ์กันเป็นส่วนตัว ไม่มีการจัดระเบียบโครงสร้างภายใน มีการรวมตัวกันอย่างง่าย ๆ และเลิกล้มได้ง่าย โครงสร้างการจัดหน่วยแบบนี้เรียกว่าออรุณนัย เช่น ชมรมต่างๆ หรือกลุ่มต่างๆ อาจเป็นการรวมกลุ่มกันตามความสมัครใจของสมาชิกกลุ่ม ซึ่งเนื่องมาจากรายได้ อาชีพ ธรรมเนียม ศาสนา ประเพณี ตำแหน่งงาน ฯลฯ

๔. หลักการจัดโครงสร้างการจัดหน่วย

หลักการจัดโครงสร้างการจัดหน่วย (OSCAR) ของ Henri Fayol มาจากคำว่า Objective, Specialization, Coordination, Authority และ Responsibility ซึ่ง Fayol ได้เขียนหลักของการจัดองค์การไว้ ๕ ข้อ เมื่อนำเอาตัวอักษรตัวแรกของคำทั้ง ๕ มาเรียงต่อกัน จะทำให้สะกดได้คำว่า OSCAR โดย “ หลักในการจัดโครงสร้างการจัดหน่วยที่ดี ” จะต้องมียอดประกอบและแนวปฏิบัติดังต่อไปนี้ (ศิริอร ชันทรหัตถ์, ๒๕๓๖)

๔.๑ หลักวัตถุประสงค์ (Objective) กล่าวว่า องค์กรต้องมีวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน นอกจากนั้นตำแหน่งยังต้องมีวัตถุประสงค์ย่อยกำหนดไว้เพื่อว่าบุคคลที่ดำรงตำแหน่งจะได้พยายามบรรลุวัตถุประสงค์ย่อย ซึ่งช่วยให้องค์การบรรลุวัตถุประสงค์รวม

๔.๒ หลักความรู้ความสามารถเฉพาะอย่าง (Specialization) กล่าวว่า การจัดแบ่งงานควรแบ่งตามความถนัด พนักงานควรจะทำหน้าที่เฉพาะเพียงอย่างเดียวและงานหน้าที่ที่คล้ายกันหรือสัมพันธ์กัน ควรจะต้องอยู่ภายใต้บังคับบัญชาของคนคนเดียว

๔.๓ หลักการประสานงาน (Co-Ordination) กล่าวว่า การประสานงานกัน คือ การหาทางทำให้ทุกฝ่ายร่วมมือกันและทำงานสอดคล้องกัน โดยใช้หลักสามัคคีธรรม เพื่อประโยชน์ขององค์กร

๔.๔ หลักของอำนาจหน้าที่ (Authority) กล่าวว่า ทุกองค์กรต้องมีอำนาจสูงสุดจากบุคคลผู้มีอำนาจสูงสุดนี้ จะมีการแยกอำนาจออกเป็นสายไปยังบุคคลทุกคนในองค์กร หลักนี้บางทีเรียกว่า Scalar Principle (หลักความลาดหลั่นของอำนาจ) บางทีเรียกว่า Chain of command (สายการบังคับบัญชา) การกำหนดสายการบังคับบัญชานี้ก็เป็นวิธีประสานงานอย่างหนึ่ง

๔.๕ หลักความรับผิดชอบ (Responsibility) หลักของความรับผิดชอบ กล่าวว่า อำนาจหน้าที่ควรจะต้องเท่ากับความรับผิดชอบ คือบุคคลใดเมื่อได้รับมอบหมายความรับผิดชอบก็ควรจะได้รับมอบหมายอำนาจให้เพียงพอ เพื่อทำงานให้สำเร็จด้วยดี

๔.๖ หลักความสมดุล (Balance) จะต้องมอบหมายให้หน่วยงานย่อยทำงานให้สมดุลกัน กล่าวคือปริมาณงานควรจะมีปริมาณที่ใกล้เคียงกัน รวมทั้งความสมดุลระหว่างงานกับอำนาจหน้าที่ที่จะมอบหมายด้วย

๔.๗ หลักความต่อเนื่อง (Continuity) ในการจัดองค์การเพื่อการบริหารงานควรจะเป็นการกระทำที่ต่อเนื่อง ไม่ใช่ทำๆ หยุดๆ หรือ ปิดๆ เปิดๆ

๔.๘ หลักการโต้ตอบและการติดต่อ (Correspondence) ตำแหน่งทุกตำแหน่งจะต้องมีการโต้ตอบระหว่างกันและติดต่อสื่อสารกัน องค์กรจะต้องอำนวยความสะดวก จัดให้มีเครื่องมือและการติดต่อสื่อสารที่เป็นระบบ

๔.๙ หลักขอบเขตของการควบคุม (Span of control) เป็นการกำหนดขีดความสามารถในการบังคับบัญชาของผู้บังคับบัญชาคนหนึ่งๆ ว่าควรจะควบคุมดูแลผู้ใต้บังคับบัญชาหรือจำนวนหน่วยงานย่อยมากเกินไป โดยปกติหัวหน้าคนงานไม่เกิน ๖ หน่วยงาน

๔.๑๐ หลักเอกภาพในการบังคับบัญชา (Unity of command) ในการจัดองค์การที่ดี ควรให้เจ้าหน้าที่รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้างานเพียงคนเดียวเท่านั้น เพื่อให้เกิดเอกภาพในการบังคับบัญชาจึงถือหลักการว่า “ One man one boss ”

๔.๑๑ หลักตามลำดับชั้น (Ordering) ในการที่นักบริหารหรือหัวหน้างานจะออกคำสั่งแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ควรปฏิบัติตามลำดับชั้นของสายการบังคับบัญชา ไม่ควรออกคำสั่งข้ามหน้าผู้บังคับบัญชา หรือผู้ที่มีความรับผิดชอบโดยตรง เช่น อธิการจะสั่งการใด ๆ แก่หัวหน้าภาควิชา ควรที่จะสั่งผ่านหัวหน้าคณะภาควิชาขึ้นสังกัดอยู่ อย่างน้อยที่สุดก็ควรจะได้แจ้งหัวหน้าคณะวิชานั้นๆ ทราบด้วย เพื่อป้องกันความเข้าใจผิด และอาจจะเป็นการทำลายขวัญและจิตใจในการทำงานของผู้ใต้บังคับบัญชาโดยไม่ตั้งใจ

๔.๑๒ หลักการเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง (Promotion) ในการพิจารณาดี ความชอบและการเลื่อนตำแหน่งควรถือหลักว่า ผู้บังคับบัญชาโดยตรงย่อมเป็นผู้ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับผู้ใต้บังคับบัญชาของตนโดยใกล้ชิดและย่อมทราบพฤติกรรมในการทำงานของผู้ใต้บังคับบัญชาได้ดีกว่าผู้อื่น ดังนั้นการพิจารณาให้คุณและโทษแก่ผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชาของผู้ใดก็ควรให้ผู้นั้นทราบและมีสิทธิมีเสียงในการพิจารณาด้วยเพื่อความเป็นธรรมแก่ผู้บังคับบัญชาของเขา และเพื่อเป็นการเสริมสร้างขวัญในการทำงานของบุคคลในองค์การด้วย

๕. กระบวนการจัดโครงสร้างการจัดหน่วย (Process of Organizing)

ประกอบด้วย กระบวนการ ๓ ขั้น (ศิริพร พงศ์ศรีโรจน์, ๒๕๔๓) ดังนี้

๕.๑ พิจารณาแยกประเภทงาน จัดกลุ่มงาน และออกแบบงานสำหรับผู้ทำงานแต่ละคน (Identification of Work & Grouping Work) ก่อนอื่นผู้บริหารจะต้องพิจารณาตรวจสอบแยกประเภทดูว่า กิจกรรมของตานั้นมีงานอะไรบ้างที่จะต้องจัดทำเพื่อให้กิจการได้รับผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ขั้นต่อมาก็คือ การจัดกลุ่มงานหรือจำแนกประเภทงานออกเป็นประเภท โดยมีหลักที่ว่างานที่เหมือนกันควรจะรวมอยู่ด้วยกัน เพื่อให้เป็นไปตามหลักการของการแบ่งงานกันทำ โดยการจัดจำแนกงานตามหน้าที่แต่ละชนิดออกเป็นกลุ่มๆ ตามความถนัด และตามความสามารถของผู้ที่จะปฏิบัติ

๕.๒ ทำคำบรรยายลักษณะงาน (Job Description & Delegation of Authority & Responsibility) ระบุขอบเขตของงานและมอบหมายงาน พร้อมทั้งกำหนดความรับผิดชอบ และให้อำนาจหน้าที่ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

๕.๒.๑ ระบุให้เห็นถึงขอบเขตของงานที่แบ่งให้สำหรับแต่ละคนตามที่ได้วางแผนไว้ในขั้นแรก เพื่อให้ทราบว่า งานแต่ละชิ้นที่ได้แบ่งออกแบบไว้นั้นจะเกี่ยวข้องกับเรื่องอะไร ชนิดไหน มีขอบเขตและปริมาณมากน้อยแค่ไหน โดยการระบุชื่อเป็นตำแหน่งพร้อมกับให้รายละเอียดเกี่ยวกับงานชิ้นนั้นเอาไว้

๕.๒.๒ ขั้นต่อมา ผู้บริหารก็จะดำเนินการพิจารณามอบหมาย (Delegation) ให้ แก่ผู้ทำงานในระดับรองลงไป (สำหรับงานที่มอบหมายได้)

๕.๒.๓ การมอบหมายงานประกอบด้วย การกำหนดความรับผิดชอบ (Responsibility) ที่ชัดเจนเกี่ยวกับงานที่มอบหมายให้ทำ พร้อมกันนั้นก็มอบหมายอำนาจหน้าที่ (Authority) ให้ เพื่อใช้สำหรับการทำงานตามความรับผิดชอบ (Responsibility) ที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จสิ้นไปได้

๕.๓ จัดวางความสัมพันธ์ (Establishment of Relationship) การจัดวางความสัมพันธ์จะทำให้ทราบว่า ใครต้องขึ้นหรือรายงานต่อใคร เพื่อให้งานส่วนต่างๆ ดำเนินไปโดยปราศจากข้อขัดแย้ง มีการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระเบียบเพื่อให้ทุกฝ่ายร่วมมือกันทำงานมุ่งไปสู่จุดหมายอันเดียวกัน

๖. การจัดโครงสร้างหน่วย (Organization structure)

เซอร์ ไพรพริณโรจน์ (อ่างใน ศิริอร ชันรหัตต์, ๒๕๓๖) ได้เสนอแนวความคิดว่า การจัดโครงสร้างหน่วยมีหลายแบบ ซึ่งแต่ละแบบก็มีข้อดีข้อเสียในตัวของมันเอง ฉะนั้น การที่ผู้บริหารจะวางแผนในการจัดโครงสร้างนั้น อาจจะต้องพิจารณาจากหลาย ๆ ปัจจัยด้วยกัน อย่างไรก็ตามการจัดโครงสร้างหน่วยสามารถแบ่งแยกออกเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้ ๕ ประเภทดังนี้

๖.๑ โครงสร้างหน่วยตามหน้าที่การทำงาน (Functional Organization Structure) หมายถึง โครงสร้างที่จัดตั้งขึ้นโดยแบ่งไปตามประเภทหรือหน้าที่การทำงาน เพื่อแสดงให้เห็นว่าในแต่ละแผนกนั้นมีหน้าที่ต้องทำอะไรบ้าง ซึ่งผลดีก่อให้เกิดการได้คนมีความสามารถทำงานในแผนกนั้นๆ ทั้งยังฝึกบุคคลในแผนกนั้นๆ ให้มีความเชี่ยวชาญกับหน้าที่ของงานนั้นอย่างลึกซึ้ง สำหรับฝ่ายบริหารระดับสูงนั้นก็เพียงพอแต่กำหนดนโยบายไว้กว้างๆ เพราะมีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านคอยป้อนข้อมูลที่ถูกต้องให้พิจารณาตัดสินใจและให้มีความผิดพลาดได้น้อยมาก อีกประการหนึ่งในแต่ละแผนกนั้น เมื่อทุกคนมีความเชี่ยวชาญงานในหน้าที่ชนิดเดียวกัน ย่อมก่อให้เกิดการประสานงานได้ง่ายเนื่องจากแต่ละคนมีความสนใจในงานและใช้ภาษาเดียวกัน ทำให้สามารถสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดีได้ง่ายนอกจากนั้น การบริหารงานก็เกิดความประหยัดด้วย เพราะแต่ละแผนกได้ใช้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านสร้างผลผลิตได้เต็มเม็ดเต็มหน่วย การใช้เครื่องจักรและแรงงานก็ใช้ได้ผลคุ้มค่า อย่างไรก็ตาม การจัดรูปแบบองค์การแบบนี้ก็มีผลเสียในทางการบริหารหลายประการ

อาทิเช่น การแบ่งงานออกเป็นหลายแผนกและมีผู้เชี่ยวชาญหลายคน ทำให้การวางแผนงานยุ่งยากขึ้น อาจมีการปิดความรับผิดชอบได้ นอกจากนั้นการจัดองค์การรูปแบบนี้มักเน้นที่การรวมอำนาจไว้ ณ จุดที่สูงที่สุด ไม่มีการกระจายอำนาจในการบริหารให้ลดหลั่นลงไป

แผนภาพที่ ๒ - ๒ โครงสร้างหน่วยตามหน้าที่การงาน

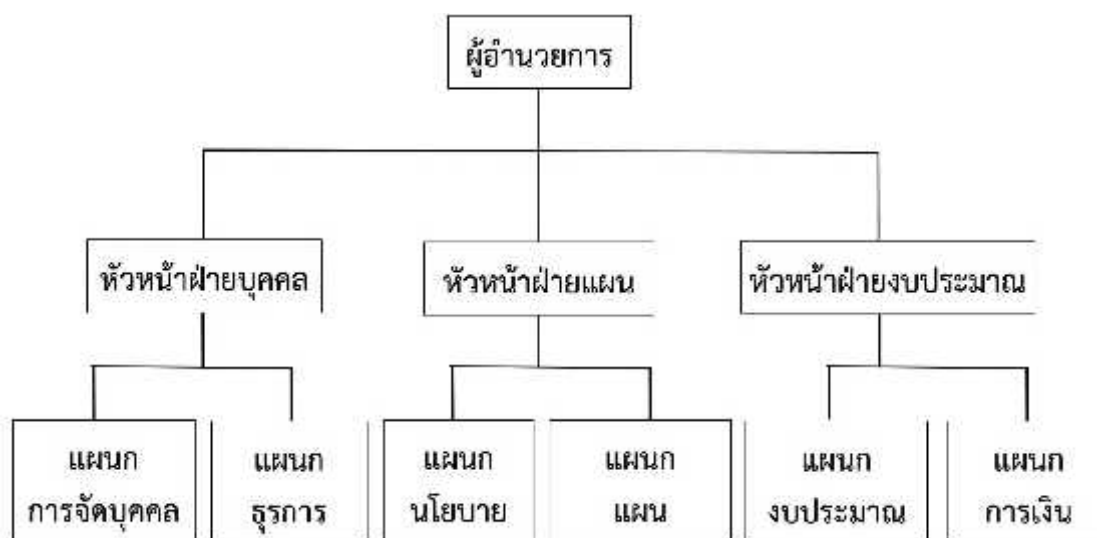

๖.๒ โครงสร้างหน่วยตามสายงานหลัก (Line Organization

Structure) หมายถึงการจัดรูปแบบโครงสร้างให้มีสายงานหลัก และมีการบังคับบัญชาจากบนลงล่าง ลดหลั่นเป็นขั้นๆ จะไม่มีการสั่งการแบบข้ามขั้นตอนในสายงาน ซึ่งโครงสร้างแบบนี้เหมาะสมสำหรับหน่วยต่างๆ ที่ต้องการให้มีการขยายตัวในอนาคตได้ เพราะเพียงแค่เพิ่มเติมโครงสร้างในบางสายงานให้มีการควบคุมบังคับบัญชาลดหลั่นลงไปอีกได้ การจัดหน่วยแบบนี้ อาจจะคำนึงถึงสภาพของงานที่เป็นจริง เช่น แบ่งตามลักษณะของผลิตภัณฑ์ หรือแบ่งตามอาณาเขต หรือแบ่งตามประเภทของลูกค้า หรือแบ่งตามกระบวนการ ผลดีของโครงสร้างแบบนี้มีหลายประการ เช่น การจัดโครงสร้างด้วยรูปแบบที่เข้าใจง่าย การบังคับบัญชาตามสายงานเป็นขั้นตอน ฉะนั้นจุดใดที่มีการปฏิบัติงานล่าช้าก็สามารถตรวจสอบได้รวดเร็ว จากผู้บังคับบัญชาในระดับนั้นได้ง่าย นอกจากนั้นผู้ปฏิบัติงานได้คลุกคลีกับสภาพของปัญหาที่เป็นจริงและเกิดขึ้นเสมอ ทำให้การตัดสินใจต่างๆ มีข้อมูลที่แน่นอน และสามารถตัดสินใจได้ถูกต้องรวดเร็ว ซึ่งส่งผลสะท้อนให้มีการปกครองบังคับบัญชาที่อยู่ในระเบียบวินัยได้ดี การติดต่อสื่อสารและการควบคุมการทำงานทำได้ง่าย ตลอดจนเมื่อต้องการจะเปลี่ยนรูปโครงสร้างหน่วยก็สามารถที่จะเปลี่ยนได้ค่อนข้างสะดวก เพราะการจัดรูปแบบองค์การนี้ ไม่มีอะไรสลับซับซ้อนมากนัก ประการสุดท้าย โครงสร้างหน่วยแบบนี้เหมาะสำหรับการจัดรูปแบบองค์กรขนาดเล็ก แต่ไม่เหมาะที่จะจัดในลักษณะองค์กรขนาดใหญ่ที่มีการปฏิบัติงานสลับซับซ้อน ส่วนข้อเสียของโครงสร้างแบบนี้มันได้ก่อให้เกิดปัญหาดังนี้คือ ประการแรก ไม่ได้สนับสนุนให้ทำงานมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน นอกจากนั้นบางขณะปริมาณของงานมีมาก จนต้องใช้เวลาทำงานประจำให้เสร็จ

ไม่มีเวลาที่จะมาศึกษาถึงระบบการทำงานที่ดีกว่า อีกประการหนึ่งลักษณะของโครงสร้างเช่นนี้เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงาน เพราะไม่สามารถครอบคลุมขอบข่ายของงานได้ทั้งหมดได้ และประการสุดท้าย ผู้บริหารระดับสูงอาจจะไม่ยอมมอบหมายงาน ให้ผู้บริหารงานระดับรอง ๆ ลงมา หรือพยายามกีดกัน หรือส่งเสริมคนอื่นให้ขึ้นมาแทนตน ทำให้ขวัญของผู้ปฏิบัติงานในระดับรอง ๆ ไปไม่ดีหมดกำลังใจในการปฏิบัติงาน เนื่องจากโครงสร้างแบบนี้ให้อำนาจควบคุมโดยตรงต่อผู้บังคับบัญชาระดับสูงเท่านั้น

แผนภาพที่ ๒ - ๓ โครงสร้างหน่วยตามสายงานหลัก

๖.๓ โครงสร้างหน่วยแบบคณะที่ปรึกษา (Staff Organization Structure) หมายถึงการจัดโครงสร้างโดยการให้มีที่ปรึกษาเข้ามาช่วยการบริหารงาน เช่น ที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี ที่ปรึกษาผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานคร เป็นต้น เพราะว่า ที่ปรึกษามีความรู้ความชำนาญเฉพาะด้าน โดยเฉพาะการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ ซึ่งต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญมาช่วยหรือคอยแนะนำ ทำให้องค์การมองเห็นความสำคัญของการมีที่ปรึกษาขึ้น อย่างไรก็ตาม พวกที่ปรึกษาไม่มีอำนาจในการสั่งการใดๆ นอกจากคอยป้อนข้อมูลให้ผู้บริหารเป็นผู้ชี้ขาดอีกชั้นหนึ่ง ซึ่งการจัดหน่วยรูปแบบนี้มีผลดีคือ ทำให้การดำเนินงานต่าง ๆ มีการวางแผนและประเมินสถานการณ์ล่วงหน้าได้ มีที่ปรึกษาคอยให้ความกระจ่างและประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ และทำให้การทำงานใช้หลักเหตุและผลมากขึ้น มีการใช้เครื่องมือที่ทันสมัย และคนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นอกจากนั้น ยังทำให้งานตามสายงานและงานของคณะที่ปรึกษาสัมพันธ์กัน และเข้าใจบทบาทซึ่งกันและกัน แต่ผลเสียของการใช้ที่ปรึกษาอาจมีการป็นเกลียวกัน เนื่องจากความเห็นไม่ลงรอยกัน และฝ่ายคณะที่ปรึกษาอาจทอดถอนใจในการทำงานได้

เพราะมีหน้าที่เพียงเสนอแนะแต่ไม่มีอำนาจสั่งการ

แผนภาพที่ ๒ - ๔ โครงสร้างหน่วยแบบคณะที่ปรึกษา

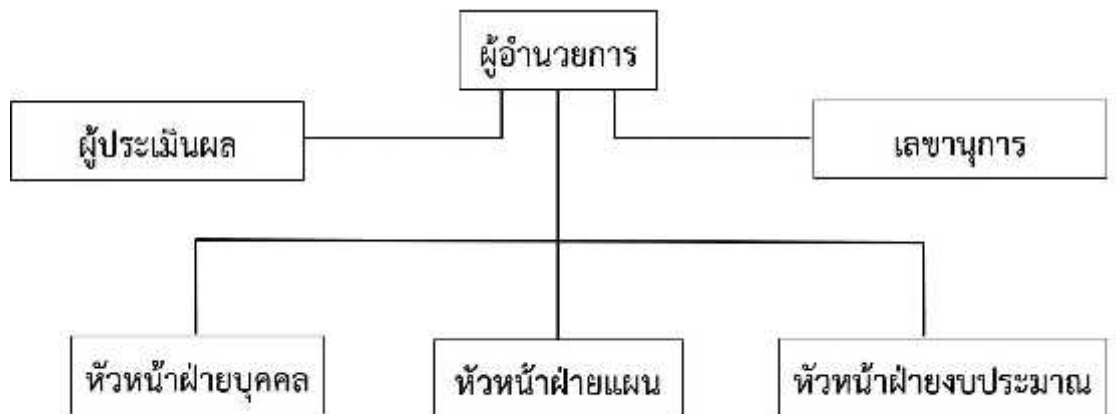
๖.๔ โครงสร้างหน่วยแบบคณะกรรมการบริหาร (Committees Organization Structure)

หมายถึงการจัดโครงสร้างองค์การโดยให้มีการบริหารงานในลักษณะคณะกรรมการ เช่น คณะกรรมการบริหารงานรถไฟแห่งประเทศไทย คณะกรรมการ อสมท. และคณะกรรมการบริหาร บริษัทเจริญโภคภัณฑ์ เป็นต้น การบริหารงานหน่วยโดยให้มีคณะกรรมการบริหารเช่นนี้ ผลดีจะช่วยขจัดปัญหาการบริหารงานแบบผูกขาดของคนๆ เดียว หรือการใช้แบบเผด็จการเข้ามาบริหารงาน นอกจากนั้น การตั้งคณะกรรมการซึ่งประกอบด้วยบุคคลมาจากหลายๆ ฝ่ายจะทำให้ทุกคนเข้าใจปัญหาและก่อให้เกิดการยอมรับในปัญหาที่ฝ่ายอื่นเผชิญอยู่ทำให้การประสานงานเป็นไปได้ง่ายขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม ข้อเสียของการใช้ระบบคณะกรรมการก็คือเกิดการสูญเสียทรัพยากรโดยใช้เหตุเนื่องจากเวลาส่วนใหญ่ใช้ไปในการประชุมถกเถียงกัน กว่าจะได้ข้อยุติอาจไม่ทันการต่อการวินิจฉัยสั่งการได้ หรืออาจเป็นการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ในระดับคณะกรรมการหรือยอมประนีประนอมกันเพื่อให้ได้ข้อยุติที่รวดเร็ว ทำให้การตั้งคณะกรรมการไร้ผล

๖.๕ โครงสร้างหน่วยแบบอนุกรม (Auxiliary) คือหน่วยงานช่วย บางที่

เรียกว่าหน่วยงานแม่บ้าน (House-keeping agency) ซึ่งเป็นงานเกี่ยวกับธุรการ และอำนวยความสะดวก เช่น งานเลขานุการ และงานตรวจสอบภายใน เป็นต้น

แผนภาพที่ ๒ - ๕ โครงสร้างหน่วยแบบอนุกรม

๗. โครงสร้างการจัดหน่วยแบบสูงและแบบกว้าง

การออกแบบโครงสร้างหน่วย (สมคิด บางโม, ๒๕๓๘) มีสิ่งหนึ่งที่ควรคำนึง คือ ความสูงและความกว้างของโครงสร้าง ถ้าโครงสร้างหน่วยมีการบังคับบัญชากันหลายชั้นหลายระดับ กระบวนการทำงานย่อมช้า แต่ถ้าโครงสร้างหน่วยมีระดับการสั่งการน้อยกระบวนการทำงานย่อมรวดเร็วกว่า ช่วงของการควบคุม (span of control) หมายถึง จำนวนผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาที่ถูกควบคุมหรือสั่งการจากผู้บังคับบัญชาคนหนึ่ง

๗.๑ ข้อดีของโครงสร้างแบบสูง

๗.๑.๑ การบริหารงานใกล้ชิด

๗.๑.๒ การควบคุมใกล้ชิด

๗.๑.๓ การติดต่อสื่อสารรวดเร็วระหว่างหัวหน้าและลูกน้อง

๗.๑.๔ งานมีคุณภาพเพราะอยู่ภายใต้การควบคุมของผู้ชำนาญการเฉพาะ

๗.๒ ข้อจำกัดของโครงสร้างแบบสูง

๗.๒.๑ ค่าใช้สูงสำหรับหัวหน้าแต่ละระดับ

๗.๒.๒ มีระดับการจัดการมาก

๗.๒.๓ ระยะทางระหว่างระดับสูงถึงระดับต่ำห่างเกินไป

๗.๒.๔ หัวหน้ามีแนวโน้มที่จะเกี่ยวข้องกับการทำงาน ของลูกน้องมาก

เกินไป

๗.๓ ข้อดีของโครงสร้างแบบกว้าง

๗.๓.๑ ลดค่าใช้จ่ายในการบริหาร

๗.๓.๒ ลูกน้องมีอิสระสูงในการทำงาน เนื่องจากหัวหน้ามีผู้ใต้บังคับบัญชาจำนวนมากจึงมีการควบคุมน้อย

๗.๔ ข้อจำกัดของโครงสร้างแบบกว้าง

๗.๔.๑ ต้องการผู้บังคับบัญชาที่มีความสามารถมาก

๗.๔.๒ ผู้บังคับบัญชาอาจจะควบคุมงานทุกอย่างได้ไม่ทั่วถึง

๘. การจัดแผนงาน (Departmentation)

การจัดแผนงาน หมายถึง การรวมกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ เข้าด้วยกัน โดยการรวมกิจกรรมที่คล้ายกัน และเหมาะสมที่จะนำมาปฏิบัติ ในกลุ่มเดียวกันเข้าไว้ด้วยกันเป็นกลุ่ม แผนก หรือ

หน่วยงาน หลักเกณฑ์พื้นฐานที่จะใช้สำหรับการจัดแผนงานและข้อดีข้อเสีย ธงชัย สันติวงษ์ (๒๕๓๗) ได้กล่าวถึงไว้ ดังนี้

๘.๑ การจัดแผนงานตามหน้าที่ (Departmentation by Function) เป็นการจัดหน่วยที่เป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวาง และหน้าที่หลัก ส่วนใหญ่แผนกต่างๆ จะมีก็คือ หน้าที่ทางด้านการผลิต การขายและการเงิน

๘.๑.๑ ข้อดีการจัดแผนงานตามหน้าที่

๘.๑.๑.๑ เหมาะกับธุรกิจขนาดเล็กในระยะเริ่มแรก

๘.๑.๑.๒ เป็นการจัดที่ถูกต้องตามเหตุผลในเรื่องของหน้าที่หลัก

๘.๑.๑.๓ เมื่อเกิดปัญหาขึ้นระหว่างผู้บริหารในแต่ละหน้าที่ก็จะสามารถทำการประสานงานให้ทุกอย่างเป็นไปโดยสอดคล้องกัน

๘.๑.๑.๔ ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของการแบ่งอาชีพตามความถนัด

๘.๑.๒ ข้อเสียการจัดแผนงานตามหน้าที่

๘.๑.๒.๑ ไม่เหมาะสมกับธุรกิจที่มีการขยายตัว

๘.๑.๒.๒ การทำงานของทุกกลุ่มไม่สามารถเน้นถึงวัตถุประสงค์ขององค์การโดยส่วนรวมได้

๘.๑.๒.๓ การประสานงานติดต่อระหว่างหน้าที่ต่างๆเป็นไปได้อย่าง

๘.๑.๒.๔ ไม่เปิดโอกาสให้มีการฝึกฝนตัวผู้บริหารในระดับรองลง และไม่มีโอกาสเรียนรู้งานของส่วนต่างๆ

๘.๒ การจัดแผนงานตามประเภทผลิตภัณฑ์ (Departmentation by Product) มักจะใช้ในการจัดแผนงานขององค์กรธุรกิจขนาดใหญ่มีกระบวนการในการปฏิบัติงานซับซ้อน องค์กรธุรกิจผลิตสินค้าหลายอย่าง ถ้าจะใช้การจัดแผนงานตามหน้าที่ก็จะทำให้แต่ละแผนกมีงานมากเกินไป การดูแลผลิตภัณฑ์แต่ละอย่างอาจดูแลไม่ทั่วถึง การขยายงานก็จะมีปัญหาอย่างมาก ทำให้องค์การธุรกิจขาดความคล่องตัวในการดำเนินงานและเสียโอกาสในการแสวงหาผลประโยชน์กับองค์การได้

๘.๒.๑ ข้อดีการจัดแผนงานตามผลิตภัณฑ์

๘.๒.๑.๑ เหมาะสมกับองค์การที่มีขนาดใหญ่ขึ้น

๘.๒.๑.๒ ช่วยให้ผู้บริหารสูงสุดสามารถมอบหมายอำนาจหน้าที่ในการทำงานตามหน้าที่ต่างๆให้กับผู้บริหารของหน่วยได้

๘.๒.๑.๓ ช่วยให้ประเภทสินค้าต่างๆได้รับความสนใจเต็มที่

๘.๒.๑.๔ ช่วยให้ผู้ทำงานในหน้าที่ต่างๆมีโอกาสฝึกฝนความรู้ความสามารถของตน ในส่วนที่เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์แต่ละอย่างได้อย่างดี

๘.๒.๒ ข้อเสียการจัดแผนงานตามผลิตภัณฑ์

๘.๒.๒.๑ เกิดปัญหาในเรื่องของการประสานงานในองค์กร

๘.๒.๒.๒ หน่วยต่างๆที่แบ่งแยกตามผลิตภัณฑ์มีอำนาจมากเกินไป

๘.๓ การจัดแผนงานตามพื้นที่ทางภูมิศาสตร์หรืออาณาเขต (Departmentation by Territory) จะคำนึงถึงสภาพทางภูมิศาสตร์หรือทำเลที่ตั้งที่กิจการจะต้องเข้าไปดำเนินการในพื้นที่นั้นๆ เป็นสำคัญ และจะถูกนำมาใช้จัดแผนงานสำหรับองค์กรธุรกิจ ที่อาณาเขตการขายกว้างขวางและธุรกิจอยู่ในสถานะที่มีการแข่งขันสูง

๘.๓.๑ ข้อดีการจัดแผนงานตามพื้นที่ภูมิศาสตร์

๘.๓.๑.๑ ช่วยให้ประหยัดค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติการ ทั้งทางด้านการผลิตและการขายรวมทั้งค่าขนส่ง

๘.๓.๑.๒ แก้ไขปัญหาในเรื่องของการติดต่อภายในของบริษัท

๘.๓.๑.๓ ช่วยให้มีการฝึกฝนและพัฒนาตัวผู้บริหารใหม่ๆได้เป็นอย่างดี

๘.๓.๑.๔ ช่วยให้ทราบถึงความต้องการของท้องถิ่นได้ดีกว่า จึงเกิดจุดแข็งทางการตลาดได้

๘.๓.๒ ข้อเสียการจัดแผนงานตามพื้นที่ภูมิศาสตร์

๘.๓.๒.๑ ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นในเรื่องของการประสานงานและการคมนาคม

๘.๓.๒.๒ เกิดปัญหาเรื่องของการประสานงานในองค์กร

๘.๓.๒.๓ หน่วยต่างๆ ที่แบ่งแยกตามพื้นที่อาจจะมีอำนาจมากเกินไป

๘.๓.๒.๔ ขาดโอกาสฝึกความชำนาญเฉพาะด้านตามอาชีพเฉพาะอย่าง

๘.๔ การจัดแผนงานตามกระบวนการผลิต (Departmentation by Process) การแบ่งกิจกรรมออกเป็นกลุ่มตามขั้นตอน กระบวนการผลิต หรือกระแสการไหลของงาน เช่น กิจกรรมหนังสือพิมพ์อาจจะมี การจัดแผนกศิลป์ทำหน้าที่ออกแบบรูปเล่ม แบบหน้าโฆษณา แบบตัวอักษร แผนกพิมพ์ แผนกสต็อก แผนกจัดส่งสินค้า ฯลฯ

๘.๔.๑ ข้อดีการจัดแผนงานตามกระบวนการผลิต

๘.๔.๑.๑ ช่วยให้เกิดผลดีจากการแบ่งงานกันทำตามความถนัด

๘.๔.๑.๒ สะดวกและง่ายที่จะนำมาใช้ในระดับต่ำขององค์กร

๘.๔.๒ ข้อเสียการจัดแผนงานตามกระบวนการผลิต คือ การประสานงานระหว่างแผนกทำได้ยาก

๘.๕ การจัดแผนงานตามหรือลูกค้า (Departmentation by Customer) เป็นวิธีจัดแผนงานอีกอย่างหนึ่งที่องค์การธุรกิจจะให้ความสำคัญแก่กลุ่มลูกค้า เพราะสินค้าที่องค์การผลิตรายนั้นอาจตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคแตกต่างกัน เนื่องจากพฤติกรรมของกลุ่มลูกค้าที่จะซื้อสินค้านั้นแตกต่างกัน

๘.๕.๑ ข้อดีการจัดแผนงานตามลูกค้า

๘.๕.๑.๑ ช่วยให้สามารถสนองความต้องการของลูกค้ากลุ่มต่างๆ ได้ดี

๘.๕.๑.๒ เป็นการพัฒนาให้มีผู้เชี่ยวชาญและความชำนาญในการขายสินค้าให้กับกลุ่มลูกค้าแต่ละกลุ่ม

๘.๕.๒ ข้อเสียการจัดแผนงานตามลูกค้า

๘.๕.๒.๑ การประสานงานของแต่ละหน่วยงานจะเกิดขึ้นได้ยาก เพราะต่างฝ่ายต่างแข่งขันกัน

๘.๕.๒.๒ การจัดแบ่งกลุ่มผู้บริโภคอาจทำได้ยาก หากผู้บริโภคบางรายประกอบธุรกิจหลายประเภท

๘.๕.๒.๓ หากมีการเปลี่ยนแปลงในกลุ่มของลูกค้าอาจจะทำให้การทำงานของบางแผนกน้อยลงไปหรือไม่มีงานทำเลยก็ได้

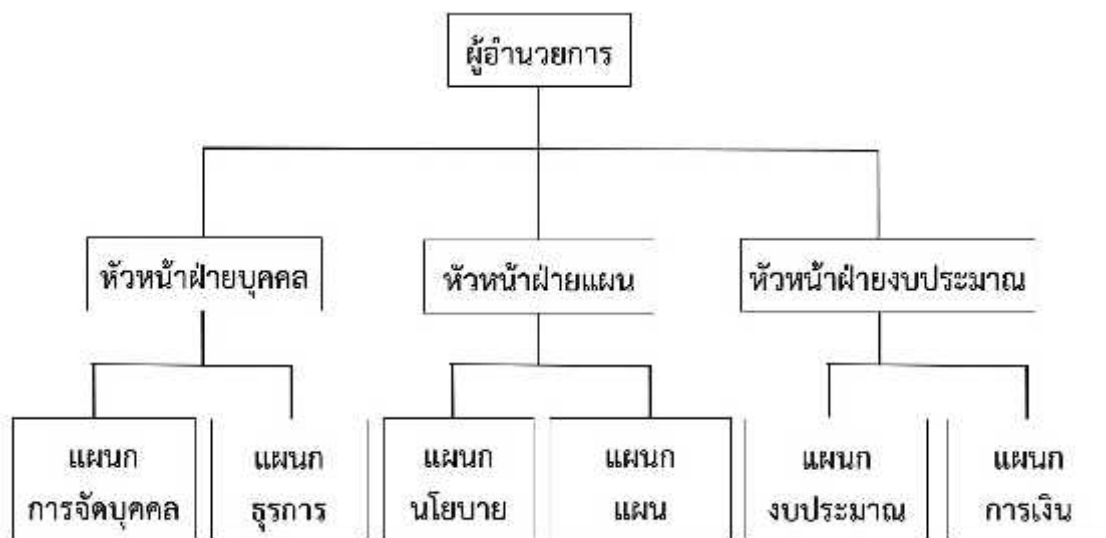
๙. แผนภูมิโครงสร้างการจัดหน่วย (Organization charts)

๙.๑ แผนภูมิโครงสร้างการจัดหน่วย หรือผังโครงสร้างหน่วย หมายถึง แผนผังที่แสดงถึงกลุ่มตำแหน่งงาน ซึ่งรวมกลุ่มเป็นสายการบังคับบัญชา โดยมีการแบ่งกลุ่มแบ่งระดับ โครงสร้างหน่วยที่มีการจัดขึ้นอย่างถูกต้อง โดยมีการจัดตำแหน่งชัดเจน มีสายการบังคับบัญชาที่แน่นอน และมีชื่อตำแหน่งระบุไว้ ก็จะช่วยให้ได้ข้อมูลการจัดการที่เป็นประโยชน์ยิ่งขึ้น กล่าวอีกนัยหนึ่ง ผังโครงสร้างหน่วยเป็นเครื่องมือ ที่จะช่วยให้เข้าใจโครงสร้างของหน่วย อำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ ตลอดจนสายการบังคับบัญชาในหน่วยนั้นๆ บรรจง อภิรติกุล และสุรินทร์ ม่วงทอง (อ้างใน ศิริอร ชันธหัตถ์, ๒๕๓๖) ได้จัดแบ่งประเภทของแผนภูมิองค์การไว้ ๒ ประเภท คือ

๙.๑.๑ แผนภูมิหลัก (Master Chart) เป็นแผนภูมิที่แสดงโครงสร้างการจัดทั้งหมดของหน่วยว่า มีการแบ่งส่วนงานใหญ่ ออกเป็นกี่หน่วย กี่กอง กี่แผนกที่สำคัญ ตลอดจนความสัมพันธ์ที่ต่อเนื่องกัน เนื่องจากแผนภูมินี้แสดงสายการบังคับบัญชาลดหลั่นตาลำดับ แบ่งออกได้ ๓ แบบ คือ

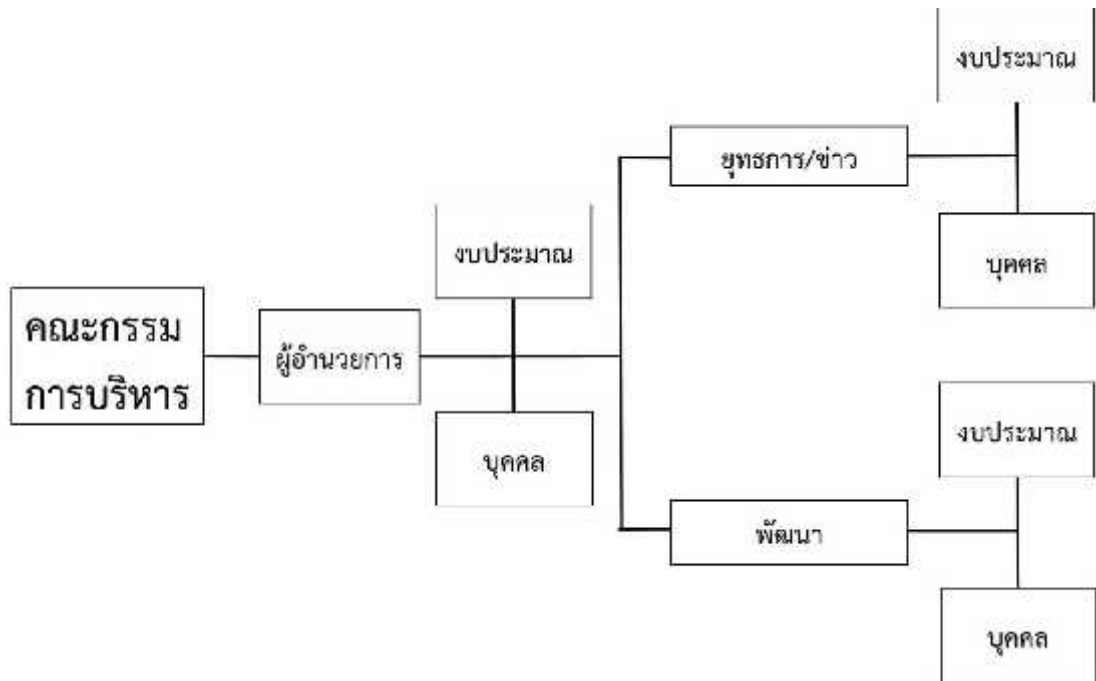
๙.๑.๑.๑ แบบสายงานปิรามิด (Conventional Chart) แบบนี้เรียกได้อีกหลายอย่าง เช่น Line or Military เป็นแบบที่จัดรูปคล้ายกองทัพหรืออาจเรียกได้อีกอย่างหนึ่งว่า แบบตามแนวตั้ง (Vertical Chart) แผนภูมิลักษณะนี้ได้กำหนดให้ตำแหน่งสูงสุด เช่น ตำแหน่งผู้อำนวยการ หรือผู้จัดการใหญ่อยู่สูงสุด ตำแหน่งรองๆ ลงมาก็เขียนไว้ในระดับที่ต่ำลงมาตามลำดับ ดังนั้นจึงมีลักษณะคล้ายรูปปิรามิด

แผนภาพที่ ๒ - ๖ แผนภูมิแบบสายงานปิรามิด

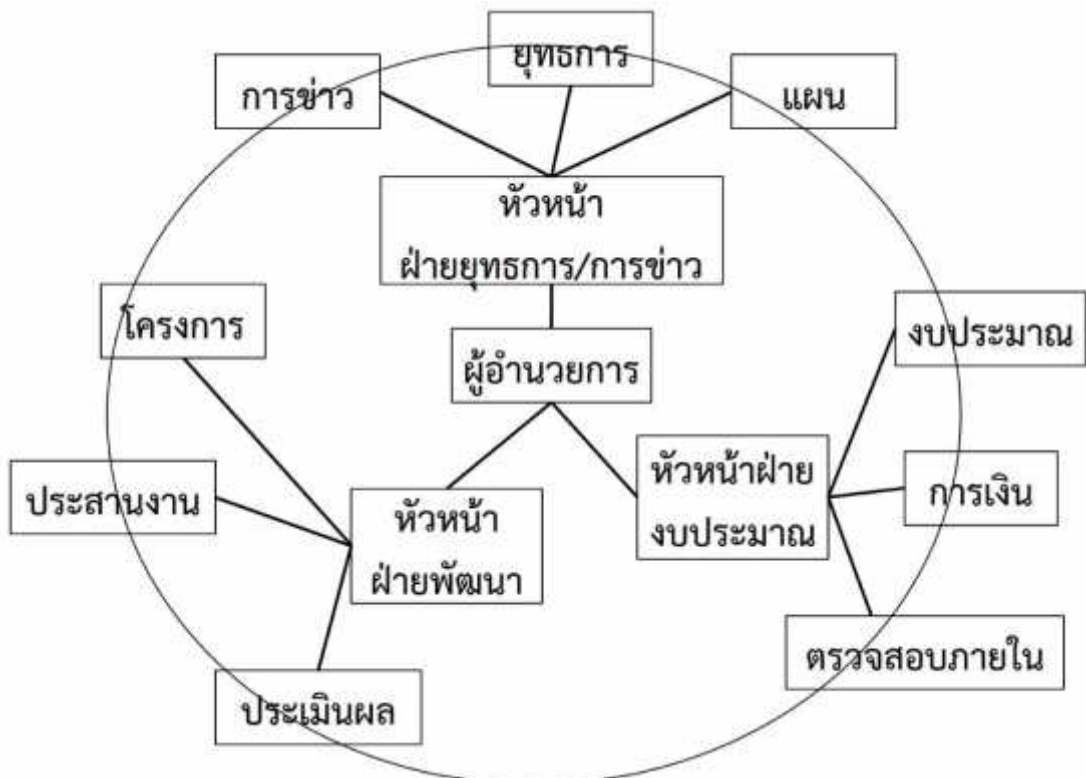
๙.๑.๑.๒ แบบตามแนวนอน (Horizontal Chart) หรือแบบซ้ายไปขวา (Left to Right Chart) แบบนี้ เป็นลักษณะการเขียนแผนภูมิที่แสดงตำแหน่งสูงสุดไว้ทางซ้ายมือ และหน่วยงานระดับรอง ๆ เลื่อนออกไปทางขวามือตามลำดับ

แผนภาพที่ ๒ - ๗ แผนภูมิแบบตามแนวนอน

๙.๑.๑.๓ แบบวงกลม (Circular Chart) ลักษณะของแผนภูมิชนิดนี้แสดงเป็นวงกลมโดยกำหนดตำแหน่งสูงสุดอยู่ตรงกลาง และตำแหน่งรองๆ อยู่ในรัศมีที่ห่างออกไปตามลำดับ

แผนภาพที่ ๒ - ๘ แผนภูมิแบบวงกลม

๙.๑.๒ แผนภูมิเสริม (Supplementary Chart) คือ แผนภูมิที่แสดงถึงรายละเอียดของหน่วยงานย่อยๆ ที่แยกจากแผนภูมิหลัก โดยแยกเป็นหน่วยงานย่อยว่ามีลักษณะหน้าที่และความรับผิดชอบอย่างไร หรือแสดงของเขตความสัมพันธ์ของงานในหน่วยหนึ่ง ๆ ซึ่งอาจจะ เป็นหน้าที่และความรับผิดชอบอย่างไร หรือแสดงขอบเขตความสัมพันธ์ของงานในหน่วยหนึ่งๆ ซึ่ง อาจจะ เป็นภายในแผนกเดียวกัน หรือเกี่ยวโยงไปยังแผนกอื่นๆ แผนภูมิเสริมนี้ แบ่งออกเป็นได้หลาย ลักษณะ หรือหลายแบบ เช่น

๙.๑.๒.๑ แผนภูมิแสดงทางเดินของสายงาน (Work Flow Chart)
หมายถึงแผนภูมิที่แสดงสายการปฏิบัติทางเดินของงาน

๙.๑.๒.๒ แผนภูมิการจัดรูปแบบสถานที่ (The Layout Chart)
เป็นแผนภูมิที่แสดงการจัดสถานที่ทำงาน ซึ่งหมายถึงการจัดสถานที่ตำแหน่งของงาน การจัดห้องที่ ทำงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปโดยสะดวก และเรียบร้อย รวดเร็ว

๙.๑.๒.๓ แผนภูมิชื่อบุคคล (Roster Chart) เป็นแผนภูมิที่แสดง ชื่อบุคคลที่ดำรงตำแหน่งทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการติดต่อประสานงานและให้บริการ

๙.๒ ขั้นตอนในการเขียนแผนภูมิ

- ๙.๒.๑ รวบรวมหน้าที่ต่างๆ ตามที่กำหนดไว้ในการแบ่งงาน
- ๙.๒.๒ จัดประเภทของงาน งานที่คล้ายกันให้อยู่แผนกและฝ่ายเดียวกัน
- ๙.๒.๓ กำหนดตำแหน่งงานโดยคำนึงถึงอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ และความสำคัญของงาน
- ๙.๒.๔ กำหนดชนิดของแผนภูมิ
- ๙.๒.๕ เขียนชื่อเรื่องของแผนภูมิ อันประกอบด้วย
 - ๙.๒.๕.๑ ชื่อของหน่วยงานหรือชื่อองค์กรนั้นๆ
 - ๙.๒.๕.๒ ชื่อของแผนภูมิตามกิจกรรม เช่น "แผนภูมิแสดงแบ่ง ส่วนราชการ" "แผนภูมิสายทางเดินของงาน" ฯลฯ
 - ๙.๒.๕.๓ ใช้รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า แทนหน่วยงาน หรือตำแหน่ง หรือ บุคคล และควรมีขนาดเท่ากันโดยกำหนดตำแหน่งสูงสุดให้รูปใหญ่กว่าตำแหน่งรองๆ ลงไป
 - ๙.๒.๕.๔ จัดรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าให้ตำแหน่งสูงต่ำลดหลั่นตามสาย งานการบังคับบัญชา หน่วยงานใดที่มีความสำคัญมีอำนาจหน้าที่เท่ากัน ก็ให้อยู่ในระดับเดียวกัน
 - ๙.๒.๕.๕ ลากเส้นสายการบังคับบัญชาผ่านรูปสี่เหลี่ยม ใช้เส้นตรง ตามขวางและตามยาวขีดเชื่อมโยงแทนสายการบังคับบัญชา และไม่ควรลากผ่านทะลุรูปสี่เหลี่ยม แทนที่หน่วยงานหรือบุคคลเป็นอันขาด

๙.๒.๕.๖ พวกที่ทำหน้าที่ปรึกษา (Staff) ให้เขียนไว้ต่างหากตามระดับของหน่วยงานที่ให้คำปรึกษาถ้ามีอยู่หน่วยเดียวให้เขียนไว้ทางซ้ายมือ

๙.๒.๕.๗ การเขียนเส้นสายการบังคับบัญชา ให้ใช้เส้นทึบหนาหรือเส้นหนักแทนสายการบังคับบัญชาโดยตรงในหน้าที่หลัก ส่วนหน่วยงานที่ปรึกษาให้ใช้เส้นบางหรือจุดไข่ปลาแทน

๑๐. อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ (Authority and Responsibility)

ในการจัดหน่วยจะสามารถจัดการได้อย่างเหมาะสม เมื่อมีการแบ่งงานกันตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และทุกคนรู้จักงานและหน้าที่ของตน ปฏิบัติงานภายในขอบเขตที่หน่วยมอบหมายมา แต่งานที่ดำเนินการจะสามารถสัมฤทธิ์ผลได้ก็ต่อเมื่อผู้บริหารที่มีอำนาจในการมอบหมายอำนาจหน้าที่นั้นจะต้องกำหนดความรับผิดชอบของบุคคลแต่ละคนในการปฏิบัติงานอีกด้วย

๑๐.๑ อำนาจหน้าที่ (Authority) หมายถึง สิทธิอันชอบธรรมที่ได้รับมอบหมายมาให้สั่งบุคคลอื่นปฏิบัติตามที่ตนต้องการได้ ส่วนใหญ่แล้วผู้บริหารระดับสูงจะมีการมอบหมายงานให้ผู้ใต้บังคับบัญชาระดับต่อไป เมื่อมีการสั่งงานเพื่อให้บุคคลนั้นสามารถปฏิบัติงาน ส่วนมากแล้วอำนาจหน้าที่จะต้องมีอำนาจในการสั่งการและการตัดสินใจควบคู่กันไปด้วย โดยรู้จักการสั่งการ คือ มอบหมายงานให้กับผู้บังคับบัญชาทำงานอย่างต่อเนื่อง และตัดสินใจ ในลักษณะงานที่อยู่ภายในขอบเขตแห่งอำนาจตน อำนาจหน้าที่เป็นอำนาจที่บุคคลผู้มีอยู่ได้รับมอบหมายมาโดยถูกต้องตามกฎหมาย และขณะเดียวกันก็มีสิทธิให้รางวัลและลงโทษผู้ที่ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่นั้นได้อีกด้วย อำนาจหน้าที่ (Authority) แตกต่างจากอำนาจ (Power) คือ อำนาจหน้าที่เป็นสิทธิที่ได้รับมอบหมายมาโดยถูกต้องตามกฎหมาย แต่อำนาจเป็นสิ่งที่บุคคลนั้นสร้างขึ้นมาเองและทำให้บุคคลอื่นยอมรับเพื่อที่จะปฏิบัติตาม อำนาจเกิดในด้านบวกหรือด้านลบก็ได้

๑๐.๒ ความรับผิดชอบ (Responsibility) เป็นภาระผูกพันของบุคคลในการปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยบุคคลจะต้องรับผิดชอบในการทำงานเพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ ในหน่วยที่มีการวางโครงสร้างแบบเป็นทางการจะมีการกำหนดความรับผิดชอบของบุคคลที่ทำหน้าที่ในกิจกรรมต่างๆ อย่างชัดเจนและให้อำนาจหน้าที่ (Authority) ให้แก่ผู้ปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม เพื่อที่จะสามารถปฏิบัติงานได้ด้วยดี อย่างไรก็ตามปัญหาของความสมดุลกันระหว่างความรับผิดชอบและอำนาจหน้าที่ก็มีมากขึ้นในขณะที่หน่วยขยายใหญ่ขึ้น ทั้งนี้ เนื่องจากผู้ปฏิบัติงานจะต้องมีขอบเขตของอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในส่วนของตนเพิ่มขึ้นด้วย จึงมีความสับสนใน

เรื่องของการงาน ตลอดจนปัญหาของตัวบุคคลที่เกี่ยวข้องในการจัดแบ่งความรับผิดชอบในกิจกรรมต่างๆ ของหน่วยนั้น ควรคำนึงถึงปัจจัย ต่อไปนี้

๑๐.๒.๑ กิจกรรมที่คล้ายกันควรที่จะให้อยู่ในความรับผิดชอบของคนๆ เดียว การแบ่งความรับผิดชอบให้คนหลายคนก่อให้เกิดผลเสียในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ เนื่องจากปัญหา การหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบดังกล่าว

๑๐.๒.๒ พิจารณาคุณสมบัติของผู้รับมอบหมายงาน เช่นมีความสามารถที่จะ ทำกิจกรรมนั้นๆ ได้หรือไม่

๑๑. การมอบหมายงาน (Delegation)

หมายถึง การกำหนดความรับผิดชอบและอำนาจหน้าที่ (Assignment of Responsibility and Authority) โดยตัวผู้บังคับบัญชาให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา เท่ากับเป็นการ กระจายงานในหน้าที่, ความรับผิดชอบ (Responsibility) และอำนาจในการตัดสินใจ (Authority) ภายในขอบเขตที่กำหนดให้ผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาไปปฏิบัติ (ศิริพร พงศ์ศรีโรจน์, ๒๕๔๓) ในการจัดหน่วยจะเห็นได้ว่า ในการปฏิบัติงานในสายการบังคับบัญชาจะต้องมีการสั่งงานตามลำดับชั้น โดยมีการมอบหมายอำนาจหน้าที่ให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติ เพื่อให้งานนั้นมีประสิทธิภาพ การ มอบหมายงานมักจะมีความยุ่งยากในการปฏิบัติเพราะการตัดสินใจมอบหมายงาน และอำนาจหน้าที่ เป็นสิ่งที่ผู้บริหารชั้นสูงจะต้องปฏิบัติ และคัดเลือกบุคคลที่ตนคิดว่ามีความสามารถเข้ามาช่วยงาน

๑๑.๑ การมอบหมายงานจะมีการมอบหมายงานตามลำดับชั้น เช่น จากประธาน กรรมการไปยังผู้จัดการ หัวหน้าหน่วยงาน ฯลฯ กระบวนการในการมอบหมายงาน มีลำดับชั้น ดังต่อไปนี้

๑๑.๑.๑ การพิจารณาจะคิดถึงผลที่คาดว่าจะได้รับจากงาน

๑๑.๑.๒ การจัดแบ่งงานตามความเหมาะสม

๑๑.๑.๓ การมอบหมายอำนาจหน้าที่ให้แก่แต่ละบุคคล ที่คิดว่าจะทำให้งาน บรรลุวัตถุประสงค์ได้

๑๑.๑.๔ พยายามจัดการให้ทุกคนทำงาน โดยมีความรับผิดชอบต่อ งานที่ทำ เพื่อจะได้บรรลุ ความสำเร็จของงานนั้น

๑๑.๒ ขนาดของการมอบหมายงาน การที่ผู้บังคับบัญชาจะมีความเต็มใจที่จะ มอบหมายอำนาจหน้าที่ในการทำงานมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับปัจจัย เหล่านี้ คือ

๑๑.๒.๑ สภาพบรรยากาศ หรือวัฒนธรรมขององค์กร ถ้าองค์กรถือวิธี ปฏิบัติงานในลักษณะที่เป็นประชาธิปไตยมักมีการมอบหมายงานให้ผู้ทำงานระดับต่ำได้มีโอกาส

ตัดสินใจด้วยตนเองมาก ตรงข้ามกับองค์กรที่ใช้วิธีการควบคุมอย่างมากจะมีการจำกัดการตัดสินใจไว้ที่ผู้บริหารระดับสูงเท่านั้น

๑๑.๒.๒ ลักษณะของงานที่ทำ งานบางอย่างที่ค่อนข้างยากและมีความสำคัญที่ต้องใช้ความรอบคอบ หรืองานบางอย่าง ถ้ามีการตัดสินใจที่ผิดพลาดแล้วจะก่อความเสียหายมหาศาลให้แก่กิจการนั้นผู้บริหารจะสงวนไว้ตัดสินใจเอง แต่หากงานนั้นมีลักษณะค่อนข้างง่าย เหมาะสมที่ผู้ใต้บังคับบัญชาจะทำแทนได้ ผู้บริหารก็จะมอบหมายให้บุคคลอื่นทำแทนได้

๑๑.๒.๓ ลักษณะพฤติกรรมของผู้บริหาร ถ้าเป็นผู้บริหารสมัยเก่า การปฏิบัติงานจะยึดหลักของการรวมอำนาจ (Centralization) คือ จะยึดถือแนวความคิดของตนเป็นเรื่องสำคัญ แต่ผู้บริหารสมัยใหม่จะใช้หลักของการกระจายอำนาจ (Decentralization) คือ ผู้บริหารมีความเต็มใจที่จะยอมมอบอำนาจให้ผู้อื่นกระทำผิดได้บ้าง และเป็นผู้บริหารที่ใจกว้างยอมรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่นได้บ้าง

๑๑.๓ ศิลปะของการมอบหมายงาน ผู้บังคับบัญชาจะสามารถมอบหมายงานให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติ จะต้องมึศิลปะของการมอบหมายงานโดยจะต้องพยายามทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นศิลปะของการมอบหมายงานของผู้บังคับบัญชาแต่ละคนจึงขึ้นอยู่กับทัศนคติส่วนบุคคล (Personel Attitudes) ของผู้บังคับบัญชาเองอันได้แก่

๑๑.๓.๑ ยอมรับความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชาเพียงใด

๑๑.๓.๒ เต็มใจที่จะมอบหมายอำนาจในการตัดสินใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเพียงใด

๑๑.๓.๓ เต็มใจที่จะเปิดโอกาสให้บุคคลอื่นกระทำความผิดได้

๑๑.๓.๔ เต็มใจที่จะกำหนดขอบเขต ความรับผิดชอบและมีการควบคุมงานที่เหมาะสม

๑๑.๔ ประโยชน์ของการมอบหมายงาน จะก่อให้เกิดประโยชน์ ๓ ประการใหญ่ๆ ดังนี้

๑๑.๔.๑ ช่วยลดภาระของผู้บริหารระดับสูง

๑๑.๔.๒ ช่วยในการพัฒนาผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา

๑๑.๔.๓ เป็นการสร้างขวัญที่ดีให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน

๑๒. แนวคิดที่สามารถนำไปใช้ในการจัดทำโครงสร้างการจัดหน่วยในจังหวัดชายแดนภาคใต้

๑๒.๑ ทฤษฎีการใช้กำลัง ของคาร์ล ฟอน เคลาส์เซวิทซ์ (Karl von Clausewitz) (๑ กรกฎาคม ๑๗๘๐ – ๑๖ พฤศจิกายน ๑๘๓๑) นักยุทธศาสตร์ชาวปรัสเซีย ซึ่งเป็นรัฐทหารหนึ่งในหลายรัฐก่อนรวมประเทศเป็นเยอรมนี เป็นผู้วางแนวคิดด้านการทำสงครามและเศรษฐกิจมาตั้งแต่ปลายศตวรรษที่ ๑๗ ด้วยตำราพิชัยสงครามฉบับยุโรปในภาษาเยอรมันว่า Vom Krieg ซึ่งต่อมาถูกแปลเป็นภาษาอังกฤษคือ On War และถ้อยคำในหนังสือนี้ไม่ได้เน้นความสำคัญที่การสู้รบเท่านั้น แต่ยังวางแนวความคิดไว้ทั้งด้านเศรษฐกิจและการเมืองด้วย เนื้อหาส่วนใหญ่ของ Vom Krieg เน้นที่ยุทธศาสตร์การจัดกำลังรบและแนวคิดต่างๆ ในการวางแผนโครงสร้างเศรษฐกิจเพื่อสนับสนุนการทำสงครามเบ็ดเสร็จ และเป็นที่มาของปรัชญา “ The maximum use of force is in no way incompatible with the simultaneous use of intellect ” “ ยิ่งใช้กำลัง ยิ่งต้องใช้ปัญญา ”

๑๒.๒ ปรัชญาการเอาชนะการก่อเหตุรุนแรงของเหมาเจ๋อตุง, ส.ค. ๑๙๔๖ : สิ่งชี้ขาดแพ้ชนะในสงครามนั้น คือ ประชาชน หากใช้อาวุธแบบใหม่ (แต่ปัจจุบันมันยากที่จะปลุกระดมประชาชนให้ลุกขึ้นจับอาวุธต่อสู้ ซึ่งต่างกับยุคคอมมิวนิสต์)

๑๒.๓ James D. Kiras, ๒๐๐๒ : การโดดเดี่ยวผู้ก่อเหตุรุนแรงจากฐานสนับสนุน เป็นปัจจัยสำคัญที่สุดของความสำเร็จในการต่อสู้ หากประชาชนเป็นฝ่ายเรา คือ ประชาชนไม่สนับสนุนศัตรู จะทำให้ศัตรูยากที่จะใช้อาวุธ และรัฐใหญ่แพ้สงครามเล็ก เช่น ฝรั่งเศสแพ้เวียดนาม, สหรัฐอเมริกาแพ้เวียดนาม, โซเวียตแพ้อัฟกานิสถาน

ข้อสรุปของบทที่ ๒ :

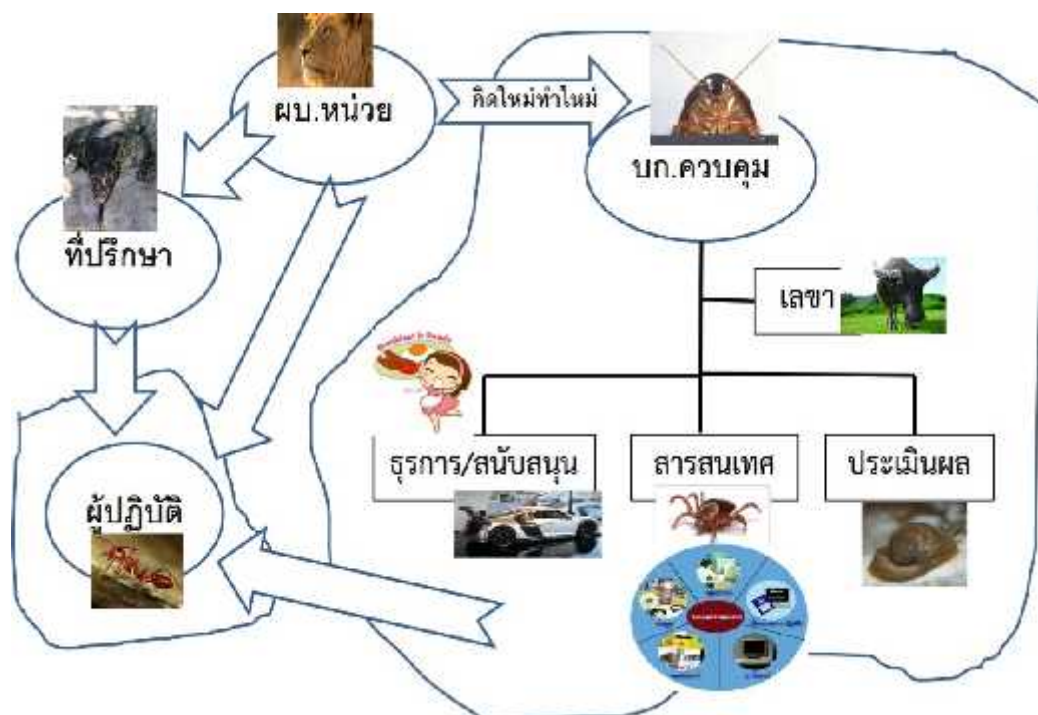
จะเห็นว่าในระดับสากลเขามีทฤษฎี มีหลักการ มีกระบวนการและมีขั้นตอนจัดโครงสร้างการจัดหน่วยที่ชัดเจน ซึ่งประเทศต่างๆ ได้นำไปประยุกต์ใช้ ในขณะที่การจัดหน่วยแก้ไขปัญหาการก่อเหตุรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ยังไม่มีมียึดหลักการที่แน่นอน โดยมักจะขึ้นอยู่กับผู้มีอำนาจในการจัดหน่วยที่คิดอย่างไรก็จัดหน่วยไปอย่างนั้น รวมทั้งการจัดตั้งหน่วยย่อยๆ ขึ้นมาเพื่อรองรับพวกพ้องให้มีที่ทำงานและเพื่อรองรับงบประมาณที่ได้รับอนุมัติลงไป นอกจากนี้ยังมีการจัดตั้งหน่วยขึ้นด้วยความเกรงใจหน่วยปกติ โดยที่หน่วยนั้นๆ ไม่มีความจำเป็นหรือไม่เกี่ยวข้องโดยตรงต่อการแก้ไขปัญหาลำดับจังหวัดชายแดนภาคใต้ แต่ได้บรรจุลงไปโครงสร้างเพื่อให้หน่วยเหล่านั้นได้รับสิทธิเพิ่มขึ้นเท่านั้นเอง ดังนั้น เพื่อให้การจัดหน่วยแก้ไขปัญหาการก่อเหตุรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความสมบูรณ์ในตัวเอง กะทัดรัด มีความต่อเนื่อง มีความเป็นเอกภาพและมุ่งไปสู่วัตถุประสงค์ของการจัดหน่วย คงได้เวลาที่ผู้มีอำนาจตกลงใจในแต่ละระดับได้นำทฤษฎีและหลักการมาประยุกต์ในการจัดหน่วยอย่างเป็นรูปธรรม โดยไม่ยึดติดกับความคิดส่วนตัวและพวกพ้อง จะต้องมีการสร้างหน่วยที่

เหมาะสม มีความเป็นเอกภาพ มีหน่วยรองหรือหน่วยย่อยตามกลุ่มงาน ตามอำนาจหน้าที่ ตามความรับผิดชอบ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการแก้ไขปัญหาการก่อเหตุรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้

ทั้งนี้ผู้วิจัยพยายามจะหลีกเลี่ยง การจัดหน่วยเพื่อแก้ไขปัญหาแบบไทย กล่าวคือ หลีกเลี่ยงการจัดตั้งหน่วยใหม่หรือการจัดตั้งคณะกรรมการต่างๆ โดยละเลยศักยภาพของหน่วยงานเดิมที่มีอยู่และมีหน้าที่รับผิดชอบแก้ไขปัญหาอื่นๆ อยู่แล้ว ดังตัวอย่างต่อไปนี้

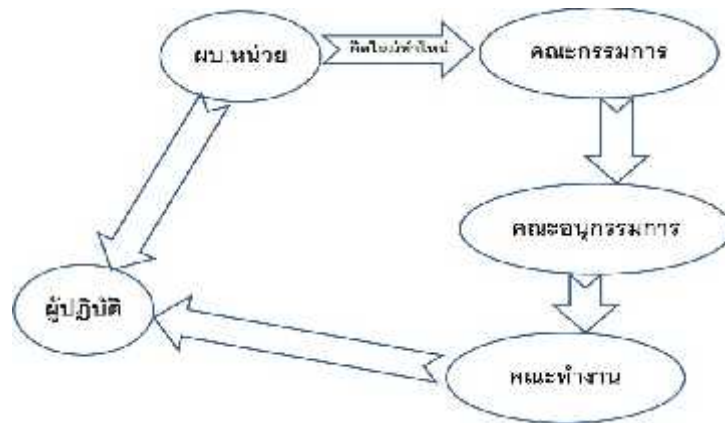
๑. ในบริษัทหนึ่ง มีสิงโตเป็นผู้บริหารและมีมดงานเป็นลูกน้อง ที่ผ่านมามีการทำงาน และได้ผลผลิตพอสมควร แต่สิงโตต้องการให้ได้ผลผลิตที่มากขึ้นจึงได้จ้างแมลงสาบให้มาช่วย แมลงสาบก็เสนอให้จัดตั้งแผนกใหม่ขึ้นโดยแมลงสาบเองเป็นหัวหน้าเป็นอาณาจักรของตัวเอง หลังจากนั้นแมลงสาบก็ได้เสนอผลงานด้วยวาจาให้สิงโตทราบสม่ำเสมอ จนสิงโตพอใจและเชื่อว่าแมลงสาบทำงานได้ผลดีมาก ต่อมาแมลงสาบก็เสนอสิงโตเพื่อจ้างควายมาเป็นเลขาส่วนตัว สิงโตปลื้มกับการทำงานของแมลงสาบมาก ให้รายงานและแนวโน้มต่างๆ จากที่ส่งให้พิจารณา ทำให้แมลงสาบได้หน้า เพื่อการนี้ แมลงสาบจึงขอซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์ ติดตั้ง WIFI และเครื่องพิมพ์เพื่อการทำงานให้สิงโต แน่ใจว่าต้องมีแผนก IT ตามมา เขาจึงจ้างตัวเห็บมาเป็น IT manager ตัวเห็บก็ของบประมาณเพื่อ จ้างลูกมือและอุปกรณ์ซ่อม แต่มดเบื่อกับระบบงานแบบใหม่มาก เพราะมัวแต่รายงาน งานเอกสารมากมาย และการประชุมที่แสนเสียเวลา แมลงสาบเห็นมดน้อยทำงานช้าขึ้น เพราะต้องเขียนรายงาน จึงเลือกหาหัวหน้าแผนกมาคอยดูและจดรายงาน ตำแหน่งนี้ตกเป็นของตัวทาก ตัวทากเป็นบุคลากรที่ทำงานได้อย่าง " เชื่องช้า " มาก จึงดูเป็นคนที่รอบคอบ และได้รับตำแหน่งหัวหน้าแผนกไป และแผนกที่มดน้อยทำงานก็เป็นแผนกที่โศกเศร้า ไร้เสียงหัวเราะ ทุกคนในแผนกก็หัวเสื่อง่าย ตัวทากของบทำการสำรวจ ศึกษา สภาพการทำงานที่เหมาะสม แผนกมดน้อยทำงานได้แยกลง สิงโตก็เห็นด้วยว่าแผนกมด ทำงานได้แยกลง จึงจ้างตัวเงินตัวทอง เข้ามาเป็นที่ปรึกษา เพื่อศึกษาวิธีการที่จะเพิ่มผลผลิต ตัวเงินตัวทองสรุปว่า ในบริษัทมีการจ้างคนมากเกินไปเลยทำให้ผลผลิตไม่ดี สรุปว่าแผนกมดงานถูกปลดออกเป็นแผนกแรก เพราะตัวเงินตัวทองบอกว่า มดน้อยเป็นคนที่ไร้แรงจูงใจ และทัศนคติไม่ดี

แผนภาพที่ ๒ – ๙ ตัวอย่างการบริหารจัดการที่ไม่ควรเป็น

๒. การแก้ปัญหาแบบไทยๆ เมื่อมีปัญหาอะไรเกิดขึ้นสักอย่าง เดิมหัวหน้าหน่วยงานสามารถสั่งการถึงหน่วย/ผู้ปฏิบัติได้โดยตรงซึ่งสั้นกะทัดรัดประหยัดเวลา แต่ส่วนใหญ่มักจะคิดใหม่ทำใหม่โดยแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาเพื่อแก้ไขปัญหานั้น โดยที่ลืมไปว่า มีหน่วยงานที่รับผิดชอบแก้ไขปัญหานั้นอยู่แล้ว ซึ่งหน่วยงานเหล่านี้จะมีศักยภาพและทรัพยากรคน เครื่องมือและงบประมาณเป็นต้นทุนเดิมอยู่แล้ว คณะกรรมการเมื่อได้รับการจัดตั้ง ก็มีความตั้งใจ ใฝ่ระดมความคิดอย่างเอาจริงเอาจัง จัดการประชุมอย่างมีประสิทธิภาพสุดท้ายก็ได้ข้อสรุปในการแก้ไขปัญหาคือ ต้องมีการจัดตั้งคณะอนุกรรมการคณะต่างๆ ขึ้นมาจำนวนหนึ่ง ตามงานที่คิดกันขึ้นมาเพื่อแก้ไขปัญหาคณะอนุกรรมการเริ่มทำงานทันทีด้วยการเรียกประชุม ไปตรวจภูมิประเทศ ตรวจหน่วยงาน และได้เข้ามาสรุปผลการทำงานให้ที่ประชุมใหญ่ทราบ สรุปว่า จะต้องตั้งคณะทำงานขึ้นมามากกว่าหนึ่งเพื่อการแก้ปัญหานี้ คณะทำงานก็ทำงานด้วยความขยันหมั่นเพียร มองไปมองมาไม่เห็นทางที่จะจัดตั้งใครมารองรับอีกต่อไปนอกจากหน่วยปฏิบัติที่มีอยู่เดิม จึงได้เสนอหัวหน้าหน่วยงานให้เพิ่มประสิทธิภาพ ให้ทำโน่นทำนี่ตามแต่คณะทำงานจะคิดขึ้นได้ สรุปสุดท้ายก็กลับมาที่หน่วย/ผู้ปฏิบัติเหมือนเดิม แต่ต้องเลี้ยงดูคนเพิ่มอีกจำนวนมากในคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการและคณะทำงาน

แผนภาพที่ ๒ - ๑๐ การบริหารจัดการแบบไทยๆ

บทที่ ๓

ทบทวนโครงสร้างการจัดหน่วยและแนวทางการแก้ไขปัญหา การก่อเหตุรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตั้งแต่ปี ๒๕๔๗ ถึงปัจจุบัน

จากเหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตั้งแต่ในต้นปี พ.ศ. ๒๕๔๗ เป็นสัญญาณบ่งชี้ให้เห็นถึงความจำเป็น ในการปรับกระบวนการทัศน์ของฝ่ายรัฐบาล และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ให้มีการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ จะต้องมีการกำหนดยุทธศาสตร์ที่มีพื้นฐานจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมในทุกด้านอย่างครบครัน ต้องมีการกำหนดสภาพและความสำคัญของปัญหาให้ได้อย่างชัดเจน ต้องมีการกำหนดลำดับขั้นการปฏิบัติและความเร่งด่วนในการบูรณาการเครื่องมือและทรัพยากรของรัฐที่มีอยู่ เพื่อนำมาใช้ในการแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ และต้องมีการพัฒนาโครงสร้างการจัดหน่วยแก้ไขปัญหาการก่อเหตุรุนแรงให้เหมาะสมและทันสมัย **ผู้วิจัยได้เขียนและรวบรวมข้อมูลเหล่านี้ไว้ด้วยตนเอง** เนื่องจากในขณะปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตั้งแต่ปี ๒๕๔๗ ถึงปัจจุบัน เคยมีบทบาทสำคัญในกระบวนการคิดเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ นโยบายและโครงสร้างการจัดหน่วยมาโดยตลอด ผู้วิจัยขอแบ่งพัฒนาการโครงสร้างการจัดหน่วยและแนวทางการแก้ไขปัญหาการก่อเหตุรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็น ๓ รูปแบบ ดังนี้-

๑. รูปแบบที่ ๑ ตั้งแต่ ๔ มกราคม - ๒๓ มีนาคม ๒๕๔๗

หลังจากเกิดเหตุการณ์ปล้นอาวุธปืนที่กองพันพัฒนาที่ ๔ ค่ายกรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ อำเภอเจาะไอร้อง จังหวัดนราธิวาส กองทัพภาคที่ ๔ ได้ใช้กำลังกองร้อยเตรียมพร้อมเผชิญสถานการณ์ขั้นต้นของกองทัพภาคที่ ๔ ที่ละกองร้อย จนครบ ๓ กองร้อย เข้าแก้ไขปัญหาตามสถานการณ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อติดตามกลุ่มก่อเหตุรุนแรงที่ได้ปล้นอาวุธปืนของกองพันพัฒนาที่ ๔ และเป้าหมายหลัก คือ การค้นหาอาวุธปืนที่ถูกปล้นไปกลับคืนมา

๒. รูปแบบที่ ๒ กองอำนวยการเสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ (กอ.สสส.จชต.) ตั้งแต่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๔๗ - ๓๐ กันยายน ๒๕๔๗

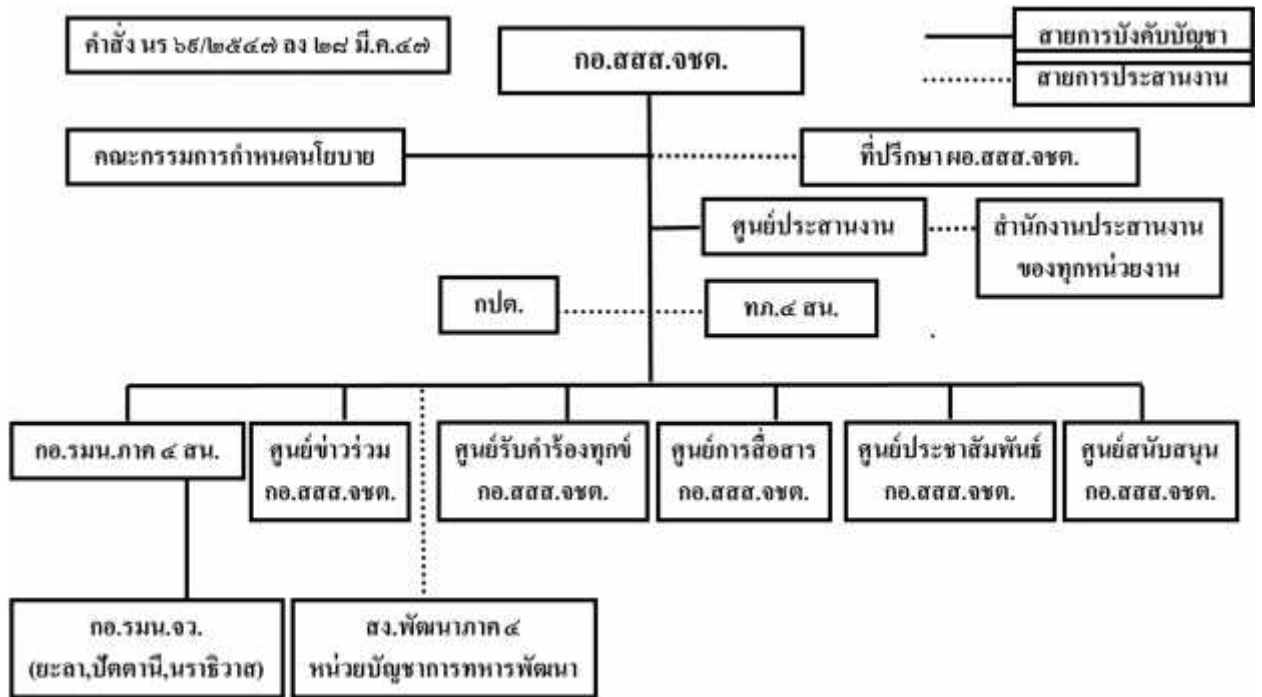
เมื่อกองทัพภาคที่ ๔ ได้ดำเนินการค้นหาอาวุธปืนได้ระยะหนึ่ง แต่ไม่สามารถหาพบ เนื่องจากแหล่งข่าวที่จัดตั้งไว้เมื่อสมัยที่ยังมีกองบัญชาการผสมพลเรือนตำรวจทหารที่ ๔๓ (พตท. ๔๓) ได้สลายตัวหมดแล้ว อีกทั้งขบวนการก่อเหตุรุนแรงได้ปรับเปลี่ยนยุทธวิธีจากการเคลื่อนไหวใน

ป่าเป็นการจัดตั้งมวชนในเมืองโดยแทรกซึม ซ่อนเร้นอยู่ในทุกองค์กร ติดตามความเคลื่อนไหวของฝ่ายเรา ในขณะที่ฝ่ายเราค้นหาฝ่ายตรงข้ามแบบหลงทิศหลงทาง เมื่อได้ทบทวนสาเหตุแห่งปัญหา ซึ่งสะสมมาเป็นเวลาช้านาน ได้แก่ ปัญหาพื้นฐานของสังคม คือ ความยากไร้และด้อยการศึกษา, ปัญหาทางสังคมจิตวิทยา, ปัญหาขบวนการแบ่งแยกดินแดน, ปัญหากลุ่มอิทธิพลและธุรกิจผิดกฎหมาย เป็นต้น ซึ่งไม่สามารถแก้ได้ด้วยการใช้กำลังเข้าปราบปรามอย่างเดียว แต่ต้องแก้ปัญหาอย่างครบวงจรในทุกด้าน โดยรัฐบาลควรเป็นแกนนำในการแก้ไขปัญหา จึงได้กำหนดนโยบายการเสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ และออกคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๖๘/๒๕๔๗ เรื่อง นโยบายเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ลงวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๔๗ เพื่อยุติสถานการณ์การก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้ได้โดยเร็ว ปรับปรุงสภาพแวดล้อมและสร้างบรรยากาศให้เกิดความมั่นคงภายใน ให้อยู่ในระดับที่เกื้อกูลต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมภายในระยะเวลา ๓ ปี ตั้งแต่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๔๗ ถึง สิ้นเดือนกันยายน ๒๕๕๐ มีแนวทางในการแก้ไขปัญหา คือ บูรณาการการปฏิบัติงานของทุกองค์กร ในการป้องกันและต่อต้านการก่อเหตุรุนแรง พัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ด้วยความเข้าใจ เข้าถึงประชาชน ปฏิบัติงานในเชิงรุก เสริมสร้างสันติสุขให้เกิดขึ้นอย่างยั่งยืน จึงได้จัดตั้งกองอำนวยการเสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนขึ้น โดยมอบหมายให้สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) รับผิดชอบด้านความมั่นคง, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) รับผิดชอบด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยแบ่งเป็น ๓ ยุค คือ

๒.๑ ยุคที่ ๑ ตั้งแต่ ๒๔ มีนาคม - ๓๐ กันยายน ๒๕๔๗

ได้มีการออกคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๖๘/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๔๗ ให้กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (กอ.รมน.) จัดตั้งกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในส่วนหน้า เป็นศูนย์ควบคุมและแกนหลักในการประสานการปฏิบัติงานการแก้ปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ใช้ชื่อว่า “ กองอำนวยการเสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ (กอ.สสส.จชต.) ” รองนายกรัฐมนตรี (ด้านความมั่นคง)/ผู้อำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ) เป็นประธานคณะกรรมการกำหนดนโยบาย มีผังการจัดดังนี้.-

แผนภาพที่ ๓ - ๑ โครงสร้างการจัด กอ.สสส.จชต. ยุคที่ ๑

(ที่มา : กอ.สสส.จชต. ' ๔๗)

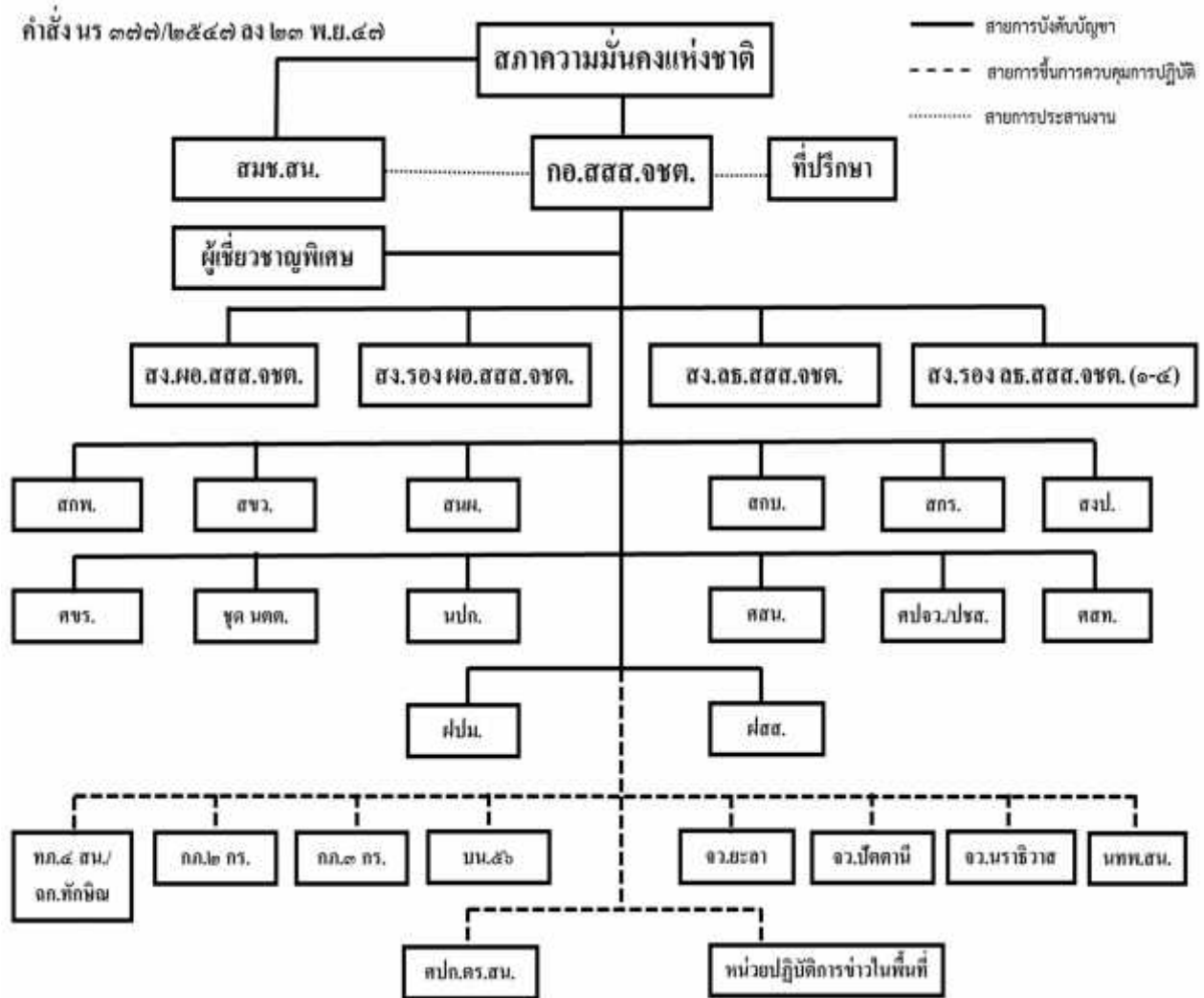
ต่อมา กองทัพอากาศที่ ๔ ส่วนหน้า มองเห็นความจำเป็นที่จะต้องมีการ
กองบัญชาการทางยุทธวิธีเพื่อควบคุมการยุทธ์ จึงได้มีคำสั่งเมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๔๗ ให้กองพล
ทหารราบที่ ๕ จัดตั้งกองบัญชาการทางยุทธวิธีกองทัพอากาศที่ ๔ ส่วนหน้า โดยมีผู้บัญชาการกองพล
ทหารราบที่ ๕ เป็นผู้บัญชาการทางยุทธวิธี มีภารกิจ ทำลายกองกำลังติดอาวุธ ปิดล้อมตรวจค้น
ตรวจสอบ ค้นหา กลุ่มก่อเหตุรุนแรง ก่อดินและจำกัดเสรีการปฏิบัติของฝ่ายตรงข้าม แนวความคิดใน
การปฏิบัติ คือ ใช้กำลังลาดตระเวนจรยุทธ์ในพื้นที่เป้าหมายทั้งในพื้นที่ป่าภูเขา ชนบทและชุมชนเมือง
, ใช้ชุมชนตามแนวชายแดนเป็นหูเป็นตาให้กับฝ่ายเรา, ดำรงการรักษาความปลอดภัยครู วัด โรงเรียน
รถไฟ และพื้นที่การเกษตรของชาวไทยพุทธ ใช้กลยุทธ์เปิดพื้นที่บางส่วนของสถานการณ์เบาบาง เพื่อ
รวมกำลังไปใช้ ณ พื้นที่เป้าหมาย ตามปรัชญา “ ทำกำลังน้อยให้เป็นกำลังมาก ”

๒.๒ บุคคลที่ ๒ ตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๗ - ๓๐ กันยายน ๒๕๔๘

กอ.สสส.จขต. (เดิม) ได้ดำเนินงานมาระยะหนึ่ง ยังมีปัญหาติดขัดอยู่หลายประการโดยเฉพาะความเป็นเอกภาพในการปฏิบัติงาน รัฐบาลจึงได้มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๒๖๑/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๔๗ ให้ยกเลิกคำสั่งที่เกี่ยวข้องกับ กอ.สสส.จขต. (เดิม) ทั้งหมด และตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๓๗๗/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ ให้มี

กอ.สสส.จชต. เป็นกองอำนวยการเฉพาะกิจภายในขึ้นตรงกับสำนักนายกรัฐมนตรี มีผู้อำนวยการเสริมสร้างสันติจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ผอ.สสส.จชต.) เป็นผู้บังคับบัญชา (พล.อ.ศิริชัย ธีรณศิริ) ซึ่งแต่งตั้งโดยนายกรัฐมนตรี มีผังการจัดดังนี้.-

แผนภาพที่ ๓ - ๒ โครงสร้างการจัด กอ.สสส.จชต. ยุคที่ ๒

(ที่มา : กอ.สสส.จชต. ‘ ๔๗)

มีแนวทางในการแก้ไขปัญหา คือ น้อมนำยุทธศาสตร์พระราชทาน “ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ” เป็นแนวทาง โดยใช้การปฏิบัติการจิตวิทยาควบคู่ไปกับการพัฒนาทางสังคมและเศรษฐกิจ นำการเมืองและการทหาร สร้างองค์กรที่มีเอกภาพ มีข้าราชการและภาคประชาคมในท้องถิ่นที่มีอุดมการณ์รักชาติเป็นแกนนำ เพื่อยุติสถานการณ์ความรุนแรงและสถาปนาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ภาคใต้ให้ได้อย่างรวดเร็ว ยั่งยืนและถาวร ตามพันธกิจ ๑๐ ประการ ได้แก่

๒.๒.๑ ยุติปัญหาการก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว

๒.๒.๒ ขจัดปัญหาและสาเหตุที่ส่งผลให้เกิดความรู้สึกแตกแยกของประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

๒.๒.๓ ดำเนินการเพื่อให้เกิดการประสานประโยชน์ และอยู่ร่วมกันระหว่างกลุ่มชนในสังคมที่มีความแตกต่างในด้านเชื้อชาติ ศาสนาและความเชื่อ

๒.๒.๔ ส่งเสริมการดำเนินตามวิถีชีวิตที่เป็นไปตามวัฒนธรรม ประเพณี ศาสนา ภาษา ที่เป็นเอกลักษณ์และการศึกษาของประชาชนในพื้นที่

๒.๒.๕ สร้างความเข้าใจและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันกับกลุ่มการเมืองท้องถิ่นผู้นำทางศาสนา และองค์กรภาคเอกชน

๒.๒.๖ ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการของรัฐในทุกด้าน

๒.๒.๗ ปฏิบัติกับกลุ่มแนวร่วมที่หลงผิด หรือผู้กระทำความผิดอย่างเพื่อนร่วมชาติ

๒.๒.๘ ทำความเข้าใจ และสร้างความร่วมมือในประชาคมโลก และในภูมิภาคถึงความมีสิทธิเสรีภาพและความเสมอภาคของประชาชนทุกหมู่เหล่า

๒.๒.๙ พัฒนา ส่งเสริม สร้างเศรษฐกิจในพื้นที่อย่างยั่งยืน ยกระดับมาตรฐานการครองชีพของประชาชน เพื่อบรรเทาความเดือดร้อน พัฒนาชุมชนเสริมสร้างการบริหารจัดการในพื้นที่เชิงบูรณาการ

๒.๒.๑๐ ดำเนินมาตรการด้านการข่าว ปฏิบัติการจิตวิทยาและประชาสัมพันธ์เชิงรุกควบคู่กับการปฏิบัติการในด้านอื่นๆ อย่างต่อเนื่อง

และมีการแบ่งขั้นตอนการปฏิบัติในทางยุทธศาสตร์ เป็น ๓ ขั้น คือ ขั้นยุติการก่อเหตุรุนแรง, ขั้นการพัฒนา/เสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ประชาชนและสังคมในพื้นที่ปฏิบัติการ และขั้นการส่งมอบพื้นที่ให้กับหน่วยงานฝ่ายปกครองเมื่อสถานการณ์เข้าสู่ภาวะปกติ

๒.๓ ยุคที่ ๓ ตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๘ - ๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๙

รัฐบาลมีเจตนารมณ์ที่จะแก้ปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และนำสันติสุขกลับคืนมาโดยเร็วและเพื่อให้การแก้ปัญหาเป็นไปอย่างมีระบบและมีเอกภาพ จึงได้ออก คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๒๐๐/๒๕๔๘ ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๔๘ เรื่อง “ นโยบายและพัฒนาระบบการบริหารจัดการเพื่อเสริมสร้างสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ” และคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๓๙๐/๒๕๔๘ ลงวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๔๘ เรื่อง “ แต่งตั้งคณะกรรมการบริหาร

จัดการให้เป็นไปตามนโยบายและยุทธศาสตร์เสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ ” ซึ่ง มีองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้.-

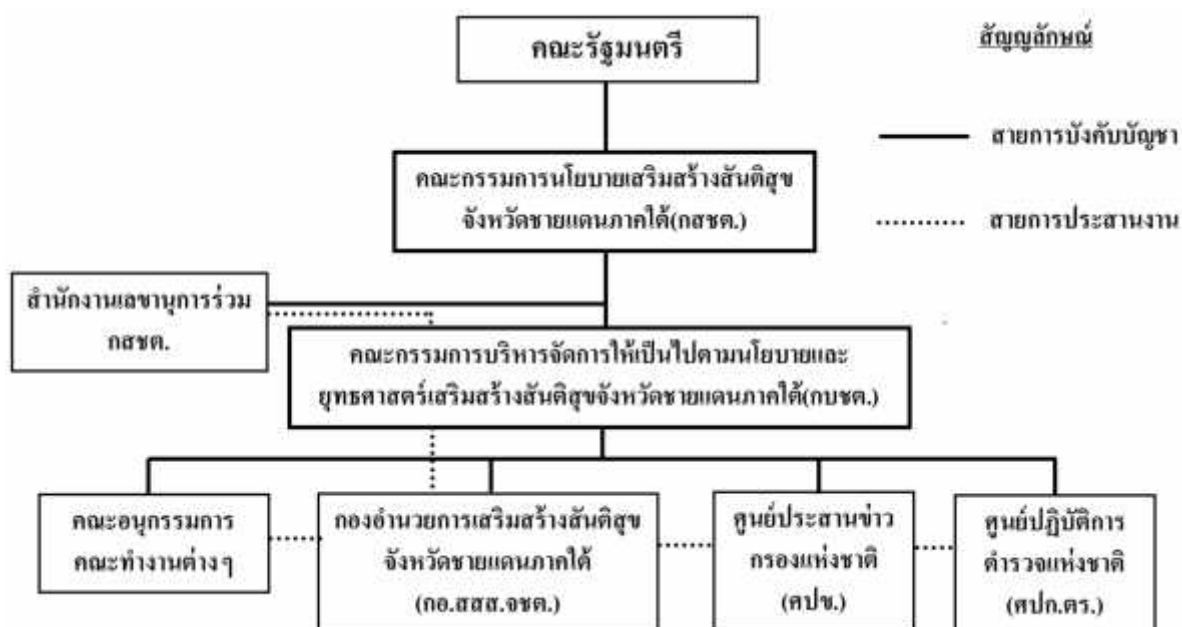
๒.๓.๑ คณะกรรมการนโยบายเสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ (กสชต.

ให้การดำเนินการแก้ไขปัญหาความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นไปตามนโยบาย

๒.๓.๒ คณะกรรมการบริหารจัดการให้เป็นไปตามนโยบายและยุทธศาสตร์เสริมสร้างสันติ

ระดับยุทธการและยุทธวิธีอย่างมีเอกภาพและบังเกิดประสิทธิผลต่อการยุติสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้โดยเร็ว เน้นด้าน การรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การข่าวกรองและต่อต้านข่าวกรอง การปรับความคิด ความเชื่อ การปฏิบัติการจิตวิทยา (ปจว.)/การประชาสัมพันธ์ (ปชส.) และด้านการส่งเสริมพลังประชาชนและการจัดระเบียบชุมชน

แผนภาพที่ ๓ – ๓ โครงสร้างการจัด กอ.สสส.จชต. ยุคที่ ๓

(ที่มา : กอ.สสส.จชต. ‘ ๔๘)

๒.๓.๓ กลยุทธ์/ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดน

ภาคใต้ ประกอบด้วย ๑๐ กลยุทธ์ ตามแผนภาพ

แผนภาพที่ ๓ – ๔ กลยุทธ์/ยุทธศาสตร์ กอ.สสส.จชต. ยุคที่ ๓

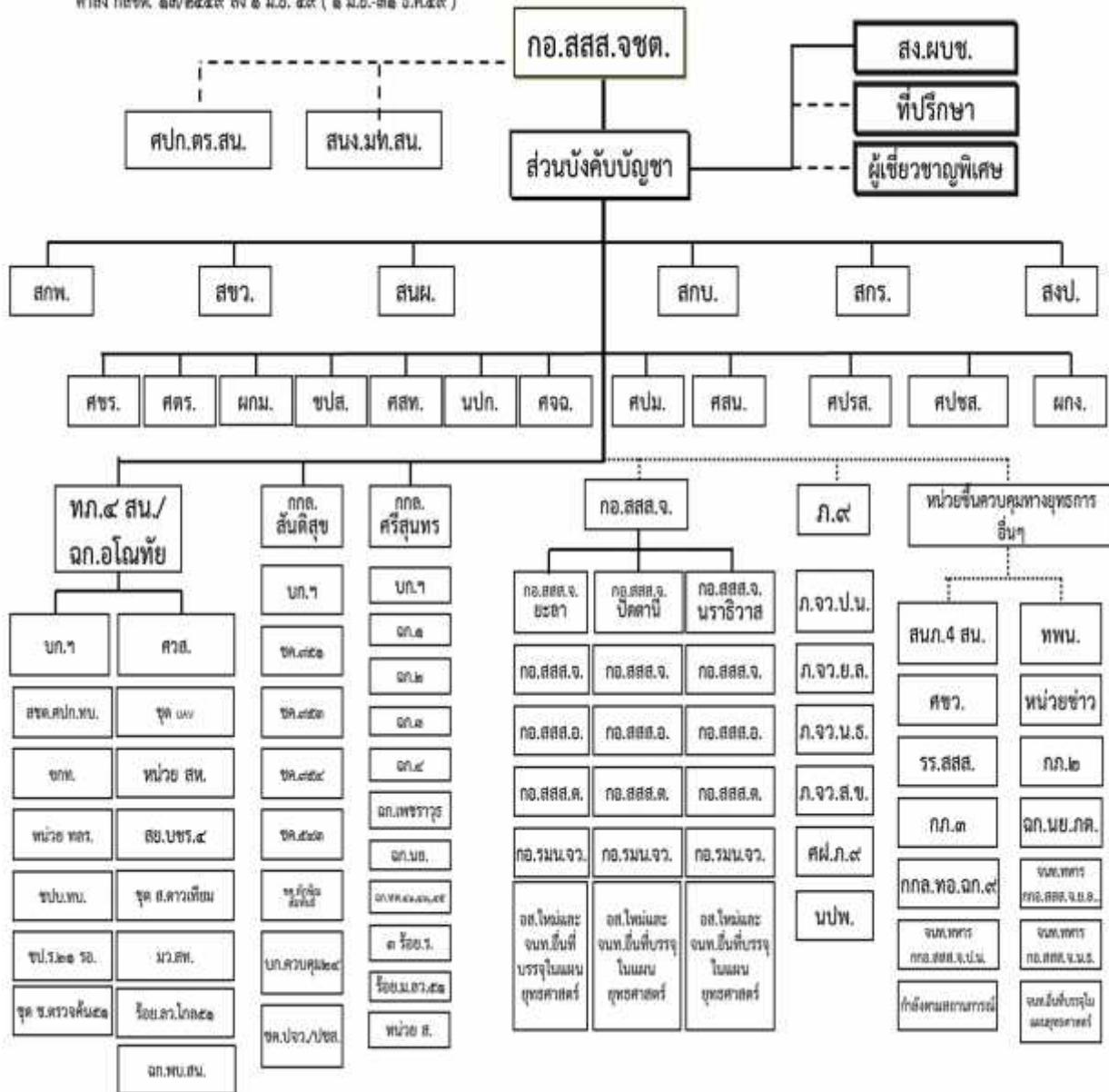
(ที่มา : กอ.สสส.จชต. ‘ ๔๘)

๒.๓.๔ โครงสร้างการจัดหน่วย แบ่งเป็น ๒ ห่วง คือ

ห่วงที่ ๑ กอ.สสส.จชต. (๑ ตุลาคม ๒๕๔๘ - ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๔๙) แม่ทัพภาคที่ ๔ เป็น ผู้อำนวยการเสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้

แผนภาพที่ ๓ - ๖ โครงสร้างการจัด กอ.สสส.จชต. ยุคที่ ๓ ห้วงที่ ๒

តំបន់ កម្ពុជា, ១៧/២៥៥៩ ទី ១ មី.ប. ៥៩ (១ មី.ប.-៣១ ៥.ក.៥៩)

(ที่มา : กอ.สสส.จชต. ‘ ๔๙)

๓. รูปแบบที่ ๓ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ ส่วนหน้า (กอ.รมน.ภาค ๔ สน.) ตั้งแต่ ๑ มกราคม ๒๕๕๐ – ปัจจุบัน

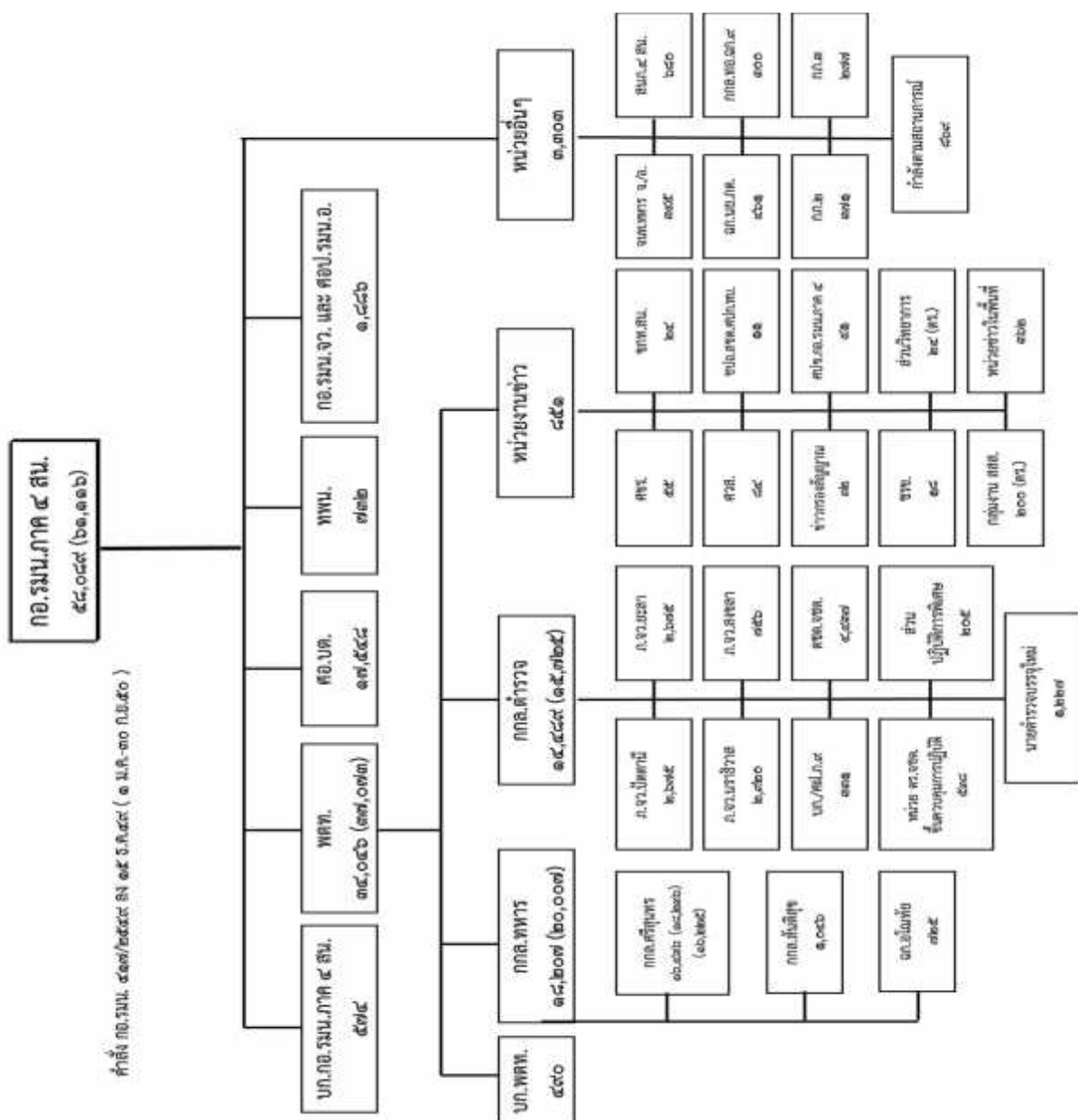
ได้ปรับเปลี่ยนความรับผิดชอบการแก้ไขปัญหาลำดับความสำคัญจังหวัดชายแดนภาคใต้ จากสำนักนายกรัฐมนตรีเป็น กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร จึงได้เปลี่ยนจาก กองอำนวยการเสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็น กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ ส่วนหน้า มีลำดับพัฒนาการ ดังนี้

๓.๑ ยุคที่ ๑ ตั้งแต่ ๑ มกราคม – ๓๐ กันยายน ๒๕๕๐

แนวทางแก้ไขปัญหายังคงยึดถือยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” แต่เพิ่มปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง ” และแนวทาง “ สันติวิธีและความสมานฉันท์ ” รวมทั้งนโยบายการเกาะติด (เกาะติดประชาชน พื้นที่ และฝ่ายตรงข้าม) และการแยกปลาออกจากน้ำ มาเป็นกรอบในการปฏิบัติ โดยมี ๒ ยุทธศาสตร์หลัก คือ

๓.๑.๑ ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง รับผิดชอบโดยกองบัญชาการผสมพลเรือน ตำรวจ ทหาร (พตท.) มี ๓ กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์ด้านการข่าวกรองและการต่อต้านข่าวกรอง,กลยุทธ์ด้านการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และกลยุทธ์ด้านกิจการพลเรือนและการปฏิบัติการข่าวสาร

๓.๑.๒ ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนา รับผิดชอบโดยศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) มี ๕ กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์การเมืองการปกครอง, กลยุทธ์การศึกษาและการกีฬา, กลยุทธ์สังคมจิตวิทยา, กลยุทธ์เศรษฐกิจและการสร้างรายได้ และกลยุทธ์การต่างประเทศ

(ที่มา กอ.รมน.ภาค ๔ สน. : '๕๐)

๓.๒ ยุคที่ ๒ ตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ - ๓๐ กันยายน ๒๕๕๔

๓.๒.๑ ยังคงน้อมนำยุทธศาสตร์พระราชทาน “ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ” เป็นแนวทางการแก้ไขปัญหา โดยกำหนดยุทธศาสตร์หลัก ๒ ยุทธศาสตร์ (ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง และยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนา) เช่นเดิม แต่ปรับเปลี่ยนนโยบายเป็น “ สันติวิธีภายใต้กฎหมายเดียวกัน ” สำหรับยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงนั้น ใช้แนวทางหลัก ๓ ประการ คือ การควบคุมพื้นที่, การใกล้ชิดประชาชน และการจำกัดเสรีการปฏิบัติของฝ่ายตรงข้าม เป็นกรอบในการ

ปฏิบัติตามแผนการแก้ไขปัญหามันคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ปี ๒๕๕๐ - ๒๕๕๔ โดยแบ่งการปฏิบัติเป็น ๒ ชั้น ๔ ห้วง ดังนี้.-

๓.๒.๑.๑ ชั้นการยุติการก่อความไม่สงบ (๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ - ๓๐ กันยายน ๒๕๕๒) แบ่งเป็น ๓ ห้วงเวลา คือ ห้วงที่ ๑ (๑ ตุลาคม - ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๐) ปรับโครงสร้างการใช้อำนาจ ใช้เวลา ๓ เดือน ห้วงที่ ๒ (๑ มกราคม - ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๑) จัดทำฐานข้อมูล ใช้เวลา ๓ เดือน และห้วงที่ ๓ (๑ เมษายน ๒๕๕๑ - ๓๐ กันยายน ๒๕๕๒) ควบคุมพื้นที่ และยุติการก่อเหตุร้ายรายวัน ใช้เวลา ๑ ปี ๖ เดือน

๓.๒.๑.๒ ชั้นพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ ชุมชน สังคม และประชาชน (ห้วงที่ ๔ ตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๒ - ๓๐ กันยายน ๒๕๕๔) ใช้เวลา ๒ ปี

แผนภาพที่ ๓ - ๘ การปฏิบัติตามแผนการแก้ไขปัญหามันคงใน จชต. ปี ๒๕๕๐ - ๒๕๕๔

ห้วงปฏิบัติตามแผนยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหามันคงใน จชต. - กอ.รมน. ปี ๕๐ - ๕๔

(ที่มา กอ.รมน.ภาค ๔ สน. : ‘ ๕๐)

๓.๒.๒ แม้ว่ายุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง จะเป็นความรับผิดชอบของฝ่ายทหาร แต่จะใช้การเมืองนำการทหารเป็นประการสำคัญ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้การทหาร บรรลุความสำเร็จ นำไปสู่การสถาปนาความมั่นคง สร้างบรรยากาศความปลอดภัย เพื่อให้ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้ดำเนินการตามยุทธศาสตร์การพัฒนาได้อย่างราบรื่น ไม่ชะงักงัน และยังเอื้ออำนวยให้เจ้าหน้าที่ตำรวจได้บังคับใช้กฎหมายอย่างเป็นธรรมควบคู่กันไปอย่างเหมาะสมและสอดคล้อง ดังนี้.-

๓.๒.๒.๑ งานด้านการเมือง

จะกระทำเพื่อสนับสนุนการเอาชนะการก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้วยการเอาชนะความคิดความเชื่อของกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการแบ่งแยกดินแดน และเอาชนะจิตใจของประชาชนส่วนใหญ่ มุ่งกระทำต่อบุคคลเป้าหมาย ๕ กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ ๑ เป็นกลุ่มบ่มเพาะความคิดความเชื่อที่ผิด ที่แอบแฝงในคราบผู้นำศาสนา ครูสอนศาสนา **เป้าหมายที่ต้องการ** คือ ให้อยอมรับหลักศาสนาอิสลามที่ถูกต้อง ยึดแนวทางสายกลางและยุติบทบาทการเคลื่อนไหว การเผยแพร่อุดมการณ์ และชักชวนเยาวชนและประชาชนเข้าร่วมขบวนการ

กลุ่มที่ ๒ เป็นกลุ่มที่ได้รับการบ่มเพาะความคิดความเชื่อที่ผิด ที่ออกมาเคลื่อนไหวปฏิบัติการ รวมทั้งแนวร่วมและผู้ให้การสนับสนุน **เป้าหมายที่ต้องการ** คือ ให้เลิกยุ่งเกี่ยวอยู่ห่างจากกลุ่มก่อเหตุรุนแรง ไม่ร่วมปฏิบัติการก่อเหตุร้าย

กลุ่มที่ ๓ กลุ่มครอบครัว/ญาติของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง **เป้าหมายที่ต้องการ** เพื่อให้ญาติและครอบครัวของผู้ถูกควบคุมตัว มีทัศนคติที่ดีและสนับสนุนฝ่ายรัฐในการแก้ไขปัญหา

กลุ่มที่ ๔ กลุ่มประชาชนส่วนใหญ่ **เป้าหมายที่ต้องการ** เพื่อให้ประชาชนเข้าใจสถานการณ์ที่เป็นจริง ไม่ตกเป็นเครื่องมือของขบวนการก่อเหตุรุนแรง ไม่เกิดความแตกแยกในหมู่คนไทยที่นับถือศาสนาพุทธ และคนไทยที่นับถือศาสนาอิสลาม สามารถดำรงชีวิตอยู่ในพื้นที่ โดยไม่มีการโยกย้ายถิ่นฐาน

กลุ่มที่ ๕ กลุ่มเจ้าหน้าที่รัฐ **เป้าหมายที่ต้องการ** คือ กำลังพลทุกคนจะต้องสร้างความรัก ความศรัทธาให้เกิดขึ้นกับประชาชน เข้าใจแนวทางในการปฏิบัติงานตามกรอบนโยบายและปฏิบัติตามคำสั่งผู้บังคับบัญชาอย่างเคร่งครัด

นอกจากการดำเนินการทางด้านการเมืองต่อเป้าหมาย ๕ กลุ่มที่กล่าวแล้ว ยังได้เพิ่มการแก้ไขปัญหาหาเสพติด ด้วยยุทธศาสตร์มวลชนที่ได้รับความร่วมมือจากสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ตามโครงการญาลันนันบารู หรือ โครงการทางสายใหม่ ส่วนการเข้าถึงหมู่บ้านและประชาชนนั้น จะใช้ปรัชญา “ เศรษฐกิจพอเพียง ” เป็นสื่อ นำ โดยให้

หน่วยทหารในพื้นที่จัดทำเป็นตัวอย่างในลักษณะศูนย์การเรียนรู้ แล้วนำประชาชน นักเรียนเข้ามาเยี่ยมชม ซึ่งเป็นการพัฒนาสัมพันธ์และใกล้ชิดประชาชนอย่างแนบเนียน

๓.๒.๒.๒ **งานด้านการทหาร** ได้แก่การปฏิบัติการทั้งปวงเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย โดยแบ่งออกเป็น ๒ มาตรการ ได้แก่ มาตรการเชิงรุกและมาตรการเชิงรับ

มาตรการเชิงรุก เช่น การค้นหาและทำลายกำลังติดอาวุธ ทั้งในพื้นที่ราบและพื้นที่ป่าภูเขา เพื่อจำกัดเสรีการปฏิบัติของกลุ่มก่อเหตุรุนแรง การติดตามจับกุม (ปิดล้อมตรวจค้น) บุคคลเป้าหมายและแหล่งซุกซ่อนอาวุธยุทธโปกรณ์ การสร้างความเข้มแข็งให้กับผู้นำหมู่บ้าน/ผู้นำชุมชน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อสร้างประสิทธิภาพให้กับอำนาจรัฐ การสลายโครงสร้างการจัดตั้ง โดยการนำกำลังเข้าไปกดดันในหมู่บ้านเป้าหมายเพ่งเล็ง ที่เป็นหมู่บ้านจัดตั้ง ค้นหาแกนนำ/ แนวร่วม แล้วเชิญตัวออกมาพบปะด้วยความสมัครใจหรือบีบบังคับให้ ออกมามอบตัว เพื่อนำไปสู่การปรับทัศนคติต่อไป

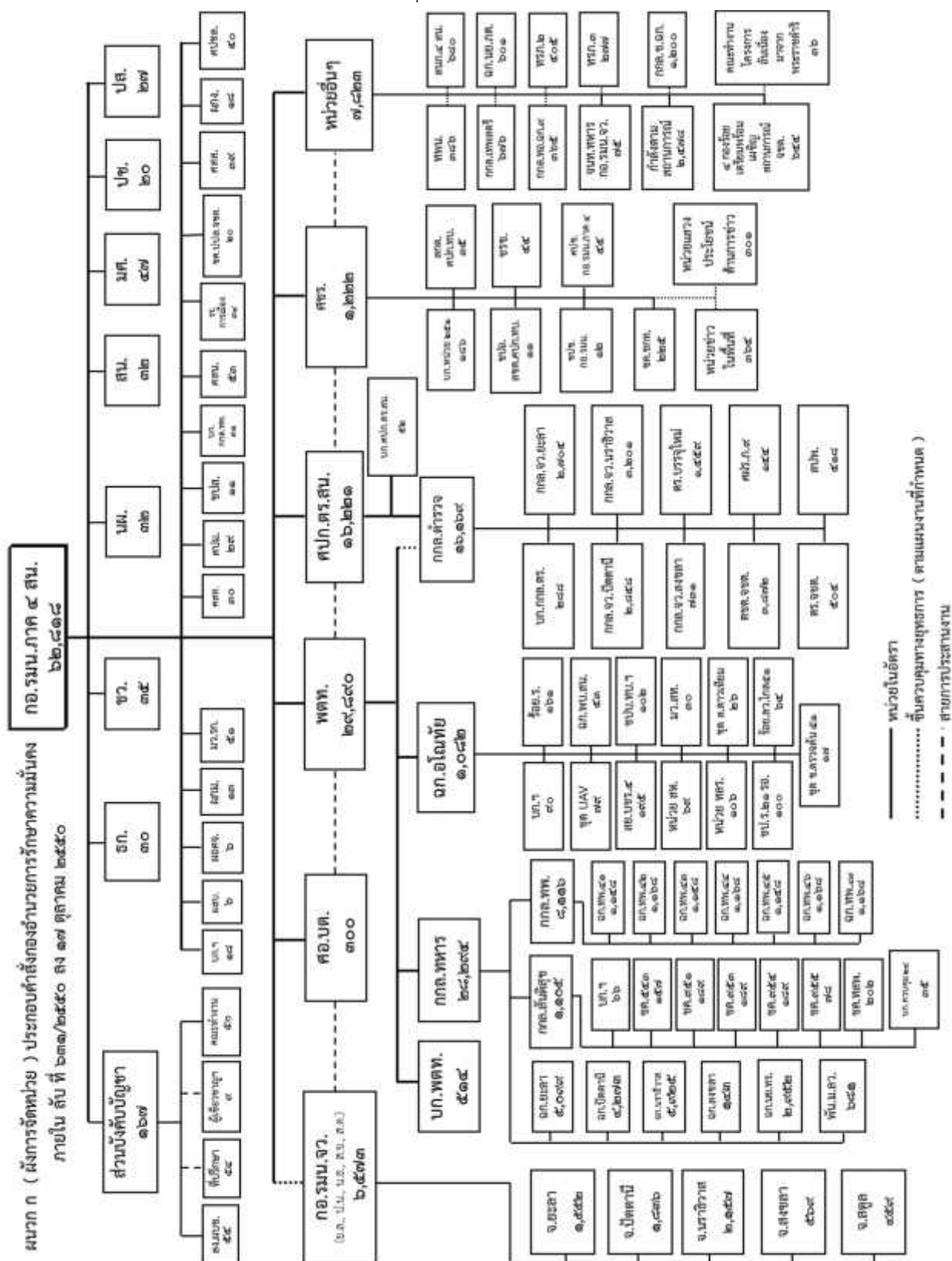
มาตรการเชิงรับ จะดำเนินการใน ๒ ลักษณะ กล่าวคือ

ลักษณะที่ ๑ การรักษาความปลอดภัยบุคคลและสถานที่สำคัญ ๑๐ ประการ ได้แก่ ชุมชนล่อแหลม ชุมชนเมือง วัด พระ ครุ โรงเรียน เส้นทาง รถไฟฟ้า เชื้อน โดยชุดปฏิบัติการขนาดเล็ก ตามยุทธวิธี “ แบ่งโซน - ซี่เป้า - เผากระวัง และจรรยุทธ์ ” เพื่อเผ่าตรวจและระวังป้องกันไม่ให้เกิดเหตุร้าย โดยมีชุดนอกเครื่องแบบเสริมการปฏิบัติต่อเป้าหมาย ผลลัพธ์ที่ต้องการ คือ ทำให้ไม่เกิดเหตุร้ายรุนแรงในห้วงเทศกาลสำคัญไม่ว่าจะเป็นเทศกาลขึ้นปีใหม่ หรือ เทศกาลสงกรานต์

ลักษณะที่ ๒ เป็นการเสริมสร้างกำลังประชาชนให้มีความเข้มแข็ง จะได้นำมาใช้ทดแทนกำลังทหาร ในการปฏิบัติการเชิงรับของทหารและตำรวจ ซึ่งมิใช่การสู้รบโดยตรง แต่เป็นการสนับสนุนรูปแบบอื่นๆ เช่น การแจ้งข่าวสาร การเผ่าตรวจ การรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน/ชุมชน ด้วยการฝึกและจัดตั้งชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.), ราษฎรอาสารักษามูลบ้าน (อรบ.), ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านรักษาความสงบ (ผรส.) เป็นต้น

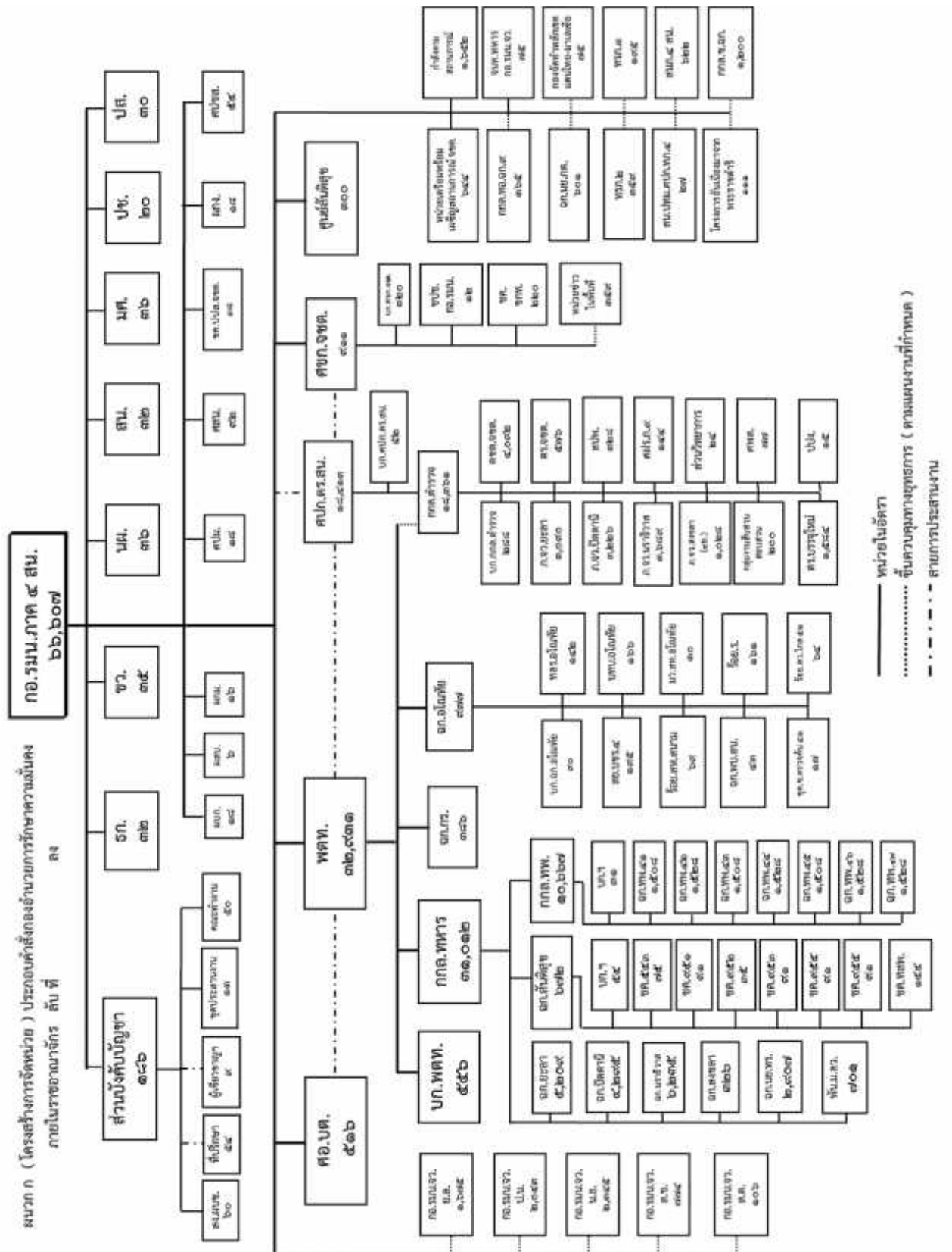
๓.๒.๓ ภาพรวมการปฏิบัติงานตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ – ๓๐ กันยายน ๒๕๕๒ ภายใต้การร่วมมือของทุกฝ่ายทั้งพลเรือน ตำรวจ ทหาร ที่ปฏิบัติงานด้วยความมุ่งมั่นลงพื้นที่เพื่อพบปะพูดคุยกับประชาชน นำการพัฒนาที่ตรงตามความต้องการของประชาชนลงสู่หมู่บ้านได้มากกว่าในห้วงปีก่อนๆ ทำให้ประชาชนเริ่มกล้าที่จะแจ้งความเคลื่อนไหวของกลุ่มก่อเหตุรุนแรงนำไปสู่การปฏิบัติการเพื่อป้องกันเหตุร้ายได้อย่างไรก็ตามฝ่ายตรงข้ามยังคงพยายามก่อเหตุรุนแรงเมื่อมีโอกาส สถานการณ์ในห้วงปี ๒๕๕๒ ในภาพรวมดีขึ้น แม้ว่า การก่อเหตุร้ายรายวันยังคงมีอยู่ แต่

สถิติลดลงจากปีที่ผ่านมาอย่างเห็นได้ชัด ตัวชี้วัดว่าสถานการณ์ดีขึ้นที่ทุกคนสามารถประจักษ์ ได้แก่ การไปมาหาสู่ระหว่างประชาชนนอกและในจังหวัดชายแดนภาคใต้เริ่มเข้าสู่สภาวะปกติ คูได้จากการ สัมผัสตามท้องถนนที่หนาแน่น, เด็กเยาวชนโบกมือให้กับกำลังตำรวจ ทหาร มากขึ้น, วิธีชีวิตตามร้าน น้ำชาเข้าสู่สภาวะปกติ, ร้านค้าที่เคยปิดได้เริ่มเปิด ทั้งกลางวันและกลางคืน, การจัดงานเทศกาล และ กิจกรรมต่างๆ ไม่เกิดเหตุร้ายและมีประชาชนเข้าร่วมตั้งแต่ก่อน อย่างไรก็ตามในปี ๒๕๕๓ ได้มีการ ปรับโครงสร้างการจัดและอัตรากำลังพลปี ๒๕๕๓ ของ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ ส่วนหน้า อีกครั้งหนึ่ง

(ที่มา กอ.รมน.ภาค ๔ สน. : ‘ ๕๑)

แผนภาพที่ ๓ - ๑๐ โครงสร้างการจัดหน่วย ๑ ตุลาคม ๒๕๕๑ - ๓๐ กันยายน ๒๕๕๒

(ที่มา กอ.รมน.ภาค ๔ สน. : ‘ ๕๒)

๓.๒.๔ ส่วนการปฏิบัติงานได้ดำเนินการตามกรอบเวลาในการปฏิบัติ (TIME LINE) น้อมนำยุทธศาสตร์ พระราชทานของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ “ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ” ยึด ปรัชญา “ เศรษฐกิจพอเพียง ” และ “ วิถีสุจริต ” ที่มีประชาชนเป็นตัวตั้ง พัฒนาเพื่อผลประโยชน์ของประชาชนให้สามารถ “ ฟังตนเองได้ ” ยึดถือ “ ความเป็นธรรมและกระบวนการยุติธรรมตามหลักนิติธรรมและหลักสิทธิมนุษยชน ” พร้อมทั้งยึดหลัก “ บูรณาการการพัฒนาทุกมิติ ” ทั้งด้านสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมืองและความมั่นคง เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ปฏิบัติต่อประชาชน ทุกเชื้อชาติ ศาสนา อย่างเท่าเทียมกัน โดยแยกเป้าหมายออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มประชาชนผู้บริสุทธิ์ประมาณ ๒ ล้านคนเศษ ใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ และ ๔ อำเภอของ จังหวัดสงขลา และกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง ได้แก่ แก่นนำสั่งการและกองกำลังติดอาวุธ ยอดรวม ประมาณ ๘,๐๐๐ – ๑๐,๐๐๐ คน และยังมีแนวร่วมและกำลังสนับสนุนประจำถิ่น อีกจำนวนหนึ่ง

๓.๒.๔ แบ่งพื้นที่ปฏิบัติการ ๓ พื้นที่ คือ

๓.๒.๔.๑ **พื้นที่หลัก :** (พื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้) ปฏิบัติการหลักด้านการเมืองควบคู่กับด้านการทหาร เพื่อยุติการก่อเหตุร้ายรายวัน การรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน และการสร้างความเชื่อมั่นให้เกิดขึ้นกับประชาชน

๓.๒.๔.๒ **พื้นที่ระวังป้องกัน:** (พื้นที่ ๔ อำเภอของจังหวัดสงขลา) ปฏิบัติการหลักด้านการเมือง โดยใช้การปฏิบัติการทางทหารเท่าที่จำเป็น เพื่อป้องกัน ยับยั้งการก่อเหตุรุนแรงมิให้ขยายเข้าสู่พื้นที่อื่น

๓.๒.๔.๓ **พื้นที่เฝ้าระวัง :** (พื้นที่จังหวัดสตูล) ปฏิบัติการหลักด้านการเมือง และมวลชนสัมพันธ์ สร้างภูมิคุ้มกันให้กับประชาชนในพื้นที่ เพื่อป้องกันการเข้าร่วมแนวคิดความเชื่อที่ผิดหรือสนับสนุนต่อกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง

๓.๒.๕ แบ่งมอบความรับผิดชอบในการดูแลพื้นที่ ดังนี้

๓.๒.๕.๑ **พื้นที่ชายแดน** รับผิดชอบโดยกำลังทหารหลัก และ กำลังตำรวจตระเวนชายแดน

๓.๒.๕.๒ **พื้นที่ชนบท, ป่าและภูเขา** รับผิดชอบโดยกำลังทหารหลัก เสริมด้วย กำลังทหารพราน และ กำลังตำรวจตระเวนชายแดน

๓.๒.๕.๓ **พื้นที่ชุมชน และเขตเมือง** รับผิดชอบโดยกองกำลัง ตำรวจ เสริมด้วยกำลังทหารและอาสาสมัครรักษาดินแดน

๓.๒.๖ แนวทางการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ใช้ยุทธศาสตร์หลัก ๒ ยุทธศาสตร์ คือ

๓.๒.๖.๑ **ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนา :** รับผิดชอบโดยศูนย์ อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีเป้าหมายต่อประชาชนในพื้นที่ ซึ่งเป็นจุดศูนย์กลาง

ยุทธศาสตร์ โดยกำหนดบทบาทและภารกิจ ๓ ส่วน คือ การชี้้นำให้กระทรวง กรม และหน่วยงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ปฏิบัติงานด้านการพัฒนา, การเติมเต็มงานของกระทรวง กรม หรือนำร่องโครงการสำคัญ ๆ และการแก้ไขปัญหาเร่งด่วนที่หากไม่ดำเนินการจะส่งผลกระทบต่อสังคมจิตวิทยา โดยให้ความสำคัญกับการขับเคลื่อนกิจกรรมลงสู่หมู่บ้าน กล่าวคือ

หมู่บ้านทั้งหมดในจังหวัดชายแดนภาคใต้ จะต้องให้ราษฎรในหมู่บ้านมีความรู้สึกรว่า ได้รับการดูแลอย่าง “ ทั่วถึง ” ด้วย ๒ โครงการหลัก ของ ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนระดับหมู่บ้านจังหวัดชายแดนภาคใต้ (พนม.) และโครงการพัฒนาชุมชนสันติสุขตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (พนพ.)

หมู่บ้านเป้าหมาย ๖๙๖ หมู่บ้าน มุ่งยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิต ให้ “ เท่าเทียม/เป็นธรรม ” เป็นภารกิจของกระทรวง กรม ที่เกี่ยวข้องในแผนการพัฒนาพื้นที่พิเศษ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ดำเนินการร่วมกับจังหวัด ได้แก่ กลุ่มหมู่บ้านยากจนจำนวน ๓๒๙ หมู่บ้าน เน้นด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตร ปศุสัตว์ และรายได้เสริม กลุ่มหมู่บ้านประมง จำนวน ๑๕๐ หมู่บ้านเน้นกิจกรรมยกระดับคุณภาพชีวิตและการแก้ปัญหาพื้นฐานด้านการประมง พร้อมการสร้างรายได้เสริม

หมู่บ้านเสริมสร้างสันติสุข จำนวน ๒๑๗ หมู่บ้านที่มีปัญหาด้านความปลอดภัยต่ำและปัญหายากจน เน้นงานด้านการพัฒนาควบคู่กับงานด้านสังคมจิตวิทยา โดย กองบัญชาการผสมพลเรือน ตำรวจ ทหาร เป็นแกนหลักในการประสานความร่วมมือกับส่วนราชการ องค์กร ทั้งภาครัฐและเอกชน องค์กรบริหารการปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนทุกภาคส่วน จุดเน้นอยู่ที่ต้อง “ เท่าทัน ” ต่อกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง เพื่อให้ส่วนราชการต่าง ๆ นำการพัฒนาลงสู่หมู่บ้านให้ได้

๓.๒.๖.๒ **ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง** รับผิดชอบโดย กองบัญชาการผสม พลเรือน ตำรวจ ทหาร ยึดถือแผนการอำนวยการความเป็นธรรมและความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เป้าหมายเพื่อให้ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน สามารถดำรงชีวิต และประกอบอาชีพได้อย่างปกติสุข ได้รับสิทธิพื้นฐานตามกฎหมายอย่างเท่าเทียม และเป็นธรรม มีความเชื่อถือศรัทธาและไว้วางใจในอำนาจรัฐ ประกอบด้วย ๓ กลยุทธ์ คือ

กลยุทธ์การพัฒนางานยุติธรรมและประสิทธิภาพการ

เยียวยา โดยการบูรณาการระบบงานยุติธรรมให้สอดคล้องของวิถีชีวิตมุสลิมและศาสนาอิสลาม ให้ความรู้ด้านกฎหมายไทย แก่ประชาชน เพิ่มประสิทธิภาพการ ดำเนินคดีโดยอาศัยนิติวิทยาศาสตร์ การช่วยเหลือพัฒนาอาชีพและฟื้นฟูจิตใจผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุรุนแรง เป้าหมาย คือการร้องเรียน การละเมิดสิทธิของประชาชนและเงื่อนไขความไม่เป็นธรรมลดลงอย่างต่อเนื่อง, ประชาชนมีความ

เชื่อมั่นและมั่นใจในกระบวนการยุติธรรม และการดำเนินการของภาครัฐ และผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความรุนแรงได้รับการเยียวยา ประกอบด้วย ๒ แผนงาน คือ แผนงานเสริมสร้างกระบวนการยุติธรรมชุมชนและกระบวนการยุติธรรมทางเลือก และแผนงานช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

กลยุทธ์การเสริมสร้างความเข้าใจ และการจัดความ

ขัดแย้งตามแนวทางสันติวิธี ให้ประชาชนมีความเข้าใจการดำเนินงานของภาครัฐ ยอมรับและให้ความร่วมมือกับภาครัฐเพิ่มขึ้น มีเป้าหมายการดำเนินการ คือ เจ้าหน้าที่ภาครัฐเข้าถึงประชาชนมากขึ้น และประชาชนเข้าร่วมในกิจกรรมของรัฐเพิ่มขึ้น ประชาชนมีบทบาทในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่นของตนเองเพิ่มขึ้น โดย **เสริมสร้างสังคมจิตวิทยาและกระบวนการสันติวิธี** เปิดโอกาสให้ผู้หลงผิด และแนวร่วมกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงยุติบทบาท หันกลับมาให้ความร่วมมือกับภาครัฐ เพิ่มบทบาทสถาบันพื้นฐานของสังคม เช่น กลุ่มสตรีและเยาวชนให้มีส่วนร่วมสนับสนุนการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ ประกอบด้วย ๑ แผนงาน คือ แผนงานเสริมสร้างจิตวิทยามวลชน และ**เสริมสร้างความเข้าใจของทุกฝ่ายและความร่วมมือกับภาครัฐ** ด้วยการโน้มนำประชาชนให้มีส่วนร่วมกับภาครัฐ ให้ข้อมูลของภาครัฐ และเผยแพร่หลักการทางศาสนาที่ถูกต้อง เผยแพร่ข้อมูลที่เป็นจริงให้ต่างประเทศทราบอย่างเป็นระบบ ถ่ายทอดอุดมการณ์ความรักชาติ ให้กับเยาวชนและกลุ่มเสี่ยงต่างๆ ประกอบด้วย ๓ แผนงาน คือ แผนงานเสริมสร้างความเข้าใจในต่างประเทศ, แผนงานเสริมสร้างความเข้าใจภายในประเทศ และแผนงานเสริมสร้างอุดมการณ์เพื่อความมั่นคง

กลยุทธ์การรักษาความสงบ ค้ำครองความปลอดภัย

และแก้ไขปัญหาเหตุนานาชาติ โดยการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันให้ประชาชน สกัดกั้นความ เคลื่อนไหวการก่อเหตุรุนแรงสนับสนุนการป้องกันตนเองของชุมชน เพิ่ม ประสิทธิภาพงานข่าว และ ดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเหตุนานาชาติ มีเป้าหมายการดำเนินการ คือ ประชาชนในพื้นที่ได้รับ การดูแลความปลอดภัยและความคุ้มครองจากภาครัฐอย่างใกล้ชิด, ชุมชนและหมู่บ้านมีระบบป้องกันและแก้ไขปัญหาความไม่ปลอดภัยและปัญหาเหตุนานาชาติร่วมกับภาครัฐ ข้อมูลด้านการข่าวมีความถูกต้องรวดเร็ว ทันเวลา ดังนี้-

การรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน โดย

การควบคุมและสกัดกั้นการเคลื่อนไหวของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง การแยกสลายแนวร่วม ให้ความมั่นใจในความปลอดภัยแก่ประชาชน ลาดตระเวนและการติดตามจับกุม สนับสนุนจัดระบบการป้องกันตนเองให้กับหมู่บ้าน/ชุมชน ผลลัพธ์ที่ต้องการ คือ เกิดการพัฒนาและสามารถเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ ชุมชน สังคมและประชาชน มีการดำเนินการ ๓ แผนงาน คือ แผนงานควบคุมสกัดกั้นการเคลื่อนไหวการก่อเหตุรุนแรง, แผนงานเสริมสร้างความร่วมมือภาคประชาชน และแผนงานเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานการรักษาความสงบ

เพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านข่าวกรอง

พัฒนาข่าวงานข่าวกรองให้มีรายงานทางการข่าวและวิเคราะห์ข่าวที่รวดเร็ว แม่นยำ ทันเวลา สามารถนำข้อมูลไปสนับสนุนขยายผลการปฏิบัติของหน่วยงานต่างๆ ประกอบด้วย ๓ แผนงานคือ แผนงานเสริมสร้างข่าวงานข่าวกรอง, แผนงานต่อต้านข่าวกรอง และแผนงานพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านข่าวกรอง

การปฏิบัติการข่าวสาร (Information Operations

- IO) เพื่อให้กลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงไม่เห็นหนทางที่จะแบ่งแยกดินแดน และทำให้ประชาชนในพื้นที่ยอมรับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ว่า ปฏิบัติงานภายใต้กรอบกฎหมาย เป็นธรรม ประกอบด้วย ๑ แผนงาน คือ แผนงานการปฏิบัติการข่าวสาร

ดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

บูรณาการความร่วมมือของทุกภาคส่วน สร้างความเข้มแข็งในชุมชน เพื่อเฝ้าระวังปัญหายาเสพติด เสริมสร้างภูมิคุ้มกัน และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในเป้าหมายกลุ่มเสี่ยง โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชน และนักเรียนในสถานศึกษา รวมทั้งสนับสนุนการบำบัดดูแลและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด ให้สามารถกลับมาใช้ชีวิตอย่างปกติสุขได้ในสังคม ประกอบด้วย ๑ แผนงาน คือ แผนงานส่งเสริมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

๓.๒.๗ การดำเนินการในการยุติปัญหาการก่อเหตุรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นความพยายามมาอย่างต่อเนื่อง เมื่อถึงปี ๒๕๕๔ ยังคงยึดถือยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” เป็นยุทธศาสตร์หลัก ในการแก้ไขปัญหา พร้อมทั้งน้อมนำหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นแนวทางในการพัฒนาสร้างความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และเกิดสันติสุขร่วมกัน ทั้งนี้การแก้ไขปัญหายังอยู่ในกรอบนโยบายของคณะรัฐมนตรีพัฒนาพื้นที่พิเศษ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ (รชต.) โดยมีอนุกรรมการขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่พิเศษ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ (อชต.) เร่งรัดการพัฒนาพื้นที่ตามแผนงานหลัก จำนวน ๖ แผนงาน ได้แก่

แผน ๑ แผนการยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตของประชาชนในระดับหมู่บ้าน

แผน ๒ แผนการอำนวยความสะดวกและเป็นธรรมและความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

แผน ๓ แผนการพัฒนาคุณภาพคน พหุวัฒนธรรมและมาตรฐานบริการสังคม

แผน ๔ แผนการฟื้นฟูเศรษฐกิจและการลงทุน

แผน ๕ แผนการพัฒนาความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน

แผน ๖ แผนการปรับปรุงกฎระเบียบและเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ

อย่างไรก็ดี ในระหว่างการพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนในพื้นที่ตามแผนงานดังกล่าว ยังไม่สามารถดำเนินการได้ครอบคลุมทั่วทุกพื้นที่ เพราะยังมีข้อจำกัดด้านงบประมาณ และต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินงาน จึงเป็นเหตุให้ยังคงปรากฏเหตุความรุนแรงเกิดขึ้นในหลายพื้นที่ ซึ่งในปี ๒๕๕๔ มีการปรับโครงสร้างการจัดหน่วยเพียงเล็กน้อย

๓.๒.๘ แต่เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพการปฏิบัติงานให้มากขึ้น ผู้บัญชาการทหารบกในฐานะรองผู้อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรเห็นความจำเป็นที่ต้องกำหนดยุทธศาสตร์รองสนับสนุนยุทธศาสตร์หลัก เพื่อให้มีมาตรการรองรับและมีการวัดผลอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการประเมินในรอบ ๓ เดือน สามารถตรวจสอบการปฏิบัติของหน่วยงานในระดับพื้นที่ ตามมาตรการต่างๆ ที่กำหนดไว้ให้บังเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม โดยน้อมนำยุทธศาสตร์พระราชทาน “ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ” และ ปรัชญา “ เศรษฐกิจพอเพียง ” เป็นยุทธศาสตร์หลัก และได้กำหนด**ยุทธศาสตร์รอง** เป็น ยุทธศาสตร์ของกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์ ได้แก่

๓.๒.๘.๑ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

การข่าวกรอง เพื่อสนับสนุนการดำเนินการแก้ไขปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้วยการวางแผนอำนาจการ บูรณาการด้านการข่าวกรอง เสริมสร้างและพัฒนาหน่วยงานข่าวกรอง การปฏิบัติงานข่าวกรองในพื้นที่ ให้มีประสิทธิภาพ โดยการรวบรวมและดำเนินการรวมวิธี, วิเคราะห์, การกระจายข่าวกรอง, การต่อต้านการข่าวกรองที่รวดเร็ว แม่นยำทันเวลา เพื่อให้หน่วยที่เกี่ยวข้องนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินการแก้ไขปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนี้

ปฏิบัติงานด้านข่าวกรองสนับสนุนการเอาชนะกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง โดยวางแผนเครือข่ายพิสูจน์ทราบเครือข่ายโครงสร้าง การจัดตั้งในมิติทางกายภาพได้แก่ โครงสร้างทางการเมืองการปกครอง โครงสร้าง ของกองกำลังติดอาวุธของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง ควบคุมบุคคลทั้งในระดับแกนนำและระดับปฏิบัติการ ที่ยอมจำนนหรือยุติความเคลื่อนไหวเล็ก อุดมการณ์แบ่งแยกดินแดนหันกลับมาให้ความร่วมมือกับฝ่ายรัฐ ตลอดจนดำเนินการต่อเป้าหมายบุคคล เป้าหมายสถานที่ การสืบสวนสอบสวนให้มีผลต่อการบังคับใช้กฎหมาย ขยายผลจากข้อมูลข่าวสารที่ได้รับนำไปสู่การค้นหา ทำลายกองกำลังติดอาวุธ ตัดการสนับสนุนทั้ง ภายใน-ภายนอกประเทศ จำกัดเสรีในการปฏิบัติของฝ่ายตรงข้าม การสลายโครงสร้างและลดอิทธิพลของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง

บูรณาการด้านการข่าวทั้งปวงสนับสนุนการดำเนินการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนเพื่อป้องกันหรือขัดขวางการใช้ประโยชน์โดยฝ่ายตรงข้าม เพื่อค้นหา กำจัดกลไก และการดำเนินงานของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง การขยายงานด้านการข่าวนำไปสู่การพัฒนา โดยการกำจัดโครงสร้างพื้นฐาน ด้วยการพิสูจน์ทราบ และจับกุม และเพิ่มมาตรการที่เข้มข้นมากยิ่งขึ้น การใช้ประโยชน์จากแหล่งข่าวภาคประชาชนเฝ้าระวังอย่างมีประสิทธิภาพ และการปฏิบัติการข่าวกรองต่อต้านยาเสพติดรวมทั้งงานข่าวเพื่อการรักษาความปลอดภัยสร้างสภาวะแวดล้อมที่ปลอดภัยให้กับประชาชน

การปฏิบัติงานข่าวกรองสนับสนุนการปรับปรุงสภาพแวดล้อม และการช่วยเหลือประชาชน เพื่อนำไปสู่การลด/กำจัดเงื่อนไขของการก่อเหตุรุนแรงทางด้านการเมือง/เศรษฐกิจ และสังคม เพื่อให้ประชาชน ให้ความร่วมมือ สนับสนุนฝ่ายรัฐ ในการพัฒนาตามโครงการพัฒนาต่างๆ ที่ลงไปในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยงานข่าวกรองจะมุ่งเน้นไปที่ท่าทีของประชาชนในทางลึกต่อการดำเนินงานของรัฐ และการบิดเบือนโจมตีไปในทางลบโดยผู้ก่อเหตุรุนแรงให้ประชาชน ต่อต้านทั้งในทางตรงและทางอ้อมต่อการดำเนินงานของรัฐ

การปฏิบัติงานข่าวกรองเพื่อแก้ไขปัญหาวัตุระเบิด แสวงเครื่องโดยการติดตามตรวจสอบข่าวสารเกี่ยวกับการจัดหาวัตุระเบิด, การประกอบวัตุระเบิด, การลำเลียงวัตุระเบิด, การฝึกความชำนาญด้านวัตุระเบิดของสมาชิกรุ่นใหม่, พัฒนาการความรุนแรงในการนำวัตุระเบิด รวมถึงจุดอ่อนในการควบคุมอุปกรณ์ในการประกอบวัตุระเบิดของเจ้าหน้าที่รัฐ เพื่อป้องกันและจัดการนำวัตุระเบิดมาใช้ในการก่อเหตุสร้างสถานการณ์ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเร็วที่สุด

งานข่าวกรองเพื่อตัดวงจรการสนับสนุนการก่อเหตุรุนแรง เช่น ข่าวกรองยาเสพติด น้ำมันเถื่อน และสิ่งผิดกฎหมายอื่นๆ

การเอาชนะและการลดจำนวนผู้ก่อเหตุรุนแรง

การสลายโครงสร้างกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง

ดำเนินการในหมู่บ้านจัดตั้ง ด้วยการกดดัน จำกัดเสรีในการปฏิบัติ ตัดความสัมพันธ์และการสนับสนุนทั้งจากภายในและภายนอก ด้วยวิธีการต่างๆ ทั้งมาตรการทางกฎหมายและทางทหาร รวมทั้งค้นหา พิสูจน์ทราบ หมู่บ้านที่จะจัดตั้งใหม่แล้ว ดำเนินการสกัดกั้นก่อนที่จะขยายตัวออกไป

ค้นหา เกาะติด แคนน้า/แนวร่วมในหมู่บ้าน จัดตั้ง แล้วเชิญตัวออกมาพบปะด้วยความสมัครใจหรือบีบบังคับให้ออกมา เพื่อนำไปสู่การปรับเปลี่ยนทัศนคติตามโครงการประชาร่วมใจทำความดี เพื่อแผ่นดิน เยี่ยมเยียนพบปะสร้างความ

เข้าใจและให้ความช่วยเหลือครอบครัวที่เข้ารับการอบรม เพื่อให้คลายความกังวล เมื่อจบหลักสูตรแล้วให้ติดตามพฤติกรรม พัฒนาสัมพันธ์และให้ความช่วยเหลือจนกระทั่งยุติพฤติกรรม

การสร้าง ความเข้าใจเพื่อให้หันมาต่อสู้ตามแนวทางสันติวิธีและหันกลับมาให้ความร่วมมือ กับรัฐ มุ่งเน้นต่อแกนนำหลัก ซึ่งมีบทบาทในการต่อสู้ โดยการพัฒนสัมพันธ์และการโน้มน้าวกลุ่มเป้าหมายเหล่านี้ให้เปลี่ยนแนวความคิดในการดำเนินการจากแนวทางรุนแรงมาเป็นการแก้ไขปัญหามาตามแนวทางสันติวิธีควบคู่ไปกับการอบรมสร้างความเข้าใจ ให้ความช่วยเหลือและเปิดโอกาสให้กับกลุ่มสมาชิกระดับล่าง และแนวร่วมยุติบทบาทและหันกลับมาให้ความร่วมมือกับภาครัฐ และยุติการสนับสนุนกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง

ขจัดเงื่อนไขที่กลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงใช้ในการปลุกระดม โดยเน้นย้ำสร้างความเข้าใจในคำสอนของศาสนา ยอมรับความหลากหลายของชาติพันธุ์และประวัติศาสตร์ที่ถูกต้อง สร้างความเป็นธรรม ขจัดความไม่เข้าใจและความหวาดระแวง ระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐกับประชาชน และระหว่างประชาชนกับประชาชน และมีมาตรการป้องกันมิให้กำลังพลที่ปฏิบัติงานในพื้นที่กระทำการใดๆ ที่จะนำไปสู่การเกิดเงื่อนไข ซึ่งจะทำให้กลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงนำไปขยายผลโจมตีได้และจะต้องดำเนินการทุกวิถีทางมิให้เกิดเหตุการณ์ที่นำไปสู่การเกิดเงื่อนไขได้อย่างเด็ดขาด รวมทั้งปฏิบัติการข่าวสาร สร้างความเข้าใจและยอมรับความหลากหลายของชาติพันธุ์ตอบโต้จากการปลุกระดม โจมตีของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงในแต่ละเหตุการณ์อย่างทันทั่วถึง

การสกัดกั้นการขยายตัวของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง ในสถานศึกษา ชุมชน/หมู่บ้าน เพื่อป้องกันไม่ให้กลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงเข้ามาเคลื่อนไหว ปลุกระดม บ่มเพาะและเผยแพร่อุดมการณ์ แบ่งแยกดินแดนและชักชวนให้เข้าร่วมกับผู้ก่อเหตุรุนแรง

การสกัดกั้นในสถานศึกษา เยาวชนในสถานศึกษา เป็นเป้าหมายหลักของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงในการปลุกระดม บ่มเพาะและเผยแพร่อุดมการณ์ แบ่งแยกดินแดนและชักชวนให้เข้าร่วมกระบวนการ จึงจำเป็นต้องเข้าไปสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องให้กับผู้บริหาร ครูสอนศาสนา และนักเรียน ให้รับทราบข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น เกี่ยวกับสถานการณ์ ยุทธศาสตร์และยุทธวิธีของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง นโยบายและการดำเนินการของเจ้าหน้าที่รัฐและชักชวนให้เข้ามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา การเสริมสร้างให้มีทัศนคติความเป็นมิตรและทัศนคติในเชิงบวกต่อเจ้าหน้าที่ฝ่ายเรา การเปิดโลกทัศน์ใหม่ๆ เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันมิให้ตกเป็นเครื่องมือของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง

การสกัดกั้นในหมู่บ้าน/ชุมชน โดยการวางกำลังในหมู่บ้านที่ผู้ก่อเหตุรุนแรงได้มีการจัดตั้งไว้ เพื่อการสลายโครงสร้างในระดับหมู่บ้าน/ชุมชนเป็นจุดหลัก แล้วขยายผลสู่การสลายกลุ่มติดอาวุธในภายหลัง รวมทั้งเป็นการแสดงและสร้างอำนาจรัฐในพื้นที่และลดอิทธิพลของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงที่ควบคุมมวลชนอยู่ ใช้การทำการเมืองเชิงลึก เข้าหากลุ่มประชาชน

ที่กลุ่มก่อเหตุรุนแรงจัดตั้งไว้ ด้วยการปรับทุกข์ ผูกมิตร ใกล้ชิด กับประชาชนกลุ่มเป้าหมาย สำหรับบุคคลที่สามารถพิสูจน์ทราบได้ว่าอยู่ในโครงสร้างองค์กรมวลชน ให้ใช้การกดดันทั้งด้านการเมืองและการทหาร เพื่อบีบบังคับให้ยุติพฤติกรรมหรือนำเข้ารับการอบรมเพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติ ส่วนกลุ่มเยาวชนซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายที่สำคัญที่กลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงต้องการชักชวนให้เข้าร่วมขบวนการ ต้องสร้างภูมิคุ้มกันมิให้ตกเป็นเครื่องมือของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง ด้วยการเข้าไปจัดตั้งให้เป็นมวลชนของเรา โดยใช้กีฬาเป็นเครื่องมือ การส่งเสริมอาชีพ ให้มีงานทำตามโครงการทำดีมีอาชีพ หรือนำไปทัศนศึกษานอกพื้นที่เพื่อให้เห็นโลกภายนอก ส่วนเยาวชนที่เสพยาเสพติดหรือเป็นกลุ่มเสี่ยงที่จะเข้ามาเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ให้ชักชวนให้เข้าร่วมโครงการญาลันนันบารู เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

การจำกัดเสรีการปฏิบัติของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง

ลาดตระเวน คั่นหา ตรวจค้น และทำลายกำลังติด

อาวุธทั้งในพื้นที่ราบและพื้นที่ป่าภูเขาซึ่งกลุ่มก่อเหตุรุนแรงใช้เป็นที่พักผ่อน ที่พักพิง และใช้เป็นพื้นที่ฝึก เพื่อจำกัดเสรีในการปฏิบัติของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงรวมทั้งคุ้มครองสร้างความปลอดภัยให้กับประชาชน บุคคลและสถานที่

ใช้มาตรการเชิงรุกทั้งการปฏิบัติการทางทหารและ

การบังคับใช้กฎหมายเข้ากดดัน ติดตาม จับกุมกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงที่ทราบชื่อและที่อยู่ตามทะเบียนราษฎร์ รวมทั้งบ้านญาติและบ้านเพื่อน เพื่อควบคุมพื้นที่และจำกัดเสรีในการปฏิบัติ ควบคุมไปกับการสกัดกั้นการเคลื่อนที่ของกลุ่มเป้าหมายเหล่านั้นขณะเข้าไปติดตามจับกุม หากมีการจับกุมบุคคล หรือตรวจยึดอาวุธ วัตถุระเบิดได้ให้ประสานชุดนิติวิทยาศาสตร์ เข้าไปทำการตรวจสอบสารพันธุกรรมก่อนเพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดีในชั้นศาล

สร้างเขตอิทธิพลของฝ่ายเรา เพื่อสร้างความ

ปลอดภัยให้กับพื้นที่ โดยเฉพาะเป้าหมายที่อ่อนแอ เช่น ประชาชนที่นับถือศาสนาพุทธ เด็ก คนแก่ ฯลฯ และเป้าหมายที่ล่อแหลม เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่ให้ความร่วมมือกับฝ่ายรัฐ โดยการจัดทำเป็นบัญชีรายชื่อเป็นการเฉพาะ การแจ้งเตือนให้ระมัดระวังตนเอง และการกำหนดมาตรการในการรักษาความปลอดภัยที่เข้มงวด

การควบคุมชายแดน

โดยการวางกำลัง ในช่องทางที่ประชาชนใช้สัญจร

ผ่าน ไป-มา ทำการลาดตระเวนทั้งทาง พื้นดิน ทางน้ำ ทางอากาศ และเพิ่มมาตรการในการตรวจสอบบุคคล พร้อมทั้งวางเครื่องมือเฝ้าตรวจตามช่องทาง ทำข้ามที่คาดว่าจะมีการลักลอบ เข้า-ออก ตามแนวชายแดน และใช้กำลังประชาชนที่จัดตั้งเข้มแข็งแล้ว ในการรักษาความปลอดภัยดูแลหมู่บ้านของตนเอง รวมทั้งการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีกับหน่วยทหาร ตำรวจมาเลเซียที่อยู่ตามแนวชายแดน โดยการพบปะเยี่ยมเยียน ประชุมและแข่งขันกีฬาร่วมกัน

การรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของ

ประชาชน เป็นการดำเนินการเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย เพื่อให้ประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่สามารถใช้ชีวิตประจำวันได้ตามปกติและเหมาะสมต่อการพัฒนาและทำให้ประชาชนเชื่อมั่นในอำนาจรัฐ ลดความหวาดระแวงระหว่างประชาชนและเจ้าหน้าที่และหันมาสนับสนุนการแก้ไขปัญหาในพื้นที่

การติดตามจับกุมบุคคลเป้าหมาย และแหล่งซุกซ่อน

ของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง ด้วยการใช้งานด้านการข่าว การสืบสวน สอบสวน และ การติดตามจับกุม การจัดตั้งจุดตรวจ/จุดสกัดทั้งประจำที่และไม่ประจำที่ ปฏิบัติทั้งกลางวันและกลางคืนในห้วงเวลาที่ไม่เป็นประจำ และใช้ยุทธวิธีที่มืออยู่เช่น เครื่องอ่านบัตรประจำตัวประชาชน ระบบการตรวจสอบยานพาหนะและบุคคลในการตรวจสอบยานพาหนะและบุคคล ในการดำเนินการทุกกรณีต้องกระทำด้วยความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ มีการบันทึกภาพ บันทึกการตรวจค้นอย่างชัดเจน และชี้แจงทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่ทุกครั้งที่มีการเข้าไปตรวจค้น และจับกุม

การเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานรักษาความ

ปลอดภัย โดยการฝึก การอบรม ให้ความรู้ การศึกษาดูงาน การจัดหาอุปกรณ์และเครื่องมือพิเศษที่มีประสิทธิภาพมาปฏิบัติงาน การนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยด้านสารสนเทศมาใช้ รวมทั้งการพัฒนาระบบฐานข้อมูลให้สามารถเชื่อมโยงกับหน่วยที่เกี่ยวข้องได้

การดำเนินการตามมาตรการรักษาความปลอดภัย ๑๐

ประการ คือ การรักษาความปลอดภัยและการจัดระเบียบในชุมชนเมือง, การรักษาความปลอดภัยชุมชนไทยพุทธ, การรักษาความปลอดภัยวัด, การรักษาความปลอดภัยพระ, การรักษาความปลอดภัยครู, การรักษาความปลอดภัยโรงเรียน, การรักษาความปลอดภัยเส้นทางรถยนต์, การรักษาความปลอดภัยเส้นทางรถไฟ, การรักษาความปลอดภัยระบบไฟฟ้า และการรักษาความปลอดภัยเขื่อน โดยใช้กำลังประชาชน ที่จัดตั้งขึ้นเข้ามารับผิดชอบดูแลในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงน้อยหรือเกิดเหตุการณ์น้อยให้มากที่สุด ส่วนพื้นที่ล่อแหลมหรือเป็นพื้นที่ที่มีความเสี่ยงสูงต่อการก่อเหตุร้าย ให้ใช้กำลังทหาร ตำรวจ อาสาสมัครเป็นหน่วยรับผิดชอบ โดยจะต้องมีการบูรณาการกำลังและกำหนดพื้นที่รับผิดชอบให้ชัด

การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับฝ่ายพลเรือน, กำลัง

ประชาชน และภาครัฐวิสาหกิจ ได้แก่ การนำกำลังที่ได้รับการฝึกและจัดตั้งแล้ว มาใช้ในการกิจเชิงรับเพื่อให้สามารถนำทหารไปใช้ในการกิจเชิงรุกได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยจัดกำลังในรูปของ ชุดคุ้มครองหมู่บ้าน/ตำบล ในพื้นที่ที่ผู้นำหมู่บ้านและประชาชนให้ความร่วมมือกับฝ่ายเจ้าหน้าที่รัฐและมีความพร้อมก่อนเป็นอันดับแรกแล้วขยายออกไปยังหมู่บ้านอื่นๆที่มีความพร้อมต่อไป เพื่อให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลพื้นที่และชุมชนของตนเอง การพบปะ พัฒนาสัมพันธ์ ตรวจเยี่ยม ให้คำแนะนำรัฐวิสาหกิจในการรักษาความปลอดภัยบุคคลและสถานที่ เพื่อนำศักยภาพทั้งด้านคน เครื่องมือ งบประมาณของรัฐวิสาหกิจมาสนับสนุนมาตรการรักษาความปลอดภัย การปรับปรุง

พื้นที่สูงซึ่งกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงใช้เป็นพื้นที่ก่อเหตุร้าย เช่น เนินสูงข่ม โดยการลดความสูงของเนินหรือพื้นที่รกรกทั้งสองข้างทางโดยถากถางพื้นที่ให้โล่งเตียน การให้คำแนะนำในการพัฒนาสัมพันธ์และช่วยเหลือประชาชนที่อยู่รอบ ๆ ที่ตั้ง เพื่อเป็นการสร้างมวลชนและให้ช่วยเหลือในการแจ้งข่าวสาร

การจัดตั้งเครือข่ายภาคประชาชนเฝ้าระวัง โดยการสนับสนุนให้ประชาชนรวมกลุ่มกันเฝ้าระวังเหตุในพื้นที่เขตเทศบาลและชุมชนที่มีประชาชนอยู่หนาแน่น โดยเน้นให้ประชาชนทุกภาคส่วน และทุกกลุ่มอาชีพได้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างเป็นรูปธรรม และรายงานเหตุการณ์ต่าง ๆ ในพื้นที่ร่วมกับเจ้าหน้าที่ ผ่านทางเครือข่ายวิทยุที่ได้จัดตั้งขึ้นรวมทั้งพัฒนาเครือข่ายที่ได้จัดตั้งไว้แล้วให้สามารถขยายครอบคลุมพื้นที่ให้มากยิ่งขึ้น

สนับสนุนฝ่ายพลเรือน ในการขับเคลื่อน**ชุดคุ้มครอง**

หมู่บ้านและคณะกรรมการหมู่บ้าน

๓.๒.๘.๒ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การเสริมสร้างความเข้าใจ ด้วยการปฏิบัติการข่าวสารและการประชาสัมพันธ์ ดำเนินการเพื่อให้เกิด ความเชื่อมั่น ศรัทธา ให้ได้รับความร่วมมือและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และปิดกั้นหนทางสู่ความสำเร็จของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงในการแบ่งแยกดินแดน

การเสริมสร้างความเข้าใจภายในประเทศและต่างประเทศ ลดความสับสนของข่าวลือต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ด้วยการจัดการต่อการรับรู้ ของประชาชนในพื้นที่ และนอกพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และในต่างประเทศ โดยเฉพาะกลุ่มประเทศมุสลิม รวมทั้งองค์กรภาคเอกชนต่างๆ ให้มีทัศนคติที่ดีต่อประเทศไทยในการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้วยการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่มีความถูกต้อง แม่นยำ และทันเวลา ชี้แจงทำความเข้าใจต่อข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสถานการณ์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ การขยายผลข้อเท็จจริงในเรื่องสิทธิเสรีภาพ และความเสมอภาคเท่าเทียมของประชาชนทุกเชื้อชาติ เพื่อผนึกความสัมพันธ์ในการสนับสนุนและแก้กฏการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมเพื่อเปิดเผยข้อเท็จจริง สร้างความเข้าใจด้วยการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง ทันเวลา เพื่อสร้างและรักษาความปรองดองและสมานฉันท์ระหว่างประชาชนทุกหมู่เหล่า รวมทั้งป้องกันต่อต้านข่าวลือและข่าวสาร ที่บิดเบือนความเป็นจริงอันทำให้ประชาชนขาดความเชื่อมั่นต่อแนวนโยบายของรัฐและการดำเนินการของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตลอดจนเพื่อลดความน่าเชื่อถือของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง

การจัดความขัดแย้งด้วยสันติวิธี ให้ประชาชนมีความเข้าใจการดำเนินงานของภาครัฐ ยอมรับและให้ความร่วมมือกับภาครัฐเพิ่มขึ้น มีเป้าหมายการดำเนินการคือ เจ้าหน้าที่ภาครัฐเข้าถึงประชาชนมากขึ้นและประชาชนเข้าร่วมในกิจกรรมของรัฐ

เพิ่มขึ้น ประชาชนมีบทบาทในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น ของตนเองเพิ่มขึ้น เปิดโอกาสให้ผู้หลงผิด และแนวร่วมกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงยุติบทบาท หันกลับมาให้ความร่วมมือกับภาครัฐ เพิ่มบทบาทสถาบัน พื้นฐานของสังคม เช่น กลุ่มสตรีและเยาวชนให้มีส่วนร่วมสนับสนุนการแก้ไขปัญหาในพื้นที่

การปลูกจิตสำนึกและการเสริมสร้างอุดมการณ์เพื่อ

ความมั่นคง ด้วยการรณรงค์ให้คนไทยมีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยบนความเป็นพหุสังคม วัฒนธรรม ด้วยการสร้างทัศนคติที่ถูกต้องในความเป็นไทยที่อยู่ร่วมกัน ในลักษณะของพหุสังคม วัฒนธรรม ให้มีความสงบสุขที่ยั่งยืน มีความเอื้ออาทรต่อกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ไม่มีความแตกต่าง ทางภูมิศาสตร์ วัฒนธรรม ความเชื่อชาติพันธุ์ และศาสนา และด้วยการดำเนินการปลูกฝังและ เสริมสร้างอุดมการณ์ และความเชื่อมั่นต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ เพื่อให้ประชาชนยึดมั่นต่อสถาบัน ชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ ด้วยการประชาสัมพันธ์ ผ่านสื่อมวลชนทุกแขนง ตามห้วงเวลาที่ เหมาะสม การจัดกิจกรรมในวันสำคัญ เช่น วันเฉลิมพระชนมพรรษา วันฉัตรมงคล เป็นต้น การจัด ประกวดคำขวัญ การเขียนข้อความเพื่อตอบโต้กระแงที่ไม่เหมาะสม การส่งข้อความสั้นเตือนสถาบัน เผยแพร่ในเว็บไซต์สาธารณะต่างๆ การอบรมปลูกฝังอุดมการณ์ความรักชาติและเตือนสถาบัน พระมหากษัตริย์

การปฏิบัติการจิตวิทยา เจ้าหน้าที่รัฐในจังหวัด

ชายแดนภาคใต้ ปฏิบัติงานในหน้าที่ในกรอบของกฎหมายและกฎระเบียบทางราชการ รวมทั้งปฏิบัติ ต่อประชาชนด้วยความยุติธรรม และเท่าเทียมกัน สอดคล้องกับวิถีชีวิตของประชาชน ขจัดเงื่อนไข ความหวาดระแวงระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่รัฐ ด้วยการหมั่นพบปะ/พูดคุยกับประชาชนทุกบ้าน ในพื้นที่รับผิดชอบ รวมทั้งการขจัดเงื่อนไขความหวาดระแวงระหว่างประชาชน ด้วยการจัดกิจกรรม ร่วมกันระหว่างชาวไทยพุทธกับชาวไทยมุสลิม อย่างสม่ำเสมอ ขณะเดียวกันต้องสร้างการสื่อสารจาก ภาครัฐที่ชัดเจนและกว้างขวางในทุกระดับ เพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐกับประชาชน ด้วย การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่มีความถูกต้อง แม่นยำและทันเวลา

การประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างความสมานฉันท์และสันติ

สุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยให้ศูนย์ประชาสัมพันธ์ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ภาค ๔ ส่วนหน้า เป็นศูนย์กลางในการประชาสัมพันธ์ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการทางทหาร และการ ปฏิบัติการข่าวสาร ดำเนินการเสริมสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง ทั้งภายในประเทศ และต่างประเทศ และ เสริมสร้างความเชื่อมั่นศรัทธาของประชาชนที่มีต่อเจ้าหน้าที่รัฐ และหน่วยงานของรัฐ โดยมี จุดมุ่งหมายเพื่อสร้างความสมานฉันท์และสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้

เสริมสร้างภาพลักษณ์ของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ ส่วนหน้า ในฐานะ “ ผู้ดูแลความมั่นคงปลอดภัย ” “ ผู้ช่วยเหลือประชาชนที่ประสบทุกข์ภัย ” และ “ ผู้ผดุงความยุติธรรม ” ในฐานะองค์กรหลักในระดับพื้นที่ที่มีหน้าที่รับผิดชอบการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร

เสริมสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ และเสริมสร้างความเชื่อมั่นศรัทธาของประชาชนที่มีต่อเจ้าหน้าที่รัฐ และหน่วยงานรัฐ ในการกิจการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร

บูรณาการการทำงานร่วมกับสื่อมวลชนทุกแขนง และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วน ในการประชาสัมพันธ์ และการรักษาความมั่นคง เพื่อสร้างความสมานฉันท์และสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้

การสร้าง ความเชื่อมั่นศรัทธา โดยการสร้างความเข้าใจ การช่วยเหลือและการควบคุมไม่ให้เกิดปัญหาและเงื่อนไขขึ้นในพื้นที่

การไปพบปะกับประชาชนทุกกลุ่มในหมู่บ้านเพื่อชี้แจงความจริงที่เกิดขึ้น การจัดเวทีสาธารณะในพื้นที่ร่วมกับผู้นำศาสนา ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำตามธรรมชาติและประชาชน เพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและชี้แจง ทำความเข้าใจในนโยบายของรัฐ ให้ประชาชนทราบ

การควบคุมไม่ให้เกิดปัญหาและเงื่อนไขขึ้นในพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องชู้สาว, การดื่มสุรา, การเสพยาเสพติดและการละเมิดสิทธิมนุษยชน กำลังพลที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ต้องเข้าใจวัฒนธรรมประเพณี วิถีชีวิตของประชาชน การปฏิบัติงานต้องแสดงออกถึงความจริงใจและจริงจัง ประพฤติและปฏิบัติตนให้เป็นที่รัก ศรัทธาและเป็นที่ยอมรับของประชาชนได้ ยึดถือปฏิบัติตามข้อห้ามและข้อพึงปฏิบัติของหน่วยอย่างเคร่งครัด เมื่อมีกำลังพลกระทำความผิดจะต้องกล่าว ตำหนิหรือลงโทษอย่างจริงจัง หากการกระทำผิดมีส่วนเกี่ยวข้องกับประชาชน เมื่อลงโทษแล้วจะต้องชี้แจงให้ผู้เสียหายทราบ

๓.๒.๘.๓ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

การพัฒนาพื้นที่เพื่อความมั่นคง เป็นการเข้าไปพัฒนาเพื่อเสริมการปฏิบัติให้กับฝ่ายพลเรือน เป็นการส่งเสริมและยกระดับคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ให้สูงขึ้น รวมทั้งเป็นเครื่องมือสำหรับหน่วยในพื้นที่ที่จะเข้าไปพบปะประชาชนในหมู่บ้าน ทำให้เกิดความใกล้ชิด ความไว้วางใจระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐและประชาชน เกิดความสามัคคีเป็นหนึ่งเดียวระหว่างประชาชนด้วยกัน แสดงให้เห็นว่าเจ้าหน้าที่รัฐไม่ทอดทิ้งประชาชน โดยยึดหลักปรัชญา “ เศรษฐกิจพอเพียง ” มาประยุกต์ใช้ให้มีความเหมาะสมกับพื้นที่ สอดคล้องกับวิถีชีวิต ประเพณี วัฒนธรรมและศาสนา เช่น โครงการฟื้นฟูบูรณาร้างเฉลิมพระเกียรติ, โครงการทำดีมีอาชีพ,

โครงการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงและฟาร์มประจำตำบล, โครงการหมู่บ้านพัฒนาสันติ, โครงการสร้างงานและจ้างงานเร่งด่วน เป็นต้น

การช่วยเหลือประชาชน เป็นงานที่เข้าถึงประชาชนได้ง่ายและรวดเร็วที่สุด เป็นการปฏิบัติเพื่อเอาชนะจิตใจของประชาชน โดยจะต้องเข้าไปช่วยเหลือประชาชนทันที แม้จะเป็นการทำประโยชน์เพียงเล็กน้อยให้แก่ประชาชนก็ต้องทำเช่น การช่วยเหลือในกรณีที่เกิดภัยพิบัติ ภัยน้ำท่วม ภัยแล้ง การซ่อมแซมและปรับปรุงวัด มัสยิด โรงเรียน และสาธารณะสมบัติของหมู่บ้าน เป็นต้น การให้บริการทางการแพทย์ เช่น การรักษาพยาบาล การบริการทางทันตกรรม รวมถึงการช่วยเหลือที่ไม่สามารถคิดเป็นมูลค่าได้ แต่ได้ผลทางด้านจิตใจ เช่น การให้คำปรึกษาในเรื่องต่าง ๆ

การสนับสนุนส่งเสริมโครงการพระราชดำริและเศรษฐกิจพอเพียง โดยการจัดกำลังเข้าไปดูแลรักษาความปลอดภัยโครงการฯ การจัดการฝึกอบรมและจัดระบบการรักษาความปลอดภัยให้กับเจ้าหน้าที่ และลูกจ้างของโครงการฯ การส่งเสริมให้ผู้นำชุมชนและประชาชน เข้าใจและเห็นความสำคัญของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและให้สามารถนำแนวทางพระราชดำริหลักการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปเป็นต้นแบบในการปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรมในหมู่บ้าน รวมทั้งมีการประชาสัมพันธ์โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริอย่างต่อเนื่อง

การส่งเสริมการศึกษาและกีฬาเพื่อความมั่นคง กลุ่มเยาวชนเป็นเป้าหมายที่สำคัญที่กลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงต้องการชักชวนเข้าร่วมขบวนการ จึงต้องหาทางสร้างภูมิคุ้มกันไม่ให้ถูกชักชวนไปเป็นเครื่องมือของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง โดยการส่งเสริมโอกาสในการศึกษา เช่น จัดกำลังพลที่มีความรู้เข้าไปช่วยสอนหนังสือในโรงเรียนตาดีกา ปอเนาะและโรงเรียนทั่วไปที่ขาดแคลนครู การส่งเสริมการสอนเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มโอกาสในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น การจัดกิจกรรมร้องเพลงชาติหน้าเสาธงก่อนเข้าเรียน การส่งเสริมให้เยาวชน ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ โดยใช้กีฬาเป็นเครื่องมือ เช่น การจัดการแข่งขันฟุตบอลเยาวชนประจำหมู่บ้าน การส่งเสริมให้เยาวชนเข้าร่วมการแข่งขันที่ส่วนราชการต่าง ๆ จัดขึ้น

๓.๒.๘.๔ ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

ข้อ

การป้องกันและปราบปรามธุรกิจผิดกฎหมาย โดยการตั้งจุดตรวจ จุดสกัด เพื่อป้องกันการกระทำความผิด รวมทั้งใช้การสร้างความรู้ความเข้าใจ ถึงมาตรการการดำเนินการของทางราชการและการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ และเร่งระดมปราบปราม กวาดล้าง ตรวจค้น จับกุม โดยให้ความสำคัญ และมุ่งเน้นไปที่เครือข่ายเป็นลำดับแรก พร้อมทั้งให้เข้มงวดกวดขัน และดำเนินการอย่างเฉียบขาดกับข้าราชการ เจ้าหน้าที่ของรัฐที่พัวพันเกี่ยวข้อง

การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด บูรณาการการ

ดำเนินงานแก้ไขปัญหายาเสพติดทั้งด้านป้องกันและปราบปราม ด้วยการบูรณาการมาตรการมวลชน การสกัดกั้น การปราบปราม การข่าว และการประชาสัมพันธ์ของทุกหน่วยงานเพื่อต่อยอดกิจกรรมไปสู่การแก้ไขปัญหาลึกซึ้งของชุมชนเป้าหมายให้สามารถบรรลุผลการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืนให้ได้ โดยมีแนวทางการปฏิบัติดังนี้

บูรณาการทางความคิดกับทุกหน่วยงานในพื้นที่ รวมทั้งการเชิญชวนให้ผู้นำศาสนา วัด มัสยิด เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เป็นกลยุทธ์สำคัญสำหรับฝ่ายรัฐในการปฏิบัติงานต่อประชาชน ใช้การแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นสื่อเข้าสู่พื้นที่ เพื่อนำไปสู่การบรรลุภารกิจด้านความมั่นคง และกำหนดให้งานแก้ไขปัญหายาเสพติดมีความสำคัญเร่งด่วนที่จะต้องเร่งแก้ไขปัญหามองเห็นผลโดยเร็ว เช่น โครงการมัสยิดสานใจป้องกันภัยยาเสพติด เป็นต้น

มุ่งสร้างความเข้าใจ เพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติ ความคิด ความเชื่อ และพฤติกรรมของผู้เสพให้กลายเป็นคนดีเป็นที่ประจักษ์แก่คนในชุมชน เป็นการเอาชนะจิตใจประชาชนส่วนใหญ่ และให้สนับสนุนการทำงานของฝ่ายรัฐในด้านอื่น ๆ ต่อไป ใช้งานแก้ไขปัญหายาเสพติดของยาเสพติดในหมู่บ้าน เป็นเครื่องมือในการรณรงค์ทางเมือง มอบภารกิจให้กับชุดปฏิบัติการงานมวลชนของหน่วยในการผนวกงานยาเสพติด ให้เป็นภารกิจที่ต้องปฏิบัติด้วยเสมอ

แนวทางการดำเนินการต่อกลุ่มต่าง ๆ

การปฏิบัติต่อผู้ค้า : เน้นหนักการแก้ไขปัญหาค้าระดับแพร่ระบาดของยาเสพติดในพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน ใช้กระบวนการด้านมวลชนนำ ผู้ค้าระดับแพร่ระบาดซึ่งกระทำความผิดด้วยความจำเป็นบังคับเข้ารับการอบรมในโครงการญาลันนันบารูแบบพิเศษ เพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติของผู้ค้ายาเสพติด ปราบปรามผู้ค้ายาเสพติดรายสำคัญ และเครือข่ายการค้ายาเสพติดรายใหญ่ด้วยมาตรการทางกฎหมาย

การปฏิบัติต่อผู้เสพผู้ใช้นายาเสพติด : นำผู้เสพผู้ใช้นายาเสพติดที่ไม่อยู่ในขั้นเสพติดหนักเรื้อรังเข้ารับการอบรมในโครงการญาลันนันบารู และให้มีระบบการติดตามช่วยเหลือ ให้สามารถกลับไปใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุข ส่งเสริมการดำเนินการในระบบบำบัดรักษาแบบสมัครใจ และให้มีการบำบัดรักษาในระบบบังคับบำบัดสำหรับผู้ที่ไม่สมัครใจด้วย โดยใช้พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๔๕

การพัฒนากระบวนการงานความคิดเพื่อจัดตั้งมวลชน : จัดทำหลักสูตรของโรงเรียนญาลันนันบารูให้สอดคล้องเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายได้แก่ หลักสูตรหลัก (๗ วัน ๖ คืน) สำหรับผู้เสพผู้ใช้นายาเสพติดและกลุ่มเสี่ยงที่ยังไม่เคยผ่านหลักสูตร

ลั่นนันทารูมาก่อน หลักสูตรญาณลั่นนันทารูแบบเร่งรัด (๕ วัน ๔ คืน) สำหรับกลุ่มเสี่ยงในสถาบัน
 ปอเนาะ หลักสูตรผู้นำญาณลั่นนันทารู (๓ วัน ๒ คืน) เพื่อพัฒนาศักยภาพแกนนำชมรมญาณลั่นนันทารู
 ให้เป็นแกนนำมวลชนญาณลั่นนันทารูต่อไป หลักสูตรห้องเรียนวิถีอิสลาม (๓ วัน ๒ คืน) สำหรับการ
 ปรับความคิดความเข้าใจด้านศาสนาอิสลามให้รู้จักหลักเหตุผลของศาสนาที่ถูกต้อง และหลักสูตรญา
 ลั่นนันทารูพิเศษ (๖ วัน ๕ คืน) สำหรับผู้ค้าระดับแพร่ระบาด เพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติให้เป็นมวลชน
 ฝ่ายเราแทนการใช้มาตรการทางกฎหมาย และเป็นกำลังในการแก้ไขปัญหาเสพติด รวมทั้งการ
 จัดตั้งกลุ่มผู้ผ่านค่ายญาณลั่นนันทารู โดยใช้การพัฒนาสัมพันธให้เป็นมวลชนญาณลั่นนันทารู เพื่อ
 สนับสนุนการแก้ไขปัญหาความมั่นคงต่อไป

การดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยปลูก
 จิตสำนึกให้ประชาชนหันมาดูแลและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง เพื่อป้องกันการบุกรุกและ
 ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ สนับสนุนให้มีการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติที่ถูกทำลาย โดยเฉพาะสภาพ
 พื้นที่ป่าโดยให้ประชาชนที่อยู่รอบ ๆ พื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลและรักษาป่าในลักษณะของ
 ราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่า การพัฒนา ป่าชุมชนและอนุรักษ์ทรัพยากร ดิน อากาศ น้ำ ชายฝั่งทะเล ป่า
 ชายเลนที่เสื่อมโทรม โดยการใช้จุลินทรีย์ที่มีประสิทธิภาพ (EM) ในการปรับสภาพระบบนิเวศน์
 เพื่อให้กลับคืนสู่สภาพเดิม การส่งเสริมให้ประชาชนมีการก่อสร้างฝายชะลอน้ำตามลำห้วยในพื้นที่
 หมู่บ้าน เพื่อเก็บกักน้ำไว้ใช้ในฤดูแล้งและเป็นการคืนความชุ่มชื้นให้กับป่าซึ่งจะทำให้ระบบนิเวศน์ใน
 พื้นที่ดียิ่งขึ้น รวมทั้งเป็นการสร้างความรัก ความสามัคคีให้เกิดขึ้นในหมู่บ้าน

๓.๒.๘.๕ ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การดำเนินการด้านสิทธิมนุษยชน

การบังคับใช้กฎหมาย ดำเนินการต่อผู้ที่กระทำความผิดตาม
 กรอบของกฎหมายได้แก่ กฎหมายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา, ประมวลกฎหมายอาญา
 , พระราชบัญญัติกฏอัยการศึก, พระราชบัญญัติการบริหารในราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.
 ๒๕๔๘ และพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยยึดหลักนิติ
 ธรรม มีความโปร่งใสและเคารพในสิทธิมนุษยชน

**การเคารพหลักสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็น
 มนุษย์** หลักสิทธิมนุษยชน หมายถึง สิทธิของบุคคลที่ได้รับการคุ้มครอง โดยหลักบังคับของกฎหมาย
 ภายใต้หลักการสิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาค ความเป็นพี่น้องและการไม่เลือกปฏิบัติ ซึ่งจะเป็นการ
 ส่งเสริมให้มนุษย์อยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข ส่วนศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หมายถึง สภาพความเป็น
 คนโดยไม่นึกถึงเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ความเชื่อทางศาสนา ภาษา
 การศึกษา ในการปฏิบัติงานเจ้าหน้าที่ทุกส่วนจะต้องไม่ทำร้าย กักขัง ทรมาน หรือการไม่ได้รับปัจจัย
 ที่จำเป็นขั้นพื้นฐานในชีวิต เพราะถือว่าเป็นการทำลายสภาพความเป็นคน หรือทำลายศักดิ์ศรีความ

เป็นมนุษย์ ฉะนั้น การไม่ละเมิดหลักสิทธิมนุษยชนและเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ จะทำให้กลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงไม่มีข้ออ้างในการปลุกระดมมวลชนและทำให้ประชาชนหันมาสนับสนุนฝ่ายรัฐ

การส่งเสริมการอำนวยความสะดวกเป็นธรรม โดยการเร่งรัด

การสืบสวน สอบสวน การซักถาม ติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับให้เป็นไปอย่างรวดเร็ว ใช้กระบวนการทางนิติวิทยาศาสตร์มาพิสูจน์ผู้กระทำความผิด ให้เกิดความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรมที่ประชาชนพึงได้ตามหลักนิติธรรม เป้าหมายเร่งด่วนที่จะเข้าดำเนินการ คือ ผู้ที่คาดว่าจะเป็นผู้บริสุทธิ์และผู้กระทำความผิดแต่คาดว่าน่าจะยกฟ้อง และการสร้างความเข้าใจกับทนายมุสลิมก็เป็นเรื่องสำคัญ ซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนกลับมามีชีวิตความเป็นอยู่ร่วมกันอย่างเป็นสุข ดำเนินการปรับทัศนคติและการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย โดยการเสริมสร้างคุณธรรม จรรยาบรรณ ขวัญกำลังใจและสิทธิประโยชน์ให้กับกำลังพล เพื่อที่จะได้ปฏิบัติงานด้วยความเป็นธรรมและเสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติ เป็นที่ไว้วางใจจากประชาชน

การพัฒนาประสิทธิภาพการเยียวยา โดยการพบปะ

เยี่ยมเยียนผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความรุนแรง เพื่อทราบถึงปัญหาการเยียวยาที่ดำเนินการโดยภาครัฐ และประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความรุนแรงได้รับความช่วยเหลือเยียวยาอย่างครบถ้วน และต่อเนื่อง โดยเฉพาะ ผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ก่อเหตุรุนแรงที่มีภูมิลำเนาอยู่นอกพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป้าหมายคือ ประชาชนมีความเชื่อมั่นในการดำเนินการด้านการเยียวยาของภาครัฐ และผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความรุนแรงได้รับการช่วยเหลือเยียวยาตามสิทธิ

๓.๒.๘.๖ ยุทธศาสตร์ที่ ๖ การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

การส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน

โดยสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหของชุมชนตนเองด้วยการรวมตัวแสดงพลังบริสุทธิ์เพื่อต่อต้านการกระทำที่ไม่ถูกต้องและการกระทำที่รุนแรง ส่งเสริมการจัดตั้งชุมชนเข้มแข็งในพื้นที่เป้าหมาย ให้มีความพร้อมในการรักษาความปลอดภัยตนเองและมีการพัฒนาอย่างยั่งยืน ด้วยการปรับปรุงและพัฒนาขีดความสามารถของกลไกในการรักษาความปลอดภัยในหมู่บ้าน เช่น ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน, ราษฎรอาสารักษาหมู่บ้าน เป็นต้น ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาในทุกขั้นตอนผ่านทางกลไกคณะกรรมการที่มีอยู่แล้วอย่างเป็นรูปธรรม เช่น คณะกรรมการหมู่บ้าน สภาสันติสุขตำบล คณะกรรมการมัสยิด เป็นต้น

การจัดระเบียบมวลชน ที่ส่วนราชการและหน่วยงานต่าง ๆ ได้จัดตั้งไว้แล้วโดยมีรูปแบบการจัดและภารกิจที่มอบหมายให้แตกต่างกันออกไป มาเสริมสร้างให้มีความเข้มแข็งและสามารถเข้าร่วมในการแก้ไขปัญหาความมั่นคงในพื้นที่ได้ โดยการ

รวบรวมและจัดทำฐานข้อมูลมวลชนที่มีอยู่ในพื้นที่รับผิดชอบแล้วเสริมสร้างแนวความคิดที่จะเสียสละ และทำงานเพื่อส่วนรวม การปลูกจิตสำนึกและเสริมสร้างอุดมการณ์ด้านความมั่นคง เพื่อให้พร้อมที่จะเข้ามาร่วมป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

การสร้างความสัมพันธ์อันดีกับประชาชน องค์การภาค

ประชาสังคม และองค์กรอิสระ โดยจัดให้มีการพบปะ พูดคุยเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการทำงานและเรียนรู้แนวคิดในการปฏิบัติงานของแต่ละฝ่าย เปิดโอกาสให้องค์กรภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนร่วมเข้ามาตรวจสอบ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานในโครงการต่าง ๆ ของรัฐ รวมทั้งแสดงให้เห็นถึงความจริงใจในการแก้ไขปัญหาและสนับสนุนให้องค์กรภาคประชาสังคมเข้ามาร่วมในการแก้ไขปัญหาพร้อมกับฝ่ายรัฐ

๓.๒.๘.๗ นอกจากยุทธศาสตร์ทั้ง ๖ ยุทธศาสตร์แล้ว ยังจำเป็นต้องมี **การบริหารจัดการภายในหน่วย** ที่ดีเพื่อใช้ในการขับเคลื่อนการปฏิบัติตามแนวทางการดำเนินการข้างต้น ดังนี้

การพัฒนาบุคลากรและองค์กร โดยการฝึกอบรม การพิจารณาคัดเลือกบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านมาปฏิบัติงาน การจัดตั้งโรงเรียนของหน่วย

การพัฒนาระบบสารสนเทศ โดยการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการปฏิบัติงานบริหารจัดการความรู้ สร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ รวบรวมบทเรียน ศึกษา วิเคราะห์ และเผยแพร่องค์ความรู้ในเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการแก้ไขปัญหาพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ อย่างมีระบบเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง

การพัฒนาขวัญและกำลังใจ เพื่อให้สามารถทำงานด้วยความสบายใจ ปลอดภัย และมีประสิทธิภาพสูงสุด

การพัฒนาองค์ความรู้ เพื่อดำเนินการฝึกและทบทวน การปฏิบัติของกำลังพล เช่น ฝึกซักซ้อมก่อนออกปฏิบัติงาน การฝึกยิงปืนฉับพลัน การปฏิบัติฉับพลัน การฝึกยุทธวิธีของหน่วยทหาร ขนาดเล็ก การฝึกการต่อสู้ด้วยมือเปล่า ฯลฯ เพื่อสร้างขวัญ ความมั่นใจ จิตใจรุกรบให้กำลังพล จัดให้มีการเรียนรู้เรื่องวัฒนธรรม ประเพณี และภาษาท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้

การวิจัยและประเมินผล ให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานทุกแผนงาน/โครงการ บนพื้นฐานของข้อเท็จจริง โดยการประเมินผลจะทำทั้งเป็นทางการ และไม่เป็นทางการ โดยเฉพาะการประเมินผลแบบไม่เป็นทางการ โดยการสอบถามข้อมูลตรงต่อผู้ปฏิบัติในพื้นที่ เพื่อจะได้ทราบผลตรงตามจริงที่สุด

๓.๒.๙ ในส่วนของหน่วยปฏิบัติในพื้นที่ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ ส่วนหน้า ได้กำหนด**วัตถุประสงค์** ต้องทำให้รัฐเข้มแข็ง ลดเงื่อนไขประชาชาติ และทำให้ความรู้สึกไม่ได้รับความเป็นธรรมของประชาชนหมดไป สามารถโดดเด่นวงศ์ภราดาของผู้ก่อเหตุรุนแรง สามารถทำลายกองกำลังติดอาวุธของผู้ก่อเหตุรุนแรง และสามารถคืบกับทกหมู่เหล่า เพื่อยุติการก่อเหตุร้ายรายวันหรือยุติการต่อสู้ด้วยอาวุธ ใช้ **วิธีการ** ร่วมกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามนโยบายหลักของรัฐ คือ คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๒๐๖/๒๕๕๙ เรื่องนโยบายเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม โดยใช้นโยบายสานใจสู่สันติเป็นตัวขับเคลื่อนในการแก้ไขปัญหา ดังนี้

๓.๒.๙.๑ นโยบายเฉพาะหน้าเพื่อสนับสนุนนโยบายหลักของรัฐ

(ด้านการเมือง)

อำนวยความสะดวกให้กับประชาชนทุกหมู่เหล่าที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความรุนแรงเดินทางกลับมาอยู่อาศัยในภูมิลำเนาเดิมอย่างปกติสุข

เปิดโอกาสให้ผู้ที่มีความเห็นต่างกับรัฐได้มีช่องทางสามารถแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา

ขจัดเงื่อนไขและสาเหตุที่ก่อให้เกิดการใช้ความรุนแรงอันส่งผลให้เกิดความไม่สงบในสังคมให้เกิดประสิทธิผลอย่างเป็นรูปธรรม

ฟื้นฟูและส่งเสริมวิถีชีวิตตามหลักคุณธรรมที่งามของสังคมอันหลากหลายบนพื้นฐานการเคารพความแตกต่างทางวัฒนธรรมซึ่งกันและกันให้บังเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

สนับสนุนประชาชนและภาคประชาสังคมอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างทั่วด้าน

รณรงค์ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง

๓.๒.๙.๒ นโยบายเฉพาะหน้าด้านการทหาร

การใช้กำลังเข้าปฏิบัติการทางทหารต้องยึดมั่นนโยบายของกองทัพที่ให้ปฏิบัติตามแนวทางการเมืองนำการทหารอย่างเคร่งครัด

การปฏิบัติการทางทหารมุ่งป้องปรามเป็นหลักการทำลายเป็นรอง

ปรับปรุงมาตรการควบคุมทางทหารที่ส่งผลกระทบต่อความรู้สึกประชาชนในด้านลบโดยเร็ว

สนับสนุนให้กำลังประชาชนและกำลังที่มีใช้ทหารดูแลรักษาความปลอดภัยในระดับหมู่บ้าน โดยต้องเข้มงวดและระมัดระวังไม่ให้เกิดความแตกแยกระหว่างชุมชน

๓.๒.๙.๓ เป้าหมายทางการเมืองในการดำเนินการ
เกิดกระแสและมีการเดินทางกลับบ้านของประชาชน
ทั่วไป

เกิดกระแสรู้จัก สามัคคี ในพื้นที่
จำนวนผู้ต่อต้านรัฐลดน้อยลงจนมีนัยสำคัญ
มีการประชุมร่วมทุกฝ่ายเพื่อกำหนดทิศทางในการ
แก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับปัญหาวิถีชีวิตของประชาชน

มีเครือข่ายร่วมรัฐและภาคประชาสังคมในการอนุรักษ์
และฟื้นฟูสภาพแวดล้อมชัดเจน

เกิดเครือข่ายป้องกันและต่อต้านยาเสพติดอย่างเป็น
รูปธรรม

๓.๒.๙.๔ เป้าหมายด้านการทหารในการดำเนินการ
ประชาชนไม่ปฏิเสธการคงอยู่ของกองกำลังในพื้นที่
มีผู้ร่วมพัฒนาชาติไทยมากขึ้นและผู้ก่อเหตุขาดเสรีใน
การปฏิบัติ

ภาพลบในการปฏิบัติการทางทหารหมดไป
กำลังประชาชนและกำลังอื่นๆ ดูแลพื้นที่ได้ ๒๕ %

แผนภาพที่ ๓ - ๑๒ โครงสร้างการจัดหน่วย ๑ ตุลาคม ๒๕๕๓ - ๓๐ กันยายน ๒๕๕๔

๓.๓ บุคคลที่ ๓ ตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๔ - ๓๐ กันยายน ๒๕๕๗

๓.๓.๑ รัฐบาลได้ออกนโยบายการบริหารจัดการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีหน่วยงานหลัก ๓ หน่วย คือ ๑) หน่วยงานปกติ ได้แก่ จังหวัด กระบองทอง กรม ๒) ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ ๓) กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ส่วนช่องทางของงบประมาณนั้น ก็มาจาก ๓ หน่วยงานดังกล่าว ทั้งนี้ทุกหน่วยงานได้ยึดถือ **นโยบายของรัฐบาล** ที่แถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๔ โดย น้อมนำยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ใช้แนวทางสันติวิธี และความร่วมมือในทุกภาคส่วน กล่าวคือ

๓.๓.๑.๑ **ด้านความมั่นคง** เน้นความปลอดภัยของพื้นที่, ยาเสพติด, อิทธิพลท้องถิ่น และความขัดแย้งในพื้นที่

๓.๓.๑.๒ **ด้านการพัฒนา** เน้นการจัดความยากจน อำนวยความยุติธรรมอย่างทั่วถึง ปรับปรุงและพัฒนากฎหมายและระเบียบ ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา สร้างโอกาสและความเสมอภาค เพิ่มโอกาสทางการศึกษาและพัฒนาคุณภาพชีวิต การเคารพอัตลักษณ์ขนบธรรมเนียม ประเพณีท้องถิ่น รวมทั้งการเยียวยาอย่างเป็นธรรม

๓.๓.๑.๓ **ด้านการปกครอง** ส่งเสริมการกระจายอำนาจการปกครอง ที่สอดคล้องกับลักษณะของพื้นที่ โดยไม่ขัดกับรัฐธรรมนูญ

๓.๓.๑.๔ **ด้านการบริหารจัดการ** เน้นการบูรณาการ และความร่วมมือเอกภาพ

๓.๓.๒ อย่างไรก็ตาม ตั้งแต่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๔ ถึง ๓๐ กันยายน ๒๕๕๕ เนื่องจากรัฐบาลอยู่ระหว่างการปรับนโยบายการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนั้นในทางปฏิบัติหน่วยยังคงยึดถือ ๖ ยุทธศาสตร์ของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาไปก่อน โดยโครงสร้างการจัดหน่วยส่วนใหญ่ไม่เปลี่ยนแปลง

๓.๓.๔ ต่อมา สภาความมั่นคงแห่งชาติ ได้จัดทำ นโยบายการบริหาร และพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ.๒๕๕๕ - ๒๕๕๗ โดยบูรณาการ ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง ของ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ๖ ยุทธศาสตร์ กับยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนา ของ ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ ๙ ยุทธศาสตร์ กำหนดเป็น วัตถุประสงค์ ๙ ข้อ และ เป้าหมายยุทธศาสตร์รวม ๒๙ ข้อ แบ่งการดำเนินการออกเป็น ๗ กลุ่มงาน

แผนภาพที่ ๓ - ๑๔ กรอบบูรณาการระหว่างยุทธศาสตร์ความมั่นคงกับยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนา

(ที่มา กอ.รมน. : ‘ ๕๕)

๓.๓.๕ หลังจากนั้นได้มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๓๐๗ ลง ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ เรื่องการจัดตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหา จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน และคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๓๓๔ ลง ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๕ เรื่องการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์การแก้ไข

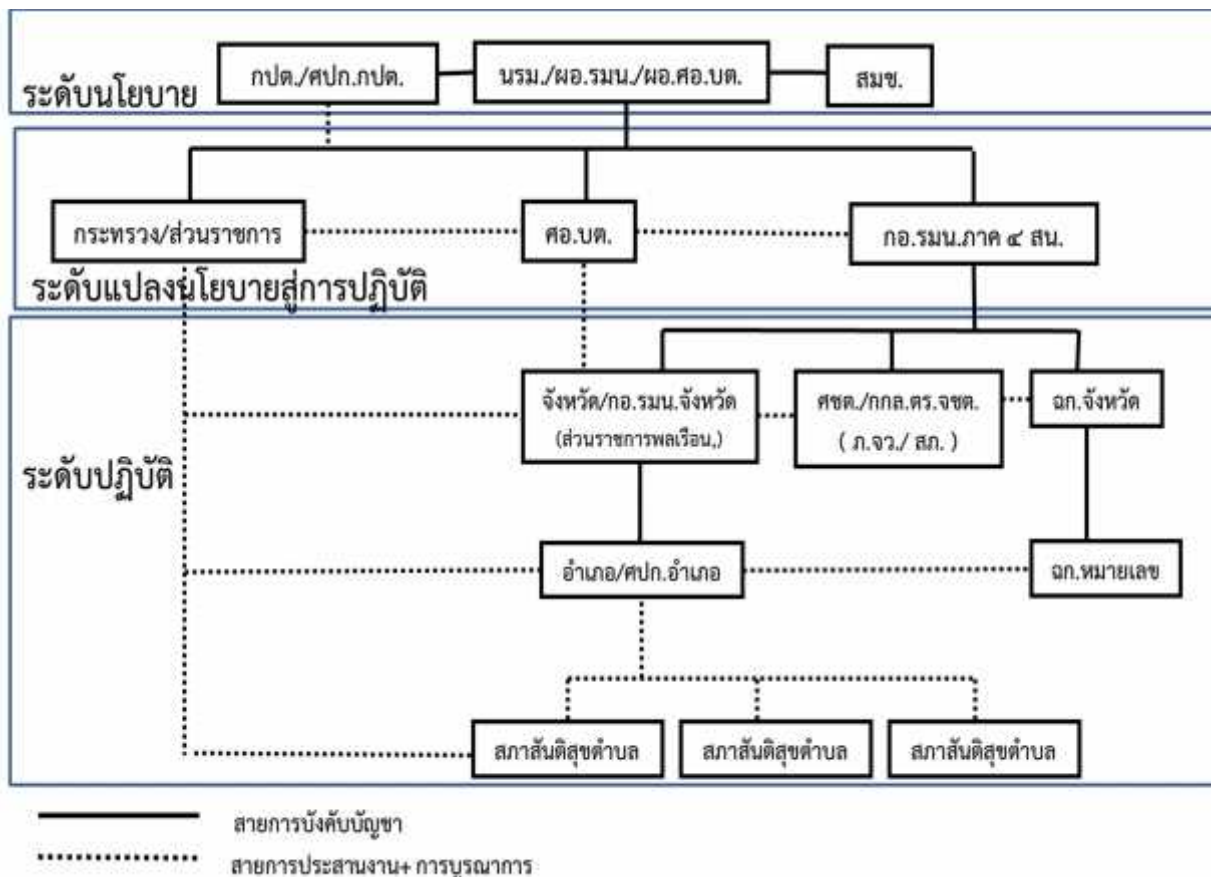
ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมี รองนายกรัฐมนตรีเป็นผู้อำนวยการศูนย์ มีโครงสร้างการบริหารจัดการ แบ่งออกเป็น ๓ ระดับ คือ

๓.๓.๔.๑ **ระดับนโยบาย** ประกอบด้วย รัฐบาล, คณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (กปต.) , ศูนย์ปฏิบัติการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศปก.กปต.) และสำนักงานความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.)

๓.๓.๔.๒ **ระดับแปลงนโยบายสู่การปฏิบัติ** ประกอบด้วย กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร, ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่วนกลาง และส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ๑๗ กระทรวง ๖๖ หน่วยงาน

๓.๓.๔.๓ **ระดับปฏิบัติ** ได้แก่ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ ส่วนหน้า, กองกำลังตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ และศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้

แผนภาพที่ ๓ - ๑๕ การบริหารจัดการตามคำสั่ง นร ๒๒๖/๕๖ ลง ๒๗ ส.ค.๕๖

(ที่มา กอ.รมน.ภาค ๔ สน. : ‘ ๕๖)

และแบ่งพื้นที่ ออกเป็น ๓ ระดับ คือ ระดับ ๑ (พื้นที่เสริมสร้างความมั่นคง) จำนวน ๑๓๖ หมู่บ้าน, ระดับ ๒ (พื้นที่เร่งรัด การพัฒนา) จำนวน ๒๓๔ หมู่บ้าน และระดับ ๓ (พื้นที่เสริมสร้างการพัฒนา) จำนวน ๑,๖๐๐ หมู่บ้าน

ขณะเดียวกัน กอ.รมน. ซึ่งปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง ได้กำหนดกรอบห้วงเวลาในการแก้ไขปัญหาไว้ ๓ ระยะ ๓ ขั้น คือ **ระยะที่ ๑** : ขั้นการควบคุมสถานการณ์และยุติสภาพปัญหา ตั้งแต่ ปี ๒๕๔๗ - ๒๕๕๓, **ระยะที่ ๒** : ขั้นการปฏิบัติการเชิงรุกควบคู่กับการพัฒนา ตั้งแต่ปี ๒๕๕๔ ถึง วัน ว. และ **ระยะที่ ๓** : ขั้นการเสริมสร้างสันติสุขและการพัฒนาอย่างยั่งยืน ตั้งแต่ วัน ว. + โดยในปี ๒๕๕๖ - ๒๕๕๗ **อยู่ในขั้นที่ ๒ กำลังจะเปลี่ยนผ่านไปสู่ขั้นที่ ๓** มีการปฏิบัติที่สำคัญคือ มุ่งเน้นการเสริมสร้างความเข้มแข็ง ให้กับกำลังประจำถิ่น พลเรือนและตำรวจ เพื่อเข้ารับผิดชอบงานเชิงรับ และเน้นการปฏิบัติงานเชิงรุกในทุกมิติเพื่อขยายผลความสำเร็จต่อจากปี ๒๕๕๖ โดยบูรณาการกำลังที่จัดเตรียมไว้เป็นกำลังเชิงรุกทั้งทหารหลัก ทหารพราน ตำรวจ ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

การขับเคลื่อนตามกรอบนโยบายการบริหารและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ.๒๕๕๕ - ๒๕๕๗ ใน ๗ กลุ่มงาน เริ่มดำเนินการอย่างจริงจังตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๕ หลังจากมีคำสั่ง ศปก.กปต. ที่๑/๕๕ ลง ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๕ เรื่อง แต่งตั้งผู้บริหารและกำหนดกลุ่มงาน ๖ กลุ่ม และคำสั่ง สำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๒๒๖/๒๕๕๖ ลง ๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๖ เรื่องปรับปรุงโครงสร้าง ศปก.กปต. ซึ่งเพิ่มกลุ่มงานเป็น ๗ กลุ่มงาน ในส่วนของโครงสร้างการจัดหน่วยก็ได้ปรับให้สอดคล้องกับกรอบนโยบายดังกล่าว

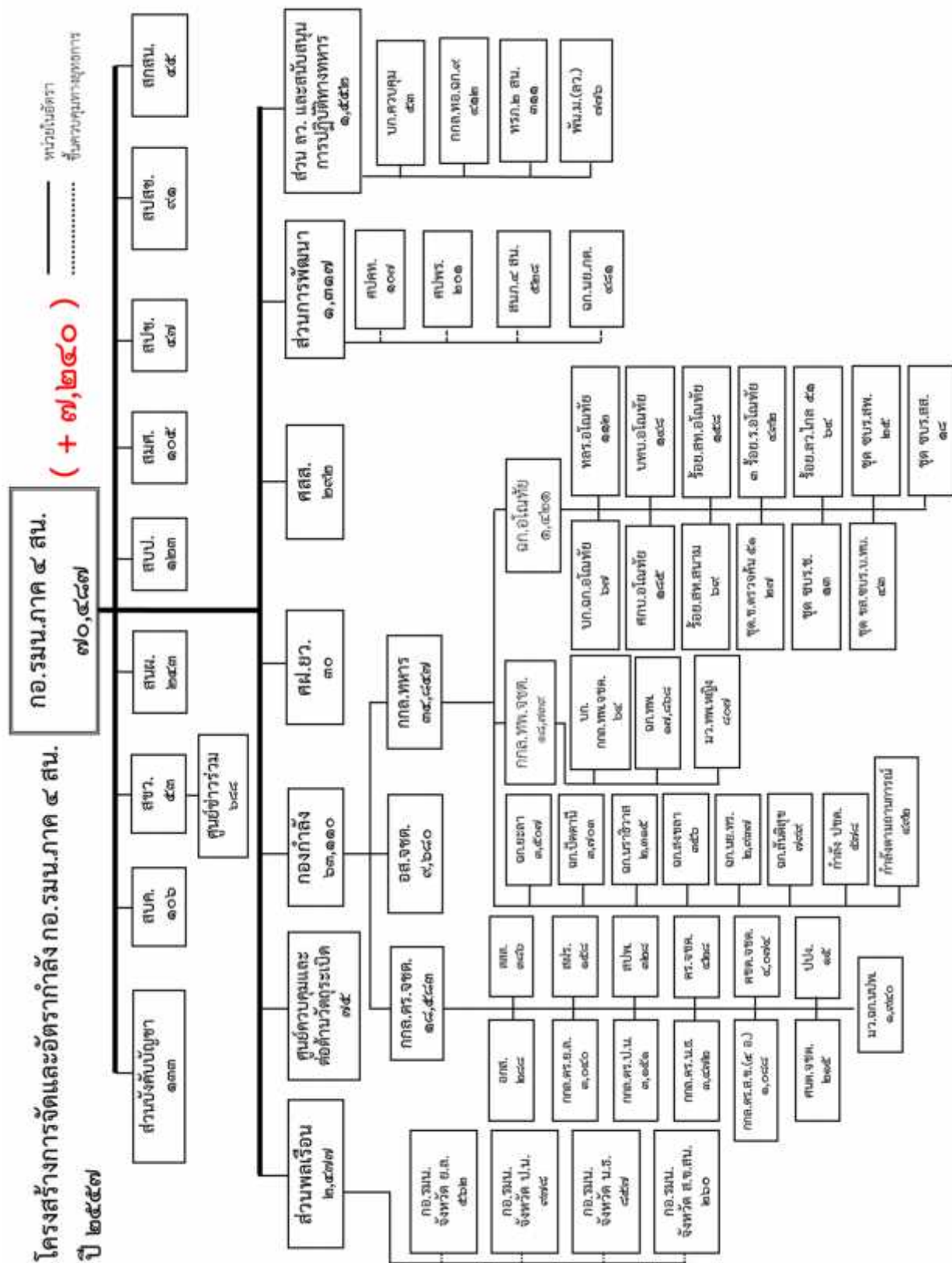
๓.๓.๖ สำหรับการปฏิบัติงานของ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ ส่วนหน้า ซึ่งเป็นหน่วยระดับปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามกรอบยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง ได้ยึดถือยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” หลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” ขับเคลื่อนด้วยนโยบายสานใจสู่สันติ ภายใต้กรอบการบูรณาการตามแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๗ ของรัฐบาล ทั้งนี้ ได้กำหนด แนวทางการต่อสู้เพื่อนำสันติสุขกลับสู่พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างยั่งยืน ด้วยการหยุดยั้ง ชัดขวางและทำลายยุทธศาสตร์ ๗ ขั้นตอน และโครงสร้างการบริหารของกลุ่มแนวร่วมปฏิวัติประชาชาติปัตตานี (BRN) ๗ ฝ่าย ของขบวนการ ด้วยกำหนดแผนงาน ๕ หลัก ๒ เสริม ๔ หนุน กล่าวคือ ๕ แผนงานหลัก ได้แก่ การดำเนินการโดยตรงต่อผู้ก่อเหตุรุนแรง, การพาคนกลับบ้าน, การสกัดกั้นแหล่งบ่มเพาะในสถานศึกษา, โรงเรียนการเมืองเคลื่อนที่, การต่อสู้เพื่อเอาชนะในระดับหมู่บ้าน ๒ แผนงานเสริม ได้แก่ การปฏิบัติการข่าวสาร และ การประชาสัมพันธ์ และ ๔ แผนงานสนับสนุน ได้แก่ การสนับสนุนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและการดูแลชุมชนที่ล่อแหลม, การสกัดกั้นแหล่งเงินทุนและเส้นทางการเงินที่สนับสนุนกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง, การ

ปฏิบัติการด้านกฎหมาย และการสนับสนุนผู้ทรงคุณวุฒิทางศาสนา ทั้งนี้ได้ดำเนินการไปพร้อมกับการเสริมสร้างจุดแข็งของฝ่ายเรา คือ ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนา ๙ ยุทธศาสตร์ และ หน่วยงาน ๑๗ กระทรวง ๖๖ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถกำหนดภารกิจของหน่วยงานให้ตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อย่างชัดเจน และมีการบูรณาการแผนงาน/โครงการและกิจกรรม ตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อย่างชัดเจน โดยมี ศูนย์ปฏิบัติการอำเภอเป็นกลไกหลัก ในการขับเคลื่อนแผนงาน/โครงการของส่วนราชการต่างๆ ผ่าน ทาง “สภาสันติสุขตำบล” และคณะกรรมการหมู่บ้าน เพื่อให้ตรงกับความต้องการของพี่น้องประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริง

๓.๓.๗ อีกประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจในปี ๒๕๕๖ คือ มีการพูดคุยเพื่อสันติสุขระหว่างสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติกับกลุ่มผู้มีความเห็นต่างแบบเปิดเผย ๔ ครั้ง ได้รับความสนใจ มีทั้งเสียงสนับสนุนและมีผู้ไม่เห็นด้วย มีการเคลื่อนไหวของกลุ่มต่างๆ โดยเฉพาะภาคประชาสังคม นักวิชาการ และเครือข่ายนักศึกษา ที่พยายามเข้ามามีส่วนร่วม ด้วยการจัดเสวนา ระดมความคิดเห็นทางการเมือง พร้อมกับเสนอให้รัฐทบทวนประเด็นเดิมๆ เช่น ความยุติธรรม สิทธิมนุษยชน การใช้กฎหมายพิเศษ และเขตปกครองพิเศษ แต่ที่สำคัญและมีผลต่อการแก้ไขปัญหาในอนาคต คือ การที่เรายอมรับว่าขบวนการมีตัวตนจริง ซึ่งทำให้เป้าหมายยุทธศาสตร์ข้อแรกของขบวนการประสบผลสำเร็จ ซึ่งกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงยังคงดำรงความมุ่งหมายในการรุกรานทางการเมือง เพื่อให้ได้ใจประชาชน โดยอาศัยกลุ่มปัญญาชน เช่น สำนักปาตานีรายาเพื่อสันติและพัฒนา (LEMPAR) กลุ่มแนวร่วมสหพันธ์นักเรียน นิสิต นักศึกษาและเยาวชนปาตานี (PERMAS) ร่วมกับเครือข่ายภาคประชาสังคม ในการติดอาวุธทางความคิดให้กับมวลชน รวมทั้งการวางกรอบเกี่ยวกับ “ สิทธิในการกำหนดใจตนเอง (The Right of Self – Determination) ” อาศัยสังคมเครือข่ายแบบออนไลน์ ยกสถานะความมีตัวตนของขบวนการ และดึงองค์การระหว่างประเทศเข้ามาเกี่ยวข้อง ควบคู่กับการปฏิบัติการทางทหารด้วยการหมุนเวียนยุทธวิธี หลอกล่อให้ฝ่ายเราติดอยู่ในวังวนของการสูญเสียแบบซ้ำซาก เพื่อบั่นทอนอำนาจรัฐ และใช้เป็นเงื่อนไขกดดันในการพูดคุยและการต่อรองที่สูงขึ้น ดำรงความอดทนรอเวลา เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมาย คือ การแยกตัวเป็นเอกราช

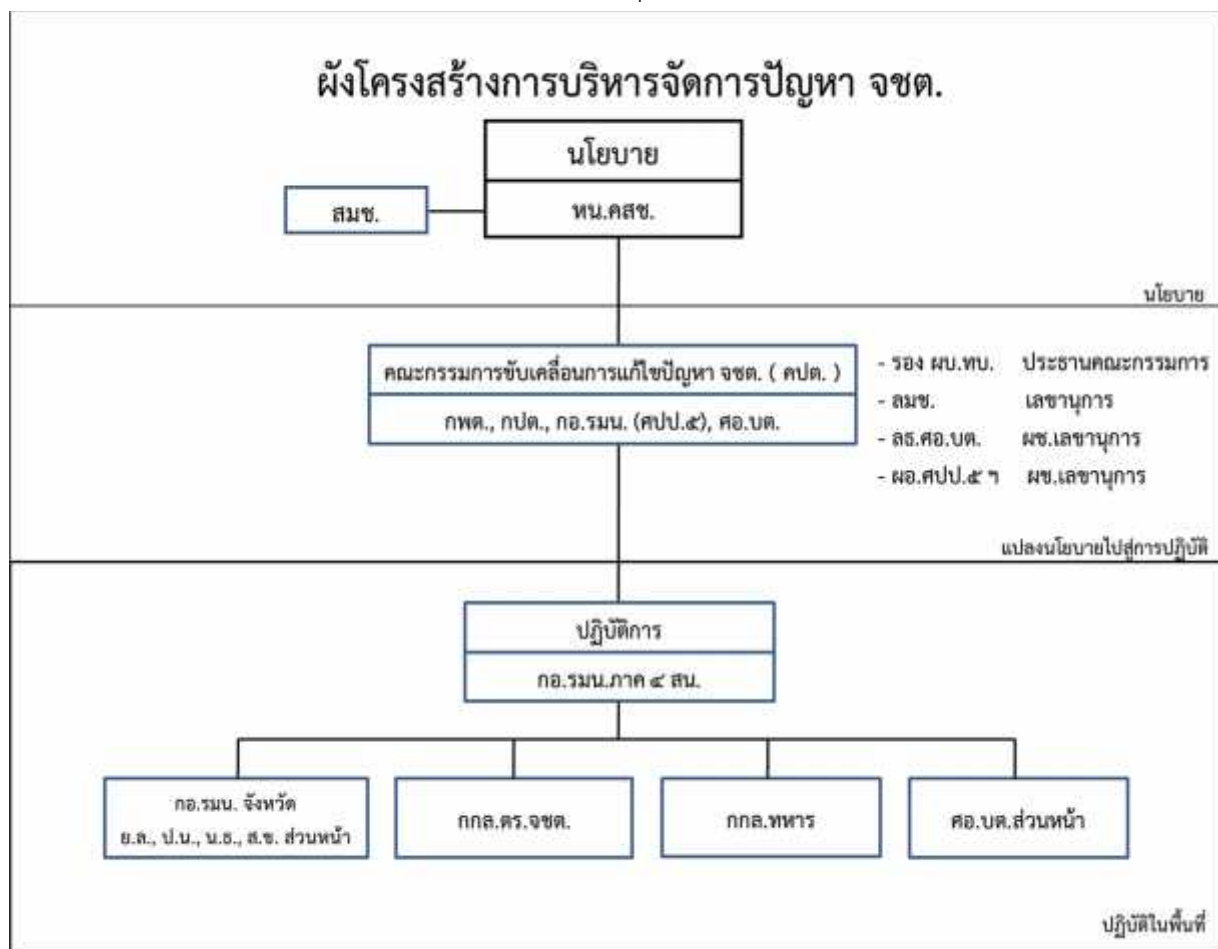
๓.๓.๘ ต่อมาตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๖ – ๓๐ กันยายน ๒๕๕๗ แนวทางในการแก้ไขปัญหาการก่อเหตุรุนแรงไม่เปลี่ยนแปลงจากปี ๒๕๕๖ แต่ได้ปรับโครงสร้างการจัดและอัตรากำลังพล ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับงานที่หลากหลายมากขึ้นในปัจจุบัน โดยโครงสร้างประกอบด้วย ๙ ส่วน คือ ส่วนบังคับบัญชาและส่วนอำนวยการ, ส่วนปฏิบัติการด้านการข่าว, ส่วนกองกำลัง, ส่วนสนับสนุนการรบและการช่วยรบ, ส่วนต่อสู้ทางด้านความคิด, ส่วนควบคุมและต่อต้านวัตถุระเบิด, ส่วนลาดตระเวนและสนับสนุนการปฏิบัติทางทหาร, ส่วนสนับสนุนการพัฒนา และ ส่วนพลเรือน โดยมีส่วนที่จัดตั้งใหม่ ๒ ส่วน ได้แก่ ส่วนควบคุมและต่อต้านวัตถุระเบิด และ ส่วนลาดตระเวนและสนับสนุนการปฏิบัติทางทหาร และได้ปรับให้ศูนย์สันติสุขรับผิดชอบงานการต่อสู้ทางความคิดอย่างชัดเจน โดยแยกหน่วยเฉพาะกิจสันติสุขออกมา ในปีนี้ถือว่ามีจำนวนกำลังพลมากที่สุด

(ที่มา กอ.รมน.ภาค ๔ สน. : ‘ ๕๗)

๓.๔ ยุคปัจจุบัน ตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๗ – ปัจจุบัน

แผนภาพที่ ๓ – ๑๘ โครงสร้างการจัดหน่วยในปัจจุบัน

(ที่มา กอ.รมน. : ‘ ๕๘)

๓.๔.๑ การแก้ไขปัญหาการก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๗ ยึดถือแผนปฏิบัติการการแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๐ โดยมีวัตถุประสงค์ของแผนปฏิบัติการ ๔ ประการ คือ เพื่อลดการใช้ความรุนแรงในพื้นที่ และแสวงหาทางออกจากความขัดแย้งโดยสันติวิธี เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข เพื่อให้สังคมจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นสังคมพหุวัฒนธรรมที่มีความเข้มแข็ง และเพื่อให้ประชาชนไทยทั้งในและนอกพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งประชาคมระหว่างประเทศมีความเข้าใจ และสนับสนุนแนวทางดำเนินการของฝ่ายรัฐ แบ่งพื้นที่เป้าหมาย แบ่งออกเป็น ๓ ระดับ คือ

๓.๔.๑.๑ พื้นที่เสริมสร้างความมั่นคง หมายถึง พื้นที่ที่ยังปรากฏความเคลื่อนไหวของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง ซึ่งฝ่ายรัฐต้องใช้การปฏิบัติการเชิงรุก เพื่อจำกัดเสรีการเคลื่อนไหวของผู้ก่อเหตุรุนแรง จึงจำเป็นต้องดำเนินงานกิจกรรมพลเรือน งานการเมือง และงานพัฒนาเพื่อความมั่นคง เพื่อมุ่งสร้างความเชื่อมั่นในอำนาจรัฐ ให้แก่ประชาชนในพื้นที่ มีขอบเขตพื้นที่ ๑๐ อำเภอ (อำเภอเมืองยะลา, อำเภอรามัน, อำเภอเมืองปัตตานี, อำเภอยะรัง, อำเภอสายบุรี, อำเภอหนองจิก, อำเภอกะพ้อ, อำเภอรือเสาะ, อำเภอบาเจาะ, อำเภอระแงะ) จำนวน ๔๕ ตำบล ๑๖๒ หมู่บ้าน

๓.๔.๑.๒ พื้นที่เร่งรัดการพัฒนา หมายถึง พื้นที่ล่อแหลมต่อการก่อเหตุ ซึ่งฝ่ายรัฐต้องเร่งสร้างเกราะป้องกันไม่ให้ผู้ก่อเหตุรุนแรง เข้ามาสร้าง/ขยายอิทธิพลในพื้นที่ จึงจำเป็นต้องดำเนินงานพัฒนาอย่างยั่งยืน ควบคู่งานพัฒนาเพื่อความมั่นคง เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่มีความมั่นใจและให้การสนับสนุนฝ่ายรัฐมีขอบเขตพื้นที่ ๑๗ อำเภอ (อำเภอบันนังสตา, อำเภอยะหา, อำเภอกงปิ่น, อำเภอธารโต, อำเภอมายอ, อำเภอทุ่งยางแดง, อำเภอปะนาเระ, อำเภอยะหริ่ง, อำเภอโคกโพธิ์, อำเภอเมืองนราธิวาส, อำเภอดากใบ, อำเภอสุไหงโก - ลก, อำเภอสุไหงปาดี, อำเภอเจาะไอร้อง, อำเภอศรีสาคร, อำเภอเย็งอ และ อำเภอจะแนะ) จำนวน ๗๙ ตำบล ๓๐๑ หมู่บ้าน

๓.๔.๑.๓ พื้นที่เสริมสร้างการพัฒนา หมายถึง พื้นที่ที่ไม่มีเหตุรุนแรง ซึ่งฝ่ายรัฐต้องดำรงการดำเนินวิถีชีวิตและความเป็นอยู่อย่างปกติสุขของประชาชนในพื้นที่ โดยการดำเนินงานด้านการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างต่อเนื่อง และยกระดับมาตรฐาน หรือเป้าหมายการพัฒนาให้เท่าเทียมกับพื้นที่ในภูมิภาคอื่น ๆ ของประเทศมีขอบเขตพื้นที่ ๑๐ อำเภอ (อำเภอเบตง, อำเภอกาบัง, อำเภอแม่ลาน, อำเภอไม้แก่น, อำเภอแว้งอำเภอสุคิริน, อำเภอจะนะ, อำเภอเทพา, อำเภอนาหวี และ อำเภอสะบ้าย้อย) จำนวน ๑๖๖ ตำบล ๑,๕๒๕ หมู่บ้าน

๓.๔.๒ ให้ความสำคัญกับกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ กลุ่มประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความรุนแรง กลุ่มประชาชนผู้ด้อยโอกาส กลุ่มประชาชนทั่วไปที่รวมกลุ่ม/องค์กรในรูปแบบต่างๆ กลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง กลุ่มแนวร่วมผู้ก่อเหตุรุนแรง กลุ่มเสี่ยงต่อการชักนำเข้าร่วมกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง และองค์กร/สถาบันที่สนับสนุนการก่อเหตุรุนแรง

๓.๔.๓ การปฏิบัติงาน แบ่งออกเป็น ๗ กลุ่มภารกิจงาน คือ

๓.๔.๓.๑ งานรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

๓.๔.๓.๒ งานอำนวยความสะดวกยุติธรรม และเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ

๓.๔.๓.๓ งานสร้างความเข้าใจทั้งในและต่างประเทศ/เรื่องสิทธิ

มนุษยชน

๓.๔.๓.๔ งานการศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม

๓.๔.๓.๕ งานพัฒนาตามศักยภาพของพื้นที่และคุณภาพชีวิต

ประชาชน

๓.๔.๓.๖ งานเพิ่มประสิทธิภาพภาครัฐและการขับเคลื่อนนโยบาย

๓.๔.๓.๗ งานแสวงหาทางออกจากความขัดแย้งโดยสันติวิธี

๓.๔.๔ **กลไกการบริหารจัดการในการแก้ไขปัญหาการก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้** มี ๓ ระดับ ดังนี้

๓.๔.๔.๑ ระดับนโยบาย มี หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (หน.คสช.) เป็นผู้รับผิดชอบในการกำหนดนโยบาย และแนวทางการแก้ไขปัญหาทั้งปวง โดยมี สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) เป็นผู้ให้คำปรึกษาในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย รวมทั้ง การจัดทำนโยบายการแก้ไขปัญหาในห้วงเวลาต่อไป

๓.๔.๔.๒ ระดับแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน คือ

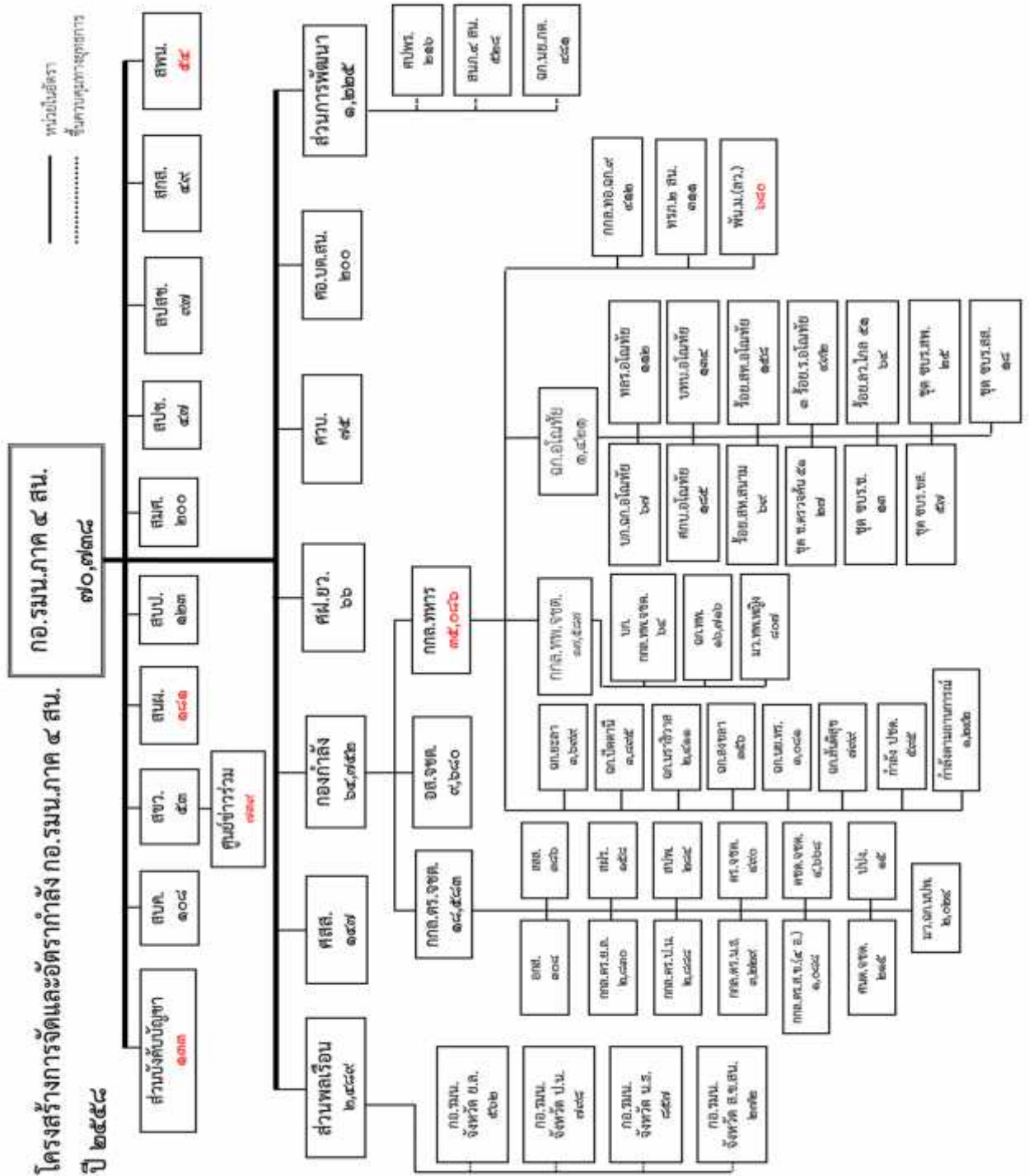
คณะกรรมการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (คปต.) กำหนดให้ รองผู้บัญชาการทหารบก เป็นประธานกรรมการ, ปลัดกระทรวงที่เป็นหน่วยงานเจ้าภาพหลัก, หัวหน้าหน่วยงานกลาง, เลขาธิการกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (ลธ.รมน.) และ ผู้อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ (ผอ.รมน.ภาค ๔) เป็นกรรมการ เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ (ลมช.) เป็นกรรมการและเลขานุการ, เลขาธิการศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ลธ.ศอ.บต.) เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ โดยคณะกรรมการ ฯ มีอำนาจหน้าที่ในการบูรณาการงานการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ คณะกรรมการยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (กพต.) และ คณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (กปต.) โดยสามารถพิจารณาให้ความเห็นชอบยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติการ แผนงาน โครงการ และการจัดตั้งงบประมาณในการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งแนวทางการดำเนินการที่เกี่ยวข้อง พิจารณาให้ความเห็นชอบการกำหนดพื้นที่พิเศษเขตพัฒนาพิเศษกรอบแนวทางการแก้ไขปัญหาในพื้นที่พิเศษ และการบริหารและการพัฒนาในเขตพัฒนาพิเศษ แล้วเสนอ หน.คสช. เพื่ออนุมัติ สามารถกำหนดกรอบและแนวทางการจัดทำแผนงาน โครงการ และงบประมาณ ในการแก้ไขปัญหาความมั่นคงและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งบูรณาการการดำเนินงานของกระทรวง กรม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้สอดคล้องกับนโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ กำกับ เร่งรัด ติดตาม และบูรณาการการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ตามนโยบายการบริหารและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้และยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งแผนปฏิบัติการที่กำหนดขึ้น และ เสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อ หน.คสช.

สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการขับเคลื่อนการแก้ไข
ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (สล.คปต.) กำหนดให้เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติเป็น
ผู้อำนวยการ และมีผู้แทนจาก กอ.รมน., ศอ.บต., กระทรวง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เข้ามาร่วม
ปฏิบัติเต็มเวลา และบางเวลาตามแต่ภารกิจ ทำหน้าที่สนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการ
ขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติงานธุรการของ
คปต. ประสานงานกับส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้
ได้ข้อมูลและการสนับสนุนการทำงานของ คปต. และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ คปต. มอบหมาย

๓.๔.๔.๓ ระดับหน่วยปฏิบัติ : กำหนดให้กองอำนวยการรักษา
ความมั่นคงภายในภาค ๔ ส่วนหน้า (กอ.รมน.ภาค ๔ สน.) เป็นหน่วยงานหลัก มีหน้าที่รับผิดชอบ
ขับเคลื่อนงานการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ทั้งปวงในพื้นที่ ทั้งในมิติของงานด้านความมั่นคง
และงานด้านการพัฒนา และศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) จัดให้มีศูนย์
อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่วนหน้า (ศอ.บต.สน.) เพื่อปฏิบัติงานร่วมกับ กอ.รมน.
ภาค ๔ สน.

๓.๔.๕ ในส่วนโครงสร้างการจัดไม่เปลี่ยนแปลงจากปี ๒๕๕๖ แต่ที่สำคัญ
คือ การจัดตั้ง ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่วนหน้า อยู่ในโครงสร้างของกอง
อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ ส่วนหน้า เพื่อให้เกิดเอกภาพด้านความมั่นคงและการ
พัฒนาในระดับพื้นที่

แผนภาพที่ ๓ - ๑๙ โครงสร้างการจัดหน่วย ๑ ตุลาคม ๒๕๕๓ - ๓๐ กันยายน ๒๕๕๔

(ที่มา กอ.รมน.ภาค ๔ สน. : ‘ ๕๘)

ข้อสรุปของบทที่ ๓ : จะเห็นได้ว่า โครงสร้างการจัดหน่วยแก้ไขปัญหายังขาดความชัดเจน ได้พัฒนาอย่างต่อเนื่อง การปรับโครงสร้างมีหลักการและหลักเกณฑ์ในการจัด แต่โครงสร้างที่ออกมาแต่ละครั้งซึ่งมีการปรับกันทุกปี มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ คือ เพื่อสนองนโยบายและแนวความคิดในการแก้ไขปัญหในแต่ละหัว หลายหน่วยงานก็ถูกจัดตั้งขึ้นแล้วก็ถูกยุบไปและบางปีก็ถูกจัดตั้งขึ้นมาใหม่ เป็นความไม่แน่นอน จึงทำให้ขาดความต่อเนื่องในการปฏิบัติงาน กำลังพลหรือเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานนั้นๆ คิดเรื่องงานแค่ปีเดียวเพราะปีต่อไปยังไม่แน่ใจว่าหน่วยจะอยู่ต่อหรือไม่ หน่วยงานสำคัญๆ มักจะถูกปรับเปลี่ยนทั้งโครงสร้างภายในและการมอบภารกิจเพื่อความเหมาะสม ในขณะที่บางหน่วยงานที่ไม่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการแก้ไขปัญหายังขาดความชัดเจน ยังคงอยู่ค่อนข้างจะถาวร ดังนั้นโครงสร้างการหน่วยแก้ไขปัญหายังขาดความชัดเจนจะสมบูรณ์โดยไม่ต้องปรับแก้ใหม่จะขึ้นอยู่กับการวางยุทธศาสตร์ระยะยาวในการแก้ไขปัญหามุ่งเน้นการก่อเหตุรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งการประเมินสถานการณ์และการวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะดำเนินการในบทที่ ๔ ต่อไป

บทที่ ๔

วิเคราะห์โครงสร้างการจัดหน่วยที่มีผลต่อ การควบคุมสถานการณ์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้

การวิเคราะห์เรื่อง “ โครงสร้างการจัดหน่วยที่เหมาะสมสำหรับการแก้ไขปัญหาการก่อเหตุรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ” ควรนำประเด็นที่สำคัญ ๒ ประเด็น มาประกอบในการวิเคราะห์ คือ ปัจจัยที่ใช้พิจารณาในการจัดทำโครงสร้างการจัดหน่วยแก้ไขปัญหาการก่อเหตุรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้และการกระบวนการจัดทำโครงสร้างการจัดหน่วยที่สำคัญได้แก่ การแบ่งกลุ่มและขอบเขตของภารกิจงาน, การกำหนดหน่วยรับผิดชอบและการจัดสายการบังคับบัญชา

๑. ปัจจัยที่ใช้พิจารณาในการจัดทำโครงสร้างการจัดหน่วย

ปัจจัยสำคัญที่นำมาใช้พิจารณาในการจัดทำโครงสร้างการจัดหน่วย ประกอบด้วย ลักษณะพื้นที่ทางภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ สถานการณ์และแนวโน้มสถานการณ์ จำนวนกำลังของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง จำนวนกำลังของฝ่ายเราในปัจจุบันและกรอบนโยบายเกี่ยวกับโครงสร้างการจัดหน่วยแก้ไขปัญหาการก่อเหตุรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ดังนี้

๑.๑ ลักษณะพื้นที่ทางภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์

พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ประกอบด้วย ๓ จังหวัด คือ จังหวัดยะลา ๘ อำเภอ จังหวัดปัตตานี ๑๒ อำเภอ จังหวัดนราธิวาส ๑๓ อำเภอ และ ๔ อำเภอของจังหวัดสงขลา ได้แก่ อำเภोजะนะ อำเภอกะพ้อ อำเภอนาหวี และอำเภอสะบ้าย้อย รวมทั้งหมด ๓๗ อำเภอ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าภูเขา มีที่ราบลุ่มชายทะเลในพื้นที่ของจังหวัดปัตตานีและจังหวัดนราธิวาส โดยมีแม่น้ำที่สำคัญ ๔ สาย คือ แม่น้ำปัตตานีไหลจากอ่างเก็บน้ำเขื่อนบางลาง อำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลา ลงสู่ทะเลที่อำเภอมือปัตตานี แม่น้ำสายบุรี จากอำเภอสรีสาคร จังหวัดนราธิวาส ลงสู่ทะเลที่อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี แม่น้ำบางนราไหลจากเทือกเขาตะเว ตอนกลางของจังหวัดนราธิวาส ลงสู่ทะเลที่อำเภอดากใบ จังหวัดนราธิวาส และแม่น้ำเทพาไหลจากเทือกเขาชายแดนไทย-มาเลเซีย อำเภอสะบ้าย้อย ลงสู่ทะเลที่อำเภอกะพ้อ จังหวัดสงขลา มีแนวเขตแดนติดกับประเทศมาเลเซีย ตั้งแต่จังหวัดสตูลเป็นระยะทางทางบก ๖๔๗ กิโลเมตร และเป็นทางน้ำ คือแม่น้ำโก-ลก ระยะทาง ๙๕ กิโลเมตร แบ่งพื้นที่การต่อสู้ของผู้ก่อเหตุรุนแรงออกเป็น ๕ พื้นที่ คือ

๑.๑.๑ พื้นที่ ๘ หัวเมืองหลัก (เขตต่อสู้ทางการเมือง) ได้แก่ อำเภอยะรัง อำเภอยะหริ่ง อำเภอปัตตานี อำเภอหนองจิก อำเภอรามัน อำเภอยะลา อำเภอสาบบุรี และอำเภอระแงะ

๑.๑.๒ พื้นที่ ๖ เมืองใหม่ เป็นเขตต่อสู้ทางเศรษฐกิจ ได้แก่ อำเภอเมืองยะลา อำเภอเบตง อำเภอเมืองปัตตานี อำเภอเมืองนราธิวาส อำเภอตากใบ และอำเภอสุไหงโก-ลก

๑.๑.๓ พื้นที่ป่าเขาและชายขอบเขา ซึ่งอดีตเคยเป็นฐานที่มั่นและการจัดตั้งเข้มแข็ง ประกอบด้วย ๕ เทือกเขาหลัก ได้แก่

๑.๑.๓.๑ เทือกเขาภูตง ครอบคลุมพื้นที่ อำเภอกาบัง และอำเภอยะหา

๑.๑.๓.๒ เทือกเขาขุนทองนอง ครอบคลุมพื้นที่ อำเภอบันนังสตา อำเภอรารโต อำเภอเบตง อำเภอศรีสาคร และอำเภอจะแนะ

๑.๑.๓.๓ เทือกเขาบูโด เป็นจุดเชื่อม ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ครอบคลุมพื้นที่ อำเภอกะป้อ อำเภอรามัน อำเภอเจาะ อำเภอยี่งอ อำเภอเรือเสาะ และอำเภอระแงะ

๑.๑.๓.๔ เทือกเขาเมาแต ครอบคลุมพื้นที่ อำเภอเรือเสาะ อำเภอศรีสาคร อำเภอระแงะ และอำเภอจะแนะ

๑.๑.๓.๕ เทือกเขาตะเว ครอบคลุมพื้นที่ อำเภอระแงะ อำเภอเจาะไอร้อง อำเภอสุไหงปาดี อำเภอสุคิริน และอำเภอแว้ง

๑.๑.๔ พื้นที่ชายทะเล เป็นเขตขนส่งและส่งผ่านทางทะเล ได้แก่ อำเภอหนองจิก อำเภอเมืองปัตตานี อำเภอปะนาเระ อำเภอสาบบุรี อำเภอไม้แก่น อำเภอเมืองนราธิวาส อำเภอตากใบ และอำเภอสุไหงโก-ลก

๑.๑.๕ ถนนและเส้นทาง ซึ่งสถิติการก่อเหตุรุนแรงเกิดขึ้นบนถนนหรือเส้นทางประมาณ ๗๕ % โดยในแต่ละจังหวัดมีถนนและเส้นทางดังนี้

๑.๑.๕.๑ จังหวัดยะลา

อำเภอเมืองยะลา ๖ เส้นทาง ได้แก่ ทางหลวงหมายเลข ๔๐๙ , ๔๑๐, ๔๑๘, ๔๐๖๓, ๔๐๖๕, ๔๐๘๒

อำเภอรามัน ๑๒ เส้นทาง ได้แก่ ทางหลวงหมายเลข ๔๐๖๐, ๔๐๖๓, ๔๐๖๗, ๔๐๘๒, ๔๐๙๒, ๔๑๖๐, ยล.๔๐๑๗, ยล.๔๐๑๙, ยล.๔๐๒๑, ยล.๔๐๑๐, ยล.๗๗๐๒๓, ยล.๗๗๐๑๑, ยล.๗๗๐๐๖

อำเภอกรงปินัง ๓ เส้นทาง ได้แก่ ทางหลวงหมายเลข ๔๑๐, ๒๐๑๒, ๒๐๑๓

อำเภอยะหา และ อำเภอกาบัง ๔ เส้นทาง ได้แก่ ทางหลวงหมายเลข ๔๐๖๕, ๔๐๘๕, ๔๐๗๐, ๔๐๗๗

อำเภอบันนังสตา ๓ เส้นทาง ได้แก่ ทางหลวงหมายเลข ๔๑๐, ๔๐๗๗, เส้นทางเชื่อมบางยาง

อำเภอธารโต และ อำเภอเบตง ๒ เส้นทาง ได้แก่ ทางหลวงหมายเลข ๔๑๐, ๒๐๓๐

๑.๑.๕.๒ จังหวัดปัตตานี

อำเภอเมืองปัตตานี ๒ เส้นทาง ได้แก่ ทางหลวงหมายเลข ๔๒, ๔๑๐

อำเภอยะหริ่ง และ อำเภอปะนาเระ ๖ เส้นทาง ได้แก่ ทางหลวงหมายเลข ๔๒, ๔๐๕๗, ๔๐๖๑, ๒๐๐๗, ๓๐๐๖, ๒๐๔๐

อำเภอยะรัง และอำเภอแม่ลาน ๓ เส้นทาง ได้แก่ ทางหลวงหมายเลข ๔๑๐, ๔๓, ๔๐๖๑

อำเภอโคกโพธิ์ และ อำเภอหนองจิก ๔ เส้นทาง ได้แก่ ทางหลวงหมายเลข ๔๒, ๔๓, ๔๑๘, ๔๐๙

อำเภอมายอ, อำเภอกะพ้อ และอำเภอทุ่งยางแดง ๑๓ เส้นทาง ได้แก่ ทางหลวงหมายเลข ๔๐๖๑, ๔๐๗๑, ๔๐๗๔, ๔๐๙๒, ๔๐๖๐, ๔๑๖๘, ปน.๒๐๒๐, ปน.๒๐๒๓, ๒๐๒๔, ปน.๓๐๐๒, ปน.๓๐๕๗, ปน.๔๐๐๙, ปน.๔๐๓๙, ปน.๕๐๕๙

อำเภอสายบุรี และอำเภอไม้แก่น ๔ เส้นทาง ได้แก่ ทางหลวงหมายเลข ๔๒, ๓๑๔๒, ๔๑๓๖, ๔๑๖๗

๑.๑.๕.๓ จังหวัดนราธิวาส

อำเภอเมืองนราธิวาส ๓ เส้นทาง ได้แก่ ทางหลวงหมายเลข ๔๒, ๔๐๕๕, ๔๐๘๔

อำเภอยี่งอ และอำเภอบาเจาะ ๒ เส้นทาง ได้แก่ ทางหลวงหมายเลข ๔๒, ๔๐๕๘

อำเภอเจาะไอร้อง และอำเภอสู่ไหงปาตี ๑ เส้นทาง ได้แก่ ทางหลวงหมายเลข ๔๐๕๖

อำเภอจะแนะ ๒ เส้นทาง ได้แก่ ทางหลวงหมายเลข ๔๒๑๗, ๔๑๑๕

อำเภอแว้ง และอำเภอสือคีริน ๒ เส้นทาง ได้แก่ ทางหลวงหมายเลข ๔๑๑๕, ๔๐๕๗

อำเภอตากใบ และอำเภอสู่ไหงโก-ลก ๒ เส้นทาง ได้แก่ ทางหลวงหมายเลข ๔๐๕๗, ๔๐๘๔

อำเภอศรีสาคร ๑ เส้นทาง ได้แก่ ทางหลวงหมายเลข ๔๐๖๐

อำเภอระแงะ ๓ เส้นทาง ได้แก่ ทางหลวงหมายเลข ๔๐๕๕, ๔๐๕๖, ๔๑๐๗

อำเภอรีโอสาละ ๑๑ เส้นทาง ได้แก่ ทางหลวงหมายเลข ๔๐๖๐, ๔๐๖๖, ๔๐๖๗, นธ.๔๐๑๖, นธ.๔๐๐๖, นธ.๔๐๑๘, นธ.๗๗๑๐๔, นธ.๔๐๒๘

๑.๑.๕.๔ พื้นที่ ๔ อำเภอของจังหวัดสงขลา ๔ เส้นทาง ได้แก่ ทางหลวงหมายเลข ๔๓, ๔๒, ๔๐๘, ๔๐๘๕

๑.๑.๕.๕ พื้นที่เพิงเล้งบนถนน ได้แก่ ตำบลนาเกตุ ตำบลดอนรัก ตำบลคลองใหม่ ตำบลเมะมาวี ตำบลตานะปูเต๊ะ ตำบลบ้านแหร์ ตำบลอาซ่อง ตำบลควน ตำบลกะลุปี ตำบลปาลุกาสามะ ตำบลเตราะบอน ตำบลกาเยะมาตี และ ตำบลมะนังตายอ และเส้นทางที่ต้องเพิงเล้งตลอดเส้นทาง คือ ทางหลวงหมายเลข ๔๐๙ , ๔๑๐, ๔๑๘, ๔๐๖๓, ๔๐๖๕, ๔๐๘๒

๑.๒ สถานการณ์และแนวโน้มสถานการณ์

๑.๒.๑ ตามที่กล่าวแล้วข้างต้น มูลเหตุหลักของปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เกิดจากความแตกต่างด้านอัตลักษณ์ ชาติพันธุ์ ความเชื่อความศรัทธา วัฒนธรรม ประเพณีและภาษาพูด จึงทำให้ประชาชนในพื้นที่ มีความแตกต่างอย่างชัดเจนกับประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ กอปรกับปัญหาธุรกิจผิดกฎหมาย อิทธิพลท้องถิ่น การทะเลาะแค้นระหว่างกลุ่ม และความรู้สึกถูกปกครอง ทำให้มีประชาชนกลุ่มหนึ่งได้จัดตั้งเป็นองค์กรลับ และจับอาวุธขึ้นต่อสู้มาตั้งแต่อดีตจนกระทั่งปัจจุบัน ยุทธวิธีที่ใช้คือ การลอบยิงและการใช้ระเบิดต่อเจ้าหน้าที่รัฐ และเป้าหมายอ่อนแอ เพื่อแสดงความคงอยู่ของขบวนการ และสร้างความหวาดกลัวเพื่อควบคุมมวลชน ส่วนในระดับยุทธศาสตร์ แสวงประโยชน์จากองค์กรอิสระ, นักการเมือง, นักวิชาการ, สถาบันการศึกษา เป็นเครื่องมือในการผลักดันสู่สากล ให้บรรลุเป้าหมาย คือ เขตปกครองพิเศษหรือรัฐอิสระ

๑.๒.๒ ในการต่อสู้ของขบวนการเป็นลักษณะ เรียกร้อง ปกป้อง ต่อต้าน มีการจัดตั้งรัฐปัตตานีซ้อนอย่างลับๆ เรียกร้องเอกราชทั้งทางตรงและทางอ้อมมาโดยตลอด และมีแนวนโยบายแห่งรัฐธรรมนูญแห่งรัฐ จัดโครงสร้างการบริหารทางทหาร เศรษฐกิจ สังคม จิตวิทยา ต่างประเทศ ปรับปรุงแนวนโยบาย โครงสร้างตามสิ่งแวดล้อม แสวงยอมจำนน ใช้วิธีการต่อรอง ประนีประนอมแสวงประโยชน์ร่วมกัน และมีการขัดขืนต่อต้านใช้ความรุนแรงในการต่อสู้ภายใต้อุดมการณ์ชาตินิยมมลายู มาเป็นลำดับ โดย นับตั้งแต่ปี ๒๕๓๕ รัฐปัตตานีที่ซ้อนกับรัฐไทย ไม่ต้องการประนีประนอมยกระดับการต่อสู้ภายใต้อุดมการณ์มลายูอิสลาม กำหนดแนวนโยบายต่อสู้ยึดเยื้อเพื่อให้ได้เอกราชคืนด้วยยุทธศาสตร์บันได ๗ ขั้นตอน ได้แก่ การสร้างจิตสำนึกมวลชน, การจัดตั้งมวลชน, การจัดตั้งองค์กร, การจัดตั้งกองกำลัง, การสร้างอุดมการณ์ชาตินิยม, การเตรียมพร้อม และการก่อการปฏิวัติ

แผนภาพที่ ๔ – ๑ ขั้นตอนการปฏิบัติ ๗ ขั้น ของขบวนการก่อเหตุรุนแรง

(ที่มา : กอ.รมน.ภาค ๔ สน. ‘ ๔๗)

๑.๒.๓ การปฏิบัติจัดโครงสร้างการบริหารรัฐซ้อน และขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ประกอบไปด้วย ๗ กระทรวงหลัก จัดระเบียบการบริหารการปกครอง และการควบคุมประชาชนให้สอดคล้องกับกระทรวงต่างๆ จนถึงระดับหมู่บ้าน แต่ละกระทรวงจะมียุทธศาสตร์ของตัวเอง ได้แก่

๑.๒.๓.๑ **การต่างประเทศ** ต้องการสถานะภาพรัฐปัตตานีในเวทีโลก และใช้กฎหมายสากลเพื่อผลักดันให้ประชาคมโลกมาสนับสนุนการประกาศเอกราช

๑.๒.๓.๒ **การทหาร** ใช้ยุทธศาสตร์สงครามประชาชน ยุทธวิธีก่อการร้าย ก่อวินาศกรรม

๑.๒.๓.๓ **ฝ่ายเยาวชน** ใช้ยุทธศาสตร์การสร้างเยาวชน ปฏิวัติด้วยการแก่งตัว คัดเลือก ชักชวน ให้การฝึก ศึกษา ส่งเข้าสู่การเป็นผู้ปฏิบัติในองค์กรปฏิวัติทั้ง ๗ กระทรวง

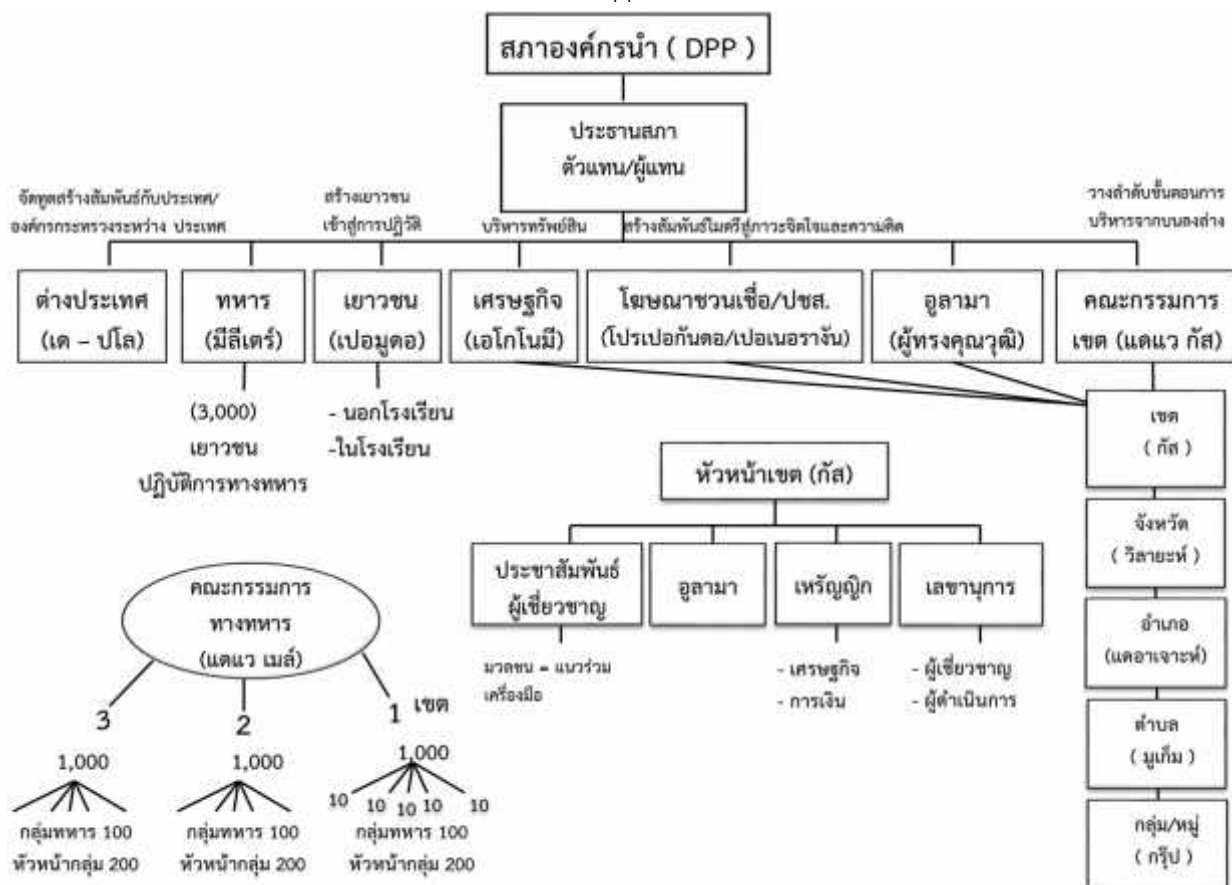
๑.๒.๓.๔ **ฝ่ายเศรษฐกิจ** ใช้ยุทธศาสตร์สร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ บริหารทรัพย์สิน จัดระบบเศรษฐกิจชุมชนเพื่อให้มวลชนสามารถต่อสู้อย่างยืดหยุ่นได้เป็นต้น

๑.๒.๓.๕ **ฝ่ายโฆษณาชวนเชื่อและประชาสัมพันธ์** ชี้นำทางความคิด แพร่มลทินให้รัฐ ตอกย้ำความรู้สึกสร้างความแตกแยก และสร้างกระแสเรียกเสียงสนับสนุนจากประชาคมโลก

๑.๒.๓.๖ **ฝ่ายอุดมมา** เป็นผู้นำทั้งความคิด ช้อนรันแนวคิดต่อต้านรัฐไว้ในกฎข้อบังคับ ทางศาสนา

๑.๒.๓.๗ **ฝ่ายปกครอง** ควบคุมมวลชนและขยายมวลชนอย่างเป็นระบบ ปกป้อง คุ่มครองผู้ปฏิบัติงานที่ถูกสงสัยและผู้ถูกจับกุม ดักรับงบประมาณของรัฐ ดูดกลืนอำนาจรัฐโดยแทรกแซงเข้าไปในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แผนภาพที่ ๔ - ๒ โครงสร้างองค์กรของขบวนการก่อเหตุรุนแรง

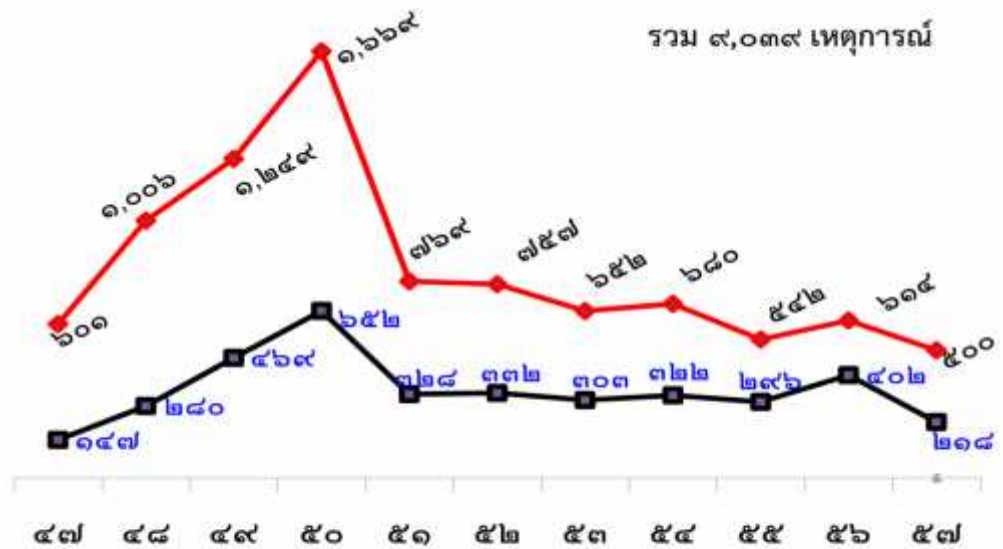

(ที่มา กอ.รมน.ภาค ๔ สน. : ‘ ๕๗)

สำหรับบุคลากรที่เป็นผู้บริหารในกระทรวงต่างๆ ส่วนใหญ่ยังคงอยู่ร่วมสังคมกับรัฐไทย เคลื่อนไหวทางลับภายใต้กฎหมายไทย เว้นแต่ฝ่ายทหารที่หลบซ่อนอยู่ในหมู่บ้านหรือหลบหนีชั่วคราว บริเวณชายแดนเพื่อนบ้าน ในขณะที่รัฐปัตตานีซ้อนทับเคลื่อนอย่างเป็นระบบเพื่อบรรลุเป้าหมายเอกราช ฝ่ายเราโดยกระทรวง หน่วยงานรัฐยังคงบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ภายใต้กรอบนโยบายต่างๆ ของรัฐ ภายใต้การบริหารของไทย จึงถูกอำนาจรัฐซ้อนที่มีอยู่ดูดซับไปเป็นประโยชน์อำนาจรัฐปัตตานี เคลื่อนไหวลักษณะแยกกันเดิน รวมกันดี ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารทุกระทรวงทุกหน่วยที่ได้รับทราบปัญหา จะต้องร่วมกันกำหนดภารกิจของตนเอง เพื่อลดทอนอำนาจรัฐของปัตตานี ลดเสรีในการปฏิบัติ สกัดกั้น ขัดขวางยุทธศาสตร์ ๗ ขั้นตอน ทำลายยุทธศาสตร์และโครงสร้าง การบริหาร ๗ กระทรวงของปัตตานี สถาปนาอำนาจรัฐที่เข้มแข็งเป็นธรรม ภายใต้กรอบกฎหมาย รัฐธรรมนูญระบอบประชาธิปไตยของไทยให้ทั่วถึงประชาชนทุกคน ทุกพื้นที่ถึงระดับหมู่บ้านต่อไป

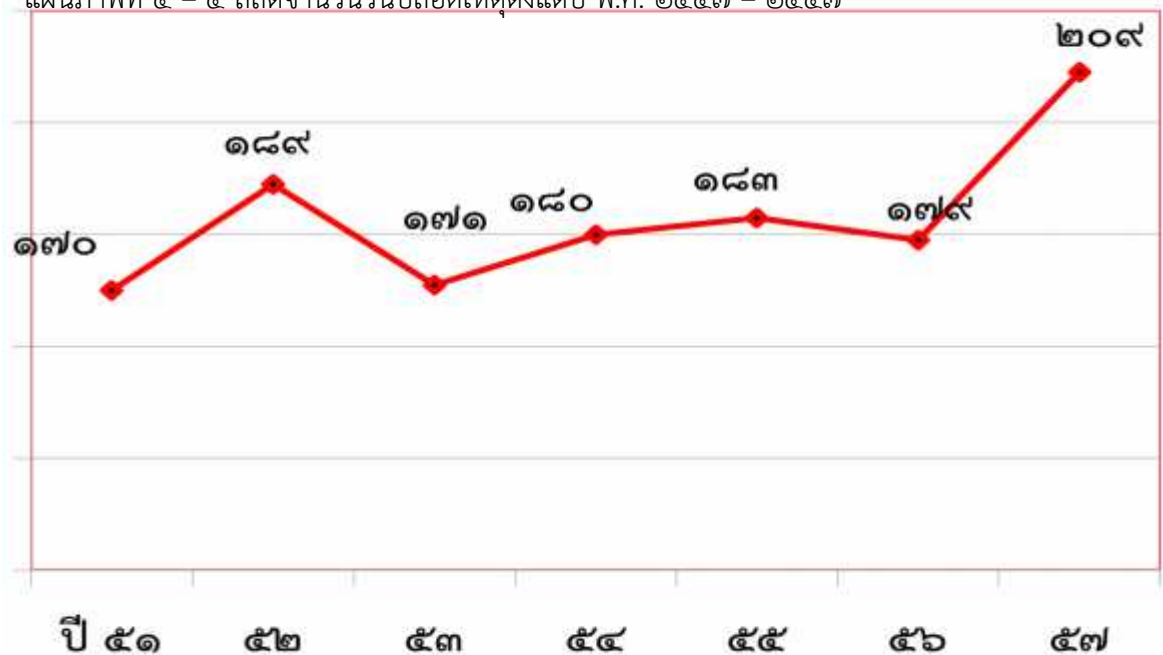
๑.๒.๔ จากสถิติจำนวนการก่อเหตุรุนแรงและการสูญเสีย สูงที่สุดในห้วงปี ๒๕๕๐ จำนวน ๑,๖๖๙ เหตุการณ์ สูญเสีย ๖๕๒ คน และลดลงตามลำดับ ถึงปี ๒๕๕๗ เกิดเหตุเพียง ๕๐๐ เหตุการณ์ สูญเสีย ๒๑๘ คน และสถิติวันปลอดเหตุตั้งแต่ปี ๒๕๕๑ ถึงปี ๒๕๕๗ จะเห็นว่า วันปลอดเหตุเฉลี่ยมีมากขึ้นตามลำดับ

แผนภาพที่ ๔ - ๓ สถิติการก่อเหตุรุนแรงตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๗ - ๒๕๕๗

(ที่มา กอ.รมน.ภาค ๔ สน. : ' ๕๗)

แผนภาพที่ ๔ - ๔ สถิติจำนวนวันปลอดเหตุตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๗ - ๒๕๕๗

(ที่มา กอ.รมน.ภาค ๔ สน. : ' ๕๗)

แต่สถิติมิใช่ตัวชี้วัดของความสำเร็จ เนื่องจากยังคงมีสถานการณ์ความรุนแรงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในปัจจุบันที่ผู้ก่อเหตุรุนแรงได้พัฒนาการใช้อาวุธอย่างกว้างขวางสร้างความสูญเสียให้กับเจ้าหน้าที่รัฐครั้งละหลายคน ทั้งนี้ ผู้ก่อเหตุรุนแรงยังคงดำรงความพยายามที่จะสร้างความสูญเสียให้กับเจ้าหน้าที่เป็นหลักเพื่อลดค่าเจ้าหน้าที่รัฐ และทำร้ายประชาชนโดยไม่แบ่งว่าเป็นกลุ่มใด หรือนับถือศาสนาใด เพื่อให้หวาดกลัวและสามารถควบคุมประชาชนได้ง่าย

อย่างไรก็ตามจากการปฏิบัติงานของฝ่ายเราโดยเฉพาะงานข่าวที่แม่นยำขึ้น นำไปสู่การปฏิบัติด้านยุทธการที่ได้ผลมาอย่างต่อเนื่อง ทำให้การก่อเหตุรุนแรงด้วยกำลังขนาดใหญ่ชะลอลง การก่อการอยู่ในวงจำกัด แต่ฝ่ายเรายังคงต้องระมัดระวังการก่อเหตุในชุมชนเมือง การถูกข่มขู่โจมตีด้วยการลอบวางระเบิดบนเส้นทาง การกระทำต่อเป้าหมายเชิงสัญลักษณ์เมื่อสบโอกาส

๑.๓ กำลังของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง

จากการพิสูจน์ทราบและการซักถาม ทำให้ทราบถึงข้อมูลสถานภาพกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง ดังนี้

๑.๓.๑ สถานภาพกำลัง : ประกอบด้วย ๔ ส่วนหลัก ดังนี้

๑.๓.๑.๑ กำลังเผชิญหน้า จำนวน ประมาณ ๓,๓๐๐ คน พิสูจน์ทราบแล้ว จำนวน ๒,๕๔๘ คน

๑.๓.๑.๒ กำลังเพิ่มเติม ได้แก่ กลุ่มเยาวชน/มวชน (เปอญุดอ) ที่จะเป็นกลุ่มเข้าไปทดแทนเป็นกำลังเผชิญหน้าต่อไป จำนวน ประมาณ ๓๐,๐๐๐ คน พิสูจน์ทราบแล้ว จำนวน ๖,๔๖๗ คน

๑.๓.๑.๓ กำลังสนับสนุน ได้แก่ แนวร่วมที่ให้การสนับสนุนกิจกรรมหรือการเคลื่อนไหวของผู้ก่อเหตุรุนแรง โดยกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงต้องการให้ได้กำลังสนับสนุน ๓๐๐,๐๐๐ คน

๑.๓.๑.๔ กลุ่มที่เป็นระดับแกนนำ เป็นคณะกรรมการสภาองค์กรนำ (DPP) จำนวน ๑๗ คน สามารถพิสูจน์ทราบได้ จำนวน ๕ คน และเป็นคณะกรรมการสภาปฏิบัติงานกลาง (DKP) จำนวน ๘๐ คน สามารถพิสูจน์ทราบได้ จำนวน ๒๗ คน

๑.๓.๒ ที่ตั้ง : ผู้ก่อเหตุรุนแรงกระจายอยู่เป็นกลุ่มๆ ทั่วพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ อาศัยญาติพี่น้อง มวชนและหมู่บ้านจัดตั้งเป็นที่พักพิงและเป็นแหล่งหลบซ่อน โดยผู้ก่อเหตุรุนแรงได้แบ่งพื้นที่ปฏิบัติการออกเป็น ๓ เขต ดังนี้

๑.๓.๒.๑ เขต ๑ (กัสซาตุ) ได้แก่จังหวัดยะลา และจังหวัดนราธิวาสบางส่วน ประกอบด้วยพื้นที่จังหวัดยะลา คือ อำเภอเมืองยะลา อำเภอกงปิง อำเภอยะหา

อำเภอกาบัง อำเภอบันนังสตา อำเภอธารโต อำเภอเบตง อำเภอรามัน (เว้น ตำบลเกาะรอ ตำบลจะก๊วะ และ ตำบลตะโล๊ะหะลอ) จังหวัดยะลา และพื้นที่จังหวัดนราธิวาส คือ ตำบลเรียง ตำบลบาตง และ ตำบลโคกสะตอ อำเภอรีโอเสา

แผนภาพที่ ๔ - ๕ พื้นที่เขต ๑ (กัสซาตุ)

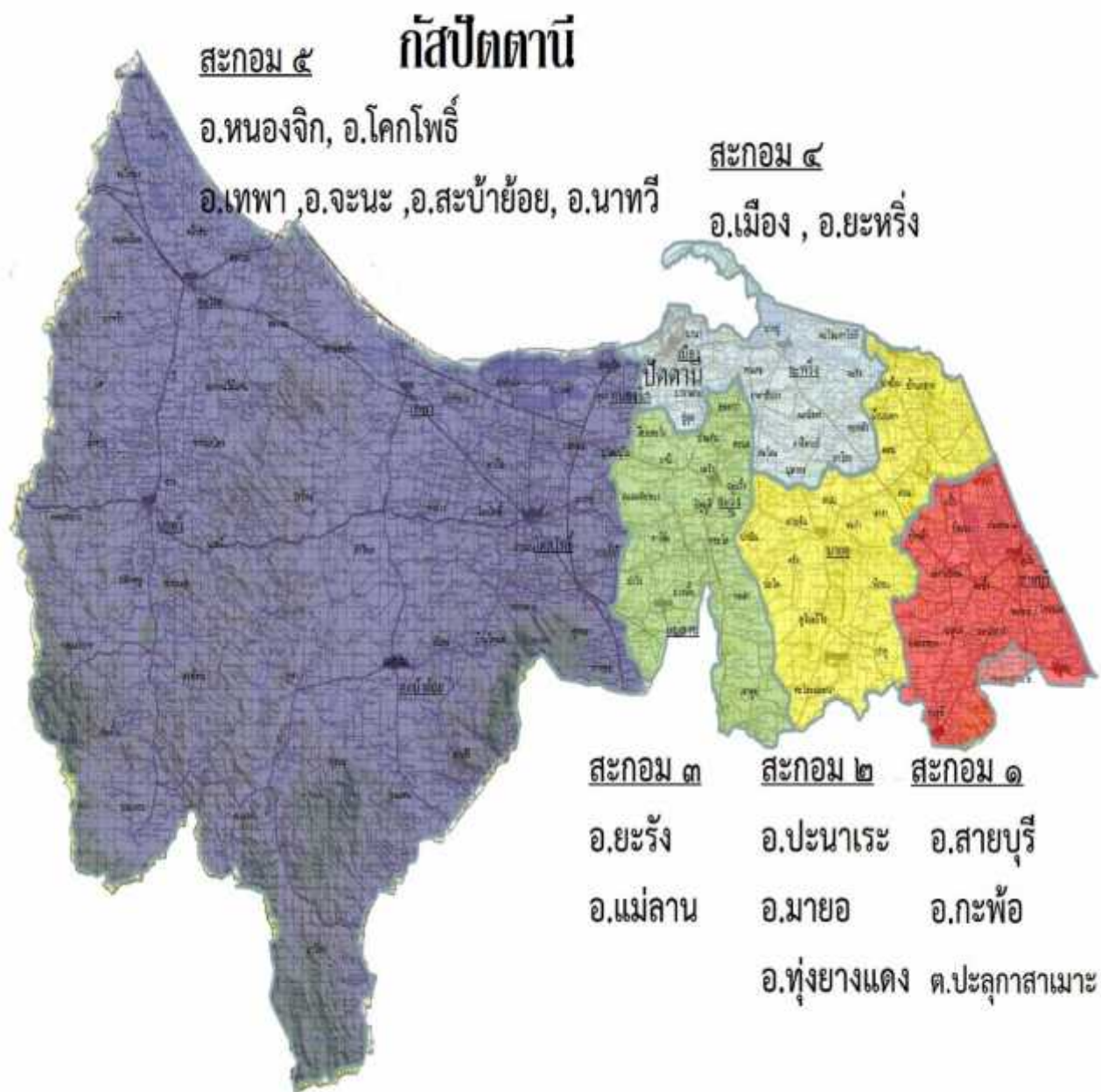
๑.๓.๒.๒ เขต ๒ (กัสตูวอ) ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา และบางส่วนของจังหวัดยะลาและจังหวัดปัตตานี ประกอบด้วยพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา คือ อำเภอเมืองนครราชสีมา, อำเภอธำมรงค์ (เว้น ต.รำบเลียง ตำบลบางตง และ ตำบลโคกสะอาด) อำเภอเกาะไธสง อำเภอสุไหงปาดี อำเภอเมือง อำเภอเขาชะเมา (เว้น ตำบลปลุกเสก) อำเภอวัง อำเภอสุคิริน อำเภอตากใบ อำเภอสุไหงโก-ลก อำเภอศรีสาคร อำเภอจะนะ และ อำเภอรอย และ พื้นที่จังหวัดปัตตานี คือ อำเภอไม้แก่น และพื้นที่จังหวัดยะลา คือ ตำบลกะรอ ตำบลกะวี ตำบลละโหล ของอำเภอรามัน

แผนภาพที่ ๔ - ๖ พื้นที่เขต ๒ (กัสตูวอ)

๑.๓.๒.๓ เขต ๓ (กัสติกอ) ได้แก่ จังหวัดปัตตานีและ ๔ อำเภอ
ของจังหวัดสงขลา ประกอบด้วยพื้นที่จังหวัดปัตตานี (เว้น อำเภอไม้แก่น) คือ อำเภอยะรัง อำเภอแม่
ลาน อำเภอปะนาเระ อำเภอยะหริ่ง อำเภอเมือง อำเภอหนองจิก อำเภอโคกโพธิ์ อำเภอทุ่งยางแดง
อำเภอกะพ้อ อำเภอมายอ อำเภอสายบุรี พื้นที่จังหวัดนราธิวาส คือ ตำบลปะลุกาสาเมาะ อำเภอบาเจาะ
และพื้นที่จังหวัดสงขลา คือ อำเภอเทพา อำเภอสะบ้าย้อย อำเภอจะนะ และอำเภอนาทวี

แผนภาพที่ ๔ - ๗ พื้นที่เขต ๓ (กัสติกอ)

(ที่มา กอ.รมน.ภาค ๔ สน. : ‘ ๕๗)

๑.๓.๓ สถานภาพอาวุธ

จำนวนอาวุธปืน ซึ่งกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงยึดไปจากหน่วยราชการ และอาวุธซึ่งยึดไปจากการ ก่อเหตุต่อเป้าหมายเจ้าหน้าที่รัฐ ในพื้นที่ต่างๆ จำนวน ๑,๙๙๘ กระบอก (ตั้งแต่ปี ๔๗ - ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๕๗) และเจ้าหน้าที่ที่สามารถยึดคืนอาวุธปืนได้ จำนวน ๗๒๙ กระบอก คงเหลือ จำนวน ๑,๒๖๙ กระบอก ซึ่งเป็นจำนวนประมาณการขั้นต่ำ

๑.๓.๔ ขีดความสามารถของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง

๑.๓.๔.๑ ระดับยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์สงครามแย่งชิงประชาชน เป็นการตอกย้ำ เหตุการณ์ในอดีตและสร้างความไม่พอใจให้เกิดขึ้นในจิตใจของประชาชนโดยเฉพาะความรู้สึกไม่เป็นธรรม

การชี้ให้เห็นว่าพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เดิมคือ รัฐปัตตานี แต่ถูกประเทศไทยเข้ายึดครอง กดขี่ข่มเหงนานัปการ ให้เห็นถึงความไม่เท่าเทียมกันกับประชาชนในภูมิภาคอื่น ๆ

บิดเบือนหลักศาสนา นำหลักคำสอนของศาสนามา เบี่ยงเบน เพื่อตอบสนองการขับเคลื่อน หรือขยายอำนาจของกลุ่ม รวมทั้ง การสร้างความแตกแยกให้เกิดขึ้นกับ ๒ ศาสนา

สร้างความเกลียดชัง กระทำสิ่งใดก็ได้ให้ประชาชนเกลียดชังเจ้าหน้าที่รัฐ และร่วมกันต่อต้านอำนาจรัฐ เช่น การใส่ร้ายป้ายสี การขยายเงื่อนไขที่ฝ่ายเราเพลี่ยงพล้ำ

สร้างความหวาดกลัว ทำร้าย ข่มขู่ ผู้ที่ไม่ให้ความร่วมมือกับขบวนการ และผู้ที่ให้ความร่วมมือกับภาครัฐ

ลดความน่าเชื่อถือของภาครัฐ ด้วยการทำร้ายประชาชนผู้บริสุทธิ์ทั้งในเวลากลางวันและเวลาวิกาล การลอบวางระเบิดในเขตเมือง การเข้าโจมตี ลอบทำร้ายเจ้าหน้าที่ที่กำลังปฏิบัติหน้าที่ขณะลาดตระเวน การเข้าโจมตีจุดตรวจ ด่านตรวจและฐานปฏิบัติการ เพื่อแสดงให้เห็นศักยภาพของกองกำลังและการขาดประสิทธิภาพในมาตรการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่

สามารถชักนำองค์กรระหว่างประเทศ องค์กรอิสระ นักวิชาการ นักการเมือง นักศึกษา ให้เห็นใจและสนับสนุนขบวนการ โดยเฉพาะในเวทีพูดคุยระหว่างผู้แทนฝ่ายไทยกับกลุ่ม BRN และการจัดเวทีเสวนา ของกลุ่ม PerMAS

๑.๓.๔.๒ ระดับยุทธวิธี

ก่อวินาศกรรม ด้วยการลอบวางเพลิง ลอบวางระเบิด แสวงเครื่องชนิดบรรจุภาชนะดัดแปลง ชนิดบรรจุในรถจักรยานยนต์และชนิดบรรจุในรถยนต์ ซึ่งจุดชนวนด้วยสัญญาณโทรศัพท์มือถือ คลื่นวิทยุติดต่อสื่อสาร หรือรีโมทรถยนต์ กระทำต่ออาคาร สถานที่ราชการ โรงเรียน ชุมชนไทยพุทธ ย่านการค้า ในเขตเทศบาล ระบบสาธารณูปโภค และต่อบุคคลซึ่งเป็นเป้าหมายเจ้าหน้าที่รัฐเป็นหลัก

ชุมนุมโจมตีด้วยการยิง ด้วยการวางระเบิด หรือการวางระเบิดประกอบการยิงต่อเป้าหมายขบวนการที่เคลื่อนย้ายทางธุรการ หรือต่อหน่วยลาดตระเวนด้วยยานพาหนะและขบวนเดินเท้า

ตีโฉบฉวย ด้วยกำลังขนาด ๑ ชุดปฏิบัติการ (๖ คน) ถึง ๑ กองร้อย ต่อต้านตรวจ จุดตรวจ และจุดสกัด ที่อยู่โดดเดี่ยว หรือฐานปฏิบัติการของฝ่ายพลเรือน ตำรวจและทหาร ระดับหมู่ หมวด ถึงระดับกองร้อย

การเคลื่อนที่ด้วยรถจักรยานยนต์หรือรถยนต์ แล้วใช้อาวุธปืนลอบยิง, ประกบยิง กราดยิง หรือขว้างระเบิดต่อเป้าหมายบุคคล กลุ่มบุคคล ซึ่งมีการระวังป้องกันตนเองต่ำ

ยิงรบกวนที่ตั้งหน่วยทหาร/ตำรวจ/สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ด้วยปืนเล็กยาวหรือเครื่องยิงลูกระเบิดขนาด ๔๐ มิลลิเมตร

วางระเบิดชนิดแสวงเครื่องสังหารบุคคลต่อเป้าหมายราษฎรในพื้นที่ เพื่อกดดันข่มขู่ รวมทั้งใช้ระวังป้องกันพื้นที่หลบซ่อนและพักพิงในป่าเขา

ก่อเหตุสะเทือนขวัญ เช่น การฆ่าตัดศีรษะ ฆ่าแล้วเผาต่อเป้าหมายเจ้าหน้าที่ทหาร และราษฎรไทยพุทธ

การก่อวินาศกรรม ด้วยการตัดต้นไม้ขวางทาง ไปรยตะปูเรือใบ เผายางรถยนต์ วางวัตถุต้องสงสัย ทำลายพืชไร่ เพื่อขัดขวางการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ สร้างความสับสนหวาดกลัวต่อประชาชนในพื้นที่

การบ่อนทำลาย ด้วยการทำลายสัญลักษณ์ของรัฐ การใช้แผ่นปลิวปลุกกระดมโจมตีต่อต้านรัฐ รวมถึงข่มขู่ประชาชน และสร้างข่าวลือ

การลวงด้วยการแต่งกายคล้ายเจ้าหน้าที่รัฐ สตรีมุสลิม เพื่อปฏิบัติการโจมตีฐานทหาร ทำร้ายราษฎร สำนักรวจที่หมายเตรียมก่อเหตุ อีกทั้งยังสร้างความสับสนให้ประชาชน และเจ้าหน้าที่รัฐ

ขีดความสามารถในงานช่างและเทคนิค ด้วยการผลิตเชื้อปะทุแสวงเครื่อง ภาชนะบรรจุระเบิด อุปกรณ์ควบคุมในการจุดระเบิด และสารสนเทศ (สังคม เครือข่ายคอมพิวเตอร์และสิ่งพิมพ์)

๑.๓.๕.๑ มีโครงสร้างการจัดเพื่อการควบคุม สังการและการ
อำนวยการปฏิบัติที่ชัดเจนมีเอกภาพ

๑.๓.๕.๒ มีทิศทางดำเนินการซึ่งหมายถึงยุทธศาสตร์และยุทธวิธีที่
ชัดเจน และมีเอกภาพทางความคิดสูงยิ่ง

๑.๓.๕.๓ สมาชิกกลุ่มปฏิบัติการเป็นผู้ที่ผ่านการฝึกมาอย่างดี มี
ระเบียบวินัย ต่อสู้ด้วยอุดมการณ์ และเก็บรักษาความลับเป็นอย่างดี

๑.๓.๕.๔ การขับเคลื่อนทางยุทธศาสตร์ ได้ให้ความสำคัญกับ
กระบวนการบ่มเพาะทางความคิดให้กับเด็กและเยาวชนตั้งแต่เยาว์วัย ผ่านกระบวนการสำนึกทาง
การเมือง (ปัตตานีเคยดำรงสถานะเป็นรัฐอิสลาม ที่รุ่งเรืองในอดีต) ญะรัฐไทยรุกรานทำให้ล่มสลาย
ไม่ได้รับความเป็นธรรม เป็นประชาชนชั้นสอง สำนึกในอัตลักษณ์ของชาติพันธุ์มลายู ทำให้เกิด
ความรู้สึกชาตินิยม ต้องการยึดดินแดนคืน หรือ เนชั่นแนลลิซึม (Nationalism) เมื่อนำมารวมเข้า
กับการตีความทางศาสนาอิสลามอย่างเข้มข้นในลักษณะของญิฮาดลิซึม (Jihadlism) ทำให้เกิด
ปรากฏการณ์การต่อสู้เพื่อศาสนาของคนมลายู เพื่อให้ปัตตานีได้รับเอกราช ส่งผลให้เกิดขบวนการ
ต่อสู้ไม่มีที่สิ้นสุด ส่งต่อกันรุ่นต่อรุ่น

๑.๓.๖ จุดอ่อน

๑.๓.๖.๑ การปฏิบัติการทางทหาร หากการปฏิบัติการกระทบกับ
ประชาชนผู้บริสุทธิ์ จะเกิดกระแสต่อต้านและไม่ยอมรับจากประชาชน, มีอาวุธและยุทธโศปกรณ์ใน
จำนวนที่จำกัด และไม่ทันสมัย, การทดแทนกลุ่มติดอาวุธในระดับแกนนำที่เสียชีวิตกระทำได้ช้า และ
ต้องคอยหลบซ่อน อำพรางเพื่อรักษาความลับ

๑.๓.๖.๒ การปฏิบัติการทางการเมืองและการต่างประเทศ บุคคล
ในองค์กรนำกับประชาชนในพื้นที่มีช่องว่างที่ห่างกันมาก หากว่าการดำเนินการทั้งปวงไม่ได้รับการ
ตอบรับจากประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่ การขับเคลื่อนในทางยุทธศาสตร์ และยุทธวิธีที่ดำเนินการมาก็
ล้มเหลวไม่ประสบความสำเร็จ, ประเทศเพื่อนบ้าน องค์กรระหว่างประเทศ หรือต่างประเทศ ได้เสนอ
ในการแก้ไขปัญหาของมุสลิมซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยในประเทศพม่า ฟิลิปปินส์ และไทย ให้ยอมรับการ
ปกครองของประเทศ และเห็นว่าการกำหนดรูปแบบการปกครองที่เหมาะสมกับชนกลุ่มน้อย คือ การ
ปกครองตนเอง (Autonomy) หรือเขตปกครองพิเศษ ซึ่งจะไม่เป็นไปตามยุทธศาสตร์ของขบวนการ
BRN ที่มีเป้าหมายชัดเจนมุ่งไปสู่การได้รับเอกราช, หากไม่ได้รับการสนับสนุนจากประเทศเพื่อนบ้าน
จะทำให้ไม่มีพื้นที่พักพิง หลบซ่อนตัว และวางแผนเตรียมการ ส่งผลให้กลุ่มขบวนการขาดเสรีในการ
เคลื่อนไหวและการดำเนินกิจกรรม

๑.๓.๗ แนวโน้มสถานการณ์และหนทางปฏิบัติของผู้ก่อเหตุรุนแรง

๑.๓.๗.๑ แนวโน้มการปฏิบัติระดับยุทธวิธี

ผู้ก่อเหตุรุนแรงจะก่อเหตุอย่างประณีต เจาะจงเฉพาะเป้าหมายที่มีโอกาสความสำเร็จสูง และไม่เป็นอันตรายต่อสมาชิก ทั้งต่อเป้าหมายที่เป็นราษฎรที่มีขีดจำกัดในการป้องกันตนเอง ตลอดจนเป้าหมายเจ้าหน้าที่รัฐ ทั้งที่เป็นรายบุคคล หรือขณะปฏิบัติงานเป็นกลุ่มย่อย ในลักษณะสนธิกำลังเข้าก่อเหตุและใช้อาวุธที่มีประสิทธิภาพ เพื่อหวังผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติ รวมทั้งแย่งชิงอาวุธนำไปใช้ก่อเหตุต่อไป

การก่อเหตุรุนแรงด้วยวัตถุระเบิดในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้จะปรากฏมากขึ้น สาเหตุประการหนึ่งมาจากบางพื้นที่ของประเทศเพื่อนบ้านมีสิ่งอุปกรณ์ประกอบวัตถุระเบิด และมีพื้นที่การฝึก ตลอดจนมีเส้นทางการสนับสนุนด้านการเงินในการก่อเหตุ ดังนั้น การแก้ไขปัญหาการก่อเหตุรุนแรง จึงจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากประเทศเพื่อนบ้าน

การนำอาวุธปืนมาใช้ในการก่อเหตุ สมาชิกใหม่ที่ได้รับ การฝึกทางยุทธวิธีแล้วจะได้รับมอบอาวุธปืนติดตัว ซึ่งแสดงว่า สมาชิกกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงในทุกพื้นที่ นอกจากพร้อมที่จะก่อเหตุต่อเป้าหมายแล้วยังมีขีดความสามารถในการตอบโต้ต่อเจ้าหน้าที่รัฐตลอดเวลา

สมาชิกใหม่ผ่านการฝึก จะกระจายอยู่ในพื้นที่ รอการสั่งการให้ปฏิบัติต่อเป้าหมาย ซึ่งกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงน่าจะสนธิกำลังสมาชิกใหม่และสมาชิกเดิมในพื้นที่ เข้าโจมตีต่อที่ตั้งของเจ้าหน้าที่หรืออีกนัยหนึ่ง จะก่อเหตุหลายจุดพร้อม ๆ กัน หลายพื้นที่ เพื่อสร้างภาพความรุนแรงให้เกิดขึ้น รวมถึงเพื่อแย่งชิงอาวุธก็เป็นได้

การใช้สมาชิกแนวร่วมเข้าแฝงตัวอยู่ในกลุ่มเจ้าหน้าที่รัฐ และกำลังประชาชน เพื่อรอโอกาสในการปฏิบัติการต่อเจ้าหน้าที่ และฉกฉวยประโยชน์จากงบประมาณต่างๆ ที่รัฐนำแผนงาน/โครงการต่างๆ ลงไปขับเคลื่อนเพื่อแก้ปัญหาในพื้นที่มาใช้ในเอื้อประโยชน์ต่อการได้มวลชนและก่อเหตุรุนแรง

การก่อเหตุรุนแรง จะมุ่งเป้าหมายไปที่กำลังประชาชน และเจ้าหน้าที่ฝ่ายพลเรือนเพิ่มมากขึ้น เพื่อทำลายความน่าเชื่อถือ สร้างความหวาดกลัว และแย่งชิงอาวุธไปใช้ก่อเหตุ เนื่องจากเจ้าหน้าที่เหล่านี้มีการระวังป้องกันตนเองต่ำ การปฏิบัติทำได้ง่าย มีการสูญเสียน้อย โอกาสได้อาวุธเพื่อนำกลับมาใช้ก่อเหตุมีสูง

๑.๓.๗.๒ แนวโน้มการปฏิบัติระดับยุทธศาสตร์

ผู้ก่อเหตุรุนแรง ยังคงดำรงการต่อต้านเจ้าหน้าที่รัฐ ในทุกมิติ รวมทั้งได้มีการพัฒนารูปแบบการก่อเหตุอย่างต่อเนื่อง เพื่อดำรงไว้ซึ่งการก่อเหตุรุนแรงต่อเป้าหมาย สื่อให้เป็นการปฏิบัติการทางทหารที่รุนแรง เพื่อให้เห็นถึงความล้มเหลวของรัฐบาลในการแก้ปัญหาคความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

กลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง ยังดำรงความมุ่งหมายการต่อสู้ เพื่อการปกครองตนเองด้วยการนำเสนอปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เข้าสู่เวทีประชาคมโลก โดยเฉพาะองค์การการประชุมอิสลาม (OIC)) ซึ่งจะมีการประชุมทุกปี

กลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง จะใช้อำนาจจัดตั้งแสวงประโยชน์จากเงื่อนไขที่เกิดขึ้นกดดันรัฐบาล ทำให้เกิดการแทรกแซงของบรรดากลุ่ม/องค์กรต่างประเทศ/องค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) หรือสื่อมวลชนและองค์กรสิทธิมนุษยชนต่าง ๆ ซึ่งปัจจุบันปรากฏความเคลื่อนไหวองค์กรเหล่านี้ที่สนใจปัญหาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และกลายเป็นแนวร่วมมุกกลับของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง เป็นผลให้เกิดผลกระทบต่อการปฏิบัติงานแก้ไขปัญหในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

กลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง ยังคงใช้เงื่อนไขอัตลักษณ์ในความเป็นมลายูมุสลิม ปลุกฝังอุดมการณ์แนวคิดในการต่อสู้ให้กับเยาวชนรุ่นใหม่อยู่ตลอดเวลา รวมทั้ง มีการก่อเหตุเพื่อสร้างเงื่อนไข ความหวาดระแวงควบคู่ไปกับการปฏิบัติการข่าวสาร ก่อให้เกิดความแตกแยกระหว่างราษฎรไทยมุสลิมกับราษฎรไทยพุทธ จนราษฎรไทยพุทธเกิดความหวาดกลัวและละทิ้งถิ่นฐานในที่สุด

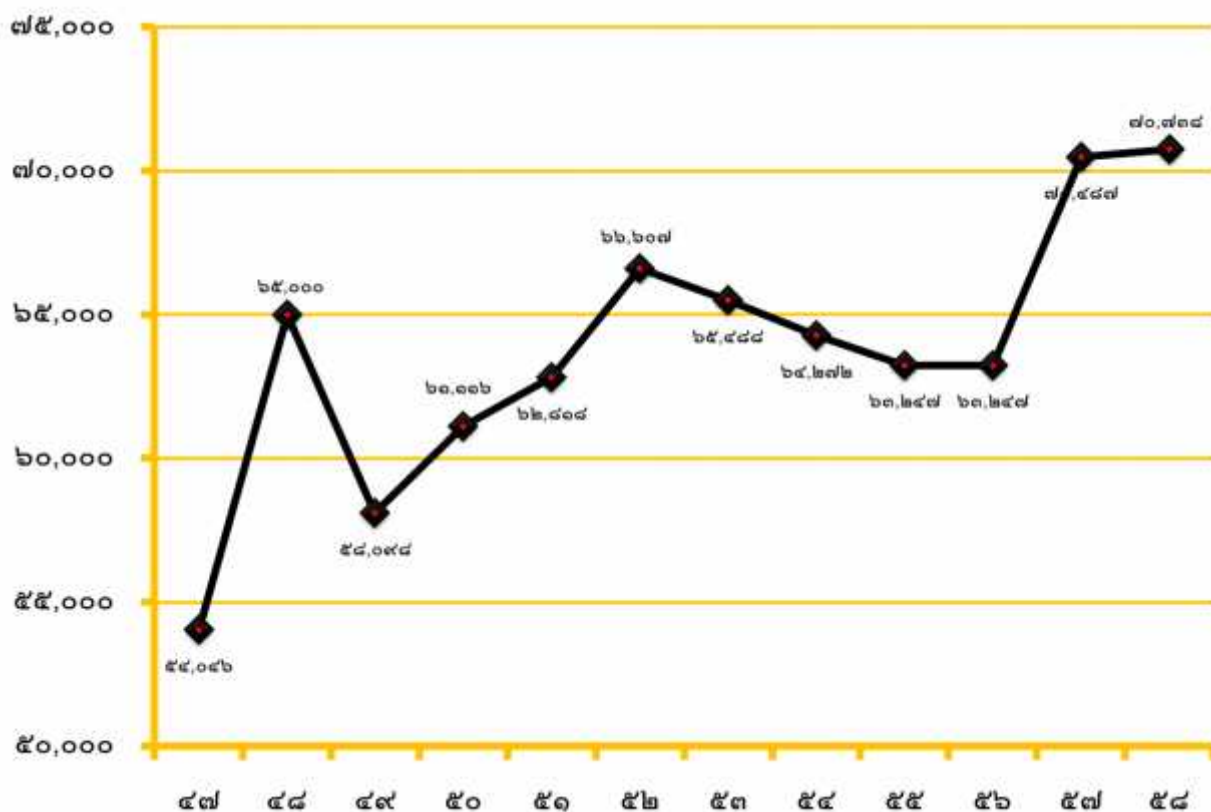
กลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง ยังคงใช้เงื่อนไขเหตุการณ์ความรู้สึกไม่เป็นธรรมต่อราษฎรไทยมุสลิมที่ผ่านมา เป็นข้อกล่าวอ้างในการชุมนุมเรียกร้องความยุติธรรม รวมทั้งอาจแสวงโอกาสโดยสร้างเงื่อนไขขึ้นใหม่ ด้วยการก่อเหตุกระทำต่อเป้าหมายที่อ่อนแอ แล้วขยายผลจากการสูญเสีย/บาดเจ็บข้อเท็จจริง เพื่อให้เกิดการเข้าใจผิด ซึ่งจะทำให้เกิดการต่อต้านกันเอง จนนำไปสู่สถานการณ์ความขัดแย้งทางศาสนาในที่สุด

จากการพูดคุยระหว่างสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติกับขบวนการ อาจจะทำให้ขบวนการฉกฉวยโอกาส ซึ่งความได้เปรียบ ยกสถานะตัวเองให้สูงขึ้น ให้เป็นที่ยอมรับของต่างประเทศ และอาจจะเพิ่มการก่อเหตุรุนแรง เพื่อยืนยันศักยภาพและเป็นข้อต่อรองที่สูงขึ้นในการพูดคุยครั้งต่อไป รวมทั้งการสร้างเชื่อมั่นให้กับสมาชิกและประชาชนในการเลือกข้างเพื่อไปอยู่กับผู้ก่อเหตุรุนแรง

๑.๔ กำลังของฝ่ายเราในปัจจุบัน

พัฒนาการจำนวนกำลังที่ใช้ในการแก้ไขปัญหาความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ตั้งแต่ปี ๒๕๔๗-๒๕๕๘ จะเห็นว่า จำนวนกำลังเฉลี่ยเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ

แผนภาพที่ ๔ - ๘ พัฒนาการจำนวนกำลังที่ใช้ในจังหวัดชายแดนภาคใต้

(ที่มา กอ.รมน.ภาค ๔ สน. : ‘ ๕๗)

โดยระหว่างปี ๒๕๕๗ - ๒๕๕๘ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ ส่วนหน้า ได้เพิ่มประสิทธิภาพให้กับกำลังต่างๆ โดยปรับโครงสร้างการจัด การแบ่งมอบพื้นที่รับผิดชอบและการใช้กำลังประเภทต่างๆ ดังนี้

๑.๔.๑ การปรับโครงสร้างการจัด

๑.๔.๑.๑ โครงสร้างการจัดและอัตรากำลัง แบ่งเป็น ๙ ส่วน คือ ส่วนบังคับบัญชาและส่วนอำนวยการ, ส่วนปฏิบัติงานด้านการข่าว, ส่วนกองกำลัง, ส่วนสนับสนุนการรบและการช่วยรบ, ส่วนต่อสู้ทางด้านความคิด, ส่วนสนับสนุนการพัฒนา, ส่วนพลเรือน, ส่วนควบคุมและต่อต้านวัตถุระเบิด และ ส่วนลาดตระเวนและสนับสนุนการปฏิบัติทางทหาร

๑.๔.๑.๒ สร้างความเข้มแข็งให้กับกำลังฝ่ายพลเรือน เพื่อเตรียมรับการเปลี่ยนถ่ายและรับมอบภารกิจเชิงรับจากฝ่ายทหาร ซึ่งถือเป็นสัญลักษณ์วิถีปกติของชุมชน เช่น การจัดตั้งสำนักอำนวยการพัฒนาและศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่วนหน้า โดย

บรรจุกำลังพลจากแต่ละกระทรวงไว้ในหน่วย เพื่อให้การบริหารจัดการด้านการพัฒนาในพื้นที่มีประสิทธิภาพ การจัดและบรรจุเจ้าหน้าที่ฝ่ายพลเรือนที่เกี่ยวข้องร่วมปฏิบัติงาน ณ ด้านตรวจ, การจัดกำลังพลฝ่ายทหารเป็นเจ้าหน้าที่โครงของกองร้อยอาสารักษาดินแดนทุกอำเภอ รวมทั้งการเพิ่มเติมกำลังสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน จำนวน ๒,๗๐๐ นาย

๑.๔.๑.๓ สร้างความเข้มแข็งให้กับฝ่ายตำรวจ เช่น การเสริมกำลังตำรวจเพิ่มเติมเป็น หมวดเฉพาะกิจหน่วยปฏิบัติการพิเศษ จำนวน ๓๘ หมวดๆ ละ ๔๔ นาย ขึ้นควบคุมทางยุทธการกับ หน่วยเฉพาะกิจหมายเลข อำเภอละ ๑ หมวด และให้ หน่วยเฉพาะกิจตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๔๓ วางกำลังรับผิดชอบพื้นที่ ๔ อำเภอของจังหวัดสงขลา แทนกำลังทหารเรียบร้อยแล้ว

๑.๔.๑.๔ จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการอำเภอ ชุดคุ้มครองตำบล เพื่อเป็นหน่วยหลักในการแก้ไขปัญหาในระดับล่างสุดทั้งในมิติความมั่นคงและมีมิติด้านการพัฒนา โดยกำลังประกอบด้วยฝ่ายพลเรือนเป็นหลักเสริมด้วยกำลังทหารและตำรวจบางส่วนเท่านั้น

๑.๔.๑.๕ ปรับลดกำลังทหารหลักมาตามลำดับ จากจำนวนสูงสุด ๒๒ กองพัน ปัจจุบันคงเหลือ ๑๓ กองพัน โดยจัดจากกองทัพนาคที่ ๑ จำนวน ๑ กองพัน, กองทัพนาคที่ ๒ จำนวน ๑ กองพัน, กองทัพนาคที่ ๓ จำนวน ๓ กองพัน, กองทัพนาคที่ ๔ จำนวน ๕ กองพัน และจากกองพลนาวิกโยธิน กองทัพเรือ จำนวน ๓ กองพัน ส่วนกำลังรบพิเศษซึ่งจัดจากหน่วยบัญชาการศูนย์สงครามพิเศษ ยังคงกำลังไว้ ๕ ชุดควบคุมรบพิเศษ ๑ กองร้อยรบพิเศษ และ ๑ ชุดควบคุมทักษิณสัมพันธ์

๑.๔.๑.๖ กำลังทหารพราน ประกอบด้วยทหารพรานชาย จำนวน ๑๒ กรม รวม ๑๙๒ กองร้อย เป็นของกองทัพนาคที่ ๔ จำนวน ๙ กรม เป็นของกองทัพนาคที่ ๑/๒/๓ หน่วยละ ๑ กรม และทหารพรานหญิง จำนวน ๙ หมวด รวม ๖๐ หมู่ เป็นของกองทัพนาคที่ ๔ จำนวน ๖ หมวด รวม ๔๕ หมู่ และเป็นของ กองทัพนาคที่ ๑/๒/๓ หน่วยละ ๑ หมวดๆ ละ ๕ หมู่

๑.๔.๑.๗ กำลังตำรวจ ประกอบด้วย สถานีตำรวจภูธร ๕๙ สถานี , กองร้อยตำรวจตระเวนชายแดนจากกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๔๓ จำนวน ๔ กองร้อย และจากกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๔๔ จำนวน ๗ กองร้อย กองร้อยๆ ละ ๓ หมวด, กำลังตำรวจตระเวนชายแดนจากส่วนกลางสนับสนุน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ จังหวัดละ ๓ หมวด รวม ๙ หมวด, หน่วยปฏิบัติการพิเศษ จำนวน ๑๑ กองร้อย และ ๓๘ หมวดเฉพาะกิจ, กองร้อยปราบจลาจล จังหวัดละ ๑ กองร้อย

๑.๔.๑.๘ กำลังฝ่ายพลเรือน ประกอบด้วย อาสารักษาดินแดน จังหวัด ๓ จังหวัด ๆ ละ ๑ กองร้อย รวม ๓ กองร้อย ๆ ละ ๑๙๖ อัตรา, อาสารักษาดินแดนอำเภอ ๓๗ อำเภอๆ ละ ๑ กองร้อย รวม ๓๗ กองร้อยๆ ละ ๓๖ อัตรา, อาสารักษามุ่บ้าน ๖๐๐ หมู่บ้าน ๆ ละ ๖ คน, อาสาวิชาเขตเมือง ๕ เมือง (เมืองยะลา, เบตง, เมืองปัตตานี, เมืองนราธิวาส, สุโงโกล)

เมืองละ ๒๔๐ คน, อาสารักษาดินแดนจังหวัดชายแดนภาคใต้ ๒๖๐ คน และสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนบรรจุใหม่ ๒,๗๐๐ คน

๑.๔.๑.๙ กำลังป้องกันชายแดน ประกอบด้วยกำลังทหาร ๔ กองร้อย วางกำลังด้านจังหวัดยะลา ๑ กองร้อย ด้านจังหวัดนราธิวาส ๓ กองร้อย และกำลังตำรวจตระเวนชายแดน จำนวน ๒ ศูนย์ ฝั้ตรวจชายแดน วางกำลัง ด้านจังหวัดยะลา ๑ ศูนย์ จำนวน ๖ ชุด ฝั้ตรวจชายแดน ด้านจังหวัดนราธิวาส ๑ ศูนย์ จำนวน ๘ ชุด ฝั้ตรวจชายแดน

๑.๔.๑.๑๐ กำลังทหารช่าง จำนวน ๗๐๐ อัตรา ใช้ในการปรับปรุงซ่อมแซม ถนนในพื้นที่ที่เป็นความเร่งด่วนของประชาชน จำนวน ๓๗ สาย

๑.๔.๒ การแบ่งพื้นที่รับผิดชอบ

๑.๔.๒.๑ หน่วยรับผิดชอบพื้นที่ระดับจังหวัด มี ๕ หน่วย คือ หน่วยเฉพาะกิจยะลา รับผิดชอบพื้นที่จังหวัดยะลา, หน่วยเฉพาะกิจปัตตานี รับผิดชอบพื้นที่จังหวัดปัตตานี, หน่วยเฉพาะกิจนาวิกโยธินกองทัพเรือ รับผิดชอบ ๔ อำเภอของจังหวัดนราธิวาส ได้แก่ อำเภอเมืองนราธิวาส อำเภอยี่งอ อำเภอบาเจาะ และอำเภอตากใบ, หน่วยเฉพาะกิจนราธิวาส รับผิดชอบ ๙ อำเภอที่เหลือของจังหวัดนราธิวาส, หน่วยเฉพาะกิจสงขลา รับผิดชอบ ๔ อำเภอของจังหวัดสงขลา

แผนภาพที่ ๔ - ๙ การวางกำลังในปัจจุบันในจังหวัดชายแดนภาคใต้

(ที่มา กอ.รมน.ภาค ๔ สน. : ‘ ๕๗)

๑.๔.๒.๒ พื้นที่ในเขตเทศบาลของอำเภอเมืองทั้ง ๓ จังหวัด มอบหมายให้กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดรับผิดชอบ

๑.๔.๓ การใช้กำลังทหาร ตำรวจและฝ่ายพลเรือน

๑.๔.๓.๑ พื้นที่ระดับ ๑ (เสริมสร้างความมั่นคง) จำนวน ๑๐ อำเภอ ได้แก่ อำเภอรามัน, อำเภอศรีสาคร, อำเภอสายบุรี, อำเภอยะรัง, อำเภอเมืองปัตตานี, อำเภอเมืองยะลา, อำเภอระแง, อำเภอหนองจิก, อำเภอบาเจาะ และ อำเภอกะพ้อ ใช้กำลังทหารหลักและทหารพรานเป็นหลัก เสริมด้วยกำลังตำรวจ และกำลังสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน

๑.๔.๓.๒ พื้นที่ระดับ ๒ (เร่งรัดการพัฒนา) จำนวน ๑๗ อำเภอ ได้แก่ อำเภอโคกโพธิ์, อำเภอศรีสาคร, อำเภอเมืองนราธิวาส, อำเภอบันนังสตา, อำเภอตากใบ, อำเภอมายอ, อำเภอเยื้อง, อำเภอปะนาเระ, อำเภอเจาะไอร้อง, อำเภอสุไหงโก-ลก, อำเภอยะหา, อำเภอเยะหริ่ง, อำเภอจะแนะ, อำเภอทุ่งยางแดง, อำเภอสุไหงปาดี, อำเภอธารโต และ อำเภอกรงปินัง ใช้กำลังทหารหลักหรือทหารพรานหย่อนกำลังเป็นหลัก เสริมด้วยกำลังตำรวจ และกำลังสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน

๑.๔.๓.๓ พื้นที่ระดับ ๓ (เสริมสร้างการพัฒนา) จำนวน ๑๐ อำเภอ ได้แก่ อำเภอจะแนะ, อำเภอนาหวี, อำเภอเทพา, อำเภอสะบ้าย้อย, อำเภอแม่ลาน, อำเภอเบตง, อำเภอกาบัง, อำเภอไม้แก่น, อำเภอแว้ง และอำเภอสุคีริน ใช้กำลังตำรวจ และกำลังสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนเป็นหลัก โดยให้กำลังทหารหลักหรือทหารพรานเป็นกำลังเคลื่อนที่เร็วให้การสนับสนุนกำลังตำรวจและกำลังสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน

๑.๔.๔ การใช้กำลังประชาชน ใช้เพื่อการดูแลชุมชนหรือหมู่บ้านของตนเอง และใช้เพื่อเป็นหูเป็นตาคอยแจ้งข่าวสารหรือแจ้งเตือนให้กับเจ้าหน้าที่เท่านั้น

๑.๕ กรอบนโยบายเกี่ยวกับโครงสร้างการจัดหน่วยแก้ไขปัญหาการก่อเหตุรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้

กรอบนโยบายเกี่ยวกับโครงสร้างการจัดหน่วยแก้ไขปัญหาการก่อเหตุรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ค่อนข้างจะไม่มีแน่นอน ขึ้นอยู่กับสถานการณ์แต่ละปีและความต้องการของผู้ที่ได้รับมอบหมายสูงสุดที่รับผิดชอบแก้ไขสถานการณ์จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งพอจะสรุปเป็นกรอบนโยบายกว้างๆ ได้ดังนี้

๑.๕.๑ โครงสร้างการจัดหน่วยต้องสามารถสร้างความเข้มแข็งให้กับกำลังฝ่ายพลเรือน ที่จะรับการเปลี่ยนถ่ายภารกิจเชิงรับและรับมอบพื้นที่ต่อจากกำลังทหารในอนาคต, สามารถสร้างความเข้มแข็งให้กับกำลังตำรวจที่จะบังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพตามหลักนิติธรรม ยุติธรรมและนิติวิทยาศาสตร์ แบ่งกำลังตำรวจตามภารกิจปกติและภารกิจแก้ไขปัญหาการ

ก่อเหตุรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้ชัดเจน, สามารถเสริมสร้างกำลังประจำถิ่นและกำลังประชาชนให้ดูแลความปลอดภัยของถิ่นตัวเอง

๑.๕.๒ โครงสร้างการจัดหน่วยต้องมีความเป็นเอกภาพ สอดคล้องกับสถานการณ์ เป็นองค์กรขนาดเล็ก กะทัดรัด เข้มแข็ง มีประสิทธิภาพ ลดหน่วยงานที่ซ้ำซ้อนกัน มีความสมดุลระหว่าง คน งาน เครื่องมือ งบประมาณ และมีความประสานสอดคล้องระหว่างหน่วยงานด้านความมั่นคงและหน่วยงานด้านการพัฒนา

๑.๕.๓ ปรับปรุงความต้องการกำลังทหารหลัก ให้เหลือเท่าที่จำเป็น สอดคล้องกับสถานการณ์ และความพร้อมของกำลังประเภทอื่น โดยในการกิจเชิงรับ ให้พิจารณาใช้กำลังทหารหลักในลักษณะของการเสริม และลดช่องว่างในการปฏิบัติของกำลังประเภทอื่น เพื่อออกมาใช้กำลังไปใช้ในการกิจเชิงรุก ในลักษณะของกำลังเคลื่อนที่เร็ว และ กำลังเชิงรุก ทั้งนี้ ให้พิจารณาใช้กำลังของกองทัพอากาศที่ ๔ และนาวิกโยธินเป็นหลัก

๑.๕.๔ ให้ความสำคัญกับการอำนวยความสะดวกและการควบคุมการปฏิบัติของกำลังพลเรือน ตำรวจ ทหาร อย่างสมดุล การปฏิบัติการข่าวสารและการประชาสัมพันธ์รวมทั้งการประสานการปฏิบัติกับส่วนราชการปกติ ตลอดจนการเข้ามามีส่วนร่วมของภาคประชาชน และภาคประชาสังคมในพื้นที่ในลักษณะของคณะที่ปรึกษา

๑.๕.๕ การจัดกำลังที่ใช้ต่อสู้ทางความคิด ต้องมุ่งไปสู่งานเชิงรุกเพื่อสร้างความเข้าใจและขจัดเงื่อนไขทางด้านความคิด โดยใช้ศาสนาเป็นความพยายามหลัก

๑.๕.๖ กำลังหรือหน่วยงานใดที่หมดความจำเป็นหรือภารกิจที่ได้รับมอบลดลง ให้พิจารณาปรับยุบหรือลดลงตามความเหมาะสม

๒. กระบวนการจัดทำโครงสร้างการจัดหน่วยแก้ไขปัญหาการก่อเหตุรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้

๒.๑ การแบ่งกลุ่มและขอบเขตของภารกิจงาน

ตามแผนปฏิบัติการ การแก้ไขปัญหาดังกล่าวและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๐ ได้แบ่งกลุ่มภารกิจงานออกเป็น ๗ กลุ่มงาน แต่ละกลุ่มงานมีเป้าหมายการดำเนินงานและกำหนดหน่วยงานที่เป็นเจ้าภาพหลักอย่างชัดเจนดังนี้

๒.๑.๑ กลุ่มงานรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
กระทรวงกลาโหมเป็นเจ้าภาพหลัก มีเป้าหมายดำเนินงาน คือ พื้นที่เศรษฐกิจเมืองสำคัญ ๗ เมือง พื้นที่เสี่ยงจากการก่อเหตุรุนแรง, หมู่บ้าน/ชุมชน/เขตอิทธิพลของผู้ก่อเหตุรุนแรง มีจำนวนลดลงหรือไม่ขยายพื้นที่/เขตอิทธิพลเพิ่มขึ้น, ศาสนสถาน ศาสนบุคคล และบุคลากรทางการศึกษา ได้รับ

การคุ้มครองความปลอดภัย, สมาชิกกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงและแนวร่วมในพื้นที่ที่มีจำนวนลดลง, ปัญหาภัยแทรกซ้อนในพื้นที่ลดระดับลง

๒.๑.๒ กลุ่มงานอำนวยความสะดวกยุติธรรมและเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ กระทรวงยุติธรรมเป็นเจ้าภาพหลัก มีเป้าหมายดำเนินงาน คือ เจ้าหน้าที่รัฐปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรมภายใต้กรอบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง, คดี หรือเหตุการณ์ที่เป็นข้อสงสัยของประชาชนไทยและต่างประเทศ ได้รับการเร่งรัดเข้าสู่กระบวนการตรวจสอบค้นหาความจริงให้ปรากฏ, การดำเนินคดีความมั่นคงเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพตามกระบวนการยุติธรรม, กระบวนการยุติธรรมทางเลือก ได้รับการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องเพื่อคลี่คลายปัญหาในพื้นที่, ประชาชนได้รับการแก้ไขปัญหาลดเงื่อนไขความไม่เป็นธรรม มีทัศนคติที่ดี และร่วมมือกับภาครัฐในการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้, ผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบ ได้รับการเยียวยา พ้นฟู และพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

๒.๑.๓ กลุ่มงานสร้างความเข้าใจทั้งในและต่างประเทศและเรื่องสิทธิมนุษยชน กระทรวงการต่างประเทศเป็นเจ้าภาพหลัก มีเป้าหมายดำเนินงาน คือ การดำเนินงานของภาครัฐเป็นไปโดยหลักสากล และสอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน, ประชาชนไทยได้รับข้อมูลรอบด้านและเข้าใจสถานการณ์ที่เป็นจริง รวมทั้งให้การสนับสนุนการดำเนินงานของภาครัฐ, กลุ่มเป้าหมายได้รับองค์ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการความขัดแย้งโดยสันติวิธี, ประเด็นจังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่ถูกหยิบยกเป็นวาระระหว่างประเทศ, ประชาชนในโลกมุสลิมและต่างประเทศ รวมทั้งองค์การระหว่างประเทศมีความเข้าใจและให้การสนับสนุนแนวทางการดำเนินงานของภาครัฐ

๒.๑.๔ กลุ่มงานการศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม กระทรวงศึกษาธิการเป็นเจ้าภาพหลัก มีเป้าหมายดำเนินงานคือ สถาบันการศึกษากลุ่มเป้าหมายทั้งภาครัฐ/เอกชน ได้รับการยกระดับคุณภาพตามนโยบายรัฐ, บุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาให้มีมาตรฐานวิชาชีพ, นักเรียนและเยาวชนได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องทั้งภายในและต่างประเทศ, เด็ก เยาวชน และประชาชนผู้อยู่นอกระบบการศึกษา ได้รับความรู้และเพิ่มทักษะอาชีพ, ประชาชนในพื้นที่สามารถดำเนินวิถีชีวิตตามประเพณี ศาสนาและวัฒนธรรมของชุมชนและท้องถิ่น, อัตลักษณ์ทางภาษา ศิลปะ วัฒนธรรม ได้รับการพัฒนาและส่งเสริมเพิ่มมากขึ้น, การจัดการศึกษาในพื้นที่เป็นไปตามความต้องการของประชาชนในพื้นที่ และเกิดผลสัมฤทธิ์ตามมาตรฐานการศึกษา โดยมีการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

๒.๑.๕ กลุ่มงานพัฒนาตามศักยภาพของพื้นที่และคุณภาพชีวิตของประชาชน กระทรวงมหาดไทยเป็นเจ้าภาพหลัก มีเป้าหมายดำเนินงาน คือ ครุภัณฑ์มีอาชีพที่มั่นคงและมีรายได้เพิ่มขึ้น, การลงทุนในพื้นที่โดยภาครัฐและภาคเอกชนดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง, โครงสร้างพื้นฐานของประเทศและระบบโลจิสติกส์ ได้รับการพัฒนาและปรับปรุงให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของประชาชนและศักยภาพของพื้นที่, ประชาชนในพื้นที่เสี่ยงได้รับหลักประกันการใช้ประโยชน์ที่ดิน

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้รับการฟื้นฟูและอนุรักษ์, ประชาชนได้รับการบริการทางการแพทย์/สาธารณสุขพื้นฐานอย่างทั่วถึงเป็นธรรม, ปรับปรุงมาตรฐานการให้บริการของภาครัฐที่สามารถรองรับกับสถานการณ์ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

๒.๑.๖ กลุ่มงานเพิ่มประสิทธิภาพภาครัฐและการขับเคลื่อนนโยบาย

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นเจ้าภาพหลัก มีเป้าหมายดำเนินงาน คือ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานของรัฐ ทั้งพลเรือน ตำรวจ และทหาร ได้รับการเตรียมความพร้อมก่อนการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะความเข้าใจเรื่องนโยบายและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งความรู้เกี่ยวกับสภาพพื้นที่และสถานการณ์ปัญหาทั้งในอดีตและปัจจุบัน, หน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบพื้นที่ มีความพร้อมในเรื่องเครื่องมืออุปกรณ์ และยานพาหนะที่เพียงพอและเหมาะสมกับสภาพพื้นที่และสถานการณ์, เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานของรัฐในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้รับการดูแลเรื่องสิทธิกำลังพล ขวัญกำลังใจที่สอดคล้องกับภาระหน้าที่รับผิดชอบ, หน่วยงานเจ้าภาพหลัก หน่วยงานเจ้าภาพร่วม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีระบบการดำเนินงานร่วมกันอย่างมีเอกภาพ และมีประสิทธิภาพ เพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างเหมาะสม

๒.๑.๗ งานแสวงหาทางออกจากความขัดแย้งโดยสันติวิธี สำนักงานสภาพัฒนาการ

ความมั่นคงแห่งชาติเป็นเจ้าภาพหลัก มีเป้าหมายดำเนินงาน คือ หน่วยงานรัฐมีความพร้อมอำนวยความสะดวกในการพูดคุยแสวงหาทางออกจากความขัดแย้งระหว่างประชาชนในพื้นที่และระหว่างประชาชนกับภาครัฐ, มีเวทีของการพูดคุยแสวงหาการกระจายอำนาจที่สนับสนุนให้ท้องถิ่นมีบทบาทและมีส่วนร่วมสอดคล้องกับบริบทในพื้นที่, กระบวนการพูดคุยกับผู้ที่มีความคิด ความเชื่อ อุดมการณ์ต่างจากรัฐเป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีเอกภาพ, ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพูดคุยแสวงหาทางออกจากความขัดแย้งในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

๒.๒ การกำหนดหน่วยรับผิดชอบและการจัดสายการบังคับบัญชา

๒.๒.๑ หน่วยงานที่รับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย ๓ ส่วน ซึ่งแต่ละส่วนมีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด คือ

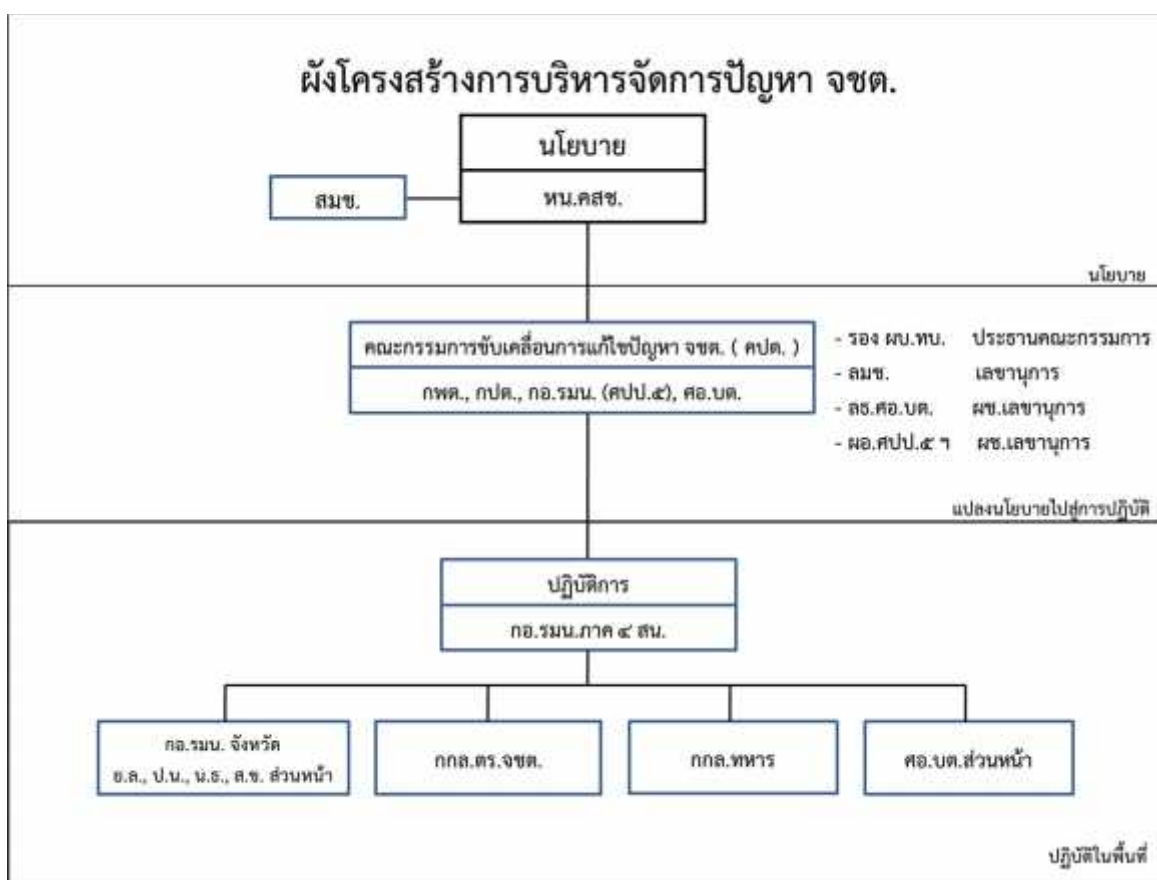
๒.๒.๑.๑ ส่วนราชการปกติ ได้แก่ กระทรวง กรม ปฏิบัติตามแผนตามแผนบริหารราชการแผ่นดินและนโยบายของรัฐบาล

๒.๒.๑.๒ ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) รับผิดชอบงานด้านพัฒนา ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๕๓

๒.๒.๑.๓ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ.๒๕๕๑

๒.๒.๒ เพื่อให้มีเอกภาพในสายการบังคับบัญชา ในระดับนโยบายคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้กำหนดให้หัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (หน.คสช.) เป็นผู้รับผิดชอบในการกำหนดนโยบายและแนวทางการแก้ไขปัญหาทั้งปวง โดยมีสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) เป็นผู้ให้คำปรึกษาในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย รวมทั้งการจัดทำนโยบายการแก้ไขปัญหา ในระดับแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติได้จัดตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (คปต.) โดยรองผู้บัญชาการทหารบก เป็นประธานกรรมการ, ปลัดกระทรวงที่เป็นหน่วยงานเจ้าภาพหลัก หัวหน้าหน่วยงานกลาง เลขาธิการกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (ลธ.รมน.) และ ผู้อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ (ผอ.รมน.ภาค ๔) เป็นกรรมการ เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ (ลมช.) เป็นกรรมการและเลขานุการ เลขาธิการศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ลธ.ศอ.บต.) เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ และในระดับหน่วยปฏิบัติ ได้กำหนดให้กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ ส่วนหน้า (กอ.รมน.ภาค ๔ สน.) เป็นหน่วยงานหลัก มีหน้าที่รับผิดชอบขับเคลื่อนงานการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ทั้งปวงในพื้นที่ ทั้งในมิติของงานด้านความมั่นคง และงานด้านการพัฒนา และศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) จัดให้มีศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่วนหน้า (ศอ.บต.สน.) เพื่อปฏิบัติงานร่วมกับ กอ.รมน.ภาค ๔ สน.

แผนภาพที่ ๔ - ๑๐ ผังโครงสร้างการบริหารจัดการปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

(ที่มา กอ.รมน. : ‘ ๕๘)

๓. วิเคราะห์โครงสร้างการจัดหน่วยที่มีผลต่อการควบคุมสถานการณ์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้

๓.๑ จะเห็นว่า โครงสร้างการจัดหน่วยแก้ไขปัญหาการก่อเหตุรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ในระดับนโยบายและระดับแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ นั้น มีความชัดเจนและมีเอกภาพ เพียงแต่ให้ทุกกระทรวง กรมและหน่วยงานต่างๆ จัดกำลังพลที่มีความรู้ความสามารถบรรจุในหน่วยเฉพาะกิจดังกล่าว และมอบหมายภารกิจ อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบให้ และต้องมีการบูรณาการทั้งแผนงาน/โครงการและงบประมาณของทุกหน่วยและทุกส่วนราชการ ก็จะทำให้การขับเคลื่อนในระดับนโยบายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนในระดับปฏิบัติหรือในระดับกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ ส่วนหน้า นั้น เนื่องจากมีหน่วยงานในพื้นที่จำนวนมากทั้งฝ่ายพลเรือน ตำรวจ และทหาร ซึ่งแต่ละหน่วยมีส่วนเกี่ยวข้องกับกลุ่มภารกิจงานทั้งสิ้นทั้งทางตรงและทางอ้อม ดังนั้นจึงต้องวิเคราะห์โครงสร้างการจัดหน่วยให้ละเอียดรอบคอบ

๓.๒ เนื่องจากการแก้ไขปัญหาคาความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีการพัฒนาไปในทิศทางที่ก้าวหน้ามากขึ้นตามลำดับ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องปรับโครงสร้างการจัดและอัตรากำลังพลให้สอดคล้องกับสถานการณ์ เป็นองค์กรขนาดเล็ก กระทัดรัด เข้มแข็ง มีประสิทธิภาพ ลดหน่วยงานที่ซ้ำซ้อนกัน มีความสมดุลระหว่าง คน งาน เครื่องมือ งบประมาณ และปรับส่วนดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ ให้สามารถดำรงความต่อเนื่องในการใช้กำลังควบคุมพื้นที่และจำกัดเสรีผู้ก่อเหตุรุนแรง และควรให้กำลังในพื้นที่ ได้แก่ กำลังทหารหลัก ทหารพราน ตำรวจ และกำลังกองอาสารักษาดินแดน เข้ารับผิดชอบต่อพื้นที่ให้มากที่สุด สำหรับนามหน่วยนั้น ควรเปลี่ยนจาก กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ ส่วนหน้า เป็น **กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (กอ.รมน.จชต.)** เพื่อให้เป็นหน่วยรับผิดชอบแก้ไขปัญหาคาการก่อเหตุรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างชัดเจน เมื่อพิจารณาตามกลุ่มภารกิจงาน แล้ว พอจะสรุปได้ว่า โครงสร้างการจัดของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วยหน่วยงานต่างๆ ซึ่งเมื่อรวมกลุ่มกันแล้ว มีอยู่ด้วยกัน ๖ ส่วน คือ

๓.๒.๑ ส่วนบังคับบัญชาและอำนวยการ

การจัดส่วนบังคับบัญชาและอำนวยการ มีขอบเขตความรับผิดชอบ และประกอบด้วยส่วนต่างๆ ดังนี้

๓.๒.๑.๑ ส่วนบังคับบัญชา มีขอบเขตความรับผิดชอบ คือ บังคับบัญชา ควบคุม กำกับดูแลการดำเนินงานของทุกหน่วยที่อยู่ในโครงสร้างการจัด โดย ผู้อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด (อาจจะเป็นแม่ทัพภาคที่ ๔ หรือ แม่ทัพน้อยที่ ๔) มีรองผู้อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่เป็นพลเรือน ตำรวจ และทหาร

๓.๒.๑.๒ สำนักอำนวยการ จัดตั้งขึ้นตามสายงานเสนาธิการกิจให้ครอบคลุมงานด้านกำลังพล การข่าว ยุทธการ ส่งกำลังบำรุง กิจการพลเรือนและด้านงบประมาณ และเพิ่มเติมให้ครบตามกลุ่มภารกิจงาน โดยเฉพาะภารกิจการสร้างความเข้าใจ และภารกิจงานที่อยู่ในความสนใจและเป็นที่คาดหวังของสังคมทั้งในและต่างประเทศ เช่น งานแผนและนโยบาย การปฏิบัติการข่าวสารและการประชาสัมพันธ์ งานด้านกฎหมาย สิทธิมนุษยชนและการอำนวยความสะดวก งานด้านการพูดคุยสันติสุข งานมวลชนและภาคประชาสังคม และงานด้านการพัฒนาการศึกษา และคุณภาพชีวิตของประชาชน ฯลฯ มีขอบเขตความรับผิดชอบ คือ ประสานงาน เสนอแนะ อำนวยการและกำกับดูแลให้กลุ่มภารกิจงานบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามที่แผนงานและเจตนารมณ์ของผู้บริหารรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ ส่วนหน้า ทั้งนี้ให้ทุกสำนักอำนวยการบรรลุกำลังพลในลักษณะผสมพลเรือน ตำรวจ ทหาร

๓.๒.๑.๓ ฝ่ายกิจการพิเศษ จัดตั้งขึ้นตามความจำเป็นเพื่อสนับสนุนให้งานในภาพรวมสำเร็จ เช่น การสื่อสารและระบบสารสนเทศ การสารบรรณ

อนุศาสนาจารย์ การจัดเลี้ยง การสนับสนุนยานพาหนะ ฯลฯ โดยฝ่ายกิจการพิเศษบรรจุกำลังพลในลักษณะผสมพลเรือน ตำรวจ ทหาร เช่นเดียวกับสำนักอำนวยการ

๓.๒.๑.๔ ส่วนเฝ้าติดตามสถานการณ์และอำนวยการยุทธ์ขั้นต้น จัดตั้งขึ้นในลักษณะเป็นศูนย์ปฏิบัติการร่วม (Joint Operation Center) จะต้องมีผู้แทนหน่วยหรือนายทหาร/ตำรวจติดต่อกับทุกหน่วยประจำอยู่ในส่วนนี้ตลอด ๒๔ ชั่วโมง จะต้องมีเครื่องมือสื่อสารที่สามารถติดต่อกับทุกหน่วย สามารถติดตามสถานการณ์ได้แบบเวลาจริง (Real Time)

๓.๒.๑.๕ ส่วนวิจัยและประเมินผล เป็นส่วนที่มีภารกิจในการตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติงานของหน่วยหรือส่วนต่างๆ ผลสัมฤทธิ์ของแผนงาน/โครงการ ทัศนคติหรือความคิดเห็นของประชาชนและเจ้าหน้าที่ เพื่อให้หน่วยได้ปรับวิธีการปฏิบัติ ปรับแผนงาน/โครงการให้บรรลุวัตถุประสงค์ต่อไป

๓.๓.๒ ส่วนการข่าวกรอง

เป็นส่วนที่ปฏิบัติงานด้านการข่าวกรอง โดยบูรณาการหน่วยงานข่าวกรองทั้งของทหาร ตำรวจและพลเรือน เข้าด้วยกันเพื่อให้เกิดเอกภาพและประสิทธิภาพในการรวบรวมข่าวสาร ผลิตข่าวกรองและการกระจายข่าวกรอง งานการซักถาม การพิสูจน์ทราบโครงสร้างและเครือข่ายของขบวนการก่อเหตุรุนแรงและขบวนการผิดกฎหมาย การเก็บและรวบรวมพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ การรวบรวมข้อมูลวัตถุระเบิดและเครือข่ายมือระเบิด รวมทั้งการควบคุม กำกับดูแลหน่วยงานเฝ้าตรวจและเครื่องมือเฝ้าตรวจ เช่น กล้องวงจรปิด (CCTV) ระบบ IP Link อากาศยานติดกล้องตรวจการณ์ ฯลฯ

๓.๒.๓ ส่วนกองกำลัง

เป็นกำลังทางยุทธวิธี ประกอบด้วยกำลังพลเรือน ตำรวจ ทหาร ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อเพื่อการบังคับใช้กฎหมาย, ใช้ในการต่อสู้กับกำลังติดอาวุธของผู้ก่อเหตุรุนแรง (RKK) โดยตรง และใช้ในการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน โดยการรักษาความปลอดภัยทั้งบุคคล สถานที่ และสิ่งสาธารณูปโภค เพื่อสร้างสภาวะที่ปลอดภัยให้เกิดขึ้นในพื้นที่ ประชาชนรู้สึกปลอดภัย ส่วนราชการปกติหรือหน่วยงานต่างๆ สามารถเข้าพื้นที่ได้อย่างปลอดภัย ส่วนกองกำลังแบ่งเป็น ๓ ส่วน คือ

๓.๒.๓.๑ กำลังทหาร

กำลังรบ : ได้แก่ หน่วยเฉพาะกิจจังหวัดที่รับผิดชอบพื้นที่แต่ละจังหวัด ยกเว้น พื้นที่ ๔ อำเภอของจังหวัดสงขลา ให้กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดสงขลาส่วนหน้าเป็นหน่วยรับผิดชอบ, หน่วยเฉพาะกิจนาวิกโยธินกองทัพเรือ, กองกำลังทหารพราน, หน่วยเฉพาะกิจหมายเลข จำนวน ๘ กองพัน (จากกองทัพภาคที่ ๔ จำนวน ๕ กองพัน

และจากนาวิกโยธิน ๓ กองพัน), หน่วยเฉพาะกิจกรมทหารพราน จำนวน ๑๒ กรม (จากกองทัพอากาศที่ ๔ จำนวน ๙ กรม และจากกองทัพอากาศที่ ๑-๒-๓ กองทัพอากาศละ ๑ กรม), กำลังป้องกันชายแดน, กำลังทางเรือและกำลังทางอากาศ สำหรับขอบเขตความรับผิดชอบพื้นที่นั้น ให้หน่วยเฉพาะกิจหมายเลขและหน่วยเฉพาะกิจกรมทหารพรานรับผิดชอบพื้นที่หน่วยละ ๑ - ๓ อำเภอ

กำลังสนับสนุนการรบ : ได้แก่ หน่วยปฏิบัติการช่าง, หน่วยทำลายล้างวัตถุระเบิด (EOD), หน่วยสุนัขทหาร, หน่วยทหารช่างตรวจค้นวัตถุระเบิด, หน่วยสนับสนุนอากาศยาน

กำลังสนับสนุนการช่วยรบ : ได้แก่ หน่วยส่งกำลังบำรุง, หน่วยป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด, หน่วยบริการทางการแพทย์ และ หน่วยสารวัตรทหาร

๓.๒.๓.๒ กำลังตำรวจ

กำลังรบ : เป็นกำลังที่ใช้ปฏิบัติการโดยตรงต่อกำลังติดอาวุธของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง ได้แก่ สถานีตำรวจภูธร, หน่วยปฏิบัติการพิเศษ, ตำรวจตระเวนชายแดน

กำลังสนับสนุนการรบ : ได้แก่ ส่วนสืบสวนสอบสวน ศูนย์นิติวิทยาศาสตร์ตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้, ศูนย์ต่อต้านวัตถุระเบิด

กำลังสนับสนุนการช่วยรบ : ได้แก่ ส่วนอำนวยการและสนับสนุน, ส่วนฝึกอบรม, หน่วยป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด และหน่วยป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

๓.๒.๓.๓ กำลังฝ่ายพลเรือน

เป็นกำลังที่ใช้ในการปฏิบัติโดยตรงต่อกำลังติดอาวุธของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง หรือสนับสนุนเป็นผู้ช่วยพนักงาน ได้แก่ กำลังอาสารักษาดินแดน

๓.๒.๓.๔ วิเคราะห์การวางกำลัง

การวางกำลังเป็นตัวกำหนดจำนวนกำลังที่จะใช้ จังหวัดชายแดนภาคใต้ และเป็นตัวชี้วัดประการหนึ่งว่า จะสามารถจำกัดเสรีภาพปฏิบัติของผู้ก่อเหตุรุนแรงได้มากน้อยเพียงใด ก่อนจะตัดสินใจวางกำลังใดๆ จะต้องมีการวิเคราะห์พื้นที่และเส้นทางให้ละเอียด รวมทั้งการพิจารณาปัจจัยภูมิสังคมและการพิจารณาคุณลักษณะและขีดความสามารถของหน่วยอย่างรอบคอบ การวางกำลังทหารหลัก ทหารพราน กำลังกึ่งทหารและกำลังประชาชนต้องสอดคล้องกับระดับพื้นที่ ต้องสามารถควบคุมพื้นที่และเส้นทางที่สำคัญหรือพื้นที่และเส้นทางที่เกิดเหตุรุนแรงบ่อยครั้ง การวางกำลังระดับเล็กที่สุดที่เหมาะสมที่สุด คือ การวางกำลังฐานปฏิบัติการระดับกองร้อย กระจายให้ครอบคลุมพื้นที่ที่ล่อแหลม และมีกำลังเคลื่อนที่เร็วของแต่ละหน่วย เพื่อเข้าพื้นที่

วิกฤติและคลี่คลายสถานการณ์ให้ได้ทันการณ์ รวมทั้งการลาดตระเวนเส้นทางและการจัดตั้งด่านตรวจร่วม (พลเรือน ตำรวจ ทหาร) เพื่อควบคุมปมคมนาคมที่สำคัญบนเส้นทางหลัก ตั้งจุดตรวจเสริมบนเส้นทางรอง และจุดสกัดตามแผนเผชิญเหตุ อย่างไรก็ตามการวางกำลังควรวางในจุด/หมู่บ้าน/ตำบล/ภูมิประเทศสำคัญ ที่สามารถควบคุมเส้นทางที่เกิดเหตุบ่อยและพื้นที่ที่เป็นหมู่บ้านหรือตำบลระดับ ๑ ให้ได้ โดยไม่จำเป็นต้องเข้าไปวางในหมู่บ้านระดับ ๑ ทั้งหมด เนื่องจากการเข้าไปวางกำลังในหมู่บ้านระดับ ๑ เหมือนกับเดินเข้าไปอยู่ในกรงขัง ฝ่ายเราจะถูกจำกัดเสรี และถูกเฝ้าติดตามความเคลื่อนไหวตลอด ทำให้เปิดโอกาสให้ผู้ก่อเหตุรุนแรงกระทำต่อกำลังฝ่ายเราได้ง่ายเมื่อใดก็ได้ ส่วนบนเพื่ออกเขาและชายขอบเขาควรวางกำลังทหารพรานให้เป็นเนื้อเดียวกัน กล่าวคือ หน่วยเฉพาะกิจกรมทหารพราน ๑ หน่วย รับผิดชอบพื้นที่ทั้งอำเภอชายขอบเขาและบนเขาในอำเภอนั้นๆ ด้วย โดยไม่ต้องจัดกำลังทหารพรานเชิงรุกไปวางบนเขานั้นอีก

การวางกำลังจะต้องคำนึงถึงพื้นที่ทางยุทธศาสตร์การต่อสู้ของขบวนการก่อเหตุรุนแรง ได้แก่ พื้นที่ ๘ หัวเมืองหลัก (เขตต่อสู้ทางการเมือง) ควรวางกำลังทหารหลักที่มีความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานตามแนวทางการเมืองนำการทหาร เพื่อแย่งชิงการจัดตั้งมวลชน และทำลายอุดมการณ์การต่อสู้รวมทั้งการแต่งตั้งข้าราชการกรมการปกครองของกระทรวงมหาดไทย ต้องคัดสรรบุคคลากรเป็นกรณีพิเศษ, พื้นที่ ๕ เมืองใหม่ (เขตต่อสู้ทางระบบเศรษฐกิจ) ควรให้ฝ่ายพลเรือนรับผิดชอบเพื่อผลทางความรู้สึกในความเป็นปกติ โดยใช้กำลังฝ่ายพลเรือนและกำลังตำรวจปฏิบัติงานให้เป็นไปตามกลไกปกติ ส่วนกำลังทหารหลักให้ควบคุมพื้นที่และเส้นทางเข้าออกรอบนอกเขตเมือง, พื้นที่ป่าเขาและชายขอบเขา (ฐานที่มั่นและการจัดตั้งเข้มแข็ง) ควรวางกำลังทหารพราน ปฏิบัติงานด้านการทหารทำลายจำกัดเสรีควบคุมการเคลื่อนไหวของกองกำลังติดอาวุธ และปฏิบัติงานด้านการเมืองทำลายการจัดตั้งเข้มแข็ง, พื้นที่ชายทะเล (เขตขนส่งและส่งออกทางทะเล) ควรให้หน่วยนาวิกโยธินเป็นผู้รับผิดชอบ, พื้นที่ตามแนวชายแดน (เขตขนส่งและส่งออกทางบก) ควรให้กำลังป้องกันชายแดนเป็นผู้รับผิดชอบ, หมู่บ้านจัดตั้งของผู้ก่อเหตุรุนแรง ควรวางกำลังทหารหลัก และเสริมความเข้มแข็งให้กำลังฝ่ายพลเรือนในรูปแบบสภาพสันติสุขตำบลกรรมการหมู่บ้าน ชุดคุ้มครองหมู่บ้าน/ตำบล (ชคต./บ.) และชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.)

การวางกำลังจะต้องถือถือคู่ต่อสู้ที่ตั้งหน่วยและพื้นที่รับผิดชอบของหน่วยทางยุทธศาสตร์ในอนาคต กล่าวคือ การวางกำลังหน่วยเฉพาะกิจหมายเลข ต้องสอดคล้องกับที่ตั้งของ กองบัญชาการกองพลทหารราบที่ ๑๕, กรมทหารราบที่ ๑๕๑ - ๑๕๒ - ๑๕๓ และกองพันหน่วยขึ้นตรง, กรมทหารพราน และ กรมทหารราบที่ ๓ กองพลนาวิกโยธิน โดยในพื้นที่จังหวัดยะลา ได้แก่ อำเภอเมืองยะลา (ร.๑๕๒ พัน.๓) อำเภอรามัน (ร.๑๕๒ พัน.๒, กรม ทพ.๔๑) อำเภอบันนังสตา (ร.๑๕๒ พัน.๑), ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ได้แก่ อำเภอโคกโพธิ์ (ร.๑๕๓ พัน.๓) อำเภอหนองจิก (บก.พล.ร.๑๕, ร.๑๕๓ พัน.๑, ร.๑๕๓ พัน.๒, กรม ทพ.๔๓), อำเภอสาบบุรี (กรม ทพ.๔๔), ในพื้นที่จังหวัดนราธิวาส ได้แก่ อำเภอเมืองนราธิวาส (ร.๑๕๑, ร.๑๕๑ พัน.๒, ร.๑๕๑

พ้น.๓, กรม ทพ.๔๖, กรม ร.๓ พล.นย.) อำเภอเจาะไอร้อง (ร.๑๕๑ พ้น.๓) และในพื้นที่ ๔ อำเภอของจังหวัดสงขลาได้แก่ อำเภอนาทวี (ร.๕ พ้น.๓, กรม ทพ.๔๒) อำเภอเทพา (กรม สน.พล.ร.๑๕)

นอกจากนี้การวางกำลัง จะต้องรองรับกับการเปลี่ยนถ่ายและส่งมอบภารกิจให้ฝ่ายปกครองรับผิดชอบในอนาคต เพื่อสร้างความมั่นใจและยืนยันความคืบหน้าในการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยปัจจุบันมีพื้นที่ที่จะสามารถส่งมอบให้ฝ่ายปกครองดูแลได้ตามกลไกปกติได้ พื้นที่ที่ยกเลิกการประกาศใช้ พ.ร.ก.การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินฯ เช่น ๔ อำเภอของจังหวัดสงขลา และอำเภอแม่ลาน รวมทั้งพื้นที่ที่มีสถิติการก่อเหตุรุนแรงจำนวนน้อยมากและมีความพร้อม เช่น อำเภอเบตง อำเภอกาบัง อำเภอไม้แก่น อำเภอแว้ง และอำเภอสุคีริน เป็นต้น

๓.๒.๓.๕ วิเคราะห์การใช้กำลัง

กำลังทหารหลัก ทหารพราน ตำรวจภูธร ตำรวจตระเวนชายแดน และ อาสารักษาดินแดน ที่มีอยู่ในโครงสร้างของกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ ส่วนหน้า ในปัจจุบันมียอดอัตรากำลังพลจำนวนมาก แต่กำลังเกือบทั้งหมดติดอยู่กับภารกิจเชิงรับ เช่น การรักษาความปลอดภัยครู พระ โรงเรียน การตั้งด่านตรวจ ฯลฯ และในส่วนของกำลังตำรวจต้องปฏิบัติหน้าที่ทั้งภารกิจพิทักษ์สันติราษฎร์ตามปกติ และภารกิจแก้ไขปัญหาความมั่นคงไปพร้อมๆ กัน ทำให้ในสภาพความเป็นจริงคงเหลือกำลังเพียงจำนวนน้อยที่จะใช้ในการภารกิจเชิงรุก เพื่อกดดันหรือปฏิบัติโดยตรงต่อผู้ก่อเหตุรุนแรง สำหรับกำลังประชาชนนั้น จะสามารถนำมาใช้ในการภารกิจเชิงรับบางภารกิจ เช่น การรักษาความปลอดภัยชุมชนหรือหมู่บ้านของตนเองได้เป็นบางหมู่บ้าน และเป็นบางเวลาเท่านั้น เนื่องจากประชาชนต้องทำมาหากิน และต้องเสียสละเวลาของตัวเองบางส่วน และต้องมีจิตอาสา เพื่อสนับสนุนภารกิจดังกล่าว

ปัจจุบันกล่าวได้ว่า ฝ่ายเราสามารถควบคุมพื้นที่และเริ่มนำการพัฒนาเข้าสู่หมู่บ้านได้ทั่วถึงมากขึ้นตามลำดับ กำลังทหารหลักซึ่งใช้ในการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนโดยตรงก็จะทยอยปรับลดลง แต่เมื่อถอนกำลังทหารหลักออกไป ต้องมีกำลังอื่น เช่น กำลังฝ่ายพลเรือน กำลังตำรวจ มาทดแทน เพื่อควบคุมพื้นที่ต่อไปและป้องกันไม่ให้อาสาสมัครพลเรือนกลับจนมีการก่อเหตุรุนแรงขึ้นมาใหม่อีก การปรับลดกำลังทหารหลักควรลดเป็นหน่วยกองพัน จะมีผลทางความรู้สึกในทางบวกของประชาชนและองค์กรต่างๆ ในวงกว้าง รวมทั้งต่างชาติจะได้อยอมรับว่า รัฐบาลไทยแก้ไขปัญหาได้ถูกทางทำให้สถานการณ์ดีขึ้นจริง และรัฐบาลไทยมีความจริงใจในการแก้ไขปัญหาด้วยการเริ่มใช้กฎหมายปกติและมีการลดกำลังจริง กำลังที่เหมาะสมที่จะแทนทหารหลัก คือ ทหารพราน โดยลดทหารพรานเชิงรุกลงให้เหลือไว้เท่าที่จำเป็น เพื่อใช้ในการปิดล้อม ตรวจค้น กดดัน จำกัดเสรีภาพปฏิบัติและทำลายผู้ก่อเหตุรุนแรงเท่านั้น ซึ่งการจัดกำลังทหารพรานแทนทหารหลักมีข้อดี คือ ทหารพรานเป็นกำลังประจำถิ่น สามารถเกาะติดพื้นที่อย่างต่อเนื่อง ไม่ต้องสับเปลี่ยนกำลังเหมือนทหารหลัก, ทหารพรานมีความคุ้นเคยกับพื้นที่และ

ประชาชนเป็นอย่างดี เพราะทหารพรานส่วนใหญ่ เป็นคนในพื้นที่ มีความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อม เข้าใจปัญหา ขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมเป็นอย่างดี, ใช้เวลาในระยะที่สั้น ในการเสริมสร้างกำลังทหารพรานให้มีความพร้อมในการปฏิบัติภารกิจ สามารถประหยัดงบประมาณในการเสริมสร้างเมื่อเปรียบเทียบกับหน่วยกำลังหลัก, การจัดตั้งทหารพรานเพื่อให้มารับผิดชอบพื้นที่ จะส่งผลดีต่อการรับรู้ของประชาชนในพื้นที่ เนื่องจากการใช้คนในพื้นที่มาแก้ไขปัญหา ไม่เหมือนกับใช้กำลังจากกองทัพภาคอื่นซึ่งต้องสับเปลี่ยนทุกๆปี รวมทั้งเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่ได้มีงานทำและมีโอกาสได้เข้าร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ และเมื่อปลดประจำการไปแล้วก็จะมิทศนคติที่ดีต่อรัฐ อย่างไรก็ตามการรับสมัครและการคัดเลือกบุคคลเข้าเป็นทหารพราน จะต้องกำหนดมาตรการในการกลั่นกรองที่เข้มงวดเนื่องจากผู้ก่อเหตุรุนแรงอาจแฝงตัวเข้ามาทำงานข่าว ซึ่งจะส่งผลเสียหายในภายหลัง

ส่วนกำลังป้องกันชายแดน เพื่อให้เกิดเอกภาพทางการปฏิบัติและทางการบังคับบัญชา และเพื่อให้ความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านมีความต่อเนื่อง มีผู้บังคับหน่วยของทั้งสองประเทศประกบคู่กัน จึงควรให้กองกำลังเทพสตรี (พล.ร.๕) รับผิดชอบตลอดแนวชายแดนประเทศมาเลเซียด้านจังหวัดสตูล สงขลา ยะลา และนราธิวาส

๓.๒.๓.๖ วิเคราะห์การเปลี่ยนถ่ายกำลังและส่งมอบภารกิจ

ภารกิจและการจัด ของพลเรือน ตำรวจ ทหาร ได้ออกแบบให้สอดคล้องกับหน้าที่และงานของหน่วยงานนั้นๆ ซึ่งไม่เหมือนกัน โดยสามารถให้พลเรือนหรือตำรวจเข้าทำการรบหรือปฏิบัติงานอย่างทหารได้อย่างจำกัด ซึ่งจำเป็นต้องเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับพลเรือนและตำรวจ ให้สามารถปฏิบัติงานแบบทหารในภาวะไม่ปกติให้ได้ การทดแทนกำลังทหารด้วยกำลังพลเรือนหรือตำรวจ ในภาวะปัจจุบันไม่สามารถเทียบกันเป็นจำนวนหรือเป็นหน่วยได้ เนื่องจากพลเรือนและตำรวจยังไม่สามารถแยกออกจากงานปกติได้อย่างเด็ดขาด ยกเว้นบางหน่วย เช่น หน่วยปฏิบัติการพิเศษและตำรวจตระเวนชายแดน ดังนั้น การแก้ไขต้องจัดระบบการปกครองและการจัดกำลังในพื้นที่ให้เข้มแข็ง ให้มีความแตกต่างจากภูมิภาคอื่น โดยต้องสามารถต่อสู้กับขบวนการก่อเหตุรุนแรงได้ กล่าวคือ ผู้ว่าราชการจังหวัดและนายอำเภอต้องสามารถควบคุมบังคับบัญชาทุกส่วนราชการที่ปฏิบัติงานอยู่ในพื้นที่ได้อย่างเบ็ดเสร็จ, จัดตั้งกองอาสา และ กองกำลังตำรวจ (หน่วยปฏิบัติการพิเศษ หรือตำรวจตระเวนชายแดน) ที่รับผิดชอบงานแก้ไขการก่อเหตุรุนแรงเป็นการเฉพาะอย่างเดียว โดยไม่เกี่ยวข้องกับสายงานปกติของจังหวัด/อำเภอ และศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศชต.) เหมือนกำลังทหารที่ปฏิบัติงานภายใต้การบังคับบัญชาของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ ส่วนหน้า โดยที่กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ ส่วนหน้า ไม่เกี่ยวข้องกับทางสายการบังคับบัญชากับกองทัพภาคที่ ๔

ในบางพื้นที่สามารถถอนกำลังทหารออกไปได้โดยไม่ต้องเฝ้ากำลังใดๆ มาทดแทนเลย แต่ทั้งนี้ต้องมีการประเมินพื้นที่เป็นอำเภอๆ ไปอย่างรอบคอบ หากพื้นที่

ใดพร้อม ก็ให้จังหวัดดูแลตามปกติ มีสถานตำรวจประจำพื้นที่ให้การสนับสนุน นั่นคือ การใช้กลไก ส่วนราชการปกติดูแลพื้นที่ เหมือนกับภูมิภาคอื่นเป็นสิ่งที่พึงประสงค์ที่สุด และรองลงมา คือ การเพิ่มเติมกำลังอาสาสมัครชาตินาถน หน่วยตำรวจปฏิบัติการพิเศษและตำรวจตระเวนชายแดน เท่าที่ จำเป็น ซึ่งในการประเมินพื้นที่นั้น มีข้อคิดบางประการ เช่น หากพื้นที่ใดมีจำนวนเหตุการณ์เกิดขึ้น น้อยหรือไม่มีเหตุการณ์เกิดขึ้นเลย อาจเนื่องมาจากผู้ก่อเหตุรุนแรงครองอิทธิพลในพื้นที่นั้นหรือยึด พื้นที่นั้นไว้เรียบร้อยแล้ว หรือผู้ก่อเหตุรุนแรงหาเป้าหมายในพื้นที่ไม่ได้ หรือผู้ก่อเหตุรุนแรงมีโอกาส น้อยในการก่อเหตุ หรือเมื่อผู้ก่อเหตุรุนแรงก่อเหตุแล้วไม่เกิดผลทางด้านจิตวิทยาและเงื่อนไขที่ ต่อเนื่อง หรือเป็นเพราะภูมิประเทศและภาวะแวดล้อมไม่อำนวยต่อผู้ก่อเหตุรุนแรงที่จะหลบหนีหลัง ก่อเหตุ ส่วนในด้านของฝ่ายเรา อาจกล่าวในเชิงบวกได้ว่า อำนาจอธิปไตยมีความเข้มแข็งและประชาชนให้ ความร่วมมือดี หากพื้นที่ใดมีจำนวนผู้ที่ถูกควบคุมตัวมากกว่าพื้นที่อื่น อาจแสดงว่าในพื้นที่นั้น มีการ จัดตั้งและมีการเคลื่อนไหวของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงมาก ในมุมมองกลับกันหากพื้นที่ใดมีจำนวนผู้ที่ถูก ควบคุมตัวน้อยหรือไม่มีเลย อาจแสดงว่ากลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงมีอิทธิพลสูงในพื้นที่นั้น ประชาชน หวาดกลัว จึงไม่ให้ข้อมูลหรือแจ้งเบาะแส จึงทำให้งานด้านการข่าวไม่สามารถเข้าถึงและไม่สามารถ เข้าควบคุมตัวได้ ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนและความเข้มแข็งของกำลังประชาชน หากพื้นที่ใด มีสูงจะมีผลทำให้สถิติการก่อเหตุและการเคลื่อนไหวของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงน้อย ทั้งนี้ความต้องการ และความพึงพอใจของประชาชนในแต่ละพื้นที่เกี่ยวกับความปลอดภัย จะเห็นว่าประชาชนกลุ่มที่ถูก คุกคามจากผู้ก่อเหตุรุนแรงยังต้องการให้เป็นพื้นที่เสี่ยง เพื่อจะได้มีกำลังเข้ามาดูแลและคุ้มครอง ส่วน กลุ่มนักธุรกิจและประชาชนทั่วไปต้องการให้เป็นพื้นที่ปกติเพื่อสร้างบรรยากาศการลงทุนและ บรรยากาศของวิถีชีวิตปกติ นอกจากนี้ยังสามารถประเมินพื้นที่ได้จากการอยู่ร่วมกันอย่างสันติของ ประชาชนทุกศาสนา และประชาชนมีวิถีชีวิตประจำวันเป็นปกติหรือไม่

อย่างไรก็ตามการประเมินพื้นที่เพื่อการวางกำลังและการ ใช้กำลังนั้น แม้ว่าจะได้นำปัจจัยต่างมาพิจารณาอย่างถี่ถ้วนแล้ว แต่สุดท้ายก็ขึ้นอยู่กับนโยบายและ ความกล้าตัดสินใจของรัฐบาล

๓.๒.๔ ส่วนต่อสู่ทางความคิด

เป็นกำลังที่ใช้ต่อสู้กับสภาก่อการนำ (DPP) อาเยะห์ แหล่งบ่ม เพาะทางความคิดและกลุ่มแนวร่วมของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง เพื่อทำความเข้าใจกับคนเหล่านี้ ให้ยุติ บทบาทหรือเลิกสนับสนุนผู้ก่อเหตุรุนแรง ได้แก่ สำนักปฏิบัติการข่าวสาร ศูนย์ประชาสัมพันธ์ ศูนย์ สันติสุข และ หน่วยเฉพาะกิจสันติสุข

๓.๒.๕ ส่วนการพัฒนา

เป็นกำลังที่สนับสนุนด้านการพัฒนาและทำหน้าที่ประสานงานกับ ส่วนราชการปกติ ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ในการบูรณาการแผนงาน/โครงการ และงบประมาณลงสู่พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อให้ประชาชนมีพัฒนาการด้านคุณภาพชีวิตไป

ในทางที่ดีขึ้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม อาชีพ รายได้ และสุขภาพ เพื่อให้ประชาชนได้เห็นความตั้งใจในการช่วยเหลือประชาชนและสุดท้ายประชาชนยังคงต้องการอยู่กับรัฐต่อไป ส่วนการพัฒนา ได้แก่ สำนักอำนวยการพัฒนา ศูนย์แพทย์ทหารบกจังหวัดชายแดนภาคใต้ ศูนย์ประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ศูนย์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สำนักงานพัฒนาภาค ๔ ส่วนหน้า หน่วยเฉพาะกิจนาวิกโยธินภาคใต้ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงจังหวัด และศูนย์ปฏิบัติการอำเภอ

อีกงานหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่มีคุณประโยชน์อย่างยิ่งต่อประชาชนในพื้นที่ ซึ่งจะต้องดำเนินต่อไปอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จึงต้องมีหน่วยงานหนึ่งอยู่ในโครงสร้างการจัดของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ ศูนย์ประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

และเพื่อให้เกิดเอกภาพในการบูรณาการงานด้านการพัฒนาจึงให้ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่วนหน้า เป็นหน่วยในส่วนการพัฒนาและขึ้นตรงกับกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดชายแดนภาคใต้

๓.๒.๖ ส่วนการฝึกศึกษา

เป็นส่วนที่ใช้ในการฝึกอบรมให้กับหน่วยหรือกำลังพลที่จะเข้าปฏิบัติงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และเป็นส่วนที่ใช้ในการหมุนเวียนให้หน่วยหรือกำลังพลที่กำลังปฏิบัติงานอยู่ ได้มีโอกาสพักผ่อน ทบทวนความรู้ ฝึกทบทวน และฝึกพิเศษเพิ่มเติม เป็นต้น ส่วนนี้จะต้องมีที่ตั้งเฉพาะ มีอาคารสถานที่และพื้นที่ฝึก ครูฝึก และเครื่องช่วยฝึกอย่างครบครัน สามารถฝึกให้กับกำลังทุกประเภท เช่น กำลังทหารหลัก กำลังทหารพราน ตำรวจภูธร ตำรวจตระเวนชายแดน อาสารักษาดินแดน กำลังประชาชน รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษา รัฐวิสาหกิจ หรืออาชีพอื่นๆ ที่ประสงค์จะเข้ารับการฝึก

๔. วิเคราะห์ปัจจัยอื่น

ยังมีปัจจัยอีกหลายอย่างส่งผลต่อโครงสร้างการจัดหน่วย ดังนี้

๔.๑ การมีกฎหมายหลายฉบับ ได้แก่ พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ.๒๕๕๑ (กอ.รมน.), พระราชบัญญัติการบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ.๒๕๕๓ (ศอ.บต.) ที่ต่างหน่วยต่างยึดถือปฏิบัติโดยไม่ขึ้นต่อกัน ทำให้มีหน่วยงานหลายหน่วยที่ต่างคนต่างมีโครงสร้างการจัดเป็นของตนเองและการแก้ไขปัญหาเป็นลักษณะต่างคนต่างทำ หากมีการยกเลิกกฎหมายบางฉบับแล้วจัดทำฉบับใหม่โดยมโนเหตุครอบคลุมทุกฉบับเดิม ก็น่าจะทำให้ทุกหน่วยงานต้องปฏิบัติภายใต้กรอบของกฎหมายฉบับใหม่ การจัดหน่วยและการแก้ไขปัญหาจะเป็นเอกภาพ

๔.๒ การประกาศใช้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.๒๕๔๘ และการประกาศใช้พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๑ ในภาวะไม่ปกติ ทั้งที่ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติกฎอัยการศึก พ.ศ.๒๕๕๗ อยู่แล้ว ทำให้เกิดเงื่อนไขใหม่ๆ เช่น การควบคุมตัว การจัดการอบรมแทนการฟ้อง ซึ่งต้องมีการจัดหน่วยใหม่ที่มีภารกิจเฉพาะขึ้นมารองรับงานเหล่านี้ ทำให้โครงสร้างการจัดหน่วยใหญ่ขึ้น แต่ถ้าหากมีการใช้พระราชบัญญัติกฎอัยการศึกอย่างจริงจังและเต็มประสิทธิภาพควบคู่กับการใช้กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ก็น่าจะสามารถควบคุมสถานการณ์ได้ และโครงสร้างการจัดหน่วยจะเล็กลง

๔.๓ ด้านสิทธิกำลังพล ที่ตั้งดูหรือจู่โจมและกำลังพลให้ลงไปปฏิบัติงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ยังมีความเหลื่อมล้ำหรือไม่เป็นธรรม และยังเป็นตัวที่ทำให้กำลังพลจำนวนหนึ่งที่ต้องการไปปฏิบัติงานเพื่อสิทธิอย่างเดียวโดยไม่มีอุดมการณ์ในการแก้ไขปัญหาของชาติ เช่น เงินเพิ่มพิเศษสำหรับการสู้รบ (พ.ส.ร.) ทั้งๆ ที่กำลังพลทุกคนที่ลงไปปฏิบัติงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้รับเบี้ยเลี้ยงและเงินตอบแทนสำหรับผู้ปฏิบัติงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้อยู่แล้ว หากยกเลิก พ.ส.ร. ก็จะสามารถคัดกรองได้ผู้ที่ต้องการปฏิบัติงานด้วยอุดมการณ์ที่แท้จริง

นอกจากนี้เพื่อป้องกันความเห็นแก่ตัวของบางหน่วยงานที่ต้องการเข้าไปอยู่ในโครงสร้างการจัดหน่วย เพียงเพื่อหวังให้กำลังได้รับสิทธิและหน่วยได้รับงบประมาณ จึงควรมีการแบ่งประเภทหน่วยงานให้ชัดเจน เพื่อกำหนดสิทธิอย่างเป็นธรรม โดยควรแบ่งเป็น ๓ ประเภท คือ หน่วยที่ภารกิจแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยตรง ปฏิบัติงานในพื้นที่เต็มเวลา, หน่วยที่ปฏิบัติงานตามปกติและมีภารกิจสนับสนุนแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้วย เป็นหน่วยงานปกติที่อยู่ในพื้นที่และปฏิบัติงานในพื้นที่อยู่แล้วเต็มเวลา, หน่วยที่มีภารกิจสนับสนุนแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปฏิบัติงานในพื้นที่เป็นครั้งคราว การแบ่งประเภทหน่วยอย่างนี้จะทำให้โครงสร้างการจัดหน่วยเล็กลงอย่างเห็นได้ชัด

๔.๔ การกำหนดบทบาทหน้าที่ รวมทั้งสายการบังคับบัญชาระหว่างหน่วยงานต่างๆ ก็จะทำให้โครงสร้างการหน่วยไม่สับสน มีเอกภาพ เช่น กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นหน่วยแก้ไขปัญหาการก่อเหตุรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ รับผิดชอบงานด้านความมั่นคงและงานเสริมการพัฒนา (เป็นงานการพัฒนาที่เสริมงานพัฒนาปกติของจังหวัดหรือเป็นแผนงาน/โครงการพัฒนาเฉพาะ), กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัด รับผิดชอบงานด้านโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยคุกคามรูปแบบอื่น เช่น ยาเสพติด แรงงานต่างด้าว ผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย การทำลายทรัพยากรธรรมชาติ ฯลฯ, จังหวัด กระทรวง กรม รับผิดชอบงานการพัฒนาปกติตามแผนงาน/โครงการและงบประมาณประจำปีของแต่ละหน่วยงาน

๔.๕ การกำหนดกลุ่มภารกิจงานแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ก็มีผลให้โครงสร้างการจัดหน่วยมีการเปลี่ยนแปลงเช่นเดียวกัน โดยปัจจุบันมี ๗ กลุ่มงาน คือ ๑) ง า น ร ัก ข า

ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน, ๒) งานอำนวยความสะดวกและเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ, ๓) งานสร้างความเข้าใจทั้งในประเทศและต่างประเทศและเรื่องสิทธิมนุษยชน, ๔) งานการศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม, ๕) งานพัฒนาตามศักยภาพของพื้นที่และคุณภาพชีวิตประชาชน, ๖) งานแสวงหาทางออกจากความขัดแย้ง, ๗) งานเพิ่มประสิทธิภาพภาครัฐและการขับเคลื่อนนโยบาย แต่บางกลุ่มงานที่คาบเกี่ยวกัน เช่น งานที่ ๒) กับ งานที่ ๓) เฉพาะสิทธิมนุษยชน และงานที่ ๔) น่าจะเป็น การศึกษาและสังคมจิตวิทยาซึ่งจะครอบคลุมงานมากกว่า และที่สำคัญ แต่ไม่มีในกลุ่มงาน เช่น งาน การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

ข้อสรุปของบทที่ ๔ :

จะเห็นว่า กระบวนการคิดและจัดทำโครงสร้างการจัดหน่วยในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ยังคงยึดหลักการเป็นตัวตั้งและพิจารณาปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ ซึ่งมีความแตกต่างจากการจัดหน่วยปกติเป็นอย่างมาก ปัจจัยเหล่านั้นได้แก่ ลักษณะพื้นที่ทางภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ สถานการณ์ และแนวโน้มสถานการณ์ กำลังของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง กำลังฝ่ายเรา กรอบนโยบายเกี่ยวกับการจัดหน่วยในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นต้น เมื่อได้วิเคราะห์ปัจจัยเหล่านี้อย่างละเอียดรอบคอบแล้วก็จะเข้าสู่กระบวนการจัดทำโครงสร้างการจัดหน่วย โดยเริ่มจากการแบ่งกลุ่มและขอบเขตของภารกิจงาน ซึ่งปัจจุบันได้กำหนดไว้ ๗ กลุ่มงาน คือ กลุ่มงานรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน กลุ่มงานอำนวยความสะดวกและเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ กลุ่มงานสร้างความเข้าใจทั้งในประเทศและต่างประเทศและเรื่องสิทธิมนุษยชน กลุ่มงานการศึกษา ศาสนาและศิลปวัฒนธรรม กลุ่มงานพัฒนาตามศักยภาพของพื้นที่และคุณภาพชีวิตของประชาชน กลุ่มงานแสวงหาทางออกจากความขัดแย้งโดยสันติวิธี และกลุ่มงานเพิ่มประสิทธิภาพภาครัฐและการขับเคลื่อนนโยบาย กระบวนการขั้นตอนมาเป็นการกำหนดหน่วยรับผิดชอบและการจัดสายการบังคับบัญชา ซึ่งจะต้องพิจารณากันอย่างละเอียดรอบคอบ เนื่องจากมีหน่วยงานต่างๆ จำนวนมากทั้งฝ่ายพลเรือน ตำรวจ ทหาร โดยเฉพาะสายการบังคับบัญชา จะต้องเป็นเอกภาพโดยแต่ละหน่วยงานต้องยอมรับบทบาทหน้าที่ของตนและบูรณาการการปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ในขั้นนี้สามารถจัดหน่วยงานต่างๆ เป็นกลุ่มหรือเป็นส่วนได้ ๖ ส่วน ได้แก่ ส่วนบังคับบัญชาและอำนาจการ ส่วนการข่าวกรอง ส่วนกองกำลัง ส่วนต่อสู้ทางความคิด ส่วนการพัฒนา และส่วนการฝึกศึกษา โดยแต่ละส่วนควรประกอบด้วยหน่วยพื้นฐานอะไรบ้างจะได้กล่าวต่อไปในบทที่ ๕ (สรุปและข้อเสนอแนะ)

എ

บทที่ ๕

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

จากการวิจัยเรื่องโครงสร้างการจัดหน่วยที่เหมาะสมสำหรับการแก้ไขปัญหาการก่อเหตุรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อต้องการทราบว่า โครงสร้างการจัดของหน่วยที่รับผิดชอบแก้ไขปัญหาการก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ในปัจจุบันมีความเหมาะสมหรือไม่ หากจะทำให้โครงสร้างการจัดหน่วยเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ โดยใช้ทรัพยากรทั้งคน เครื่องมือและงบประมาณของประเทศชาติอย่างคุ้มค่าและประหยัด ควรจะมีโครงสร้างการจัดหน่วยจัดอย่างไร ประกอบด้วยกำลังอะไรบ้าง ประมาณจำนวนเท่าไร ปฏิบัติภารกิจอะไร รับผิดชอบพื้นที่ไหน รวมทั้งการบูรณาการกำลังประเภทต่างๆ กันอย่างไร ที่จะทำให้สถานการณ์การก่อเหตุรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ลดลงอย่างมีนัยสำคัญ ผลการวิจัยมีรายละเอียดดังนี้.-

๑. โครงสร้างการบริหารจัดการจังหวัดชายแดนภาคใต้

ยังคงประกอบด้วย ๓ ระดับ แต่เน้นการใช้ศักยภาพของหน่วยงานเดิมที่มีอยู่แล้ว แทนการจัดตั้งหน่วยงานใหม่และแทนการจัดตั้งคณะกรรมการต่างๆ ดังนี้

๑.๑ ระดับนโยบาย

นายกรัฐมนตรี เป็นผู้รับผิดชอบในการกำหนดนโยบาย และแนวทางการแก้ไขปัญหาทั้งปวง โดยมีสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สผ.) เป็นผู้ให้คำปรึกษาและจัดทำนโยบายในเรื่องความมั่นคง และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช./สภาพัฒฯ) เป็นผู้ให้คำปรึกษาและจัดทำนโยบายในเรื่องการพัฒนา

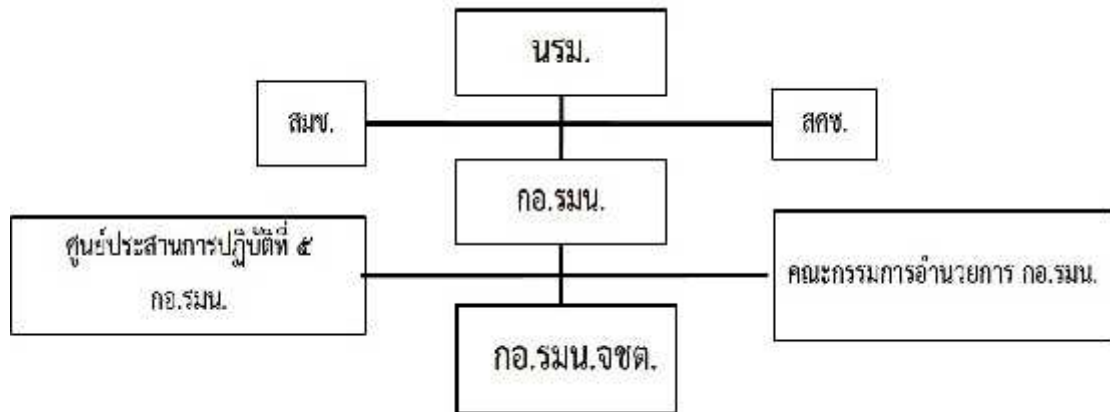
๑.๒ ระดับแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ

กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) มีอำนาจหน้าที่ในการบูรณาการงานการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พิจารณาเสนอความเห็นด้านแผนปฏิบัติการ แผนงาน โครงการ และการจัดตั้งงบประมาณในการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งแนวทาง มาตรการดำเนินการที่เกี่ยวข้อง โดยมีคณะกรรมการอำนวยการทำหน้าที่ให้การปรึกษา และศูนย์ประสานการปฏิบัติที่ ๕ (ศปป.๕) เป็นหน่วยหลักในการเสนอแนะ อำนวยการและกำกับดูแลหน่วยปฏิบัติในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

๑.๓ ระดับหน่วยปฏิบัติ

กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดชายแดนภาคใต้(กอ.รมน.จชต.) เป็นหน่วยงานหลัก มีหน้าที่รับผิดชอบขับเคลื่อนงานการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ทั้งปวงในพื้นที่ ทั้งในมิติของงานด้านความมั่นคง และงานด้านการพัฒนา

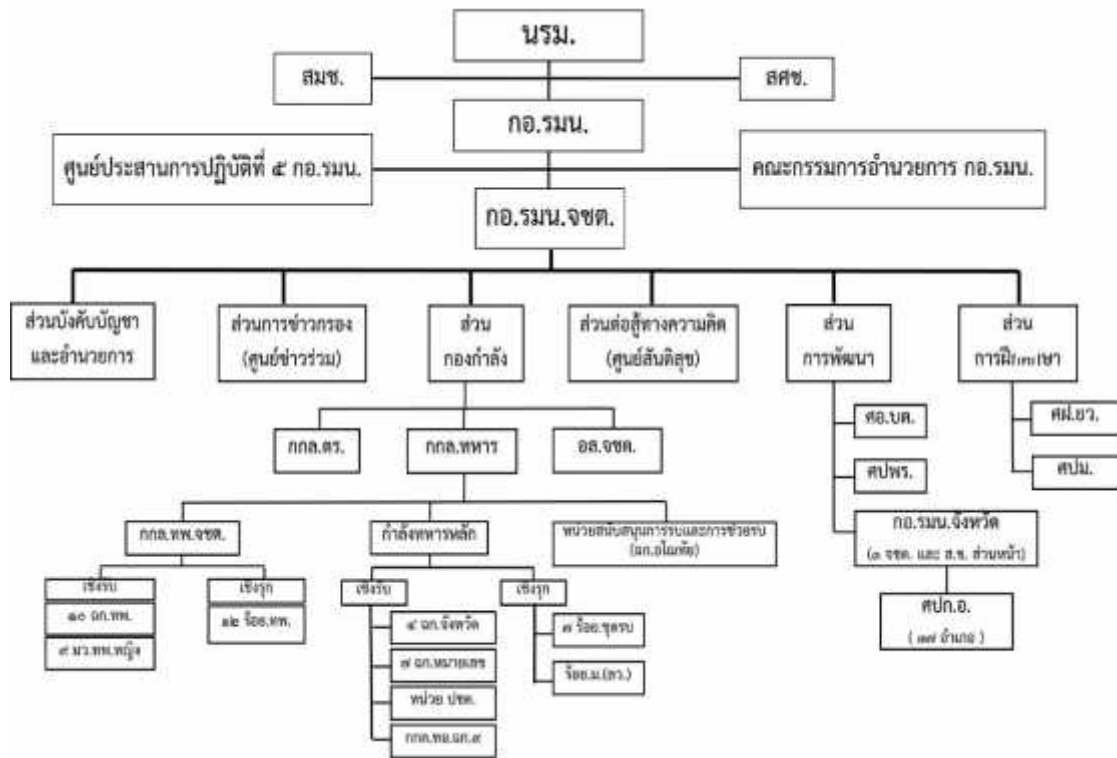
แผนภาพที่ ๕ – ๑ ร่างโครงสร้างการบริหารจัดการจังหวัดชายแดนภาคใต้

๒. โครงสร้างการจัดกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดชายแดนภาคใต้

กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรมีหน่วยในการบังคับบัญชา รวม ๖ ส่วน ได้แก่ ส่วนการข่าวกรอง ส่วนกองกำลัง (พลเรือน ตำรวจ ทหาร) ส่วนต่อสู้ทางความคิด ส่วนการพัฒนา และส่วนการฝึกศึกษา

แผนภาพที่ ๕ – ๒ ร่างโครงสร้างการจัดกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดชายแดนภาคใต้

๑.๑ ส่วนบังคับบัญชาและอำนวยการ

ประกอบด้วย

๑.๑.๑ ผู้บังคับบัญชาและสำนักงานผู้บังคับบัญชา ได้แก่ ผู้อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ๑ อัตรา รองผู้อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ๑ อัตรา ผู้ช่วยผู้อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ๔ อัตรา ตามจำนวนสำนักอำนวยการ

๑.๑.๒ สำนักอำนวยการ ๔ สำนัก ได้แก่ สำนักบริหารงานบุคคล สำนักอำนวยการข่าวกรอง สำนักนโยบายและแผน สำนักบริหารงานทั่วไป สำนักมวลชนและกิจการพิเศษ สำนักปลัดบัญชา สำนักปฏิบัติการข่าวสารและประชาสัมพันธ์ สำนักการบังคับใช้กฎหมายและสิทธิมนุษยชน และสำนักอำนวยการพัฒนา แต่ละสำนักมีผู้อำนวยการสำนักเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด มีกำลังพลหรือเจ้าหน้าที่ในแต่ละสำนักไม่เกิน ๓๐ อัตรา

๑.๑.๓ ฝ่ายกิจการพิเศษ จัดเป็นแผนกและศูนย์ขึ้นควบคุมทางฝ่ายอำนวยการกับสำนักอำนวยการ ดังนี้

๑.๑.๓.๑ แผนกกองบัญชาการ, แผนกสารบรรณ และแผนกอนุศาสนาจารย์ ขึ้นกับสำนักบริหารงานบุคคล

๑.๑.๓.๒ ศูนย์ข้อมูลวัตถุระเบิด และศูนย์นิติวิทยาศาสตร์ ขึ้นกับสำนักอำนวยการข่าวกรอง

๑.๑.๓.๓ ศูนย์ปฏิบัติการร่วม (JOC) และศูนย์สื่อสารและสารสนเทศ ขึ้นกับสำนักนโยบายและแผน

๑.๑.๓.๔ ศูนย์สนับสนุน (สนับสนุนยานพาหนะ การประกอบเลี้ยง ชุดช่าง) ขึ้นกับสำนักบริหารงานทั่วไป

๑.๑.๓.๕ ศูนย์แพทย์, ศูนย์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด และศูนย์ประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ขึ้นกับสำนักมวชนและกิจการพิเศษ

๑.๑.๓.๖ แผนกการเงิน ขึ้นกับสำนักปลัดบัญชี

๑.๑.๓.๗ ศูนย์ประชาสัมพันธ์ ขึ้นกับสำนักปฏิบัติการข่าวสารและประชาสัมพันธ์

๑.๒ ส่วนการข่าวกรอง

ได้แก่ ศูนย์ข่าวร่วม (เป็นหน่วยบูรณาการงานข่าวกรองของหน่วยข่าวทั้งพลเรือน ตำรวจและทหาร)

๑.๓ ส่วนกองกำลัง

๑.๓.๑ กำลังทหาร

ประกอบด้วย

๑.๓.๑.๑ กำลังรบ เป็นกำลังที่ส่วนใหญ่จัดจากหน่วยในพื้นที่ของกองทัพอากาศที่ ๔ ประกอบด้วย หน่วยเฉพาะกิจจังหวัด ๔ หน่วย (ยะลา ปัตตานี นราธิวาส นาวิกโยธินกองทัพอากาศ), หน่วยเฉพาะกิจหมายเลข ๗ กองพัน, กองกำลังทหารพรานจังหวัดชายแดนภาคใต้, หน่วยเฉพาะกิจกรมทหารพราน ๑๒ กรม, หมวดทหารพรานหญิง ๑๒ หมวด, หน่วยป้องกันชายแดน, กองร้อยลาดตระเวนระยะไกล, กำลังทางอากาศรักษาทำอากาศยานปัตตานี และหน่วยเฉพาะกิจตำรวจตระเวนชายแดน ๒ หน่วย

๑.๓.๑.๒ กำลังสนับสนุนการรบและสนับสนุนการช่วยรบ ได้แก่ หน่วยเฉพาะกิจอโณทัย มีหน่วยขึ้นตรงประกอบด้วย หน่วยทำลายล้างวัตถุระเบิด, หน่วยบินทหารบก, กองร้อยสุนัขทหาร, หน่วยทหารช่างตรวจค้น, ศูนย์ส่งกำลังบำรุง และกองร้อยทหารสารวัตรสนาม

๑.๓.๒ กำลังตำรวจ

ได้แก่ กองกำลังตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย

๑.๓.๒.๑ กำลังรบ ประกอบด้วย หน่วยปฏิบัติการพิเศษ, หมวดเฉพาะกิจหน่วยปฏิบัติการพิเศษ และกองร้อยตำรวจตระเวนชายแดน

๑.๓.๒.๒ กำลังสนับสนุนการรบ ประกอบด้วย กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัด และสถานีตำรวจภูธร

๑.๓.๒.๓ กำลังสนับสนุนการช่วยรบ ประกอบด้วย ส่วนอำนวยการ, ส่วนฝึกอบรม, ศูนย์พิสูจน์หลักฐานและนิติวิทยาศาสตร์ และส่วนสืบสวนสอบสวน

๑.๓.๓ กำลังพลเรือน

ได้แก่ กองกำลังอาสารักษาดินแดนจังหวัดชายแดนภาคใต้

๑.๔ ส่วนต่อสู้ทางความคิด

ได้แก่ ศูนย์สันติสุข

๑.๕ ส่วนการพัฒนา

ได้แก่ ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้, กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัด (ยะลา ปัตตานี นราธิวาส สงขลาส่วนหน้า) และศูนย์ปฏิบัติการอำเภอ

๑.๖ ส่วนการฝึกศึกษา

ได้แก่ ศูนย์ฝึกอบรมจังหวัดชายแดนภาคใต้และศูนย์วิจัยและประเมินผล

๒. การแบ่งมอบพื้นที่รับผิดชอบและการวางกำลัง

๒.๑ พื้นที่ ๔ อำเภอของจังหวัดสงขลา

ให้ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดสงขลาส่วนหน้า รับผิดชอบพื้นที่ ๔ อำเภอของจังหวัดสงขลา โดยมีกำลังกองร้อยอาสารักษาดินแดนอำเภอทั้ง ๔ อำเภอ เป็นหน่วยในอัตรา ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจภูธรจังหวัดสงขลาส่วนหน้า และกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๔๓ ขึ้นควบคุมทางยุทธการ

๒.๒ พื้นที่จังหวัดยะลา

๒.๒.๑ ให้กองพลทหารราบที่ ๕ หรือ กรมทหารราบที่ ๑๕๒ จัด กอง บังคับการหน่วยเฉพาะกิจยะลา รับผิดชอบพื้นที่จังหวัดยะลา

๒.๒.๒ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดยะลา รับผิดชอบ อำเภอเมืองยะลา

๒.๒.๓ หน่วยเฉพาะกิจยะลา ๑๒ (จัดจากกรมทหารราบที่ ๑๕๒) รับผิดชอบ อำเภอบันนังสตา เพื่อการเข้าควบคุมที่ตั้งปกติของหน่วย

๒.๒.๔ หน่วยเฉพาะกิจกรมทหารพรานที่ ๔๑ รับผิดชอบพื้นที่ อำเภอ รามัน เข้าควบคุมที่ตั้งปกติของหน่วย

๒.๒.๕ หน่วยเฉพาะกิจกรมทหารพรานที่ ๔๗ รับผิดชอบพื้นที่ อำเภอ ยะหา และ อำเภอกาบัง

๒.๒.๖ หน่วยเฉพาะกิจกรมทหารพรานที่ ๓๓ รับผิดชอบพื้นที่ อำเภอ ชารโศ และ อำเภอเบตง

๒.๒.๗ หน่วยเฉพาะกิจตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๔๔ รับผิดชอบพื้นที่ อำเภอเมืองยะลา และอำเภอกงปิง

๒.๓ พื้นที่จังหวัดปัตตานี

๒.๓.๑ ให้กองพลทหารราบที่ ๑๕ หรือ กรมทหารราบที่ ๑๕๓ จัดกอง บังคับการหน่วยเฉพาะกิจปัตตานี

๒.๓.๒ หน่วยเฉพาะกิจปัตตานี ๒๓ (จัดจากกองพลทหารราบที่ ๕) รับผิดชอบพื้นที่อำเภอเมืองปัตตานีและอำเภอยะหริ่ง

๒.๓.๓ หน่วยเฉพาะกิจปัตตานี ๒๕ (จัดจากกรมทหารราบที่ ๑๕๓) รับผิดชอบพื้นที่อำเภอโคกโพธิ์และอำเภอหนองจิก

๒.๓.๔ หน่วยเฉพาะกิจกรมทหารพรานที่ ๒๒ รับผิดชอบพื้นที่อำเภอยะรัง และอำเภอแม่ลาน

๒.๓.๕ หน่วยเฉพาะกิจกรมทหารพรานที่ ๔๒ รับผิดชอบพื้นที่อำเภอ ปะนาเร และอำเภอมายอ

๒.๓.๖ หน่วยเฉพาะกิจกรมทหารพรานที่ ๔๓ รับผิดชอบพื้นที่อำเภอ กะป้อและอำเภอทุ่งยางแดง

๒.๓.๗ หน่วยเฉพาะกิจกรมทหารพรานที่ ๔๔ รับผิดชอบพื้นที่อำเภอ สายบุรี และอำเภอไม้แก่น เข้าควบคุมที่ตั้งปกติของหน่วยที่อำเภอสายบุรี

๒.๔ พื้นที่จังหวัดนราธิวาส

๒.๔.๑ กองกำลังทหารพรานจังหวัดชายแดนภาคใต้ หรือกรมทหารราบที่ ๑๕๑ จัดกองบังคับการหน่วยเฉพาะกิจนราธิวาส รับผิดชอบพื้นที่ ๘ อำเภอ และวางกำลังดังนี้

๒.๔.๑.๑ หน่วยเฉพาะกิจนราธิวาส ๓๐ (จัดจากกรมทหารราบที่ ๑๕๑) รับผิดชอบอำเภอเจาะไอร้อง และอำเภอสุไหงปาดี เข้าควบคุมที่ตั้งปกติของหน่วยที่อำเภอ เจาะไอร้อง

๒.๔.๑.๒ หน่วยเฉพาะกิจกรมทหารพรานที่ ๑๑ รับผิดชอบพื้นที่ อำเภอแว้ง และอำเภอสุคีริน

๒.๔.๑.๓ หน่วยเฉพาะกิจกรมทหารพรานที่ ๔๕ รับผิดชอบพื้นที่ อำเภอระแงะ

๒.๔.๑.๔ หน่วยเฉพาะกิจกรมทหารพรานที่ ๔๖ รับผิดชอบพื้นที่ อำเภอจะแนะ

๒.๔.๑.๕ หน่วยเฉพาะกิจกรมทหารพรานที่ ๔๘ รับผิดชอบพื้นที่ อำเภอศรีสาคร

๒.๔.๑.๖ หน่วยเฉพาะกิจกรมทหารพรานที่ ๔๙ รับผิดชอบพื้นที่ อำเภอศรีสาคร

๒.๔.๒ หน่วยเฉพาะกิจนาวิกโยธินกองทัพบก รับผิดชอบ ๕ อำเภอ ชายทะเลและริมแม่น้ำนานาชาติโก-ลก วางกำลังดังนี้

๒.๔.๒.๑ หน่วยเฉพาะกิจนราธิวาส ๓๑ รับผิดชอบพื้นที่อำเภอ ตากใบ และอำเภอสุไหงโก-ลก

๒.๔.๒.๒ หน่วยเฉพาะกิจนราธิวาส ๓๒ รับผิดชอบพื้นที่อำเภอ ยี่งอ และอำเภอบาเจาะ

๒.๔.๒.๓ หน่วยเฉพาะกิจนราธิวาส ๓๓ รับผิดชอบพื้นที่อำเภอ เมืองนราธิวาส

๒.๕ กำลังเชิงรุก

ควรจัดเป็นกองร้อย ที่มีความพร้อมรบ สามารถเคลื่อนย้ายกำลังเข้าสู่ทุก พื้นที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ทันทีเมื่อสั่ง ประกอบด้วย

๒.๕.๑ กำลังกองร้อยชุดรบที่บรรจุอยู่ในหน่วยเฉพาะกิจหมายเลข หน่วย ละ ๑ กองร้อย รวม ๗ กองร้อย

๒.๕.๒ กำลังกองร้อยทหารพรานเชิงรุก จัดจากหน่วยเฉพาะกิจกรมทหารพราน หน่วยละ ๑ กองร้อย รวม ๑๒ กองร้อย

แผนภาพที่ ๕ - ๒ ผังการวางกำลังของหน่วยเฉพาะกิจทหารหลักและทหารพราน

ข้อเสนอเพิ่มเติม

มีข้อเสนอเพิ่มเติมเพื่อให้การจัดหน่วยและการบริหารจัดการในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพดังนี้

๑. ควรมีการออกพระราชบัญญัติการบริหารจัดการแก้ไขปัญหาการก่อเหตุรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ขึ้นเป็นการเฉพาะ เพื่อให้มีเอกภาพในการบังคับบัญชาและการบูรณาการระหว่าง กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร กับ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ และศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนี้

๑.๑ ควรแบ่งมอบความรับผิดชอบงานแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ในระดับแปลงนโยบายสู่การปฏิบัติให้ชัดเจนว่า จะให้กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร หรือ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ เป็นหน่วยรับผิดชอบ โดยควรกำหนดให้เป็นหน่วยเดียวเท่านั้น

๑.๒ ยกเลิกพระราชบัญญัติการบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๕๓ และออกพระราชบัญญัติการบริหารจัดการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้เป็นพระราชบัญญัติเป็นการเฉพาะ

๑.๓ ให้กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นหน่วยงานแก้ไขปัญหาการก่อเหตุรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ในระดับพื้นที่ ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการบริหารจัดการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ขึ้นตรงกับกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร

๑.๔ ให้ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นหน่วยระดับปฏิบัติในพื้นที่และขึ้นกับกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดชายแดนภาคใต้

๒. ยกเลิกการประกาศใช้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และยกเลิกการประกาศใช้พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๑ ในภาวะไม่ปกติ ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ แต่ให้คงการประกาศใช้พระราชบัญญัติกฎอัยการศึก พ.ศ. ๒๔๕๗ โดยให้มีการใช้อย่างจริงจังและมีประสิทธิภาพพร้อมกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ทั้งนี้เพื่อปลดปล่อยภาระและลดเงื่อนไขจากการใช้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และยกเลิกการประกาศใช้พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๑

๓. แบ่งประเภทกำลัง/หน่วยงาน ออกให้ชัดเจนว่า จริงๆ แล้ว ได้ใช้กำลัง/หน่วยงานใดบ้างในการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยตรง และกำลัง/หน่วยงานใดบ้าง ที่ปฏิบัติงานตามกลไกปกติ และเป็นหน่วยสนับสนุนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อไม่ให้เกิดความเหลื่อมล้ำหรือความไม่เป็นธรรม โดยเฉพาะด้านสิทธิของกำลังพลหรือของข้าราชการของแต่ละหน่วยงาน ทั้งนี้เมื่อแบ่งประเภทกำลัง/หน่วยงานแล้วจะสามารถกำหนดทิศทางได้ว่า ในสถานการณ์หนึ่งควรจะเพิ่มหรือลดกำลัง/หน่วยงาน ประเภทใดได้บ้าง จำนวนเท่าไร โดยแบ่งกำลัง/หน่วยงานออกเป็น ๓ ประเภท

๓.๑ กำลัง/หน่วยงานประเภท ๑ (หน่วยในอัตรา) มีภารกิจแก้ไขปัญหาลำหัดชายแดนภาคใต้โดยตรง ปฏิบัติงานในพื้นที่เดิมเวลา ควรได้รับสิทธิตามพื้นที่ที่ประกาศเป็นพื้นที่ที่มีสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรง

๓.๒ กำลัง/หน่วยงานประเภท ๒ (หน่วยขึ้นสมทบ) ปฏิบัติงานตามปกติและมีภารกิจสนับสนุนแก้ไขปัญหาลำหัดชายแดนภาคใต้ด้วย เป็นหน่วยงานปกติที่อยู่ในพื้นที่และปฏิบัติงานในพื้นที่อยู่แล้วเดิมเวลา ควรได้รับสิทธิของกำลังพลหรือข้าราชการที่บรรจุในหน่วย/ส่วนราชการที่มีที่ตั้งหน่วยในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยจะพิจารณาปรับบรรจุเป็นประเภท ๑ เมื่อบาดเจ็บ/เสียชีวิตจากการกระทำของผู้ก่อเหตุรุนแรง

๓.๓ กำลัง/หน่วยงานประเภท ๓ (หน่วยขึ้นควบคุมทางยุทธการ) มีภารกิจสนับสนุนแก้ไขปัญหาลำหัดชายแดนภาคใต้ ปฏิบัติงานในพื้นที่เป็นครั้งคราว โดยจะพิจารณาปรับบรรจุเป็นประเภท ๑ เมื่อบาดเจ็บ/เสียชีวิตจากการกระทำของผู้ก่อเหตุรุนแรง

๔. ยกเลิกการให้ได้รับเงินเพิ่มพิเศษสำหรับการสู้รบ (พ.ส.ร.) โดยใช้เงินตอบแทนผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้แทน ซึ่งเจ้าหน้าที่ทุกคนที่ปฏิบัติงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้รับตามสิทธิอยู่แล้ว ทั้งนี้ก็เพื่อให้กำลังพลและข้าราชการทุกคน ได้หันกลับไปร่วมกันแก้ไขปัญหาลำหัดชายแดนภาคใต้ด้วยอุดมการณ์ มิใช่ด้วยแรงจูงใจจากลาภยศ ซึ่งจะทําให้หน่วยงานหรือส่วนราชการที่ไม่เกี่ยวข้องโดยตรงมีการร้องขอให้อยู่ในโครงสร้างการจัดหน่วยแก้ไขปัญหาลำหัดชายแดนภาคใต้ลดลง โครงสร้างการจัดหน่วยก็จะมีวามกะทัดรัดมากที่สุด

๕. กำหนดบทบาทและหน้าที่ รวมทั้งสายการบังคับบัญชาให้ชัดเจนระหว่าง หน่วยแก้ไขปัญหาลำหัดชายแดนภาคใต้ กับกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัด จังหวัด กระทรวง กรม โดยกำหนดดังนี้

๕.๑ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นหน่วยแก้ไขปัญหาลำหัดชายแดนภาคใต้ รับผิดชอบงานด้านความมั่นคงและงานเสริมการพัฒนา (เป็นงานการพัฒนาที่เสริมงานพัฒนาปกติของจังหวัด หรือเป็นแผนงาน/โครงการพัฒนาเฉพาะ)

๕.๒ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัด รับผิดชอบงานด้านโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และการป้องกันและแก้ไขปัญหาลำหัดคุกคามรูปแบบอื่น เช่น ยาเสพติด แรงงานต่างด้าว ผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย การทำลายทรัพยากรธรรมชาติ ฯลฯ

๕.๓ จังหวัด กระทรวง กรม รับผิดชอบงานการพัฒนาปกติตามแผนงาน/โครงการและงบประมาณประจำปีของแต่ละหน่วยงาน

๖. ควรปรับยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาลำหัดชายแดนภาคใต้ เป็นยุทธศาสตร์การบริหารและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ประกอบด้วย ๗ กลุ่มงาน คือ การรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน, การพัฒนาคุณภาพชีวิตและโครงสร้างพื้นฐาน, การศึกษาและสังคมจิตวิทยา, สิทธิมนุษยชนและการอำนวยการความเป็นธรรม, การแสวงหาทางออกจากความขัดแย้ง และการเสริมสร้างความเข้าใจ

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

ธงชัย สันติวงษ์. “ ทฤษฎีองค์การและการออกแบบ ”. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๓๗.
สมคิด บางโม. “ หลักการจัด ”. กรุงเทพฯ : บ.วิทย์พัฒน์, ๒๕๓๘.

รายงานการวิจัย เอกสารวิจัยส่วนบุคคล

สำเริง ศรีหรั่ง, พลเอก. “ ขบวนการ BRN – Coordinate กับการก่อความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และ ๔ อำเภอของจังหวัดสงขลา ”. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล, วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, ๒๕๕๑.
ชินวัฒน์ แม้นเดช, พันเอก. “ กระบวนการเข้าสู่องค์การต่อสู้ของขบวนการก่อความไม่สงบในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ และแนวทางในการหยุดยั้ง ”. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล, วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, ๒๕๕๔.
บัญชา รักชื่อ, พันเอก. “ การบูรณาการกำลังอำนาจแห่งชาติทั้งมวลเพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐในการขจัดปัญหาความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ”. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล, วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, ๒๕๕๔.

เอกสารไม่ตีพิมพ์

กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดชายแดนภาคใต้. “ แผนเสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปี ๒๕๕๘ ”. ๒๕๕๗.

ภาษาอังกฤษ

หนังสือ

Edwin B.Flipppo. “ Principles of personnel management ”. New York : Mc Graw-Hill, 1971

ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

สุวิทย์ แยมเื่อน. “ หลักการจัดการ ”. (online). Available : <http://www.baanjomut.com>, 2000.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ พันเอก จະนะ ปรีชา

วัน เดือน ปี เกิด ๑๕ มิถุนายน ๒๕๐๒

การศึกษา

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๑๙ โรงเรียนห้วยยอด จังหวัดตรัง
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ พ.ศ. ๒๕๒๑ โรงเรียนวิเชียรมาตุ จังหวัดตรัง
ชั้นมัธยมปลาย พ.ศ. ๒๕๒๓ โรงเรียนเตรียมทหาร กรุงเทพฯ
ชั้นอุดมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า
กรุงเทพฯ

วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต (ไฟฟ้า) พ.ศ. ๒๕๓๓ มหาวิทยาลัยทหารมวินิค
ประเทศเยอรมนี

ประวัติการทำงานโดยย่อ

ตำแหน่งปกติ

พ.ศ. ๒๕๓๗ ผู้บังคับกองร้อยอาวุธเบา กองพันทหารราบที่ ๒
ศูนย์การทหารราบ
พ.ศ. ๒๕๔๕ ผู้บังคับกองพันทหารราบที่ ๑ กรมทหารราบที่ ๒๕
พ.ศ. ๒๕๕๔ ผู้บังคับการกรมพัฒนาที่ ๔ กองพลพัฒนาที่ ๔
พ.ศ. ๒๕๕๕ เสนาธิการกองพลพัฒนาที่ ๔
พ.ศ. ๒๕๕๖ รองผู้บัญชาการกองพลพัฒนาที่ ๔

ตำแหน่งในสนาม

พ.ศ. ๒๕๔๗ ผู้บังคับหน่วยเฉพาะกิจกองพันทหารราบที่ ๒๕๑
จังหวัดชายแดนภาคใต้
พ.ศ. ๒๕๔๘ ฝ่ายเสนาธิการกองอำนวยการเสริมสร้างสันติสุข
จังหวัดชายแดนภาคใต้
พ.ศ. ๒๕๕๐ ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผน กองอำนวยการรักษา
ความมั่นคงภายในภาค ๔ ส่วนหน้า
พ.ศ. ๒๕๕๕ รองเสนาธิการ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔
ส่วนหน้า

ตำแหน่งปัจจุบัน พ.ศ. ๒๕๕๗ รองเสนาธิการ กองทัพภาคที่ ๔

สรุปย่อ

ลักษณะวิชาการทหาร

เรื่อง โครงสร้างการจัดหน่วยที่เหมาะสมสำหรับการแก้ไขปัญหาคอขวด
ในจังหวัดชายแดนภาคใต้

ผู้วิจัย พันเอก จະนะ ปรีชา หลักสูตรป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๕๗

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สถานการณ์การก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ ๔ มกราคม ๒๕๔๗ จนถึงปัจจุบัน เป็นเวลากว่า ๑๐ ปีแล้ว มีผู้บาดเจ็บรวม ๑๐,๕๔๗ คน และเสียชีวิต ๕,๖๓๒ คน โดยในภาพรวมสถิติในเชิงปริมาณสูงสุดในปี ๒๕๕๐ จำนวน ๑,๖๖๙ เหตุการณ์ และตั้งแต่ปี ๒๕๕๑ สถิติลดลงตามลำดับ จนถึงปี ๒๕๕๗ คงเกิดประมาณ ๕๐๐ เหตุการณ์ ในขณะที่การจัดกำลังเข้าแก้ไขสถานการณ์ความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตั้งแต่ ปี ๒๕๔๗ ถึงปัจจุบัน มีพัฒนาการเฉลี่ยเพิ่มขึ้นตามลำดับ โดยในปี ๒๕๕๘ มีจำนวนอัตราสูงสุดถึง ๗๐,๗๓๘ อัตรา ซึ่งเรื่องนี้เป็นเรื่องที่ทุกคนทั้งประชาชนคนไทยและต่างชาติให้ความสนใจและวิพากษ์วิจารณ์ โดยเฉพาะในด้านความเหมาะสมของกำลังแต่ละประเภทที่จัดจากหน่วยงานต่างๆ, ประสิทธิภาพของหน่วยและความคุ้มค่าของงบประมาณที่ใช้ในแต่ละปีที่ผ่านมา หากไม่มีการจัดกำลังที่เหมาะสมแล้ว กลายเป็นการลงทุนที่เปล่าประโยชน์ บนความเสี่ยงที่จะสูญเสียดินแดนปลายด้ามขวานของประเทศ ไทย ในขณะที่ในระดับสากลเขามีทฤษฎี มีหลักการ มีกระบวนการและมีขั้นตอนการทำโครงสร้างการจัดหน่วยที่ชัดเจน ซึ่งประเทศต่างๆ ได้นำไปประยุกต์ใช้ แต่การจัดหน่วยในจังหวัดชายแดนภาคใต้ในตอนแรกๆ ยังไม่มีการยึดหลักการที่แน่นอน มักจะถูกปรับเปลี่ยนไปตามนโยบายและความคิดของผู้บริหารในแต่ละยุคสมัย ที่คิดอย่างไรก็จัดหน่วยไปอย่างนั้น และบางครั้งก็ยังมีการจัดตั้งหน่วยย่อยๆ ขึ้นมาเพื่อรองรับพวกพ้องให้มีที่ทำงานและเพื่อรองรับงบประมาณที่ได้รับอนุมัติก่อนแล้ว รวมถึงการจัดหน่วยด้วยความเกรงใจต่างๆ ที่บางหน่วยไม่มีความจำเป็นหรือไม่เกี่ยวข้องโดยตรง แต่ได้บรรจุลงไปเพื่อให้ได้รับสิทธิเพิ่มขึ้น

ในปัจจุบันทุกหน่วยงานได้เข้าใจตรงกันว่า กำลังทหารและการบริหารจัดการแบบทหารเพียงอย่างเดียวไม่สามารถแก้ไขปัญหาให้หมดไปได้ จำเป็นต้องมียोगคาพยพจากหน่วยงานอื่นๆ เข้าร่วมด้วยทั้งฝ่ายพลเรือน ตำรวจ ทหาร และประชาชน การบริหารจัดการก็พัฒนาไปสู่ความร่วมมือมากกว่าการบังคับบัญชา แต่ก็ยังมีการปรับเปลี่ยนทั้งโครงสร้างและการบริหารจัดการทุกๆ ปี อีกทั้ง

หน่วยงานต่างๆ ยังคงปฏิบัติไปตามระเบียบและข้อกำหนดของตนเป็นหลัก โดยปฏิบัติในลำดับถัดไปตามพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ.๒๕๕๑ เกิดปรากฏการณ์ต่างคนต่างทำ ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงต้องการค้นหาว่า หน่วยที่รับผิดชอบแก้ไขปัญหาการก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ควรมีโครงสร้างการจัดอย่างไรจึงจะเหมาะสม เพื่อให้หน่วยงานหรือส่วนราชการที่เกี่ยวข้องนำข้อมูลนี้ไปใช้ประโยชน์ในการจัดกำลังหรือเจ้าหน้าที่เข้าไปแก้ไขปัญหาความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อให้ได้รูปแบบโครงสร้างการจัดหน่วยแก้ไขปัญหาการก่อเหตุรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เหมาะสม ชัดเจน สมบูรณ์ กะทัดรัด มีประสิทธิภาพ คำนึงงบประมาณ การบริหารจัดการมีเอกภาพ ไม่ซ้ำซ้อน ส่งผลให้เกิดสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อย่างยั่งยืน

ขอบเขตของการวิจัย

เป็นการศึกษาและวิเคราะห์ ทฤษฎี นโยบาย แนวความคิดและพัฒนาการในการจัดหน่วยแก้ไขปัญหาการก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในที่นี้หมายถึง กองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ ส่วนหน้า จากประสิทธิผลในการจัดหน่วยแก้ไขปัญหาการก่อเหตุรุนแรงในอดีตตั้งแต่ปี ๒๕๔๗ จนถึงปัจจุบัน เพื่อให้ได้รูปแบบโครงสร้างการจัดหน่วยที่เหมาะสม มีประสิทธิภาพ ครอบคลุมมิติการแก้ไขปัญหทั้งมิติความมั่นคงและมิติการพัฒนา โดยสามารถใช้โครงสร้างการจัดหน่วยแบบนี้ได้ต่อเนื่องในระยะเวลา ๕ – ๑๐ ปี

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาของนโยบาย (Policy Analysis) ได้แก่พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๑ คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๗ และแผนปฏิบัติการ การแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๐ ของสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ นอกจากนี้ยังใช้ประสบการณ์ตรง (Direct Experience) ซึ่งผู้วิจัยได้ปฏิบัติงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ตั้งแต่ปี ๒๕๕๗ มาอย่างต่อเนื่องในตำแหน่ง ผู้บังคับกองพัน ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผน และรองเสนาธิการ กองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ ส่วนหน้า ซึ่งได้ไปตรวจเยี่ยมหน่วยและใช้

การสังเกตหน่วยโดยตรง (Direct Observation) รวมทั้งการสอบถาม พูดคุย กับ ผู้บังคับหน่วยในแต่ละระดับ, กำลังพล, เจ้าหน้าที่และประชาชนทั่วไปในพื้นที่ หลังจากนั้นก็นำข้อมูลทั้งหมดเข้ากระบวนการจัดทำโครงสร้างหน่วยตามทฤษฎีโครงสร้างหน่วยแบบทันสมัย (Modern organization theory) ๓ ขั้นตอน คือ แยกประเภทและจัดกลุ่มงาน (Identification of Work and Grouping Work), การพิจารณาลักษณะงาน ขอบเขตของงานและการมอบหมายงาน (Job Description & Delegation of Authority and Responsibility) และการจัดวางความสัมพันธ์ (Establishment of Relationship) ทั้งนี้ได้ยึดหลักการจัดโครงสร้างหน่วยที่ดี ๑๒ ประการ ได้แก่ หลักวัตถุประสงค์ (Objective), หลักความรู้ความสามารถเฉพาะอย่าง (Specialization), หลักการประสานงาน (Co-Ordination), หลักของอำนาจหน้าที่ (Authority), หลักความรับผิดชอบ (Responsibility), หลักความสมดุล (Balance), หลักความต่อเนื่อง (Continuity), หลักการโต้ตอบและการติดต่อ (Correspondence), หลักขอบเขตของการควบคุม (Span of control), หลักเอกภาพในการบังคับบัญชา (Unity of command), หลักตามลำดับชั้น (Ordering) และหลักการเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง (Promotion)

ข้อจำกัดของการวิจัย

๑. สืบเนื่องจากสถานการณ์การก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาเนื่องจากผู้ก่อเหตุรุนแรงได้พัฒนาขีดความสามารถในการปฏิบัติการอย่างไม่หยุดยั้ง อีกทั้งนโยบายของรัฐบาลและมาตรการที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายรัฐใช้ดำเนินการยังไม่แน่นอน ดังนั้นแนวความคิดในการจัดหน่วยก็จะแปรเปลี่ยนตามไปด้วยเช่นกัน

๒. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษากับหน่วยงานที่หลากหลาย ดังนั้นทัศนคติและความคิดเห็นของแต่ละหน่วยเกี่ยวกับความจำเป็นของการคงกำลังไว้ในพื้นที่และการจัดหน่วยในพื้นที่จะมีความแตกต่างกัน

๓. เนื่องจากสถานการณ์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นสถานการณ์พิเศษที่แตกต่างจากเหตุการณ์ในภูมิภาคอื่น ดังนั้นหน่วยแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ก็ไม่ควรจัดแบบหน่วยบริหารราชการแผ่นดินแบบปกติทั่วไป การพิจารณาโครงสร้างการจัดจึงจำเป็นต้องนำปัจจัยอื่นที่นอกเหนือหลักการหรือทฤษฎีเข้ามาทำการวิเคราะห์และพิจารณาด้วย เช่น ลักษณะพื้นที่ทางภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์, สถานการณ์และแนวโน้มสถานการณ์, กำลังของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง, กำลังของฝ่ายเราในปัจจุบัน และกรอบนโยบายเกี่ยวกับโครงสร้างการจัดหน่วย ฯลฯ หลังจากนั้นจึงจะสามารถดำเนินการได้ตามกระบวนการจัดทำโครงสร้างการจัดหน่วย กล่าวคือ การแบ่งกลุ่มและขอบเขตของภารกิจงาน, การกำหนดหน่วยรับผิดชอบและการจัดสายการบังคับบัญชา

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ เป็นการปฏิรูปโครงสร้างการจัดหน่วยและการบริหารจัดการแก้ไข ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีข้อแตกต่างที่เป็นอยู่อย่างเห็นได้ชัด คือ ไม่มีการตั้งหน่วยงานหรือ กรรมการใดๆ ขึ้นใหม่ แต่เป็นการมอบภารกิจและการจัดสายการบังคับบัญชาให้กับหน่วยงานที่มีอยู่ แล้วให้มีเอกภาพ ซึ่งสรุปได้ว่า กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรเป็นหน่วย รับผิดชอบในระดับแปลงนโยบาย และในระดับปฏิบัติในพื้นที่ให้กองอำนวยการรักษาความมั่นคง ภายในจังหวัดชายแดนภาคใต้รับผิดชอบ โดยศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นหน่วย ขึ้นตรง ทั้งนี้ การจัดกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นแบบตามสาย งานหลัก (Line Organization Structure) มีการมอบหมายงาน (Delegation) ด้วยการกำหนด ความรับผิดชอบและอำนาจหน้าที่ (Assignment of Responsibility and Authority) ที่ชัดเจน ประกอบด้วย ๖ ส่วน ดังนี้

๑. ส่วนบังคับบัญชาและอำนวยการ ประกอบด้วย

๑.๑ ผู้บังคับบัญชาและสำนักงานผู้บังคับบัญชา

๑.๒ สำนักอำนวยการ จัดตั้งขึ้นเพื่อบริหารจัดการภายในของหน่วย และการ อำนวยการตามกลุ่มงาน ๗ กลุ่ม ตามแผนปฏิบัติการ การแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดน ภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๐ ของสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ ได้แก่ งานรักษาความปลอดภัย ในชีวิตและทรัพย์สิน, งานอำนวยความสะดวกและเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ, งานสร้างความเข้าใจ ทั้งในและต่างประเทศ/เรื่องสิทธิมนุษยชน, งานการศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม, งานพัฒนา ตามศักยภาพของพื้นที่และคุณภาพชีวิตประชาชน, งานเพิ่มประสิทธิภาพภาครัฐและการขับเคลื่อน นโยบาย, งานแสวงหาทางออกจากความขัดแย้งโดยสันติวิธี โดยสำนักอำนวยการประกอบด้วย ๙ สำนัก ได้แก่ สำนักบริหารงานบุคคล สำนักอำนวยการข่าวกรอง สำนักนโยบายและแผน สำนัก บริหารงานทั่วไป สำนักมวลชนและกิจกรรมพิเศษ สำนักปลัดบัญชี สำนักปฏิบัติการข่าวสารและ ประชาสัมพันธ์ สำนักการบังคับใช้กฎหมายและสิทธิมนุษยชน และสำนักอำนวยการพัฒนา

๑.๓ ฝ่ายกิจการพิเศษ เป็นส่วนที่ช่วยเหลือฝ่ายอำนวยการในเรื่องเฉพาะเรื่องใด เรื่องหนึ่ง เช่น ศูนย์ข้อมูลวัตถุระเบิด, ศูนย์นิติวิทยาศาสตร์ , ศูนย์ปฏิบัติการร่วม, ศูนย์แพทย์, ศูนย์ ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด และศูนย์ประชาสัมพันธ์

๒. ส่วนการข่าวกรอง ได้แก่ ศูนย์ข่าวร่วม

๓. ส่วนกองกำลัง ได้แก่ กำลังทหาร กำลังตำรวจ และกำลังพลเรือน

๔. ส่วนต่อสู่ทางความคิด ได้แก่ ศูนย์สันติสุข

๕. ส่วนการพัฒนา ได้แก่ ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้, กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัด (ยะลา ปัตตานี นราธิวาส สงขลาส่วนหน้า) และศูนย์ปฏิบัติการอำเภอ

๖. ส่วนการฝึกศึกษา ได้แก่ ศูนย์ฝึกอบรมจังหวัดชายแดนภาคใต้, ศูนย์วิจัยและประเมินผล

สำหรับการแบ่งมอบพื้นที่รับผิดชอบและการวางกำลังนั้น ควรให้ กองทัพภาคที่ ๔ รับผิดชอบ โดยมอบหมายให้ กองพลทหารราบที่ ๕ และกองพลทหารราบที่ ๑๕ รับผิดชอบจัดหน่วยเฉพาะกิจแต่ละจังหวัด หากกำลังในระดับกองพันไม่เพียงพอสามารถขอรับการสนับสนุนจากกองทัพภาคอื่นๆ เท่าที่จำเป็น

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

๑. ควรมีการออกพระราชบัญญัติการบริหารจัดการแก้ไขปัญหาการก่อเหตุรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ขึ้นเป็นการเฉพาะ เพื่อให้มีเอกภาพในการบังคับบัญชาและการบูรณาการระหว่าง กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร กับ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ และศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนี้

๑.๑ ควรแบ่งมอบความรับผิดชอบงานแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ในระดับแปลงนโยบายสู่การปฏิบัติให้ชัดเจนว่า จะให้กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร หรือ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ เป็นหน่วยรับผิดชอบ โดยควรกำหนดให้เป็นหน่วยเดียวเท่านั้น

๑.๒ ยกเลิกพระราชบัญญัติการบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๕๓ และออกพระราชบัญญัติการบริหารจัดการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้เป็นพระราชบัญญัติเป็นการเฉพาะ

๑.๓ ให้กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นหน่วยงานแก้ไขปัญหาการก่อเหตุรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ในระดับพื้นที่ ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการบริหารจัดการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ขึ้นตรงกับกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร

๑.๔ ให้ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นหน่วยระดับปฏิบัติในพื้นที่รับผิดชอบงานด้านการพัฒนาและขึ้นกับกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดชายแดนภาคใต้

๒. ยกเลิกการประกาศใช้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และยกเลิกการประกาศใช้พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ.๒๕๕๑ ในภาวะไม่ปกติ ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ แต่ให้คงการประกาศใช้พระราชบัญญัติกฎอัยการศึก พ.ศ.๒๕๕๗ โดยให้มีการใช้อย่างจริงจังและมีประสิทธิภาพพร้อมกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ทั้งนี้เพื่อปลดเปลื้องภาระและลดเงื่อนไขจากการใช้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และยกเลิกการประกาศใช้พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ.๒๕๕๑

๓. แบ่งประเภทกำลัง/หน่วยงาน ออกให้ชัดเจนว่า กำลัง/หน่วยงาน ไต่บ้างในการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยตรง และกำลัง/หน่วยงานไต่บ้าง ที่ปฏิบัติงานตามกลไกปกติ และเป็นหน่วยสนับสนุนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อไม่ให้เกิดความเหลื่อมล้ำหรือความไม่เป็นธรรม โดยเฉพาะด้านสิทธิของกำลังพลหรือเจ้าหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน ทั้งนี้เมื่อแบ่งประเภทกำลัง/หน่วยงานแล้วจะสามารถกำหนดทิศทางได้ว่า ในสถานการณ์หนึ่งควรจะเพิ่มหรือลดกำลัง/หน่วยงาน ประเภทใดไต่บ้าง จำนวนเท่าไร โดยแบ่งกำลัง/หน่วยงานออกเป็น ๓ ประเภท

๓.๑ กำลัง/หน่วยงานประเภท ๑ (หน่วยในอัตรา) มีภารกิจแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยตรง ปฏิบัติงานในพื้นที่เต็มเวลา ควรได้รับสิทธิตามพื้นที่ที่ประกาศเป็นพื้นที่ที่มีสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรง

๓.๒ กำลัง/หน่วยงานประเภท ๒ (หน่วยขึ้นสมทบ) ปฏิบัติงานตามปกติและมีภารกิจสนับสนุนแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้วย เป็นหน่วยงานปกติที่อยู่ในพื้นที่และปฏิบัติงานในพื้นที่อยู่แล้วเต็มเวลา ควรได้รับสิทธิของกำลังพลหรือเจ้าหน้าที่ที่บรรจุในหน่วย/ส่วนราชการที่มีที่ตั้งหน่วยในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยจะพิจารณาปรับบรรจุเป็นประเภท ๑ เมื่อบาดเจ็บ/เสียชีวิตจากการกระทำของผู้ก่อเหตุรุนแรง

๓.๓ กำลัง/หน่วยงานประเภท ๓ (หน่วยขึ้นควบคุมทางยุทธการ) มี ก าร กิจ สนับสนุนแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปฏิบัติงานในพื้นที่เป็นครั้งคราว โดยจะพิจารณาปรับบรรจุเป็นประเภท ๑ เมื่อบาดเจ็บ/เสียชีวิตจากการกระทำของผู้ก่อเหตุรุนแรง

๔. ยกเลิกการให้ได้รับเงินเพิ่มพิเศษสำหรับการสู้รบ (พ.ส.ร.) โดยใช้เงินตอบแทนผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้แทน ซึ่งเจ้าหน้าที่ทุกคนที่ปฏิบัติงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้รับตามสิทธิอยู่แล้ว ทั้งนี้ก็เพื่อให้กำลังพลและเจ้าหน้าที่ทุกคน ได้หันกลับไปร่วมกันแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้วยอุดมการณ์ มิใช่ด้วยแรงจูงใจจากลาภยศ ซึ่งจะทำให้หน่วยงานหรือส่วนราชการที่ไม่เกี่ยวข้องโดยตรงลดการร้องขอให้อยู่ในโครงสร้าง เป็นผลให้หน่วยแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความกะตัดรัดที่สุด

๕. กำหนดบทบาทและหน้าที่ รวมทั้งสายการบังคับบัญชาให้ชัดเจนระหว่าง หน่วยแก้ไขปัญหาการก่อเหตุรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ กับกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัด จังหวัด กระทรวง กรม โดยกำหนดดังนี้

๕.๑ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นหน่วยแก้ไขปัญหาการก่อเหตุรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ รับผิดชอบงานด้านความมั่นคงและงานเสริมการพัฒนา (เป็นงานการพัฒนาที่เสริมงานพัฒนาปกติของจังหวัด หรือเป็นแผนงาน/โครงการพัฒนาเฉพาะ)

๕.๒ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัด รับผิดชอบงานด้านโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และการป้องกันและแก้ไขปัญหายุทธศาสตร์รูปแบบอื่น เช่น ยาเสพติด แรงงานต่างด้าว ผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย การทำลายทรัพยากรธรรมชาติ ฯลฯ

๕.๓ จังหวัด กระทรวง กรม รับผิดชอบงานการพัฒนาปกติตามแผนงาน/โครงการและงบประมาณประจำปีของแต่ละหน่วยงาน

๖. เนื่องจากการกำหนดกลุ่มภารกิจงานปัจจุบันยังมีความคาบเกี่ยวไม่ชัดเจน และยังไม่ครอบคลุมภารกิจงานทั้งหมดที่ปฏิบัติงานกันจริงในพื้นที่ กล่าวคือ ปัจจุบันมี ๗ กลุ่มงาน คือ ๑) งานรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน, ๒) งานอำนวยความยุติธรรมและเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ, ๓) งานสร้างความเข้าใจทั้งในประเทศและต่างประเทศและเรื่องสิทธิมนุษยชน, ๔) งานการศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม, ๕) งานพัฒนาตามศักยภาพของพื้นที่และคุณภาพชีวิตประชาชน, ๖) งานแสวงหาทางออกจากความขัดแย้ง, ๗) งานเพิ่มประสิทธิภาพภาครัฐและการขับเคลื่อนนโยบาย แต่บางกลุ่มงานที่คาบเกี่ยวกัน เช่น งานที่ ๒) กับ งานที่ ๓) เฉพาะสิทธิมนุษยชน และงานที่ ๔) น่าจะเป็นการศึกษาและสังคมจิตวิทยาซึ่งจะครอบคลุมงานมากกว่า และที่สำคัญ แต่ไม่มีในกลุ่มงาน เช่น งานการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

ดังนั้นควรปรับยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหายจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นยุทธศาสตร์การบริหารและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ประกอบด้วย ๗ กลุ่มงาน คือ การรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน, การพัฒนาคุณภาพชีวิตและโครงสร้างพื้นฐาน, การศึกษาและสังคมจิตวิทยา, สิทธิมนุษยชนและการอำนวยความเป็นธรรม, การแสวงหาทางออกจากความขัดแย้ง และการเสริมสร้างความเข้าใจ